
STADT BIBLIOTHEK
ZURICH

EXERCICES GRECS

PREMIÈRE PARTIE

PAR

ADOLPHE KÆGI

DOCTEUR EN PHILOSOPHIE

PROFESSEUR AU GYMNASE ET A L'UNIVERSITÉ DE ZURICH

ÉDITION FRANÇAISE

PUBLIÉE PAR

GUSTAVE ATTINGER

DOCTEUR EN PHILOSOPHIE

NEUCHATEL

ATTINGER FRÈRES, ÉDITEURS

1892

EXERCICES GRECS

PREMIÈRE PARTIE

PAR

ADOLPHE KÆGI

DOCTEUR EN PHILOSOPHIE

PROFESSEUR AU GYMNASE ET A L'UNIVERSITÉ DE ZURICH

ÉDITION FRANÇAISE

PUBLIÉE PAR

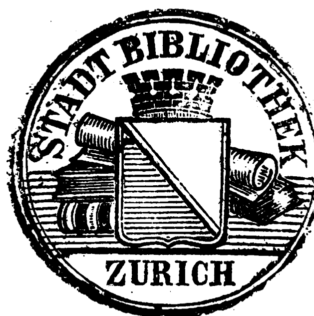
GUSTAVE ATTINGER

DOCTEUR EN PHILOSOPHIE

NEUCHATEL

ATTINGER FRÈRES, ÉDITEURS

1892

STADT BIBLIOTHEK
ZURICH

PRÉFACE

La grammaire grecque de M. le professeur Kægi en est à sa troisième édition[1]. Son succès va s'affirmant. De mieux en mieux, l'idée qu'elle représente est comprise et admise : il faut diminuer la matière de l'enseignement ; il faut n'enseigner aux élèves que les formes qu'ils rencontreront certainement dans leurs lectures.

Le triage opéré par M. Kægi abrège-t-il le travail des élèves ? Sans doute, puisque leur mémoire est soulagée de cette façon d'une foule de mots rares et de formes superflues. Mais la nouvelle grammaire ne dispense pas du travail d'assimilation ; aucune grammaire ne peut faire cela : *repetitio est mater studiorum*. C'est pourquoi le professeur zuricois a composé un livre d'exercices.

La Suisse française a fait bon accueil à ma traduction française de la grammaire Kægi ; deux collèges et un gymnase l'ont mise au programme de leur enseignement, et le résultat obtenu lui est favorable. Chez nous aussi, on se rend compte aujourd'hui de la supériorité que présente une grammaire faite d'après les auteurs sur les manuels composés d'après les grammairiens.

Notre grammaire ne serait pas complète sans un livre d'exercices. Une langue ne s'apprend que par la pratique ; le thème grec est nécessaire, comme le thème latin, dans toutes les classes du collège. Je me suis donc mis à traduire, à adapter de mon mieux à notre enseignement, ce volume que les gymnases de l'Allemagne et de la Suisse allemande ont adopté dès sa publication.

L'ouvrage de M. Kægi est extrêmement bien fait. Il comprend d'abord une série d'exercices sur les déclinaisons et les conjugaisons. Ce sont des phrases détachées, telles qu'il les faut absolument à des commençants. On

[1] Berlin, Weidmann, 1892 ; cette édition n'offre aucun changement notable. Les éditions précédentes ont paru en 1884 et en 1889.

leur rendra le témoignage qu'elles sont toutes sensées, et fournissent au maître de nombreuses occasions de faire dans le monde antique ces petites digressions qui font dresser l'oreille aux élèves distraits, intéressent les moins avides d'apprendre, et reposent la classe de son travail en ouvrant à ces jeunes esprits un monde qui leur plaît infiniment mieux que celui des formes grecques. L'auteur a intercalé parmi ces exercices une dixaine de morceaux en texte suivi, destinés à servir de récapitulation, tout en initiant les élèves à l'histoire et aux légendes de l'antiquité. Enfin viennent des fragments d'Arrien, choisis avec soin, qui formeront la transition naturelle entre le livre d'école et Xénophon.

L'éléve qui aura traduit ces pages sous la direction d'un maître expérimenté possèdera ses déclinaisons et ses conjugaisons; il aura appris en détail, par la pratique, les règles les plus essentielles de la syntaxe. Ces règles, il les trouvera rédigées d'une manière systématique à la fin du volume (page 98-101), et cela lui évitera la peine de manier dès le premier jour la grammaire complète, qui est un peu massive pour les débutants. L'élève qui aura fait ce cours saura en outre une foule de mots qui lui faciliteront directement l'accès des auteurs.

Ce premier volume présente le maximum du travail que peut accomplir, dans l'espace d'une année, une classe composée de bons élèves. Mais il est bien évident qu'on ne saurait fixer ici de limites précises. Tout dépend de l'âge des élèves, de leur nombre, de leurs dispositions et aussi, il faut bien le dire, de la capacité du maître. M. Kægi lui-même estime que la plupart des classes ne parviendront dans la première année qu'au numéro 77. Chaque professeur trouvera facilement la mesure qui convient à ses élèves. Il serait nuisible à l'enseignement de vouloir faire beaucoup; il faut viser à faire bien.

Un second volume, actuellement sous presse, complétera l'œuvre de M. Kægi, en donnant la fin de l'étude des formes et les règles principales de la syntaxe. L'édition française paraîtra le plus tôt possible.

J'ai apporté un soin spécial à la composition du vocabulaire et des tables alphabétiques. Le mot qui a paru dans un exercice n'est pas répété dans le vocabulaire des exercices suivants. Cela suppose que l'élève a appris tous les mots qu'il a employés et qu'il les possède. Mais si sa mémoire a une défaillance, il n'est pas condamné à repasser de longues listes de mots pour retrouver celui qui lui manque; l'index français et l'index grec sont là pour lui venir en aide.

Les noms propres se trouvent tous dans l'index grec qui suit le vocabulaire. L'index français ne donne que ceux dont la forme seule usitée en français diffère sensiblement de la forme grecque.

Quant aux divinités, je les ai désignées toutes par leur nom grec. Il est

temps d'en finir, dans nos manuels, avec la vieille confusion des divinités grecques et romaines. Pourquoi s'obstiner à débaptiser Zeus en Jupiter, Héra en Junon ? Chacun sait que la nature des dieux grecs est toute différente de celle des dieux romains. Les premiers sont des êtres personnels, qui ont chacun leur histoire. Les anciens Latins adoraient des abstractions, représentées par des symboles et non par des statues. C'est lorsque l'influence grecque se fit sentir à Rome, sous les Tarquins, qu'on imagina de donner aux dieux des formes humaines d'après une coutume inconnue jusqu'alors en Italie. Les livres sibyllins introduisirent, ils est vrai, dans le culte latin des dieux grecs et un rite étranger; mais jusqu'à la deuxième guerre punique, les deux panthéons coexistèrent sans se mêler. Apollon qui forme le centre du culte hellénique, est encore inconnu à la religion de Rome. C'est à l'époque du déclin de la religion d'État que les mondes grec et romain commencèrent à se confondre. L'étude de la philosophie grecque hâte la mort des vieilles croyances; les Romains cultivés acceptent la doctrine d'Évhémère, qui assimilait les dieux à des hommes. Les anciennes divinités romaines vont périr ; on sauve les principales d'entre elles en les identifiant aux dieux grecs. Par l'intermédiaire de l'art et de la littérature helléniques, les mythes s'introduisent à Rome et y sont naturalisés ; le dieu romain ne s'explique plus que par la mythologie grecque. A ce moment la Grèce est pour les Romains l'origine de toutes choses ; ils lui doivent leurs dieux, leurs prêtres et jusqu'à leurs ancêtres. Mais en aucun temps la religion de Rome n'a exercé d'influence sur celle d'Athènes. Cessons donc de les confondre ; conservons aux dieux grecs leur physionomie et leur nom propres, et ne les affublons pas d'un nom d'emprunt qu'ils n'ont jamais porté que par erreur.

Neuchâtel, octobre 1892. LE TRADUCTEUR.

EXERCICE DE LECTURE ET D'ACCENTUATION

(Grammaire § 1-5; 8, 5; 9, 1-5.)

Δῶρον, λέγομεν, σάρξ, φλέψ, ψέγω, λήγω, στῆτε, πᾶσιν, πάντων, πασῶν, ἀσφαλής, στράτευμα, ἀπολείποντες, καταλαβόντες, Λάμαχος, Ξενοφῶν, Χῖος, Ξέρξης, Φερεκράτης, Θεόφιλος, Σωσθένης, Ξενοχάρης.

Ἄγγελος, συγγενής, ἐγκώμιον, ἐγχώριος, ὄγχνη, φάλαγξ, λάρυγξ, Ζεύς, ζέφυρος, ἔραζε, Ἥρα, Ἡρακλῆς, ἔθελε, ἤθελε, θέλε, τῆλε, τέλλε, τέθηλε, καθέδρα, θάλαττα, ἴαμβος, ἰάπτω, ἰᾱτρός, ἴυγξ, ἰσχύς, σχολή, αἶσχος, αἰσχρός, Βοιωτία, Αἰγύπτιος, Φίλιππος, δημοκρατία, ῥώμη, ἄρρητος, Ῥήγιον, ἀποῤῥώξ, Διόσκουροι, Οὐρανίωνες, αἰδώς, εἰδώς, εἶδος, εἴδους, αἰδοῦς, φεύγω, εὔνους, εὖνοι, οἶνοι, οἴνους, ἐγγύς, εὔπλοια, Πειραιεύς, Ὀαιεῖς, Πειραιοῖ, Χοίριλος, μυῖα, υἱεῖς, παῖς, πάϊς, ἄιδρις, αὐτή, ἀυτή, ταῦρος, ἄυπνος, ῥᾴδιος, ἀίσσω, Σωκράτης, Ἄιδου, ἦγον, ᾖδον, Ἠιών, ὑπερῷον, Ὠιδεῖον, Ἡρῴδης, θᾶττον, τάττον, μάσσον, ᾶσσον, ἄλλον, μᾶλλον, φῦλον, φύλλον, ῥήτρα, φαρέτρα, ἐνέδρα, ἀρότρου, ζῶστρα.

Présent de l'Indicatif, de l'Impératif et de l'Infinitif.

	Actif	Moyen et Passif
Indicatif	παιδεύ-ω, j'élève παιδεύ-εις παιδεύ-ει παιδεύ-ομεν παιδεύ-ετε παιδεύ-ουσι(ν)	παιδεύ-ομαι, j'élève pour moi, παιδεύ-ῃ [ou je suis élevé παιδεύ-εται παιδευ-όμεθα παιδεύ-εσθε παιδεύ-ονται
Imp.	παίδευ-ε, élève παιδεύ-ετε	παιδεύ-ου, élève pour toi, *ou* παιδεύ-εσθε [sois élevé
Inf.	παιδεύ-ειν, élever	παιδεύ-εσθαι, élever pour soi, [*ou* être élevé

1. Présent actif.

A. 1. Βασιλεύει. 2. Πιστεύετε. 3. Ἔχει. 4. Γιγνώσκεις. 5. Φθείρουσιν. 6. Λέγετε. 7. Φέρω. 8. Οὐ γιγνώσκομεν. 9. Θαυμάζετε. 10. Μὴ φεῦγε. 11. Λύουσιν. 12. Θύετε πολλάκις καὶ πιστεύετε. 13. Οὐ θαυμάζεις; 14. Ἄγγελλε πολλάκις.

B. 1. Je reconnais. 2. Déliez. 3. Il va. 4. Ils écrivent. 5. Ne te fie pas. 6. Elle commande. 7. N'admirez-vous pas? 8. Il sacrifie. 9. Ils annoncent souvent. 10. Reconnais. 11. Commandent-ils? 12. Tu te fies. 13. Nous écrivons souvent. 14. Ils ne gâtent pas. 15. Nous croyons. 16. Élevez.

Deuxième déclinaison (en O). (Gram. § 31.)

2. Règle 1.

(Voir les règles de syntaxe à la fin des exercices.)

A. 1. Οἱ νόμοι τοὺς ἀνθρώπους παιδεύουσιν. 2. Οὐκ ἔχομεν συμμάχους ἐν τῷ πολέμῳ. 3. Πιστεύομεν τοῖς τῶν φίλων λόγοις. 4. Τοὺς νόμους οἱ Ἀθηναῖοι εἰς λίθους γράφουσιν. 5. Μὴ πιστεύετε τοῖς ξένοις, ὦ Ἀθηναῖοι. 6. Ἄγγελλε, ὦ φίλε, τοῖς ἑταίροις τὸν τοῦ Κύρου λόγον. 7. Οὐ γιγνώσκετε τοὺς τοῦ βίου πόνους καὶ κινδύνους. 8. Τὸν θάνατον οἱ ἄνθρωποι καὶ ὕπνον λέγουσιν. 9. Ἐν τοῖς κινδύνοις τοὺς τῶν ἀνθρώπων τρόπους γιγνώσκομεν. 10. Λακεδαιμόνιοι πόνους καὶ κινδύνους οὐ φεύγουσιν. 11. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὸν τοῦ Κροίσου πλοῦτον θαυμάζουσιν.

B. 1. Le peuple sacrifie au soleil un cheval et un taureau. 2. La vie apporte toujours aux hommes des fatigues et des dangers. 3. La mort met fin à (délie) la vie de l'homme. 4. Le peuple des Athéniens a des mercenaires et des alliés. 5. Darius règne aussi sur (gén.) les Égyptiens. 6. Ne vous fiez pas aux paroles de Philippe, ô Athéniens! 7. Les messagers annoncent au peuple la guerre des alliés. 8. La mort met fin aux (délie les) soucis des hommes. 9. Tu ne connais pas le caractère des étrangers, ô mon ami! 10. Les Athéniens aussi admirent les lois de Lycurgue.

3. Règles 2 et 3.

ἐστί(ν), *est,* il (elle) est, il y a; εἰσί(ν) *sunt,* ils (elles) sont, il y a (Gr. § 30,1). ἦν, *erat,* il (elle) était, il y avait; ἦσαν, *erant,* ils (elles) étaient, il y avait; εἶναι, *esse,* être.

A. 1. Θεὸς βασιλεύει ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2. Τὰ δένδρα φύλλα φέρει καὶ καρπούς. 3. Οἱ στρατηγοὶ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἦσαν, 4. Τὸν ἥλιον καὶ τὰ

ἄστρα λέγουσιν[1] ὀφθαλμοὺς τοῦ οὐρανοῦ. 5. Τὰ θηρία τοὺς καρποὺς ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὸ πεδίον φέρει. 6. Θαυμάζουσιν οἱ ἄνθρωποι τὰ τῶν θεῶν ἔργα. 7. Ἄγετε τοὺς ταύρους εἰς τὸ πεδίον καὶ θύετε τοῖς θεοῖς. 8. Ὁ πλοῦτος πολλάκις τοὺς τῶν ἀνθρώπων τρόπους φθείρει. 9. Τὰ τῶν συμμάχων ὅπλα ἐν τῷ πεδίῳ ἦν. 10. Οἱ σύμμαχοι τὸν θάνατον τοῦ τῶν πολεμίων στρατηγοῦ ἀγγέλλουσιν. 11. Ὁ χρόνος ἰατρὸς τῶν πόνων ἐστίν. 12. Ὅμηρος τοὺς ἀνθρώπους τοῖς τῶν δένδρων φύλλοις εἰκάζει[2]. 13. Οἱ γεωργοὶ τοὺς τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν δένδρων καρποὺς ἔχουσι μισθὸν τῶν πόνων. 14. Θεὸν γιγνώσκομεν ἐκ τῶν ἔργων.

B. 1. Nous nommons les hommes enfants de Dieu. 2. Fiez-vous aux médecins et à leurs (aux) remèdes. 3. Dans la plaine se trouvaient[3] les camps des Athéniens et des Thébains. 4. On appelle[1] la mort [le] médecin des soucis 5. Les vents mettent souvent en danger les bateaux (apportent souvent des dangers aux bateaux). 6. Les lois des Lacédémoniens étaient l'œuvre de Lycurgue. 7. Souvent [c'est] la solde [qui] pousse (conduit) les mercenaires à la guerre. 8. Dans [les] dangers les hommes sacrifient aux dieux. 9. Les alliés apportent sur les bateaux les armes des ennemis.

4. Présent Passif et Moyen (Règle 4).

A. 1. Θεραπεύεσθε. 2. Γίγνεται. 3. Ἱδρύονται. 4. Φυλάττου. 5. Ἀρχόμεθα. 6. Μάχομαι. 7. Πορεύῃ. 8. Φέρεσθε. 9. Κελεύονται. 10. Οὐκ ἄρχετε, ἀλλὰ ἄρχεσθε ὑπὸ τῶν ξένων. 11. Ἄγονται οἱ πολέμιοι τοὺς καρποὺς ἐκ τῶν ἀγρῶν. 12. Οἱ σύμμαχοι τοῖς τῶν πολεμίων στρατηγοῖς οὐ πείθονται. 13. Τὰ ἔργα θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων θαυμάζεται. 14. Ἐκ τοῦ πλούτου πολλάκις γίγνονται κίνδυνοι. 15. Πείθου, ὦ ἄνθρωπε, τοῖς νόμοις θεοῦ.

B. 1. Vous êtes reconnus. 2. Vous êtes admirés. 3. Combats! 4. On sacrifie (il est sacrifié). 5. Partout[4] les dieux sont honorés par les hommes. 6. Je suis jugé par mes (les) frères. 7. Nous ne suivons pas, mais nous gardons le camp. 8. Les hommes se donnent (écrivent) des lois. 9. Les Athéniens combattent contre les Thébains dans la plaine. 10. Vous élevez-vous, ô Égyptiens, un trophée? 11. Souvent le danger n'est pas reconnu par les médecins. 12. Les vents deviennent souvent un danger pour[5] les bateaux. 13. Les mercenaires n'o-

[1] *Dicunt,* on appelle. | [2] Compare. | [3] Étaient. | [4] πανταχοῦ. | [5] Datif.

béissent pas aux paroles du général, mais ils se rendent (marchent) en armes dans le camp. 14. La richesse aussi cause (apporte) souvent aux hommes des dangers.

5. Noms féminins en O (Règle 5).

A. 1. Αἱ μὲν τάφροι ἔργα τῶν ἀνθρώπων εἰσίν, οἱ δὲ ποταμοὶ ἔργα τῶν θεῶν. 2. Ὑπὸ τῶν ἰατρῶν αἱ νόσοι θεραπεύονται. 3. Σύμμαχοι καὶ ξένοι παρὰ[1] τῇ νήσῳ μάχονται τοῖς πολεμίοις. 4. Χρυσὸς καὶ ἄργυρος ἐκ τῶν μετάλλων εἰς τὰ πλοῖα φέρονται. 5. Καὶ ἐν τῇ ἠπείρῳ καὶ ἐν ταῖς νήσοις τοῖς Ἀθηναίοις σύμμαχοι ἦσαν. 6. Φέρειν κελευόμεθα[2] τοὺς πόνους ὑπὸ τῶν θεῶν. 7. Οἱ τοῦ πολέμου πόνοι νόσους φέρουσι καὶ ἀνθρώποις καὶ ἵπποις. 8. Φέρετε τοῖς φίλοις τὰς τοῦ ἀδελφοῦ βίβλους. 9. Ἡ Αἴγυπτος δῶρον τοῦ Νείλου λέγεται.

B. 1. Dans les guerres naissent souvent des maladies. 2. Les fruits de la vigne procurent aux hommes le vin. 3. Les mercenaires ne combattent pas, mais fuient à travers[3] la plaine. 4. On appelle (sont appelés) la vigne et le vin [le] présent de Dionysos. 5. Chez[4] les Barbares aussi les dieux sont honorés, des autels sont élevés et des animaux sacrifiés. 6. [C'est] d'après[5] tes actions [que] tu es jugé, ô homme, non d'après tes paroles. 7. Des trophées sont élevés sur[4] le continent par les généraux des ennemis. 8. Les médecins connaissent les symptômes (signes) des maladies. 9. Les armées des alliés (sans doute) s'avancent (marchent) à travers[3] l'île, mais les ennemis fuient de[5] l'île dans les bateaux. 10. Au Laurium les Athéniens[6] avaient des mines.

Première déclinaison (en A). (Gram. § 33-35.)

6. Règle 6.

A. 1. Οὐ πενία λύπην φέρει, ἀλλ' ἐπιθυμία. 2. Ἐν τῇ τῶν Ἀθηναίων ἀγορᾷ ἦσαν αἱ ἐκκλησίαι. 3. Μετὰ[7] τὴν μάχην τρόπαια ἱδρύεται. 4. Ἐν Σπάρτῃ βοῇ κρίνουσι καὶ οὐ ψήφῳ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. 5. Ὁ θάνατος μισθὸς τῆς ἁμαρτίας[8] ἐστίν. 6. Ἡ ἐπιθυμία ἡδονῶν πολλάκις ἀνθρώπους εἰς ἀδικίαν καὶ ἀτυχίαν ἄγει. 7. Ἡ τῶν συμμάχων φυγὴ ἦν ἀρχὴ τῆς τῶν πολεμίων νίκης. 8. Ἡ λύπη πολλάκις ζημία ἐστὶ τῶν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν. 9. Οἱ νόμοι τοῖς ἀνθρώποις δίκην καὶ ἀδικίαν ὁρίζουσιν[9]. 10. Ἐν

[1] Près de. | [2] *Iubemur.* | [3] διά avec le gén. | [4] ἐν. | [5] ἐκ. | [6] Étaient aux Athéniens. | [7] Après. | [8] ἡ ἁμαρτία la faute, le péché. | [9] déterminent, établissent.

Ἀθήναις αἱ τέχναι μᾶλλον[1] θεραπεύονται ἢ[1] ἐν Σπάρτῃ. 11. Οἱ Κελτοὶ[2] τὰς τῶν οἰκιῶν θύρας οὐ κλείουσιν[3].

12. Ἀρχὴν σοφίας νόμιζε[4] τὸν θεοῦ φόβον.

B. 1. De jour[5] aussi la lune est souvent visible[6]. 2. La pauvreté devient souvent une source de vertus. 3. En temps de paix (dans la paix) les arts fleurissent[7]. 4. La défiance détruit (délie) l'amitié[8]. 5. Les paroles d'un ami allègent[9] l'affliction de l'âme. 6. Les victoires des armées procurent au pays le bonheur et la paix. 7. Les ennemis fuient de la plaine dans leurs (les) tentes. 8. La route de Messénie en Arcadie passait (était) à travers[10] des forêts. 9. La victoire des Athéniens fut (était) la fin des injustices et le commencement de la liberté. 10. Les vertus procurent (sans doute) des honneurs et des joies, mais les passions et l'injustice[8] apportent [la] honte et [le] dommage.

7.

A. 1. Οἱ σοφοὶ ἀεὶ τῆς γλώττης ἄρχουσιν. 2. Φέρετε, ὦ φίλοι, τοῖς συμμάχοις βοήθειαν. 3. Φεύγετε τὴν ἀσέβειαν, τὴν τῆς κακίας ῥίζαν. 4. Ὁμονοίᾳ καὶ ἀνδρείᾳ ἡ ἐλευθερία φυλάττεται. 5. Ταῖς Μούσαις μάλιστα[11] παρὰ[12] ποταμοῖς καὶ πηγαῖς θυσίαι θύονται. 6. Τοῖς πλοίοις πολλάκις ἐν τῇ θαλάττῃ κίνδυνοι γίγνονται. 7. Μετὰ[13] τὴν ἧτταν τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ λύπη καὶ ἀθυμία ἐν Ἀθήναις ἦν. 8. Τὴν μὲν φιλίαν θεραπεύετε, ἐν δὲ τῇ φιλίᾳ τὴν ἀλήθειαν. 9. Ἡ δόξης ἐπιθυμία πολλάκις ἐστὶν ἀρχὴ ἀδικίας καὶ ἀσεβείας.

B. 1. Le soir apporte le repos aux hommes et aux animaux. 2. Athènes était [située] près de[15] la mer. 3. La bienveillance naît de[14] la bienveillance, la défiance de[14] la défiance. 4. Suivez les généraux à[16] [la] victoire et à [la] gloire. 5. On dit[17] [que] le soleil et la lune sont (être) des boules. 6. On apporte les armes des ennemis sur[18] des chars dans le camp des Athéniens. 7. Les ennemis construisent des ponts par dessus[18] le fleuve. 8. De la bravoure des armées naissent pour le pays la gloire et la sécurité. 9. Des connaissances[19] sans[20] piété deviennent souvent la cause de l'injustice. 10. De la passion pour[5] la gloire naissent souvent pour les (aux) hommes [l']injustice et [l']impiété.

[1] μᾶλλον — ἤ: *magis — quam*. | [2] Les Celtes. | [3] Ferment. | [4] νομίζω avec deux accusatifs : je considère qlqn. (qlqch.) comme. | [5] Gén. (sans article). | [6] je suis visible φαίνομαι. | [7] ἀκμάζω. | [8] Plur. | [9] κουφίζω. | [10] διά avec le gén. | [11] Surtout. | [12] Près de. | [13] Après. | [14] Datif. | [15] ἐγγύς avec le gén. | [16] πρός avec l'acc. | [17] *Dicuntur*. | [18] ἐν. | [19] ἐπιστῆμαι. | [20] ἄνευ avec le gén

8. Enclitiques (Gram. § 14, 1; 15).

A. 1. *a)* Ἡ εὐσέβεια ἀρχὴ τῆς σοφίας ἐστίν.
b) Ἡ εὐσέβεια τῆς σοφίας ἀρχή ἐστιν.
c) Τῆς σοφίας ἀρχὴ ἡ εὐσέβειά ἐστιν.
2. *a)* Ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος δῶρον θεοῦ ἐστιν.
b) Ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος θεοῦ δῶρόν ἐστιν.

3. Πενία ἐστὶ τρόπων διδάσκαλος [1] τοῖς ἀνθρώποις. 4. Οἱ νόμοι ψυχὴ τῆς πολιτείας εἰσίν. 5. Ὁ Νεῖλός ἐστι ποταμὸς τῆς Αἰγύπτου. 6. Αἱ κακίαι εἰσὶ νόσοι τῆς ψυχῆς. 7. Ἡδοναὶ πολλάκις αἰτία λυπῶν εἰσιν. 8. Ἡ παιδεία ἐν ταῖς μὲν εὐτυχίαις κόσμος ἐστίν, ἐν δὲ ταῖς δυστυχίαις καταφυγή [2].
9. Λύπης ἰατρός ἐστιν ἀνθρώποις χρόνος.

B. 1. Le temps est le maître qui forme les hommes (le maître des hommes). 2. [La] bienveillance est le commencement de l'amitié. 3. Le sommeil et la mort sont frères. 4. Le soir est la fin du jour. 5. Les astres du ciel sont aussi des œuvres de Dieu. 6. [Le] bonheur et [le] malheur, [la] vie et [la] mort, [la] pauvreté et [la] richesse viennent (sont) des [3] dieux. 7. [Ce sont] les œuvres [qui] sont la mesure de la vie et non le temps.

NB. Disposez chaque phrase française d'une manière différente en grec.

9. Noms masculins de la première déclinaison. (Gr. § 35.)

A. 1. Οἱ τοξόται ἦσαν γυμνῆται. 2. Ἐχθαίρουσιν οἱ στρατιῶται τοὺς προδότας. 3. Οἱ Πέρσαι πολλάκις δεσπόται τῆς θαλάττης ἦσαν. 4. Εὔνοια, ὦ δέσποτα, τὸν οἰκέτην τρέφει [4]. 5. Οἱ νομοθέται εἰσὶν εὐεργέται τῶν πολιτῶν. 6. Ἐν τῇ ἐν ταῖς Θερμοπύλαις μάχῃ Ἐφιάλτης τοῦ Λεωνίδου καὶ τῶν Σπαρτιατῶν προδότης ἦν. 7. Ἡ τῶν Σπαρτιατῶν συμμαχία οὐκ ἐν ἡδονῇ ἦν [5] τοῖς Πέρσαις. 8. Ὁ πλοῦτος κακίας μᾶλλον ἢ [6] καλοκἀγαθίας [7] ὑπηρέτης ἐστίν. 9. Μὴ δειμαίνετε, ὦ νεανίαι, τοὺς τῆς στρατείας πόνους καὶ σῴζετε τὴν χώραν ἀνδρείᾳ καὶ ὁμονοίᾳ. 10. Δαρεῖος μετὰ [8] Καμβύσην Περσῶν δεσπότης ἦν. 11. Ἡ τοῦ Ξέρξου στρατεία τοῖς μὲν Πέρσαις ἀτυχίαν καὶ αἰσχύνην φέρει, τοῖς δὲ Ἀθηναίοις δόξαν καὶ εὐτυχίαν. 12. Ἐν τῇ τῶν πολιτῶν εὐσεβείᾳ καὶ ἐν τῇ τῶν στρατιωτῶν ἀνδρείᾳ καὶ ἐν τῇ τῶν δικαστῶν δικαιοσύνῃ ἡ τῆς πολιτείας ῥώμη ἐστίν.

[1] Ici : l'institutrice, la maîtresse qui forme. | [2] Refuge, asile. | [3] παρά avec le gén. | [4] Nourrit, conserve. | [5] Ne fut pas un sujet de joie. | [6] *Magis quam.* | [7] Honnêteté; crase, v. § 23, 2. *c.* | [8] Après.

B. 1. Sur le marché il y avait (étaient) des citoyens (et) des soldats et des esclaves. 2. O juge, la réflexion est toujours le commencement de la justice. 3. Les poètes chantent[1] l'inimitié du fils de Pélée et des descendants d'Atrée. 4. Les concitoyens d'Aristide l'admiraient (les concitoyens admiraient Aristide) à cause de[2] sa justice. 5. Confiez-vous, ô citoyens, à la justice des juges. 6. Le silence est un ornement des jeunes gens. 7. Dans l'armée de Xerxès (il est vrai) il y avait des soldats pesamment armés et des soldats légèrement armés, des soldats armés de javelots et des archers, mais les Spartiates étaient (des soldats) pesamment armés. 8. Les paroles des poètes procurent[3] en même temps[4] l'utile et l'agréable (utilité et plaisir). 9. La vie des hommes est pleine[5] de travaux et de soucis. 10. Seigneur, souviens-toi[6] des Athéniens! 11. Epaminondas et Pélopidas furent (étaient) [les] bienfaiteurs des Thébains.

Adjectifs de la Ire et de la IIme déclinaison. (Gram. § 37.)

10. Adjectifs oxytons.

A. 1. Χαλεπὰ τὰ καλά[7]. 2. Ἄνευ[8] θεῶν τοῖς θνητοῖς ἀνθρώποις οὔτε κακὰ γίγνεται οὔτε καλά. 3. Καλὰ δένδρα καλοὺς φέρει καρπούς. 4. Θεὸς βλέπει[9] εἰς τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων[10], τά τε πονηρὰ καὶ τὰ ἀγαθά. 5. Οἱ σοφοὶ τὸν ἄνθρωπον μικρὸν κόσμον ἐν τῷ μακρῷ κόσμῳ λέγουσιν. 6. Σῴζετε, ὦ θεοί, ἐκ τῶν δεινῶν κινδύνων τοὺς ναύτας· ὑμῖν[11] γὰρ δυνατόν ἐστιν. 7. Αἱ εἴσοδοι αἱ ἐκ Βοιωτίας[12] εἰς τὴν Ἀττικὴν στεναὶ ἦσαν. 8. Φεῦγε τὴν τῶν κακῶν φιλίαν καὶ τὴν τῶν ἀγαθῶν ἔχθραν. 9. Σῴζονται σὺν τοῖς θεοῖς[13] καὶ ἐκ δεινῶν οἱ ἀγαθοί. 10. Χρηστὸν φίλον λέγομεν λύπης ἰατρόν. 11. Κακὸν φέρουσι καρπὸν οἱ κακοὶ φίλοι.

B. 1. Les sentiers de la vertu sont étroits et escarpés[14]. 2. De bons ceps produisent aussi de bon vin. 3. Près des Thermopiles il y avait (étaient) des sources chaudes. 4. De petites choses conviennent à celui qui est petit (au petit). 5. Les autels sont consacrés aux dieux. 6. Les sages nomment l'envie une grave maladie de l'âme. 7. Les méchants [n']obéissent ni aux lois ni aux exhortations bienveillantes[16]. 8. Les

[1] ᾄδω. | [2] ἐπί avec le dat. | [3] παρέχω. | [4] ἅμα. | [5] Être plein : πλήθω (de qlq.ch.: gén.). | [6] μέμνησο. | [7] suppléez ἐστίν, qui, de même que εἰσίν, est souvent supprimé, en particulier dans les sentences. | [8] Sans. | [9] Voit. | [10] Le génitif attributif n'occupe pas forcément la place de l'attribut (règle 1) v. Gram. § 139, *Rem.* | [11] *Vobis.* | [12] ἡ Βοιωτία la Béotie | [13] Avec l'aide des dieux. | [14] ὀρθός 3. | [15] Je conviens πρέπω. | [16] Aux bonnes paroles.

racines (sans doute) de l'éducation sont amères, mais les fruis en sont excellents. 9. [Les] hommes robustes ont le plus souvent[1] une longue vie. 10. Dans [les] maladies graves, des remèdes amers procurent souvent le salut. 11. De mauvaises compagnies[2] corrompent [les] bonnes mœurs[3]. 12. [Les] larmes sont communes à la joie et au chagrin.

11. Adjectifs barytons.

A. 1. Σιγὴ νέῳ τιμὴν φέρει. 2. Τὰ δίκαια ἀεὶ καλά ἐστιν. 3. Ἡ φιλία ὁμόνοιά ἐστιν ἐν τοῖς καλοῖς καὶ δικαίοις. 4. Ἐν τοῖς ἱεροῖς καὶ παρὰ τοῖς βωμοῖς θεία σωτηρία γίγνεται τοῖς ἱκέταις. 5. Τύραννοι ἀεὶ ἐχθροὶ ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐναντίοι. 6. Ἰδίας νόμιζε τὰς τῶν φίλων συμφοράς. 7. Ἀεὶ τὸν ὅμοιον ἄγει θεὸς πρὸς[4] τὸν ὅμοιον. 8. Ἄγει τὸ θεῖον τοὺς κακοὺς πρὸς[4] τὴν δίκην. 9. Ἔργῳ δικαίῳ καὶ θεὸς συλλαμβάνει[5].

10. Τὰ χρηστὰ πράττειν[6] ἔργον ἔστ'[7] ἐλευθέρου.

B. 1. Les sages seuls sont riches. 2. Le commencement (il est vrai) est difficile, mais la fin [est] facile. 3. La Libye est pleine d'animaux sauvages. 4. Les nobles actions des citoyens courageux sont dignes d'une gloire éclatante. 5. Seuls, de lâches soldats craignent les dangers en pays étranger(s). 6. Les passions et [les] actions des hommes sont variées. 7. Le juste est opposé à l'injuste, (mais) le beau au laid. 8. Le général ne connaît pas la force de l'armée ennemie. 9. Quelques hoplites grecs [seulement] gardent les ponts sur[8] le fleuve. 10. Des passions sauvages attirent (apportent) aux hommes des punitions terribles. 11. Un fidèle ami dans de grands malheurs et [de grands] dangers vaut (est digne) de l'or et de l'argent.

12. Adjectifs a deux terminaisons. (Gram. § 37, 3. 4. Règle 7.)

A. 1. Ἄλυπον βίον οἱ θεοὶ μόνοι ἄγουσιν. 2. Ἄδικος πλοῦτος οὔποτε[9] βέβαιος. 3. Βλάβαι τοὺς ἀνοήτους παιδεύουσιν. 4. Τοῖς σοῖς πρᾴοις λόγοις οἱ ἡμέτεροι ἐχθροὶ πραΰνονται[10]. 5. Ἐν τοῖς φρονίμοις αἱ μὲν φιλίαι ἀθάνατοί εἰσιν, αἱ δὲ ἔχθραι θνηταί. 6. Ἡ τοῦ σοφοῦ ψυχὴ ἥσυχός ἐστιν ἐν ταῖς τοῦ βίου συμφοραῖς. 7. Ἀνάριθμα ἀγαθά, ὦ θεοί, παρέχετε[11] τοῖς ἀνθρώποις. 8. Ἀθάνατος ἡ ψυχή. 9. Ὁ μὲν θάνατος καὶ τοῖς δειλοῖς καὶ τοῖς ἀνδρείοις ἐστὶ κοινὸς καὶ ἀναγκαῖος, ἡ δὲ ἔνδοξος καὶ ἔντιμος τοῦ

[1] μάλιστα. | [2] ἡ ὁμιλία. | [3] Le caractère. | [4] Vers. | [5] Aide. | [6] Faire. | [7] Pour ἐστίν, gram. § 22, 3. *b*. | [8] Gén. | [9] Jamais. | [10] πραΰνω j'apaise. | [11] παρέχω j'accorde.

βίου τελευτὴ μόνοις τοῖς ἀνδρείοις ἰδία ἐστίν. 10. Μὴ ἐν πολλοῖς ὀλίγα λέγε, ἀλλ' ἐν ὀλίγοις πολλά. 11. Ἄδηλα τὰ τοῦ πολέμου[1].
12. Ὅπου[2] ἐστὶν ἔργων καιρός, ἄχρηστοι λόγοι.

B. 1. Des plaisirs déplacés causent (apportent) un dommage. 2. [Les] animaux sauvages et [les] animaux domestiques procurent aux hommes une nourriture utile et des habits chauds. 3. Nous préférons[3] une pauvreté juste à une richesse injuste. 4. La fin de notre vie est incertaine. 5. Par votre légèreté[4] l'état est anéanti (détruit). 6. Des races grecques et des races barbares étaient soumises aux Perses. 7. Par la bienveillance des dieux et par votre vaillance, la liberté est sauvée pour (à) notre pays. 8. Vous craignez les chemins solitaires du pays étranger. 9. La richesse est passagère, mais la vertu est immortelle. 10. Des citoyens libres préfèrent[3] une mort glorieuse à une vie sans honneur.

13. Imparfait actif et moyen ou passif ; augment syllabique. (Gram. § 78, 1. 2 et 81.) — Règle 8.

A. 1. Οἱ Πέρσαι τὰ τέκνα εἰς ἀλήθειαν ἐπαίδευον. 2. Ἐπίστευον οἱ σύμμαχοι τοῖς Ἀριστείδου λόγοις. 3. Οἱ Σπαρτιᾶται τοῖς Λυκούργου νόμοις ἐπείθοντο. 4. Καὶ ἡ Αἴγυπτος τῷ τῶν Περσῶν δυνάστῃ ἐδούλευεν. 5. Οἱ ἡμέτεροι στρατηγοὶ τοὺς στρατιώτας ἐκέλευον διώκειν τοὺς πολεμίους. 6. Οἱ παλαιοὶ τοῖς θεοῖς παρὰ τοῖς βωμοῖς παντοῖα θηρία ἔθυον. 7. Οἱ τῶν Περσῶν υἱοὶ ἐν τοῖς κοινοῖς τῆς δικαιοσύνης διδασκαλείοις[5] ἐπαιδεύοντο. 8. Οἱ Ἀθηναῖοι πολλάκις ὑπὲρ δόξης καὶ ἐλευθερίας ἐστράτευον καὶ ἐκινδύνευον. 9. Μετὰ τὸν Κύρου θάνατον τὸν ἐν τῇ μάχῃ ἡ Ἑλληνικὴ στρατιὰ οὔτε ἐπορεύετο οὔτε ἐστρατοπεδεύετο σὺν τοῖς βαρβάροις. 10. Ἐν Ἀθήναις οἱ πολῖται ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐβούλευον καὶ ἐδίκαζον. 11. Ἐν Κελαιναῖς[6] Κύρῳ βασίλεια ἦν καὶ παράδεισος θηρίων πολλῶν καὶ ἀγρίων μεστός, ὅπου[2] Κῦρος πολλάκις ἐθήρευεν ἀπὸ ἵππου καὶ τοὺς ἵππους ἐγύμναζεν.

B. 1. Les amis se fiaient à Cyrus. 2. Les Égyptiens regardaient [le] soleil et [la] lune comme des dieux. 3. Les vaillants guerriers pleuraient la mort du général. 4. Les ponts étaient gardés par les satrapes de Darius. 5. Les fils des Perses riches étaient élevés à la cour[7] du souverain. 6. Les mercenaires grecs marchaient à travers un pays

[1] Les hasards de la guerre, Gram. § 143. Rem. | [2] Où (lorsque). | [3] προκρίνω (à qlqn.: gén.). | [4] ἡ ῥᾳθυμία. | [5] τὸ διδασκαλεῖον l'école. | [6] Ville de Phrygie. | [7] Aux (ἐπί avec le dat.) portes.

désert. 7. Nous courions [le] danger [d']être anéantis (détruits) par les ennemis dans les fossés. 8. Vous ne combattiez pas, mais vous fuyiez dans les bateaux des alliés. 9. Souvent des messagers étaient envoyés par les Spartiates au souverain des Perses. 10. Nous sauvions par notre victoire le pays tout entier. 11. A Sparte, les vieillards étaient plus[1] honorés qu'à[1] Athènes. 12. Léonidas empêchait avec les Spartiates, près des Thermopyles, l'entrée de Xerxès.

Noms contractes de la IIme et de la Ire déclinaison.

(Gram. § 38-40.)

14.

A. 1. Οἱ ὅμοιοι τοῖς ὁμοίοις εὖνοί εἰσιν. 2. Καλοί εἰσιν οἱ πλοῖ ἐκ τοῦ Εὐξείνου Πόντου εἰς Ἀθήνας. 3. Ὁ θάνατος χαλκοῦς ὕπνος λέγεται. 4. Οἱ Πέρσαι τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ σελήνῃ καὶ τῇ γῇ καὶ τοῖς ἀνέμοις ἔθυον. 5. Οὐ λόγοις, ἀλλὰ βλάβαις παιδεύονται οἱ ἄνοι. 6. Πολλάκις ἀνθρώπων νοῦν ὀργὴ ἐκκαλύπτει[2]. 7. Ἐν τῇ Ἀθηνῶν ἀγορᾷ πολλοὶ Ἑρμαῖ ἦσαν. 8. Ὁ περίπλους Σικελίας τῆς νήσου ὀκτὼ ἡμερῶν[3] ἦν. 9. Οἱ ἀγαθοὶ πολῖται προσέχουσι[4] τὸν νοῦν τῷ κοινῷ ἀγαθῷ. 10. Αἱ τῶν νεκρῶν ψυχαὶ ὑπὸ Ἑρμοῦ εἰς Ἅιδου[5] πέμπονται. 11. Πρὸς[6] τοῖς νεκρῶν ὀστοῖς ἐν τοῖς τῶν Σκυθῶν τάφοις ἀργυροῖ στέφανοι καὶ σιδηρᾶ ὅπλα ἐστίν. 12. Ἁπλοῦς ὁ τῆς ἀληθείας ἐστὶν λόγος.

B. 1. La vie des hommes est semblable à une traversée. 2. [Les] hommes malveillants n'ont[7] pas d'amis. 3. La raison est un don admirable de Dieu. 4. Les Athéniens honoraient surtout[8] Athéna. 5. La forme de la terre fut reconnue par un voyage de circumnavigation. 6. Les repas des Spartiates étaient simples. 7. Les jeunes gens apportaient le vin dans des coupes d'or et d'argent. 8. Par des paroles bienveillantes le chagrin de l'âme est soulagé[9]. 9. Des autels étaient [élevés] à Hermès aux carrefours (triples chemins). 10. Le sanctuaire d'Athéna sur la citadelle d'Athènes était célèbre. 11. Dans un [le] voyage sur mer, [c'est] le pilote [qui] commande, mais dans la vie, [c'est] la raison. 12. Beaucoup d'animaux sont bienveillants pour (dat.) leurs bienfaiteurs, mais malveillants pour leurs ennemis. 13. Accordez[10], ô dieux, une bonne traversée à nos frères et à nos sœurs!

[1] μᾶλλον — ἤ. | [2] Découvre. | [3] *Octo dierum*, gén. de qualité. Gram. § 158. [4] Dirigent. | [5] Suppl. τὴν οἰκίαν; ce substantif est omis le plus souvent avec le gén. Ἅιδου (εἰς Ἅιδου, ἐν Ἅιδου. Gram. § 155.) | [6] Avec. | [7] Traduire par le verbe *être*. [8] μάλιστα. | [9] κουφίζω. | [10] παρέχω.

15. Récit tiré des guerres persiques.

Règle 9.

Δαρεῖος ὁ τῶν Περσῶν δυνάστης τοῖς Ἀθηναίοις σφοδρῶς[1] ἐχαλέπαινεν, ὅτι τοῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἀδελφοῖς βοήθειαν ἔπεμπον. Ἐβούλετο οὖν[2] τοὺς Ἀθηναίους ὑπηκόους παρέχειν[3] καὶ ἔπεμπεν ἐν πλοίοις μυρίους[4] στρατιώτας εἰς τὴν Ἀττικήν· οἱ δὲ θεοὶ τοῖς μὲν ὑπερηφάνοις[5] καὶ ἀδίκοις βαρβάροις κακόνοι ἦσαν, τοῖς δὲ ἀνδρείοις Ἑλληνικοῖς ὁπλίταις λαμπρὰν νίκην ἔνεμον. Μιλτιάδης γάρ, ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός, ἐν πεδίῳ τῆς Ἀττικῆς ὀλίγῃ στρατιᾷ τῶν Περσῶν τοὺς μὲν[6] ἀποκτείνει, τοὺς δὲ[6] εἰς φυγὴν τρέπει· ἐν δὲ τοῖς νεκροῖς ἦν καὶ Ἱππίας ὁ Πεισιστράτου υἱός.

Μετὰ τὸν Δαρείου θάνατον Ξέρξης ὁ Δαρείου υἱὸς ἐβασίλευε τῆς Ἀσίας. Ξέρξης οὖν[2] δίκην λαμβάνειν ἐβούλετο ὑπὲρ τῆς προτέρας ἥττης καὶ τὴν ὅλην Ἑλληνικὴν γῆν καταστρέφεσθαι. Διὰ τοῦτο[7] ἀνάριθμον στρατιὰν καὶ κατὰ[8] γῆν καὶ κατὰ θάλατταν εἰς τὴν Εὐρώπην ἄγει. Καὶ πρῶτον[9] μὲν ἡ τύχη τῷ Ξέρξῃ εὔνους ἦν. Λεωνίδας γὰρ ὁ τῶν Σπαρτιατῶν στρατηγὸς σὺν τριακοσίοις[10] Σπαρτιάταις καὶ ὀλίγοις συμμάχοις ἐν ταῖς Θερμοπύλαις τὴν τῶν Περσῶν εἴσοδον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γῆν ἐκώλυεν[11], Ἐφιάλτης δὲ ὁ προδότης τοὺς πολεμίους εἰς τὰ τῶν Λακεδαιμονίων νῶτα ἄγει, ὥστε[12] Λεωνίδας καὶ οἱ Σπαρτιᾶται φθείρονται μὲν ὑπὸ τῶν πολλῶν, καλὸν δὲ καὶ ἔνδοξον θάνατον ἀποθνήσκουσιν. Ξέρξης δὲ σὺν τῇ στρατιᾷ εἰς Ἀθήνας πορεύεται, ἔνθεν[13] οἱ ἔνοικοι εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς παροίκους νήσους ἔφευγον.

Τοῖς δὲ Περσῶν πλοίοις Εὐρυβιάδης ὁ Λακεδαιμόνιος περὶ[14] τὸ Ἀρτεμίσιον τῆς Εὐβοίας[15] ἀνδρείως[16] ἐμάχετο· ἐπεὶ δὲ ὁ Λεωνίδου καὶ τῶν Σπαρτιατῶν θάνατος ἐγιγνώσκετο, τὸ Ἑλληνικὸν ναυτικὸν εἰς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον ἔφευγεν. Ἐνταῦθα[17] μετ' ὀλίγας ἡμέρας δεινῇ ναυμαχίᾳ τὰ μὲν πλεῖστα[18] τῶν Περσικῶν πλοίων φθείρεται, τὰ δὲ λοιπὰ φυγαδεύεται. Ξέρξης δὲ ἐπεὶ ἐξ ἄκρας τῆς Ἀττικῆς τὴν ἧτταν ἔβλεπεν, αὐτὸς[19] μὲν σὺν ὀλίγοις πιστοῖς εἰς τὴν Ἀσίαν ἔφευγεν, Μαρδόνιον δὲ τὸν στρατηγὸν σὺν τῇ πεζῇ στρατιᾷ ἐν τῇ Εὐρώπῃ καταλείπει. Ἀλλὰ τῷ ὑστέρῳ ἐνιαυτῷ τοὺς μὲν πεζοὺς τῶν βαρβάρων Παυσανίας ὁ τῶν Λακεδαιμονίων στρατηγὸς

[1] Violemment. | [2] Donc. | [3] Rendre. | [4] Innombrables (littér. dix mille). | [5] Orgueilleux. | [6] οἱ μέν — οἱ δέ les uns — les autres. | [7] C'est pourquoi. | [8] Sur. [9] *Primum.* | [10] Trois cents. | [11] Cherchait à. | [12] De sorte que. | [13] D'où. | [14] Près de. | [15] Dans l'Eubée. | [16] Adv. de ἀνδρεῖος. | [17] Là. | [18] La plupart. | [19] Lui-même.

ἐν Πλαταιαῖς τῆς Βοιωτίας ἔφθειρε, τὸ δὲ ναυτικὸν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ[1] ἐν Μυκάλῃ τῆς Ἰωνίας ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν συμμάχων ἐδαμάζετο[2].

Troisième déclinaison. — Radicaux terminés par une liquide.

16. Radicaux terminés par une consonne (Gram. § 43).

A. 1. Ἐν Ἀθήναις ἦσαν πολλοὶ καὶ ἔνδοξοι ῥήτορες. 2. Οἱ ἅλες καὶ ἀνθρώποις καὶ θηρσὶν ἀναγκαῖοί εἰσιν. 3. Οἱ παλαιοὶ τὸν Νάξιον οἶνον νέκταρι εἰκάζουσιν. 4. Τὸν οὐρανὸν οἱ ποιηταὶ αἰθέρα ὀνομάζουσιν. 5. Θύετε, ὦ ναῦται, τοῖς Διοσκούροις, τοῖς ὑμετέροις σωτῆρσιν. 6. Οἱ πολέμιοι τοξόται τὸν ἡμέτερον στρατηγὸν παρὰ τῷ ζωστῆρι ἐτίτρωσκον. 7. Τοῖς Νέστορος λόγοις στρατιῶται καὶ στρατηγοὶ ἐπείθοντο, νέοι καὶ γεραιοί. 8. Ἄξιοι γίγνεσθε[3], ὦ στρατιῶται, τῆς δόξης καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν ὑμετέρων προπατόρων. 9. Αἱ τῶν θεῶν οἰκίαι ὑπὲρ[4] τοῦ ἀέρος ἐν τῷ αἰθέρι εἶναι λέγονται.

B. 1. Le peuple honorait Hector comme[5] un dieu. 2. Dans le temple de (à) Delphes il y avait des cratères d'or et d'argent. 3. Comme[5] les hommes [aiment] leurs enfants, les animaux aiment aussi leurs petits[6]. 4. De vaillants orateurs ne craignent pas la colère du peuple. 5. C'est [le devoir] du juge de protéger la cause juste (le juste), mais c'est [le devoir] de l'orateur de dire la vérité. 6. Apportez aux dieux sauveurs[7] beaucoup de présents. 7. Les anciens croyaient que[8] les îles des Bienheureux ceignent[9] l'Océan. 8. Les souffles doux du printemps réjouissent jeune[s] et vieux. 9. Les ennemis ne furent (n'étaient) pas chassés par notre vaillance, mais les dieux furent (étaient) les sauveurs de notre liberté.

17. Radicaux terminés par une gutturale ou une labiale. (Gram. § 44.)

A. 1. Πανταχοῦ[10] οἱ κήρυκες τίμιοί εἰσιν. 2. Οἱ Θρᾷκες ἄγριοι καὶ πολεμικοὶ ἦσαν. 3. Ἔνδοξοι ἦσαν οἱ πλοῖ οἱ τῶν Φοινίκων. 4. Τοῖς Λιβύης Αἰθίοψιν οὖλαι[11] τρίχες ἦσαν. 5. Ξέρξης μάστιξιν ἐκέλευε κολάζειν τὴν θάλατταν. 6. Οἱ ὁπλῖται διὰ τῶν θωράκων ἐτιτρώσκοντο. 7. Ὅμηρος τὴν τῶν Φαιάκων καὶ Αἰθιόπων εὐδαιμονίαν ἐγκωμιάζει[12]. 8. Οἱ Ἀθηναῖοι

[1] Le même jour. | [2] δαμάζω je dompte, je vaincs. | [3] Montrez-vous. | [4] Au-dessus. [5] ὥσπερ. | [6] ὁ νεοττός. | [7] σωτήρ. | [8] Acc. avec l'infin. | [9] Sont autour de : περί avec l'acc. | [10] Partout. | [11] Crépu, laineux. | [12] Loue, célèbre.

τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ[1] βουλὴν ἐθεράπευον ὡς[2] φύλακα νόμων. 9. Ἐν τῇ τῶν Κυκλώπων νήσῳ αἶγες ἦσαν πολλαὶ καὶ πρόβατα. 10. Ἐν τῇ Ξέρξου στρατιᾷ ἦσαν Πέρσαι καὶ Μῆδοι καὶ Αἰγύπτιοι καὶ Αἰθίοπες καὶ Ἄραβες καὶ Ἰνδοὶ καὶ Φοίνικες καὶ Κίλικες καὶ Λυδοὶ καὶ Φρύγες καὶ Κᾶρες καὶ ἄλλα φῦλα πολλά.

B. 1. Les poètes sont des hérauts de la gloire. 2. Les chouettes étaient consacrées à Athéna. 3. Des chèvres sauvages étaient la nourriture des Éthiopiens. 4. Les chevaux rapides des Arabes ont toujours été (étaient) estimés. 5. Les anciens honoraient Hermès comme héraut et messager des dieux. 6. L'aigle combat pour ses petits[3] avec [ses] ailes et [ses] serres. 7. Les sabots sont les armes des chevaux. 8. Les phalanges de Philippe étaient redoutables aussi bien pour (dat.) les Thraces que pour (dat.) les Athéniens. 9. Le loup est un mauvais gardien des brebis.

18. Radicaux terminés par une dentale. (Gram. § 45.)

A. 1. Αἱ ἔλαφοι τῆς Ἀρτέμιδος ἦσαν ἱεραί. 2. Πλάτων ὁ φιλόσοφος ταῖς Χάρισιν ἔθυεν. 3. Τοῖς Κρησὶν ἦν δῶρα τίμια ὅπλα. 4. Αἱ ὑψηλαὶ πυραμίδες τῶν Αἰγυπτίων θαυμάσιαί εἰσιν. 5. Χάρις μὲν χάριν τίκτει, ἔρις δ' ἔριν. 6. Ὁ στρατηγὸς τὴν ἐλπίδα νίκης ἐν τῇ τῶν στρατιωτῶν ἀνδρείᾳ ἔχει. 7. Ὁ ἀνθρώπινος βίος μεστός ἐστι φροντίδων ἀπὸ νεότητος μέχρι[4] θανάτου. 8. Ἐν ἀτυχίαις οἱ ἄνθρωποι σῴζονται ἐλπίσιν. 9. Χρηστοὶ πολῖται ἄσμενοι ὑπὲρ τῆς πατρίδος μάχονται καὶ ἐν πατρίδι γῇ θάπτεσθαι χρῄζουσιν. 10. Οἱ νομάδες τῆς Λιβύης τὸν χρόνον οὐ ταῖς ἡμέραις, ἀλλὰ ταῖς νυξὶν ἀριθμοῦσιν[5].

11. Ἐν νυκτὶ βουλὴ τοῖς σοφοῖσι[6] γίγνεται.
12. Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν[7] ἔθηκαν[8].

B. 1. Vivre[9] sans espérances est dur. 2. [Certains] poètes nomment la lune [l']oeil de la nuit. 3. Les Scythes sacrifiaient les étrangers à Artémis. 4. On nomme à bon droit[10] les lâches traîtres à (de) la patrie. 5. Les armes et [les] vêtements étaient divers dans l'armée de Xerxès. 6. Les hoplites ont des cuirasses, (et) des boucliers, (et) des jambières et des casques. 7. La Grèce est la patrie de beaucoup et de célèbres poètes. 8. Sans peines, (et) sans sueur et sans souci, il n'y

[1] ὁ Ἄρειος πάγος la colline d'Arès, l'aéropage. | [2] Comme. | [3] ὁ νεοττός. | [4] Jusqu'à. [5] Comptent, calculent. | [6] Forme poétique pour σοφοῖς. Gram. § 229, 8. | [7] προπάροιθεν avec le gén.: avant. | [8] Placèrent. | [9] βιοτεύειν. | [10] δικαίως.

a[1] pas de biens certains pour[2] les hommes. 9. La tradition[3] pour les Romains était de sauver la patrie avec du fer, non avec de l'or. 10. L'âme de l'homme nourrit toujours même dans [les] dangers beaucoup d'espérances.

19.

A. 1. Τρέφεται ἡ ψυχὴ μαθήμασιν. 2. Τὰ γράμματα ἀποτρέπει[4] τὴν νεότητα πολλῶν ἁμαρτημάτων. 3. Οἱ παλαιοὶ τοῖς νεκροῖς ἔσπενδον οἴνῳ καὶ γάλακτι καὶ μέλιτι καὶ ὕδατι. 4. Οἱ φυγάδες ἐν τῇ πατρίδι εἶναι χρῄζουσιν. 5. Πολλοῖς θηρσὶν ἐν τοῖς ποσίν ἐστιν ἡ σωτηρία. 6. Πρόσθια[5] τραύματα τοῖς στρατιώταις τίμιον κτῆμά ἐστιν. 7. Ὁ Ἅιδης κοινός ἐστι τοῖς τε πλουσίοις καὶ τοῖς πένησιν. 8. Οἱ μὲν ἰατροὶ τῶν πολιτῶν τὰ σώματα θεραπεύουσιν, οἱ δὲ νομοθέται καὶ δικασταὶ τὰς ψυχὰς παιδεύουσιν. 9. Λυκοῦργος τοὺς Σπαρτιάτας χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα ἔχειν ἐκώλυεν. 10. Οὐ τὰ σώματος, ἀλλὰ τὰ τῆς ψυχῆς χρήματα κτῆμά ἐστιν εἰς ἀεί.

11. Κλεπτῶν[6] (γὰρ) ἡ νύξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς.

12. Ἄνθρωπός ἐστι πνεῦμα καὶ σκιὰ μόνον.

B. 1. Dieu accorde[8] la lumière du soleil aux bons aussi bien qu'aux méchants. 2. Nos traits blessent les ennemis à travers boucliers, (et) cuirasses et jambières. 3. Des trépieds et des cratères étaient envoyés comme offrandes à Delphes. 4. Beaucoup de connaissances ne rendent[8] pas toujours les hommes bons. 5. Les destins des hommes reposent[9] sur[10] les genoux des dieux. 6. [Les] lances (il est vrai) blessent les corps, mais [les] paroles blessent les âmes. 7. Il vaut mieux[11] faillir[12] du pied que[11] de la langue. 8. Les espérances des braves reposent[9] sur[10] les épées et [les] traits, mais celles des lâches, sur leurs pieds agiles. 9. Les punitions des fautes sont [fixées] dans les lois. 10. Les anciens croyaient que l'eau du Léthé[13] met fin[14] au chagrin des âmes.

20. Radicaux terminés par -ν. (Gram. § 46, 1-4.)

A. 1. Ἄσμενοι ἕπεσθε ἀγαθοῖς ἡγεμόσιν. 2. Οἱ Αἰθίοπες μέλανές εἰσιν. 3. Οἱ ποιμένες τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἶγας εἰς τοὺς λειμῶνας ἄγουσιν. 4. Μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Πᾶνα ἐθεράπευον ὡς[15]

[1] Naissent. | [2] Dat. | [3] Traditionnel πάτριος. | [4] ἀποτρέπω je détourne. | [5] Qui se trouvent devant, par devant, *vulnera adversa*. | [6] ὁ κλέπτης le voleur. | [7] ἡ σκιά l'ombre. | [8] παρέχω. | [9] Sont. | [10] ἐν. | [11] Il est mieux que : ἄμεινον -ἤ. | [12] ὀλισθάνω (glisser). | [13] ἡ Λήθη. | [14] Délie; acc. avec l'inf. | [15] Comme.

εὐεργέτην καὶ σωτῆρα. 5. Σωτήρ ἐστι καὶ φύλαξ τῶν ποιητῶν ὁ Ἀπόλλων. 6. Αἱ πονηραὶ ἐλπίδες, ὥσπερ[1] κακοὶ ἡγεμόνες, ἐπὶ τὰ ἁμαρτήματα ἄγουσιν. 7. Τοῖς μὲν σώφροσιν ὁ θεὸς νόμος ἐστί, τοῖς δ' ἄφροσιν ἡ ἀεὶ[2] γνώμη. 8. Χειμῶνος πολλὰ ὕδατα γίγνεται. 9. Ἐν πολλοῖς καὶ δεινοῖς ἀγῶσιν οἱ Ἀθηναῖοι πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιοι ἐγίγνοντο τοῖς Ἕλλησιν. 10. Ἐξ αἰῶνος εἰς αἰῶνα βασιλεύει Θεὸς ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

B. 1. Dans la tempête sombre les matelots implorent[3] leur (le) sauveur[4] Poseidon. 2. Des désirs déraisonnables causent (apportent) un dommage et [amènent] une punition. 3. Homère nomme Agamemnon le pasteur des peuples. 4. Le poète Arion fut sauvé de (ἐκ) la mer par un dauphin. 5. Les phalanges des Macédoniens étaient redoutables pour[4] les Grecs et pour les Barbares. 6. Pendant[5] les orages, les ports offrent[6] aux bateaux [la] sécurité. 7. L'arme de la réflexion est la raison, mais [celle] de la folie[7] est la colère. 8. Après la bataille de (à) Salamine, les Athéniens devinrent (imparf.) les chefs des Grecs. 9. Une belle mort ne suit pas toujours une heureuse vie. 10. Les anciens sacrifiaient à Poseidon, le dieu des vagues[8] sombres, des taureaux noirs et des chèvres [de couleur] foncée(s).

21. Radicaux en -ντ. (Gram. § 47.) — Règle 10.

A. 1. Ἐξ ὀνύχων λέοντα. 2. Μὴ πᾶσι πίστευε. 3. Πολυθρύλητον[9] τὸ[10] Πρωταγόρου· πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος. 4. Ἡ σωφροσύνη κόσμος ἐστὶ γέροντι καὶ νεανίᾳ. 5. Οἱ Ῥωμαῖοι πολλοὺς ἀνδριάντας καὶ λαμπρὰ ἀναθήματα ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ῥώμην ἔφερον. 6. Ἡ τοῦ βίου τελευτή ἐστιν ἅπασιν ἄδηλος. 7. Ἀλκιβιάδης καὶ Ἀθήναις τῇ πατρίδι καὶ πάσῃ τῇ Ἑλλάδι αἰσχύνην ἔφερεν. 8. Οἱ Αἰθίοπες τοῖς Πέρσαις χρυσὸν καὶ ἔβενον[11] καὶ ἐλέφαντος ὀδόντας εἴκοσιν[12] ἔφερον δασμόν. 9. Ἐμάχοντο οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Πελοποννησίοις πᾶσαν τὴν νύκτα· ἦν γὰρ σελήνη λαμπρά. 10. Καὶ γέρουσι καὶ νεανίαις ὁ θάνατος φοβερός ἐστιν. 11. Αἴαντος τοῦ Τελαμῶνος ἐν Σαλαμῖνι τῇ νήσῳ ἱερὸν ἦν καὶ ἀνδριάς.

12. Καλόν γε[13] καὶ γέρουσι μανθάνειν[14] σοφά.

B. 1. [Le] commencement de tout travail est dur. 2. Xerxès régnait sur toute l'Asie. 3. Les dieux ne réjouissent pas toujours les hommes

[1] Comme. | [2] Du moment. | [3] εὔχομαι. | [4] Dat. | [5] ἐν. | [6] παρέχω. | [7] ἡ ἀφροσύνη. [8] τὸ κῦμα. | [9] Bien connu. | [10] Ce mot de Pr.; Gram. § 143, Rem. | [11] ἡ ἔβενος le bois d'ébène. | [12] Vingt. | [13] γέ (encl.) sûrement. | [14] Apprendre.

avec d'agréables présents. 4. Aux vieillards appartient[1] la parole dans les assemblées. 5. Dans les armées des Indiens il y avait beaucoup d'éléphants. 6. Le nom de Platon était célèbre par toute la Grèce. 7. Fuyez toute injustice! 8. Les dieux de l'Olympe combattaient avec (dat.) les Géants, (les) fils de la Terre. 9. Sur les îles boisées, il y avait des temples et des autels d'Artémis. 10. Athènes présidait[2] à tous les arts et à toutes les sciences. 11. La vie n'est pas toujours pénible aux vieillards. 12. Des [ἐκ] dents des éléphants, les artistes faisaient[3] de gracieuses statues. 13. Les sciences nourrissent la jeunesse et réjouissent les vieillards. 14. Dans tous les dangers et [toutes les] peines, les dieux savent procurer (connaissent) [le] secours et [le] salut.

22. Participes présents actifs et moyens ou passifs. (Gram. § 81.)
Règles 11-13.

A. 1. Οἱ μὲν ἄρχοντες τοῦ δήμου ἄρχουσιν, τῶν δ' ἀρχόντων οἱ νόμοι. 2. Ἑκόντες τοῖς νόμοις πείθεσθε, τοῖς γὰρ ἄκουσιν ἀνάγκη ἐπιβάλλεται[4]. 3. Ἡ γῆ ἑκοῦσα τοῖς ἀνθρώποις τὴν καθ' ἡμέραν[5] τροφὴν παρέχει. 4. Ἀλεξάνδρου βασιλεύοντος ἡ Ἑλλὰς τοῖς Μακεδόσιν ἐδούλευεν. 5. Καὶ ἀπόντες καὶ παρόντες πείθεσθε, ὦ υἱοί, τοῖς ἡμετέροις λόγοις. 6. Τὸν θάνατον εἰσάγει[6] Εὐριπίδης μελαίνας ἔχοντα πτέρυγας καὶ μέλανα ἱμάτια. 7. Τῶν πολεμίων κωλυόντων ἡ εἴσοδος τῇ ἡμετέρᾳ στρατιᾷ ἀδύνατος ἦν. 8. Ἀγαθὸν στράτευμα μὴ[7] ἔχον ἐπιστήμονα καὶ σώφρονα στρατηγὸν ὅμοιόν ἐστι καλῷ πλοίῳ ἄφρονα ἔχοντι κυβερνήτην. 9. Φίλους ἔχων νόμιζε θησαυροὺς ἔχειν. 10. Φεῦγ' ἡδονὴν φέρουσαν ὕστερον βλάβην. 11. Ἀθάνατον ἔχθραν μὴ φύλαττε θνητὸς ὤν. 12. Ὁ γραμμάτων ἄπειρος οὐ βλέπει βλέπων.

B. 1. De bons magistrats sont [les] serviteurs des lois. 2. Plaire à tous est impossible. 3. La paix est chère aux souverains bien intentionnés. 4. Il est facile de régner sur ceux qui agissent de plein gré (ἑκών), mais difficile sur ceux qui agissent à contre-cœur (ἄκων). 5. Pendant que nos chefs tenaient conseil[8], la bataille fut décidée. 6. Suivez volontiers, jeunes gens, les vieillards comme[9] [on suit] des guides expérimentés. 7. Au moyen du (ἐκ) présent, nous cherchons à connaitre[10] l'avenir. 8. Les généraux sacrifiaient en présence de[8] toute l'armée. 9. La réflexion est la première (est chef) de toutes [les] vertus. 10. Dans toute situation[11] difficile, mets (aie) ton espérance en Dieu.

[1] Est. | [2] Était présidente de (ἐπιστάτης, ου). | [3] πλάττω. | [4] ἐπιβάλλω j'impose. [5] Quotidien. | [6] εἰσάγω j'introduis, je représente. | [7] Gram. § 223, 3. *b*. | [8] Génitif absolu. | [9] ὡς. | [10] Nous reconnaissons. | [11] πρᾶγμα.

23. Augment temporel et augment dans les verbes composés.
(Gram. § 78, 3. 4. 5)

A. 1. Εὔχου; Ὕβριζον. Ἠγγέλλετε. Ἤχθαιρον. Ἱδρύοντο. Ηὔξάνου. Ἠλπίζετε. Εἴκαζες. Συνελεγόμεθα. Διενέμεσθε.

2. Μεγάβαζος ἦρχε τῶν Περσῶν τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ. 3. Οἱ Ἀκραγαντῖνοι[1] καὶ ἵπποις καὶ ὄρνισι μνημεῖα ἵδρυον. 4. Ὁ Ἴστρος[2] ποταμὸς πέντε[3] στόμασιν εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον εἰςέβαλλεν. 5. Τοῖς στρατιώταις χρυσοῖ καὶ ἀργυροῖ ζωστῆρες διενέμοντο ἆθλα. 6. Μετὰ τὸν θάνατον αἱ τῶν ἀγαθῶν ψυχαὶ ἐν ταῖς τῶν μακάρων νήσοις διῆγον. 7. Οἱ Ἀθηναῖοι τὴν τυραννίδα ἤχθαιρον. 8. Πολλάκις οἱ πολῖται ὑπὸ ῥητόρων παρήγοντο. 9. Ἀριστείδης ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Δίκαιος ὠνομάζετο· διέφερε γὰρ δικαιοσύνῃ καὶ σωφροσύνῃ καὶ εὐσεβείᾳ. 10. Οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι ταῖς ἀσπίσι Λάμβδα ἐπέγραφον ὡς ἐπίσημον[4], οἱ δὲ Μεσσήνιοι Μῦ. 11. Οἱ Πέρσαι ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ δεσπόται πάσης τῆς Ἑλλάδος γενήσεσθαι[5] ἤλπιζον. 12. Οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Θηβαίοις ἀμαθίαν[6] ὠνείδιζον.

B. 1. Nous construisions. Vous nommiez. Ils espéraient. Annonçais-tu? Je supposais. Vous étiez insolents. Ne forciez-vous pas? Étions-nous forcés? Nous armions. Ils augmentaient. Nous vivions. J'étais exercé. Ils se réunissaient. Vous étiez distribués. Il décrivait. Vous descendiez. Tu égarais. Il inscrivait.

2. Le messager annonçait la victoire à nos amis. 3. Les alliés étaient armés dans la plaine. 4. Les tyrans forçaient beaucoup de citoyens à fuir de (ἐκ) la patrie. 5. Cyrus réunissait une armée contre son frère Artaxerxès. 6. Les ennemis jetaient des pierres dans le fleuve et construisaient un pont. 7. Les Arméniens descendaient sur des échelles dans leurs demeures[7] souterraines. 8. Avant[8] la bataille, les armées imploraient des[9] dieux la victoire; après la victoire, ils élevaient des trophées, et chantaient des hymnes [en l'honneur][9] des dieux; ils chantaient l'éloge (plur.) des chefs vaillants[9] et apportaient des présents aux autels et des offrandes dans les temples de leurs sauveurs.

24. Empire d'Alexandre sur lui-même.

Ἀλέξανδρος, σὺν τῷ στρατεύματι πορευόμενος πρὸς Δαρεῖον, πολλάς ποτε ἡμέρας ὥδευε δι' ἐρήμης καὶ ἀνύδρου χώρας. Τότε δὲ αὐτός[10] τε

[1] Les Agrigentins. | [2] Le Danube. | [3] Cinq. | [4] Comme armoiries. | [5] *fore,* v. Règle 27. | [6] Ignorance. | [7] τὸ οἴκημα. | [8] πρό, avec le gén. | [9] Datif. | [10] Lui-même.

ὑπὸ δίψης μάλα[1] ἐπιέζετο καὶ οἱ Μακεδόνες, ὥστε[2] οἱ πλεῖστοι[3] ἀπηγόρευον[4]. Ἔνθα δὴ[5] ἔνιοι τῶν κατασκόπων ἐν κοίλῃ πέτρᾳ μικρῷ ὕδατι ἐνετύγχανον, καὶ ἀκούοντες τὸν Ἀλέξανδρον κακῶς ἤδη ἔχοντα ὑπὸ δίψης, κόρυν μεστὴν ὕδατος προςέφερον. Ὁ δὲ ἐλάμβανε μὲν τὸ ὕδωρ, περιβλέπων δὲ εἰς τοὺς στρατιώτας ἅπαντας ἐγκλίνοντας[6] τὰς κεφαλὰς πρὸς τὸ ποτὸν οὐκ ἔπινεν, μόνος τοῦ ὕδατος ἀπολαύειν[7] οὐ βουλόμενος, ἀλλὰ ἐξέχεε[8] τὴν κόρυν πάσης τῆς στρατιᾶς προςβλεπούσης. Γιγνώσκοντες δὲ τὴν ἐγκράτειαν τοῦ στρατηγοῦ ἄγειν ἐκέλευον οἱ στρατιῶται καὶ τοὺς ἵππους μάστιξιν ἔπαιον· οὔτε γὰρ πόνον οὔτε δίψαν οὔτ' ἄλλα πήματα πάσχειν οὔθ' ὅλως[9] ἀποθνήσκειν ἐνόμιζον, ἔχοντες ἡγεμόνα οὕτω[10] σώφρονα.

25. Mots syncopés. (Gram. § 48.)

A. 1. Πόνος ἐστίν, ὡς λέγουσιν, εὐκλείας πατήρ. 2. Ἀνδρῶν ἀπίστων ὅρκον εἰς ὕδωρ γράφε. 3. Φρόνιμοι ἄνδρες οὔποτε ταῖς τῆς γαστρὸς ἡδοναῖς δουλεύουσιν. 4. Μετὰ τὸν τῆς μητρὸς φόνον Ὀρέστης ὁ Ἀγαμέμνονος υἱὸς ἐκ τῆς πατρίδος ἔφευγεν. 5. Οἱ ποιηταὶ ὥσπερ[11] πατέρες τῆς σοφίας εἰσὶ καὶ ἡγεμόνες. 6. Τῶν ἀνδρῶν ἐν τῷ πεδίῳ μαχομένων αἱ μητέρες εὔχοντο τῇ Ἀθηνᾷ. 7. Ἀγαθὸς δυνάστης οὐ διαφέρει ἀγαθοῦ πατρός. 8. Ἐν Αἰγύπτῳ πάντα ἰατρῶν ἦν μεστά· οἱ μὲν γὰρ ὀφθαλμῶν ἦσαν ἰατροί, οἱ δὲ κεφαλῆς, οἱ δὲ ὀδόντων, οἱ δὲ γαστρός, οἱ δὲ τῶν ἀδήλων νόσων. 9. Χάρις εἰς ἀεὶ[12] τοῖς πατράσιν ἔσται[13] καὶ ταῖς μητράσι παρὰ[14] τῶν υἱῶν καὶ τῶν θυγατέρων.

10. Ἀνδρὸς χαρακτὴρ ἐκ λόγου γιγνώσκεται.

B. 1. Aimez, enfants, vos pères et vos mères. 2. Le fils est souvent semblable à la mère, mais la fille au père. 3. L'éloge[15] accordé par le père et la mère (l'éloge du p. et de la m.) réjouit la bonne fille. 4. Ne sois pas l'esclave de ton (du) ventre! 5. Nous tenons [les] hommes lâches pour des traîtres à (de) la patrie. 6. On nomme la piété [la] mère des vertus. 7. Des hommes sensés font[16] volontiers ce qui est (le) nécessaire. 8. Fuis [la] mauvaise société, ô fille! 9. Il convient[17] à des fils et à des filles d'obéir aux paroles des pères et des mères. 10. Les mères des Spartiates envoyaient volontairement leurs fils dans les dangers pour la patrie.

[1] Extrêmement. | [2] A tel point que. | [3] La plupart | [4] ἀπ-αγορεύω, je succombe de fatigue. | [5] Alors. | [6] ἐγ-κλίνω, je penche. | [7] Jouir. | [8] ἐκ-χέω, je répands, je vide. [9] D'une manière générale. | [10] Si. | [11] Pour ainsi dire. | [12] Pour toujours. | [13] Sera. [14] De la part de. | [15] ὁ ἔπαινος. | [16] πράττω. | [17] πρέπει.

26. INDIC. INFIN. ET PARTIC. DU FUT. ET DE L'AOR. ACTIFS ET MOYENS. (Gram. § 81.)

A. 1. Μηνύσομεν. Ἐφυγάδευσας. Ἐτόξευσαν. Ἐφυτεύσατο. Παύσειν. Συνεβούλευσεν. Παυσάσας. Ἐπαύσω; Φυτεύσετε; Φύσαντες. Παύσασθαι. Ἐπιβουλεύσετε. Συμβουλευσάμενοι. Ἠλήθευσας; Κινδυνεύσοντες. Καταλῦσαι. Ἐπεβούλευσαν. Συνεβουλευσάμεθα.

2. Μετὰ Καμβύσην Δαρεῖος τῶν Περσῶν ἐβασίλευσεν. 3. Διόνυσος τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἄμπελον ἐφύτευσεν. 4. Ἄκοντες οἱ Θηβαῖοι πρὸς τοὺς Πέρσας ἐστρατεύσαντο. 5. Τὰς τῶν πονηρῶν συνουσίας ὀλίγος χρόνος διαλύσει. 6. Οὐδέποτε οἱ ἄνθρωποι παύσονται πολέμων καὶ μαχῶν. 7. Πελοπίδας ὑπὲρ τῆς τῶν Θηβαίων ἐλευθερίας ἐκινδύνευσεν. 8. Τοῖς ἀεὶ ἀληθεύσασι πάντες πιστεύσουσιν. 9. Σωκράτης τρὶς[1] στρατεύσασθαι λέγεται, εἰς Δήλιον καὶ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτείδαιαν. 10. Τισσαφέρνης Ἀρταξέρξῃ τὴν Κύρου ἐπιβουλὴν ἐμήνυσεν. 11. Θεμιστοκλῆς ἔλεγεν, αὐτοὺς[2] τοὺς θεοὺς κωλῦσαι τὸν Ξέρξην τοῦ[3] βασιλεῦσαι καὶ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης. 12. Ἐπεὶ Ἀχιλλεὺς ἔμελλε τὸν Ἀγαμέμνονα φονεύσειν, ἡ Ἀθηνᾶ ἧκεν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ παύσουσα τὴν ὀργὴν τοῦ Μυρμιδόνος.

13. Ἕλληνες ὄντες βαρβάροις δουλεύσομεν;

B. 1. Nous ne plantâmes pas[4]. Vous empêcherez[4]. Je plantai pour moi. Cessas-tu? Nous déliâmes[4]. Vous indiquerez[4]. Direz-vous la vérité? Vous êtes-vous séparés? Dénonçâtes-vous celles qui ont tué[5]? Tu chassas pour toi. Nous demandâmes conseil. Ils tendirent des embûches. Quand conseilleras-tu? Vous tirâtes de l'arc.

2. Les Spartiates destituèrent[6] Pausanias du commandement. 3. Formerez-vous (élèverez-vous) vos enfants à [la] vertu et à [la] piété? 4. Les Lacédémoniens chassèrent les étrangers hors de leur pays. 5. De vaillants hommes planteront aussi pour[7] les descendants. 6. Après la mort de son (du) père, Alexandre régna sur les Macédoniens. 7. Quelques citoyens engagèrent Solon à mettre fin à la puissance du peuple (délier le peuple). 8. Après que les généraux eurent sacrifié, ils se mirent en campagne. 9. Pour la patrie, nous subirons volontiers tous les dangers. 10. Oreste tua sa mère. 11. Les trente[8] [tyrans] complotèrent non seulement[9] contre la liberté du peuple, mais encore[9] contre la fortune des citoyens riches. 12. Un mauvais

[1] Trois fois. | [2] Eux-mêmes. | [3] De devenir roi; infinitif substantifié. Gram. § 215. [4] A mettre aussi au moyen. | [5] Part. aor. | [6] παύω. | [7] Dat. | [8] τριάκοντα. | [9] οὐ μόνον — ἀλλὰ καί.

conseil souvent n'est pas seulement nuisible à ceux qui s'[y] sont fiés[1], mais encore à ceux qui [l']ont donné (conseillé)[1]. 13. Les filles de Danaos[2] qui[1] sur l'ordre de leur père assassinèrent[1] leurs maris, souffrent dans l'Hadès[3] un [châtiment] terrible (adj. neutre).

27.

A. 1. Ἄξομεν. Ἔλεξαν. Φεύξομαι. Ἤρξατε. Ἔψῃ; Ἔγραψας. Ἤρξω. Ἄρξειν. Λέξαντες. Πέμψουσιν. Διωξάσῃ. Ἐτρεψάμεθα. Βλέψαι. Καταλείψεις; Καταστρέψεται, κατεστρέψω. Προσβλέψας. Ἤξομεν. Ἔπεισας. Ἐδέξαντο. Πείσομαι. Ἐψεύσασθε. Σπεύσετε. Μετεπεμψάμεθα. Διέτριψεν. Ἐφεισάμην. Ἀεὶ πεισόμεθα.

2. Οὐδεὶς[4] πάντα τὸν βίον ἐν πάσῃ[5] εὐτυχίᾳ διατρίψει. 3. Οἱ εὐεργέται τῶν ἀνθρώπων ἀθάνατον δόξαν καταλείψονται. 4. Κῦρος καίπερ[6] ἱκανὰ πλοῖα ἔχων Ξένωνα καὶ Πασίωνα οὐκ ἐδίωξεν. 5. Ξέρξης καταστρεψάμενος τὴν Αἴγυπτον ἧκεν εἰς Εὐρώπην καταστρεψόμενος καὶ τοὺς Ἕλληνας. 6. Κροῖσος ὁ τῶν Λυδῶν δυνάστης τῷ ἐν Δελφοῖς θεῷ δύο[7] κρατῆρας ἔπεμψε, χρυσοῦν καὶ ἀργυροῦν. 7. Ὁ κήρυξ ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνος ἀρξάμενος πάντας τοὺς στρατιώτας ἐκέλευσε τοῖς θεοῖς εὔξασθαι. 8. Κῦρος πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν ἀδελφὸν στρατευσόμενος Κλέαρχον ἐκ Θρᾴκης μετεπέμψατο. 9. Θουκυδίδης ὁ Ἀθηναῖος τὸν Πελοποννησιακὸν συνέγραψε πόλεμον. 10. Δᾶτις ὁ Δαρείου στρατηγὸς Δήλου τῆς νήσου ἐφείσατο. 11. Πλούταρχος πολλὰ τῶν παλαιῶν χαρίεντα ἀποφθέγματα[8] συνέλεξεν.

12. Ἥξει Δωριακὸς πόλεμος καὶ λοιμὸς[9] ἅμ' αὐτῷ[10].

B. 1. Alexandre décida de se soumettre[11] toute l'Asie. 2. De bons citoyens n'abandonneront pas la patrie dans sa détresse[12]. 3. Les filles couronnèrent[13] le tombeau de leur (la) mère. 4. Nous ne nous fierons pas à un homme qui a menti[1]. 5. Socrate dit qu'il obéirait[11] à Dieu plutôt[14] qu'aux hommes. 6. Nos généraux ne reçurent pas les hérauts des Thraces. 7. Conduirez-vous les troupes (l'armée) des alliés à travers votre pays? 8. Les soldats légèrement armés coururent pendant (dans) la nuit à Platée. 9. Les Athéniens dominèrent autrefois pendant de longues (beaucoup d') années sur beau-

[1] Règle 13; part. aor. | [2] ὁ Δαναός. | [3] Voyez page 10, 5. | [4] Personne. | [5] Complet. | [6] καίπερ avec le part. quoique. | [7] Deux. | [8] τὸ ἀπόφθεγμα la sentence. | [9] La peste. | [10] Avec elle (lui). | [11] Inf. futur. | [12] C'est à dire : quand elle est pressée, part. présent. | [13] στέφω. | [14] P. 5. 1.

coup de Grecs. 10. Après que nous eûmes battu (tourné) les ennemis le soir[1], nous élevâmes un trophée et nous passâmes la nuit sur les bateaux dans le port.

Radicaux en -S ou radicaux qui s'élident.

28. (Gram. 49, 1. 2.)

A. 1. Τέλος κακῆς ἀρχῆς κακόν. 2. Ἐκ τοῦ σκότους τὸ φῶς καὶ ἐκ τοῦ φωτὸς τὸ σκότος. 3. Τῷ μὲν ξίφει φθείρεται τὸ σῶμα, τοῖς δὲ ψεύδεσιν ἡ ψυχή. 4. Μικροῦ κέρδους ἕνεκα[2] ἀθάνατον αἰσχύνην ἔχει ὁ προδότης. 5. Τὰ κράνη τῶν Ἑλληνικῶν ὁπλιτῶν ἦν χαλκᾶ. 6. Τῶν τῆς ψυχῆς παθῶν ἡ σοφία μόνη φάρμακόν ἐστιν. 7. Ἡ Ἰνδικὴ χώρα τῷ τε κάλλει καὶ τῷ πλήθει θηρῶν διέφερεν. 8. Οὔτε λαμπρὰ οἰκία οὔτε χρυσοῦ πλῆθος οὔτε γένους εὔκλεια οὔτε μέγεθος ἀρχῆς ἡσυχίαν παρέχει τῇ ψυχῇ καὶ εἰρήνην. 9. Ἀνταλκίδας ἔλεγε, τῆς Σπάρτης τείχη εἶναι τοὺς νέους. 10. Κέρδη πονηρὰ ζημίαν ἀεὶ φέρει.

11. Φθείρουσιν ἤθη χρήσθ'[3] ὁμιλίαι κακαί.
12. Τὰ τῆς ἀληθείας ἔπη ἁπλᾶ ἐστιν.

B. 1. Les coutumes des peuples sont variées comme[4] leurs (les) langues. 2. En été[1] les jours sont longs, mais en hiver[1] les nuits. 3. Perce (punis) ô Apollon, les traîtres de tes flèches! 4. Jamais [rien] de bon[5] ne sort (naît) des mensonges. 5. Les épées des Spartiates étaient courtes. 6. Les Grecs aussi couronnaient[6] de fleurs les tombeaux des morts. 7. L'espoir du gain[5] fut souvent l'origine (la racine) de [l']injustice et de [la] méchanceté. 8. Nous admirons les coutumes simples des Spartiates. 9. Sur les montagnes boisées de l'Arcadie on honorait Hermès (et) Pan (et) Poseidon (et) Artémis et d'autres divinités (dieux). 10. L'état n'est sauvé ni par la hauteur des murailles, ni par la largeur et la profondeur des fossés, ni par la beauté des maisons, ni par la quantité de l'argent, mais par la bravoure et [l']honnêteté[7] des citoyens.

29. (Gram. § 49, 1-4.)

A. 1. Ἦν ποτε χρόνος, ὅτε θεοὶ μὲν ἦσαν, θνητὰ δὲ γένη οὐκ ἦν. 2. Ὁ Ἅιδης τῇ τε νεότητι ἐχθρὸς καὶ τῷ γήρᾳ. 3. Ἔαρος καὶ θέρους, νυκτὸς καὶ ἡμέρας ψυχῆς ἄλγη τοὺς ἀδίκους ἄγξει[8]. 4. Τὸν ἀνθρώπινον

[1] Gén. (sans l'art.) comp. p. 5, 5. | [2] A cause de. | [3] Pour χρηστά. Gr. § 22, 3. *b*. [4] ὡς. | [5] Plur. | [6] στέφω. | [7] ἡ χρηστότης, ητος. | [8] ἄγχω je tourmente.

βίον καπνῷ εἴκαζον οἱ ποιηταὶ ἢ[1] ὀνείρῳ ἢ[1] ἄνθει χλόης[2]. 5. Ἴουγκος ὁ φιλόσοφος καλὸν ἐγκώμιον τοῦ γήρως ἔγραψεν. 6. Ἐν τῇ μάχῃ τῇ Κύρου πρὸς τὸν ἀδελφὸν Κλέαρχος μὲν ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρατι ἦν, Μένων δὲ τὸ ἀριστερὸν κέρας ἦγε τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος. 7. Ἐπεὶ Δημάδης ὁ Ἀθηναῖος ἔσκωπτε[3] τὴν τῶν Λακωνικῶν ξιφῶν μικρότητα, Ἆγις ὁ τῶν Σπαρτιατῶν στρατηγὸς ἔλεξεν· Ἀλλὰ καὶ τοῖς μικροῖς ξίφεσιν ἀποκτείνουσι τοὺς πολεμίους. 8. Κάτοπτρον εἴδους μὲν χαλκός ἐστιν, οἶνος δὲ νοῦ.

9. Στέργει (γὰρ) οὐδεὶς[4] ἄγγελον κακῶν ἐπῶν.
10. Χαλεπὸν τὸ γῆράς ἐστιν ἀνθρώποις βάρος.

B. 1. Ne te réjouis jamais d'un[5] gain honteux ! 2. Des poètes nommaient la[6] vieillesse [l']hiver de la vie. 3. Les Scythes se nourrissaient de lait et de [la] viande des chevaux. 4. Les éléphants blessent avec leurs (les) défenses (dents), les taureaux avec leurs (les) cornes, les chevaux avec leurs (les) sabots, les cerfs avec leurs (les) bois et leurs (les) pieds. 5. A (dans) la bataille de Platée, les Athéniens étaient à (sur) l'aile gauche, les Spartiates à l'aile droite. 6. A l'époque[7] d'Homère, du vin et des morceaux de viande[8] étaient des dons d'honneur estimés au repas. 7. La pudeur est un gardien fidèle de la vertu. 8. La beauté et la force du corps humain sont détruites par les maladies et la vieillesse. 9. Les Romains se soumirent la plupart[9] des peuples de la terre. 10. Témoignez[10], ô jeunes gens, du respect à la vieillesse et réjouissez les vieillards par des dons d'honneur (et) de la modestie[11] et de la docilité[12].

30. (Gram. § 50.) (46)

A. 1. Ἐπαμεινώνδας ἦν ἀφανοῦς πατρός. 2. Ἐλευθέρου ἀνδρός ἐστιν ἀεὶ τἀληθῆ λέγειν. 3. Οἱ μὲν Λακεδαιμονίων δυνάσται Ἡρακλέους ἔκγονοι ἦσαν, οἱ δὲ Περσῶν Ἀχαιμένους. 4. Τὰ Πλάτωνος βιβλία[13] μεστά ἐστι χαριέντων Σωκράτους ἐπῶν. 5. Εὐτυχοῦς ἀνδρὸς πάντες εἰσὶ συγγενεῖς. 6. Οἱ Ἀθηναῖοι Περικλέα κεραυνὸν[14] φέρειν ἔλεγον ἐπὶ τῇ γλώττῃ. 7. Ψευδέσιν ἡδοναῖς χαίρουσιν οἱ πονηροί, οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἀληθέσιν. 8. Τἀληθῆ λέγοντες οὐκ ἀεὶ τοὺς ἀνθρώπους εὐφραίνομεν. 9. Θεμιστοκλέους πείσαντος οἱ Ἀθηναῖοι τὰ μακρὰ τείχη ἵδρυσαν καὶ πολλὰς τριήρεις. 10. Εὐτυ-

[1] ἤ - ἤ ou - ou. | [2] ἡ χλόη l'herbe. | [3] σκώπτω je me moque de. | [4] Personne. [5] ἐπί avec le dat. | [6] Plur. | [7] κατά avec l'acc. | [8] Plur. | [9] πλεῖστος, 3. | [10] Rendez. [11] σωφροσύνη. | [12] εὐπείθεια. | [13] τὸ βιβλίον le livre, l'écrit. | [14] ὁ κεραυνός la foudre.

χοῦς γήρως ἄξιοί εἰσιν οἱ τοὺς γέροντας θεραπεύοντες. 11. Μέμνησο[1], ὦ Περίκλεις, ἐλευθέρων ἄρχεις, Ἑλλήνων ἄρχεις, Ἀθηναίων ἄρχεις.

12. Πολλοί τοι[2] ὄντες εὐγενεῖς εἰσιν κακοί.

B. 1. Les dons de la fortune ne sont pas sûrs. 2. Nombreux[3] sont les discours de Démosthènes contre Philippe, le Macédonien. 3. Héra était hostile à Hercule. 4. Les ossements de Thémistocle furent transportés (apportés) de Thrace à Athènes. 5. La mer était couverte (pleine) des trirèmes des Athéniens. 6. Après Thémistocle, Aristide fut (était) le chef des Athéniens. 7. [Les] hommes modérés restent (sont) sains pour la plupart[4] jusqu'à[5] la vieillesse. 8. Sous la conduite de Périclès et de Sophocle[6], les Athéniens partirent autrefois en campagne contre Samos. 9. Il y avait toujours autour de[7] Socrate beaucoup de jeunes gens (et) d'hommes et de vieillards désireux d'apprendre[8]. 10. On disait que Cyrus[9] poursuivait les fugitifs avec ses trirèmes. 11. Souvent il est difficile de distinguer[10] le vrai du faux[11]. 12. Les dieux sont propices aux [hommes] pieux, mais redoutables aux impies. 13. Cherchez à conserver[12] une âme saine dans un corps sain.

Radicaux terminés par une voyelle.

31. (Gram. § 51.)

A. 1. Δύναμις πολλάκις ὕβριν ἔφυσεν. 2. Πονηραῖς πράξεσι θεία ζημία ἕψεται. 3. Στάσεις ταῖς πόλεσιν ἀεὶ βλαβεραί εἰσιν. 4. Δόξα καὶ πλοῦτος ἄνευ φρονήσεως οὐκ ἀσφαλῆ κτήματα. 5. Ἡ τῶν ἐθνῶν φύσις ὁμοία ἐστὶ τῇ φύσει τῆς χώρας. 6. Κύρῳ ἐπίστευον μὲν πᾶσαι αἱ πόλεις, ἐπίστευον δὲ καὶ οἱ ἄνδρες. 7. Ἡ ὄψις τῶν Ἑλληνικῶν τάξεων τοῖς Πέρσαις φοβερὰ ἦν. 8. Ἐξ ἐχθρῶν στάσεις γίγνονται, ἐκ δὲ στάσεων φόνοι. 9. Ταῖς μὲν πόλεσιν ἀναθήματα καὶ ἀγάλματα κόσμος, ταῖς δὲ ψυχαῖς μαθήματα. 10. Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ ἔλεξε πόλεως εἶναι ψυχὴν τοὺς νόμους. 11. Ἀπόλλωνος κελεύσαντος τοὺς Ἀθηναίους τὴν πόλιν σῴζειν, ἔνιοι μὲν ἐνόμιζον τὸν θεὸν τὴν ἀκρόπολιν λέγειν, Θεμιστοκλῆς δὲ ὁ Νεοκλέους ἔλεγε τὰς τριήρεις.

12. Ἀρετῆς βέβαιαί εἰσιν αἱ κτήσεις μόναι.

[1] Songe que. | [2] τοί (encl.) en vérité. | [3] πολλοί. | [4] τὰ πολλά. | [5] μέχρι avec le gén. [6] Gén. absolu : je conduis ἡγεμονεύω. | [7] περί avec l'acc. | [8] φιλομαθής, 2. | [9] *Cyrus dicebatur*. | [10] διαγιγνώσκω. | [11] Gén. | [12] Conservez.

B. 1. Sans fidélité, [l']amitié n'est pas [l']amitié. 2. [L']envie est [le signe] d'une méchante nature. 3. Il convient aux jeunes gens de fuir [la] dispute et [la] violence. 4. Formez (élevez) les jeunes gens pour des actions courageuses! 5. Lorsque Xerxès rassemblait[1] une armée à Sardes, les Athéniens envoyèrent des messagers dans toutes les villes de la Grèce. 6. Nous nous réjouissions à l'aspect de nos troupes rangées. 7. Sur la citadelle d'Athènes, il y avait de magnifiques statues (et) des offrandes (et) des autels et un temple célèbre d'Athéna. 8. Xénophon décrivit l'expédition et le retour des dix mille[2] Grecs. 9. Dans toutes les villes, il y a des lois qui[3] doivent arrêter (empêcher) les méchants. 10. Les anciens croyaient que les devins connaissent l'avenir. 11. Les états sont sauvés par [l']union, mais perdus par [la] discorde. 12. Souvent [la] sagesse (et) [la] noblesse[4] (et) la fidélité habitent (sont) sous (dans) un vêtement sans apparence. 13. Dans tous les ouvrages de la nature nous reconnaissons la puissance et [la] sagesse de Dieu.

32. (Gram. § 52.) (47)

A. 1. Βραχὺς μὲν ὁ βίος, ἡ δὲ τέχνη μακρά. 2. Ἀρχὴ ἥμισυ παντός. 3. Κέρδη αἰσχρὰ βαρέα κτήματα. 4. Τῆς παιδείας ἡ μὲν ῥίζα πικρά, ὁ δὲ καρπὸς γλυκύς. 5. Ὁ οἶνος ἰσχὺν παρέξει ταῖς ψυχαῖς καὶ τοῖς σώμασιν. 6. Ἐν Εὐβοίᾳ καὶ Νάξῳ ταῖς νήσοις οἱ πλούσιοι παχεῖς ὠνομάζοντο. 7. Ἰσχύϊ τῶν στρατιῶν οἱ τύραννοι κατέχουσι[5] τοὺς πολίτας. 8. Ὁ Νεῖλος ποταμὸς παντοῖα γένη ἰχθύων τρέφει. 9. Μάτην[6] οἱ φίλοι τὸν Σωκράτη φεύγειν ἐκ τοῦ ἄστεως ἐκέλευσαν. 10. Θάσος ἡ νῆσος Ἀμφιπόλεως ἀπέχει ἡμισείας ἡμέρας πλοῦν. 11. Οἱ Σύριοι πολλοὺς ἰχθῦς ἐνόμιζον θεούς. 12. Ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ καὶ ἐν ἀτυχίαις μεστή ἐστιν ἡδειῶν ἐλπίδων.

13. Γαστὴρ παχεῖα λεπτὸν οὐ φύσει νόον[7].

B. 1. Dieu aide[8] à l'homme courageux (au courageux). 2. En hiver nous portons des habits épais. 3. Les yeux de l'envie sont pénétrants. 4. Les épées des Romains étaient courtes. 5. De courtes nuits suivent de longs jours, mais de longs jours [suivent] de courtes nuits. 6. Une neige épaisse arrêtait la marche de l'armée. 7. Dans les fleuves et dans les mers il y a des poissons de toute espèce. 8. Les sirènes[9] par leurs doux chants, entraînaient[10] les navigateurs à la ruine[10].

[1] Gén. absol. | [2] μύριοι, 3. | [3] Partic. futur. | [4] ἡ γενναιότης. | [5] κατέχω je contiens. [6] En vain | [7] νόον=νοῦν. | [8] συλ-λαμβάνω. | [9] αἱ Σειρῆνες. | [10] J'entraine à la ruine διαφθείρω.

9. Souvent l'utile est opposé à l'agréable. 10. Les serviteurs apportèrent un cratère [plein] de vin doux. 11. Des eaux douces ne proviennent[1] pas de sources amères. 12. Les Spartiates ordonnèrent aux Athéniens de démolir[2] les murs de la ville. 13. Les Athéniens nommaient aussi Euménides[3] les Erinyes, filles de la nuit. 14. Un esprit pénétrant se trouve (est) souvent dans un corps lent. 15. Les beaux jours de la jeunesse sont courts et rapides.

33. (Gram. § 53.)

A. 1. Βούλεσθε ἀεὶ τοὺς γονέας ἐν τιμαῖς ἔχειν. 2. Ἐν τῇ μάχῃ οἱ ἱππεῖς ἐν τῷ ἀριστερῷ κέρατι ἦσαν. 3. Ἀλέξανδρος τὸν Ἀχιλλέα ἐμακάριζεν[4] ἔχοντα θαυμάσιον κήρυκα τῆς ἀρετῆς. 4. Ἀθηνᾶ τῷ Ὀδυσσεῖ ἐν πᾶσι τοῖς ἀγῶσι καὶ κινδύνοις σύμμαχος καὶ σύμβουλος ἦν. 5. Ἡ τῶν Πλαταιῶν συμμαχία τοῖς Ἀθηναίοις πολλάκις ὠφέλιμος ἦν. 6. Τὸ τῶν βοῶν γένος πάγχρηστόν[5] ἐστι τοῖς ἀνθρώποις. 7. Αἱ τῶν γονέων τιμαὶ τοῖς τέκνοις καλὸν κτῆμά εἰσιν. 8. Οὐ γιγνώσκετε τὴν ἔριν Αἴαντος καὶ Ὀδυσσέως περὶ[6] τῶν ὅπλων Ἀχιλλέως; 9. Ὁ Πειραιεὺς καὶ τὰ μακρὰ τείχη τὰ ἐκ τοῦ ἄστεως εἰς τὸν Πειραιᾶ ἔργα ἦν Θεμιστοκλέους. 10. Εὐρυσθεὺς τὰς Γηρυόνου βοῦς Ἥρᾳ λέγεται θῦσαι. 11. Τῶν γονέων ἀληθευόντων ἀληθεύσει καὶ τὰ τέκνα. 12. Ἐν Αἰγύπτῳ τάξεις τῶν πολιτῶν ἦσαν ἕξ[7], τῶν τε βασιλέων καὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν μαχίμων καὶ τῶν νομέων καὶ τῶν γεωργῶν καὶ τῶν τεχνιτῶν.

13. Κοινὸς χῶρος ἅπασι, πένησί τε καὶ βασιλεῦσιν.

B 1. Le cheval porte le cavalier. 2. Les chèvres et les bœufs sont conduits au printemps sur les montagnes. 3. Dans [les] anciens temps les rois étaient en même temps[8] prêtres. 4. Les Erinyes poursuivirent Oreste, le meurtrier de sa mère, à travers tous les pays. 5. Les lions dressent des embûches aux bœufs de nuit. 6. Les Athéniens élevèrent dans la ville un temple à Thésée, le Théseion[9]. 7. Platon appelle les poètes [les] interprètes des dieux. 8. Les espions ennemis n'étaient pas visibles à nos cavaliers. 9. Pendant qu'Ulysse dormait[10], ses compagnons tuèrent les bœufs du Soleil. 10. Dans les armées des Grecs il y

[1] ἔρχομαι. | [2] κατα-σκάπτω. | [3] αἱ Εὐμενίδες. | [4] μακαρίζω j'estime heureux. | [5] πάγχρηστος, 2, extrêmement utile. | [6] Pour, au sujet de. | [7] Six. | [8] ἅμα. | [9] τὸ Θησεῖον. [10] καθεύδω, gén. absolu.

avait toujours des devins et des prêtres. 11. Hector fut poursuivi d'un pied rapide[1] par Achille. 12. Parmi les Eubéens, les Érétriens étaient alliés aux Athéniens. 13. Cheiron éleva, dit-on, Achille et Héraclès. 14. Souvent la guerre apporte aux rois il est vrai la gloire, mais aux peuples [elle apporte] des maux de toute espèce. 15. Dieu est le maître des souverains et le roi des rois.

34. (Gram. § 54 et § 42, 8.)

A. 1. Τοὺς ἥρωας ἐνόμιζον οἱ Ἕλληνες θεῶν παῖδας εἶναι. 2. Εὐριπίδης τὴν ἠχὼ παῖδα τῆς ὀρεινῆς[2] πέτρας λέγει. 3. Λητὼ ταῖς τῶν παίδων τιμαῖς ἔχαιρεν. 4. Οἱ θεοὶ Ἑρμῆν ἔπεμψαν πρὸς Καλυψὼ κελεύσοντα ἀποπέμψαι Ὀδυσσέα εἰς Ἰθάκην. 5. Ἐν οἴνῳ καὶ ἐν παισὶν ἀλήθεια. 6. Λυσίας ὁ ῥήτωρ ἐπὶ[3] πειθοῖ καὶ χάριτι θαυμάζεται. 7. « Μὴ παιδὶ μάχαιραν »[4], ἔλεξεν ἡ τῶν Ἑλλήνων παροιμία[5]. 8. Χρηστοὶ πατέρες τοὺς παῖδας ἀπὸ πονηρῶν ἀνθρώπων, κωλύσουσιν. 9. Πειθοῦς ἦν ἱερὰ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Σικυῶνι. 10. Εὐτυχεῖς εἰσιν οἱ γονεῖς εὐτυχῶν παίδων. 11. Τῆς Τρωικῆς στρατιᾶς καθευδούσης οἱ Ἕλληνες ἐκ τοῦ ξυλίνου ἵππου κατέβαινον.

12. Πατρὸς (δ') ἀνάγκη παισὶ πείθεσθαι λόγοις.

B. 1. L'enfant prend plaisir à l'enfant, mais le vieillard au vieillard. 2. Nous nous fions aux yeux davantage[6] qu'aux oreilles. 3. O enfant, aime Dieu et fuis le mal ! 4. Les enfants sont élevés le mieux[7] par l'exemple de bons parents. 5. Laissez à vos enfants du respect plutôt[6] que de l'or. 6. Périclès se distinguait parmi[8] tous les Athéniens par le talent de persuasion. 7. Ne prêtez pas votre oreille[9] aux paroles des enfants menteurs ! 8. Tous admirent Sappho et les chants de Sappho. 9. Les enfants prennent plaisir à l'écho des rochers et des bois. 10. Des habits éclatants causent (apportent) de la joie aux enfants. 11. Les Lacédémoniens exerçaient non seulement les corps des garçons, mais aussi [ceux] des jeunes filles.

[1] Dat. plur. | [2] ὀρεινός, 3, montagneux. | [3] A cause de. | [4] ἡ μάχαιρα le couteau. [5] ἡ παροιμία le proverbe. | [6] μᾶλλον-ἤ. | [7] ἄριστα. | [8] Gén. | [9] Plur.

Déclinaison irrégulière.

35. (Gram. § 55, 1-8.)

A. 1. Ἐν τοῖς Λίβυσιν ἀνὴρ μὲν βασιλεύει ἀνδρῶν, γυνὴ δὲ γυναικῶν. 2. Τοὺς πρέσβεις πᾶν ἔθνος θεραπεύει. 3. Τὰ ὀνείρατα ἐκ Διός ἐστιν. 4. Οἱ Ἕλληνες ἐν τῇ Θρᾴκῃ πυροῖς ἐρήμοις ἐνετύγχανον. 5. Ἐν τοῖς Διὸς γόνασι τὰ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων πράγματά ἐστιν. 6. Αἱ ταχεῖαι νῆες τῶν Φαιάκων τὸν Ὀδυσσέα εἰς τὴν πατρίδα ἔφερον. 7. Οἱ ποιηταὶ τὰς Ἐρινῦς κύνας θεῶν ὠνόμαζον. 8. Νυκτὸς ἡκούσης οἱ πρέσβεις ᾤχοντο ὡς[1] βασιλέα. 9. Παρὰ Σαλαμῖνι τὸ πλῆθος τῶν Περσικῶν νεῶν οὐδὲν[2] ἴσχυσε πρὸς τὰς ὀλίγας τῶν Ἑλλήνων ναῦς. 10. Πέρσαι τοὺς νεκροὺς οὐκ ἔκαιον· θεὸν γὰρ ἐνόμιζον εἶναι τὸ πῦρ, καὶ ἔθυον μάλιστα[3] τῷ πυρὶ καὶ τῷ ὕδατι. 11. Καλὸν ἔχων σῶμα καὶ ψυχὴν κακήν, κακὸν ἔχεις κυβερνήτην ἐν νηὶ καλῇ.

12. Γυναικὸς ἐσθλῆς ἐστι σῴζειν οἰκίαν.
13. Γύναι, γυναιξὶ κόσμον ἡ σιγὴ φέρει.

B. 1. Ne vous fiez pas aux rêves, car [les] rêves sont trompeurs[4]. 2. Des hommes honnêtes agissent sans témoins[5] comme[6] devant témoins[5]. 3. La génération d'airain des hommes fut détruite par Zeus. 4. Les Erinyes poursuivent les injustes avec le feu et avec des fouets. 5. En hiver les bateaux restent dans les ports. 6. Les Amazones[7] étaient des femmes semblables à des hommes. 7. Apollon et Artémis étaient enfants de Zeus et de Léto. 8. Les Grecs dans les banquets faisaient des libations aux dieux olympiques, (et) aux héros et à Zeus (le) Sauveur. 9. Les loups sont semblables aux chiens. 10. Homère nomme les bateaux les chevaux de la mer salée[8]. 11. Les ennemis allumèrent sur les montagnes beaucoup de feux de bivouac. 12. Démosthènes aussi était parmi les ambassadeurs des Athéniens auprès[9] de Philippe. 13. Les Athéniens étaient puissants surtout[3] par leurs navires. 14. Une ville sans magistrats est semblable à un vaisseau sans pilote.

36. (Gram. § 55, 9-12 et 60.)

A. 1. Μεγάλαι εὐτυχίαι μέγαν τίκτουσι φόβον. 2. Μέγα κέρδος ἐν πᾶσίν ἐστιν ἡ ἀλήθεια. 3. Ἡ τῶν υἱέων καὶ θυγατέρων παιδεία τοῖς γονεῦσι μεγάλην παρέχει φροντίδα. 4. Τὰ μακρὰ τείχη τὰ ἐκ τοῦ ἄστεως εἰς

[1] Vers, auprès de. | [2] Rien. | [3] μάλιστα principalement. | [4] ἐπισφαλής. | [5] Gén. absolu. (ἀπών, παρών). | [6] ὥσπερ. | [7] ἡ Ἀμαζών, όνος. | [8] ἡ ἅλς. | [9] πρός avec l'acc.

τὸν Πειραιᾶ τετταράκοντα[1] σταδίων ἦν. 5. Πάντες οἱ Πέρσαι δοῦλοι τοῦ μεγάλου βασιλέως ἦσαν. 6. Πλοῦτος πολὺς πολλοῖς αἴτιος μεγάλων συμφορῶν ἐστιν. 7. Ὁ Χάλος ποταμὸς πλήρης ἐστὶ μεγάλων ἰχθύων. 8. Ἀδικίας ἀρχούσης ἡ πόλις οὐ πολὺν χρόνον μένει. 9. Καὶ ἐν τοῖς ὠσὶ καὶ ἐπὶ τῇ γλώττῃ μεγάλοι εἰσὶ κίνδυνοι τοῖς ἀνθρώποις. 10. Χαρίεν ἐστὶ καθ'[2] Ὅμηρον ἀνδρὸς ἀοιδοῦ[3] ἀκούειν, μεστῶν οὐσῶν τῶν τραπεζῶν σίτων καὶ κρεῶν.

11. Τὰ μεγάλα δῶρα τῆς τύχης ἔχει φόβον,
οὐδ'[4] ἀσφαλὲς πᾶν ὕψος ἐν θνητῷ γένει.

B. 1. Les Grecs nommaient le roi des Perses le grand roi. 2. Les destinées des hommes sont dans les mains des dieux. 3. Les prêtres sacrifiaient en élevant[5] les mains vers le ciel. 4. Les braves comptent[6] sur leurs mains, mais les lâches sur leurs pieds. 5. Les Romains furent (étaient) longtemps (beaucoup de temps) [les] maîtres de toute la terre. 6. Grandes étaient les actions d'Héraclès et [celles] des Héraclides[7]. 7. Au moyen des mains nous nourrissons l'estomac, mais l'estomac nourrit tout le corps. 8. L'expédition (ὁ πλοῦς) de (en) Sicile fut cause pour les Athéniens de beaucoup et de grands malheurs. 9. En Égypte, les hommes portaient les grands fardeaux sur la tête[8], mais les femmes sur les épaules. 10. Une grande (beaucoup de) richesse a un grand pouvoir auprès de tous les mortels, mais elle produira toujours aussi beaucoup d'envie.

37. Iphigénie à Aulis.

Ἐπεὶ Πάρις ὁ τοῦ Πριάμου υἱὸς τὴν Ἑλένην τὴν τοῦ Μενελάου γυναῖκα ἥρπασεν[9], πάντες οἱ τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖς Ἀγαμέμνονος κελεύσαντος ἐπὶ[10] Τροίαν στρατεύσασθαι ἐβουλεύσαντο, ὡς κατάξοντες[11] τὴν τῶν Σπαρτιατῶν βασίλειαν. Συλλεγομένου δὲ ἐν Αὐλίδι τῆς Βοιωτίας[12] παντὸς τοῦ τῶν Ἑλλήνων ναυτικοῦ Ἀγαμέμνων θηρεύων ἔλαφον ἀπέκτεινεν ἱερὰν τῆς Ἀρτέμιδος καὶ οὕτως[13] τὴν θεὰν ὤργιζεν. Πέμψασα οὖν[14] ἐναντίους[15] ἀνέμους τὸν τῶν Ἑλλήνων πλοῦν ἐκώλυσεν Ἄρτεμις· τοῖς δὲ ἡγεμόσιν ἐν ἀπορίᾳ οὖσι Κάλχας ὁ μάντις ἐμαντεύσατο, ὅτι ἡ νηνεμία[16] οὐ παύσεται,

[1] Quarante. | [2] D'après. | [3] Qui chante; ἀνὴρ ἀ. le chantre, le poète. | [4] οὐδέ et ne... pas. | [5] αἴρω. | [6] Se confient aux mains. | [7] οἱ Ἡρακλεῖδαι. | [8] Plur. | [9] *Rapuit.* [10] Contre. | [11] ὡς κατάξοντες pour ramener : règle 29. | [12] En B.; Gram. § 157. [13] Ainsi. | [14] C'est pourquoi. | [15] Contraires. | [16] Le calme.

εἰ μὴ[1] ὁ στρατηγὸς Ἰφιγένειαν τὴν θυγατέρα θύσει. Τότε δ' Ἀγαμέμνων ἠναγκάζετο τὴν παῖδα ἐκ Μυκηνῶν εἰς Αὐλίδα μεταπέμψασθαι. Λεξάντων δὲ τῶν πρέσβεων, ὅτι Ἀχιλλεὺς ὁ τοῦ Πηλέως[2], ὁ τῶν Μυρμιδόνων βασιλεύς, αὐτὴν[3] πρὸς γάμον ἄξει, ἑκοῦσα σὺν τοῖς κήρυξιν εἰς τὸ στρατόπεδον ἧκεν. Ἐνταῦθα δὲ οἱ βασιλεῖς τὴν ἀτυχῆ παρθένον πρὸς τὸν βωμὸν ἄγουσι, καὶ μελλόντων ἤδη τῶν ἱερέων, κατὰ[4] τὸν τοῦ μάντεως λόγον, τὴν παῖδα θῦσαι, αὐτίκα ἡ θεὰ ἀντὶ[5] μὲν Ἰφιγενείας ἔλαφον πρὸς τὸν βωμόν ἄγει, τὴν δὲ παρθένον ἐν νεφέλῃ[6] εἰς τὴν Ταυρικὴν χερρόνησον ἀπάγει πρὸς Θόαντα, τὸν τῶν Ταύρων βασιλέα. Μετὰ ταῦτα[7], ἐπεὶ οἱ Ἕλληνες χαίροντες τὴν ἔλαφον ἔθυσαν, Ἄρτεμις καλὰ πνεύματα ἔπεμψε, καὶ καλῷ πλῷ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις εἰς Τροίαν ἧκον. Ἡ δὲ Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις ἔμενεν, ἱέρεια οὖσα τῆς Ἀρτέμιδος, μέχρι[8] πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον[9] Ὀρέστης τὴν ἀδελφὴν εἰς τὴν πατρίδα κατῆγεν.

Degrés de comparaison.

38. (Gram. § 61, 1. 2 et 55, 7. rem.) — Règles 14 et 15.

A. 1. Ἔργα λόγων χαλεπώτερα. 2. Πάντων ἀπιστότατον[10] ἡ τύχη. 3. Οἱ πένητες πολλάκις εὐτυχέστεροι τῶν πλουσίων εἰσίν. 4. Οἱ Αἰθίοπες μελάντατοι πάντων τῶν ἀνθρώπων εἰσίν. 5. Τῶν Πεισιστράτου υἱέων οὐχ Ἵππαρχος πρεσβύτατος ἦν, ἀλλ' Ἱππίας. 6. Σύμβουλος ἀγαθὸς χρησιμώτατον ἁπάντων τῶν κτημάτων. 7. Πρᾳότατος φίλοις ὢν ὁ Ἀγησίλαος ἐχθροῖς φοβερώτατος ἦν. 8. Ἀδελφῶν ὁμόνοια παντὸς τείχους ἰσχυροτέρα ἐστίν. 9. Ἡ γῆ μικροτέρα ἢ πολλὰ τῶν λοιπῶν ἄστρων ἐστίν. 10. Ξίφους πληγὴ κουφοτέρα ἐστὶν ἢ γλώττης· τὸ μὲν γὰρ σῶμα, ἡ δὲ ψυχὴν τιτρώσκει. 11. Πάντων τῶν ἐν τῷ βίῳ κτημάτων μετὰ θεοὺς ψυχὴ θειότατον. 12. Τὰ κάτωθεν[11] ἰσχυρότατ' εἶναι δεῖ. 13. Ἡ Πυθία Χαιρεφῶντι ἐμαντεύσατο, τὸν Σωκράτη σοφώτατον πάντων τῶν Ἑλλήνων εἶναι.

14. Πασῶν Ἀθῆναι τιμιωτάτη πόλις.
15. Νόμιζε μηδὲν[12] μητρὸς εὐμενέστερον.

B. 1. Les pauvres sont plus disposés[13] à courir des dangers que les riches. 2. Socrate était le plus sage et le plus juste [des] Athénien[s]. 3. En été les nuits sont plus courtes qu'en hiver. 4. Rien[14]

[1] Si ne... pas. | [2] Suppl. υἱός; ce subst. est souvent omis après le gén. du nom du père. Gram. § 155. | [3] *eam.* | [4] D'après, selon. | [5] Au lieu de. | [6] ἡ νεφέλη le nuage. | [7] Ensuite. | [8] Jusqu'à ce que. | [9] *Multis annis post.* | [10] La plus incertaine des choses. Gram. § 133, 5. | [11] Ce qui est d'en bas, c. à. d. la base, le fondement. [12] Rien. | [13] πρόθυμος, 2. | [14] οὐδέν.

n'est plus estimable que [la] vertu et [la] sagesse. 5. Les fleuves les plus profonds sont aussi les plus lents. 6. Les femmes sont plus faibles que les hommes. 7. La ville des Athéniens était très ancienne et plus magnifique et plus célèbre que les autres villes de la Grèce. 8. Entretiens (aie) l'amitié la plus solide avec[1] tes parents. 9. Éaque[2] était le plus pieux parmi les hommes de l'ancien[3] temps. 10. Les yeux sont des témoins plus sûrs que les oreilles. 11. Les parents sont les amis les plus sûrs des enfants. 12. Lorsque Alexandre partit pour l'Inde[4], il passa (marcha) à travers beaucoup de peuples très guerriers et très belliqueux. 13. Le sceptre le plus vrai et le plus sûr pour les rois [ce] sont des amis fidèles. 14. La parole est souvent pour l'homme une arme plus tranchante que l'épée. 15. La sagesse de Dieu est plus profonde que les fleuves les plus profonds et plus élevée que les plus hautes montagnes.

39. (Gram. § 61, 3. 4. 5.)

A. 1. Ὁ δίκαιος εὐδαιμονέστερός ἐστι τοῦ ἀδίκου. 2. Τὰ τῶν παλαιοτέρων ἐθνῶν ἤθη ἁπλούστατα ἦν. 3. Οἱ ἄνθρωποι πολλάκις ἀφρονέστεροι τῶν θηρῶν εἰσιν. 4. Ταῖς ἀτυχίαις οἱ ἄνθρωποι σωφρονέστεροι γίγνονται. 5. Εὐδαιμονέστατός ἐστιν ὁ μὴ ἔχων κακίαν ἐν τῇ ψυχῇ. 6. Βαρεῖαι νόσοι ταῖς ἐρρωμενεστάταις φύσεσι πολλάκις ἐπικινδυνόταται. 7. Ὁ βαθύτατος ὕπνος χαριέστατός ἐστιν. 8. Οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀθηναῖοι παλαίτατοι τῶν Ἑλλήνων ὠνομάζοντο· ἦσαν γὰρ αὐτόχθονες. 9. Ταῦροι μέν, Σκυθικὸν ἔθνος, τοῖς βασιλεῦσι τοὺς εὐνουστάτους φίλους συγκατέθαπτον[5], οἱ δὲ Ἰνδοὶ τὰς φιλτάτας γυναῖκας. 10. Εὐνούστατοι καὶ πιστότατοι τοῖς Ἀθηναίοις ἦσαν οἱ Πλαταιεῖς. 11. Νέος ὢν ἀκούειν τῶν γεραιτέρων θέλε.

12. Παλαιὸς αἶνος[6]· ἔργα μὲν νεωτέρων,
βουλαὶ δ' ἔχουσι τῶν γεραιτέρων κράτος.

B. 1. Les amis les plus sincères (vrais) sont aussi les plus bienveillants. 2. Les aliments les plus simples sont aussi les plus sains[7]. 3. Les serviteurs de Cyrus le jeune étaient très fidèles à leur maître et très bien disposés [à son égard]. 4. La Sicile est la plus heureuse de toutes les îles sous[8] le soleil. 5. Souvent de toutes petites[9] causes naissent même parmi les amis les plus intimes[10] la haine et l'ini-

[1] Dat. | [2] Αἰακός. | [3] παλαιός. | [4] ἡ Ἰνδική, suppl. χώρα. | [5] συγ-κατα-θάπτω j'enterre avec. | [6] ὁ αἶνος le proverbe. | [7] ὑγιεινός. | [8] ὑπό avec le dat. | [9] Superl. | [10] Superl. de φίλος.

mitié. 6. Les plus anciens poètes des Grecs étaient Homère et Hésiode[1]. 7. Le langage de la vérité est le plus simple. 8. Les hommes âgés (plus âgés) ne sont pas toujours plus sensés que les plus jeunes. 9. Le printemps est pour hommes et bêtes la saison la plus agréable. 10 Alexandre détruisit par le feu Persépolis[2], la plus riche (et) la plus magnifique et la plus heureuse ville de Perse. 11. Les peuples sont plus heureux en (dans la) paix qu'en (dans la) guerre. 12. Les plus faibles ne sont pas toujours les moins sensés, ni[3] les plus forts toujours les plus sensés.

40. (Gram. § 62 et 46, 5.)

A. 1. Αἴσχιστος τῶν εἰς Τροίαν στρατευσάντων Ἑλλήνων ἦν Θερσίτης· ἦν δὲ καὶ ἔχθιστος Ἀχιλλεῖ καὶ Ὀδυσσεῖ. 2. Τοῖς ἄνοις τὰ ψευδῆ τῶν ἀληθῶν ἡδίω ἐστιν. 3. Ταχεῖς μὲν οἱ πόδες, θάττους δὲ οἱ ἄνεμοι, τάχιστος δὲ ὁ νοῦς. 4. Αἱ θάττους βουλαὶ οὐκ ἀεὶ ἀσφαλέστεραί εἰσιν. 5. Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς τοῖς Ἕλλησιν ἔχθιστος ἦν. 6. Οἱ Μασσαγέται τῷ ἡλίῳ ἵππους ἔθυον· τῷ γὰρ ταχίστῳ τὸ τάχιστον τῶν ζώων προσέφερον. 7. Ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων τοῖς ἐκ τῶν ἄλλων τῆς Ἑλλάδος πόλεων φεύγουσιν[4] ἡδίστας διατριβὰς καὶ ἀσφαλεστάτην καταφυγὴν[5] παρέχει. 8. Ὁ ἐν καλλίοσι χώραις βίος ἡδίων ἐστίν. 9. Βουλῆς (γάρ) ἐστιν οὐδὲν[6] ἔχθιον κακῆς. 10. Φθόνος κάκιστος κἀδικώτατος θεός.

11. Ἐσθλῶν κακίους ἐνίοτ'[7] εὐτυχέστεροι.

B. 1. La lumière est plus rapide que le son[8], mais le plus rapide de tout [c']est la pensée[9]. 2. Souvent la vérité est très odieuse à ceux qui [l']entendent (aux entendant). 3. Le soldat courageux regarde la fuite comme plus honteuse que la mort. 4. Les plus méchants sont quelquefois, à ce qu'[10]ils croient, les plus heureux. 5. Les plus légers à la course (rapides) des Grecs devant (à) Troie étaient Achille et Ajax le Locrien. 6. La mort pour la patrie est très glorieuse et la plus belle de toutes. 7. Les Lacédémoniens punissaient les lâches de peines plus infamantes que les criminels. 8. Les chevaux immortels d'Achille étaient plus rapides que les plus rapides [des] chevaux mortels. 9. Les Athéniens étaient très disposés à entendre toujours [ce qui était] le plus agréable, mais à s'irriter contre ceux[11] qui annon-

[1] Ἡσίοδος. | [2] ἡ Περσέπολις, εως. | [3] Ni οὐδέ. | [4] φεύγω je suis banni. | [5] ἡ καταφυγή asile. | [6] Rien. | [7] ἐνίοτε quelquefois. | [8] ἡ φωνή. | [9] ὁ νοῦς. | [10] Comme ils cr. ὡς. [11] Règle 13.

çaient[1] quelque chose de plus désagréable[2]. 10. Les traîtres sont très odieux à tous les hommes, beaucoup[3] plus odieux que des ennemis. 11. Les ouvrages de la nature sont plus beaux que tous les ouvrages des hommes.

41. (Gram. § 63.)

A. 1. Μέτρον ἐν πᾶσιν ἄριστον. 2. Ἀναρχίας οὐκ ἔστι[4] μεῖζον κακόν. 3. Σύμβουλος οὐδείς ἐστι βελτίων χρόνου. 4. Γνώμη κρείττων ἢ ῥώμη χειρῶν. 5. Μείζους ἡδονὰς οὐκ ἔχουσιν οἱ γονεῖς ἢ σώφρονας καὶ ὑγιεῖς παῖδας. 6. Ὁ σώφρων ἀνὴρ τοῖς πολίταις οὐ τὰ ἥδιστα, ἀλλὰ τὰ βέλτιστα βουλεύσει. 7. Οὐδὲν θᾶττον ἐτῶν. 8. Μυρίων[5] ὁπλιτῶν οὐκ ἐλάττους ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι. 9. Ἐν ταῖς ἀνάγκαις χρημάτων κρείττων φίλος. 10. Τὸ τῶν Ἰνδῶν ἔθνος μέγιστόν ἐστι καὶ πλείστην τε καὶ καλλίστην χώραν νέμεται[6]. 11. Ὁ θάνατος κοινός ἐστι καὶ τοῖς κακίστοις καὶ τοῖς βελτίστοις. 12. Ἔμφυτός[7] ἐστι τοῖς ἀνθρώποις ἡ τοῦ πλέονος ἐπιθυμία. 13. Ἀνθρώπῳ πάντων τῶν ζῴων ἄρχειν ῥᾷόν ἐστιν ἢ ἀνθρώπων ἄρχειν. 14. Σωκράτης οὐχ ἱκέτευσε τοὺς δικαστὰς μετὰ[8] πολλῶν δακρύων, ἀλλὰ πιστεύσας τῇ ἰδίᾳ ἀρετῇ καὶ τῇ τῶν δικαστῶν δικαιοσύνῃ τὸν μέγιστον ἐκινδύνευσε κίνδυνον. 15. Ἡ μνήμη τῶν προτέρων παθῶν κουφίζει τὰ ὕστερα. 16. Μείζους παῖδες, μείζους μέριμναι.

17. Κακοῖς τὸ κέρδος τῆς δίκης ὑπέρτερον.
18. Ἀεὶ κράτιστόν ἐστι τἀληθῆ λέγειν.

B. 1. Etre en santé[9] est ce qu'il y a de mieux (le meilleur) pour l'homme mortel. 2. [Ce n'est] pas le plus fort, mais le meilleur [qui] doit être roi[10]. 3. Aucun maître n'est plus fort que la nécessité. 4. Rien ne cause (apporte) plus de maux et de plus grands que la guerre. 5. En Libye les éléphants sont moins [nombreux] et plus petits qu'en Inde[11]. 6. Issus[12] était la ville la plus éloignée parmi les villes de la Cilicie[13]. 7. Le mensonge est le plus grand mal chez jeunes et vieux. 8. Souvent des pauvres sont en plus grand honneur (plur.) que des [hommes] très riches. 9. La plupart des hommes s'inquiètent de[14] [la] richesse et de [la] gloire, fort peu [s'inquiètent] de [la] sagesse (et) de [la] vérité et de leur âme. 10. La lune est plus petite, mais le soleil plus grand que la terre. 11. La réflexion est le meilleur médecin. 12. Il n'est pas juste que[15] le plus mauvais gou-

[1] Règle 13. | [2] ἀηδής, 2. | [3] πολύ. | [4] Il y a. | [5] μύριοι dix mille. | [6] νέμομαι j'habite. [7] ἔμφυτος, 2, naturel, inné. | [8] Avec. | [9] ὑγιαίνω je suis en santé. | [10] Doit être ἔστω. [11] ἡ Ἰνδική. | [12] αἱ Ἰσσοί. | [13] ἡ Κιλικία. | [14] Gén. | [15] Acc. avec l'infin.

verne [ceux qui sont] les meilleurs. 13. Pour une armée, le chemin le plus facile est le plus court. 14. Les Athéniens n'étaient pas inférieurs en[1] nombre (quantité) aux Béotiens. 15. Dans les guerres contre les Perses, les Athéniens coururent le plus de dangers de tous les Grecs. 16. Dans le temple de (à) Delphes il y avait plus d'offrandes que dans les autres temples de la Grèce. 17. Astyage fut le dernier roi des Mèdes et Cyrus l'ancien[2] fut le premier roi des Perses. 18. La vie n'est pas le plus grand des biens, mais l'injustice[3] est le plus grand des maux.

L'adverbe. Degrés de comparaison de l'adverbe.

42. Gram. § 64. 65.

A. 1. Κροῖσος Σόλωνα τὸν Ἀθηναῖον εὐμενέστατα ἐδέχετο. 2. Πάντες ἄνθρωποι ὄντες βουλόμεθα εὖ πράττειν. 3. Σπεῦδε βραδέως· βραδύτερον γὰρ πορευόμενος θᾶττον πορεύῃ. 4. Ἀσφαλῶς πλέουσιν[4] οἱ τοὺς θεοὺς ἔχοντες κυβερνήτας. 5. Οἱ ἄριστα θεραπεύσαντες τὴν γῆν πλεῖστα ἀγαθὰ ἀντιλαμβάνουσιν[5]. 6. Ἰσχυρότατα κολάζουσιν οἱ Πέρσαι τοὺς ἀχαρίστους. 7. Ἀριστοτέλης λέγει τὴν χάριν γηράσκειν ταχύ. 8. Ῥᾷστα καὶ ἥδιστα καὶ ἀλυπότατα διάγουσιν οἱ ἐγκρατεῖς. 9. Ταῖς τῶν εὐσεβεστάτων θυσίαις μάλιστα χαίρουσιν οἱ θεοί. 10. Ἡ πόλις ἡ προθυμότατα τοῖς ἄρχουσι πειθομένη ἥκιστα ἀναγκάζεται τῶν πολεμίων ὑπακούειν. 11. Μὴ φεύγετε, ὦ στρατιῶται, ἀλλ' ἀνδρείως μένετε, πάντα κίνδυνον εὐκλεῶς κινδυνεύοντες ὑπὲρ τῆς πατρίδος. 12. Τὰ ἀλλότρια ἁμαρτήματα ῥᾷον ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχομεν ἢ τὰ ἴδια. 13. Οὐχ ἧττον φροντίζω τῆς ὑμετέρας δόξης ἢ τῶν ἐμῶν κινδύνων.

14. Καλῶς ἀεὶ πίπτουσιν οἱ Διὸς κύβοι.

B. 1. Élevez vos enfants de la meilleure manière et avec le plus grand soin (le mieux et le plus soigneusement). 2. Les Grecs étaient autrefois plus puissants que maintenant. 3. Occupe-toi avec plus de zèle des sciences que de la richesse. 4. La colère d'un homme bon meurt rapidement. 5. L'homme pieux et droit suit[6] son chemin[6] même de nuit tranquillement et sans crainte[7]. 6. Les dieux punissent d'une manière terrible l'insolence des orgueilleux[8]. 7. Ce qui est élevé (l'élevé) risque le plus [de] tomber. 8. De tous les Grecs, les Spartiates combattaient le plus courageusement. 9. Le temps

[1] Acc. | [2] Le précédent. | [3] ἡ ἀδικία. | [4] πλέω je navigue. | [5] ἀντι-λαμβάνω je reçois en échange. | [6] Je suis mon chemin, ὁδεύω. | [7] ἀδεής, 2. | [8] ὑπέρφρων, 2.

change[1] souvent les choses très rapidement. 10. Périclès supporta la mort de ses enfants très courageusement. 11. Les dieux seuls vivent exempts de chagrin. 12. Le plus souvent les hommes reconnaissent les fautes d'autrui (étrangères) plus facilement et plus clairement que les [leurs] propres. 13. Ne veuille pas faire tout aussi rapidement que possible, mais aussi bien que possible. 14. Les batailles sont décidées davantage par la vaillance que par le nombre des soldats. 15. La vie est courte pour (à) ceux qui sont heureux (qui vont bien).

Les plus importantes parmi les prépositions.

43. Règle 16.

A. 1. Σὺν τοῖς θεοῖς παντὸς ἄρχεσθε ἔργου. 2. Νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών ἐστι πρὸς τοὺς πολεμίους. 3. Κῦρος ἔχων τὸ στράτευμα ἐπορεύετο διὰ τῆς Συρίας. 4. Φρόνιμοι ἄνδρες πρὸ τῶν πράξεων βουλεύσονται. 5. Ἄξουσιν οἱ μὲν καλοὶ ἐπὶ τὰ καλά, οἱ δὲ πονηροὶ ἐπὶ τὰ πονηρά. 6. Οἱ ῥήτορες μετὰ τῶν πρέσβεων περὶ τῆς εἰρήνης ἐβουλεύσαντο. 7. Ἀναρίθμους πόνους παρέχει τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν. 8. Χρὴ κατὰ δύναμιν θεραπεύειν τοὺς θεούς. 9. Γιγνώσκομεν διὰ τῶν μάντεων τὰ παρὰ τῶν θεῶν συμβουλευόμενα. 10. Οἱ Πελοποννήσιοι τοὺς συμμάχους κατὰ πόλεις ἀπέπεμπον ἀπὸ τοῦ Ἰσθμοῦ. 11. Ἦσαν κῶμαι πολλαὶ παρὰ τὸν ποταμόν. 12. Ἀπὸ γενεᾶς μέχρι θανάτου ἀναρίθμους εὐεργεσίας λαμβάνομεν παρὰ τῶν θεῶν. 13. Οἱ Πλαταιεῖς ἐν Μαραθῶνι μόνοι τῶν Ἑλλήνων μετὰ τῶν Ἀθηναίων τοῖς Πέρσαις (σὺν τοῖς Ἀθηναίοις πρὸς τοὺς Πέρσας) ἐμάχοντο. 14. Ἅμα τῇ ἡμέρᾳ αὐτόμολοι ἥκοντες παρὰ βασιλέως ἀπήγγελλον Κύρῳ περὶ τῆς βασιλείας στρατιᾶς.

15. Οὐδεὶς μετ' ὀργῆς ἀσφαλῶς βουλεύεται.

16. Ἐπεὶ Κῦρος πορευόμενος πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν ἀδελφὸν ἧκεν εἰς Ἰσσούς, τῆς Κιλικίας πόλιν ἐσχάτην ἐπὶ τῇ θαλάττῃ κειμένην[2], ἔμενεν ἐνταῦθα ἐνίας ἡμέρας· καὶ Κύρῳ παρῆσαν[3] αἱ ἐκ Πελοποννήσου νῆες καὶ ἐπ' αὐταῖς[4] ναύαρχος Πυθαγόρας Λακεδαιμόνιος. Παρῆν δὲ καὶ Χειρίσοφος Λακεδαιμόνιος ἐπὶ τῶν νεῶν ἔχων πολλοὺς ὁπλίτας, ὧν[5] ἡγεμὼν ἦν παρὰ Κύρῳ. Αἱ δὲ νῆες ὥρμουν[6] παρὰ τὴν Κύρου σκηνήν. Ἐνταῦθα καὶ οἱ παρὰ Ἀβροκόμα[7] αὐτόμολοι ἧκον παρὰ Κῦρον καὶ συνεστρατεύοντο ἐπὶ βασιλέα.

B. 1. Vous faites du mal au lieu de bien. 2. Les Grecs marchèrent longtemps (beaucoup de temps) à travers la plaine le long de l'Eu-

[1] ἀλλάττω. | [2] *Sitam.* | [3] πάρ-ειμι je suis venu. | [4] *Iis.* | [5] *Quorum.* | [6] Pour ὥρμεον, de ὁρμέειν être à l'ancre. | [7] Génitif.

phrate. 3. Devant les portes de la ville il y avait un large fossé. 4. Philippe gagna (reçut) beaucoup de villes par des traîtres. 5. Les [hommes] poursuivis se précipitaient des hauteurs. 6. Socrate fut (était) pendant toute sa vie pieux et juste. 7. Les Lyciens combattaient [alliés] avec les Troyens. 8. Tous admiraient Héraclès à cause de sa vaillance. 9. Ne connaissez-vous pas notre opinion sur le juste et l'injuste dans votre dispute? 10. La plupart des maux viennent (naissent) aux hommes de la part des hommes. 11. Quand délibérerez-vous sur le salut des alliés? 12. A côté du village, il y avait une colline; sur la colline des espions voyaient ce qui[1] se passait[2] dans la plaine et ils annoncèrent à notre général par des messagers le départ des ennemis.

Formation des temps des verbes purs non contractes.

44. Modes du présent. (Gram. § 81. 82). — Règles 17. 20 et 21.

A. 1. Εὐχώμεθα δυνατά. 2. Ἀνδρῶν ἀγορευόντων οἱ νεανίαι σιγὴν ἐχόντων. 3. Ἐκ τῶν κοινῶν ἐπιμελειῶν ἀπαλλάττου[3] μὴ πλουσιώτερος, ἀλλ' ἐντιμότερος. 4. Ἀποτρέποιτε, ὦ θεοί, τὸν κίνδυνον τῆς ἡμετέρας πατρίδος. 5. Πᾶσα δύναμις καὶ πᾶς πλοῦτος ἀρετῇ ὑπεικέτω[4]. 6. Ἐὰν νῦν τὰ ἡμέτερα φυλάττωμεν καὶ σῴζωμεν ἐν τῷ πολέμῳ, ἐν πολλῇ εἰρήνῃ βιοτεύσομεν. 7. Ἐν πάσῃ πόλει νόμοι πλέον ἰσχυόντων ἀνθρώπων. 8. Φεύγωμεν ἀεὶ τὴν ἀδικίαν. 9. Εἴθε μήποτε μέλλοιτε τὰ ἀγαθὰ πράττειν καὶ τὰ κακὰ κωλύειν. 10. Οἱ Ἀρεοπαγῖται[5] ἐν νυκτὶ καὶ σκότει ἐδίκαζον, ὅπως μὴ[6] εἰς τοὺς λέγοντας βλέποιεν, ἀλλ' εἰς τὰ λεγόμενα. 11. Ἀνὴρ ἀχάριστος μὴ νομιζέσθω φίλος, μηδ'[7] ὁ πονηρὸς τὸν χρηστοῦ τόπον κατεχέτω. 12. Μαινόμεθα πάντες, ὁπόταν ὀργιζώμεθα.

13. Πῶς οὖν[8] μάχωμαι θνητὸς ὢν θείᾳ τύχῃ;
14. Φειδώμεθ' ἀνδρῶν εὐγενῶν, φειδώμεθα.

B. 1. Soyons joyeux[9] avec ceux qui sont joyeux (les joyeux) et pleurons[10] avec ceux qui pleurent (les pleurant). 2. Puissiez-vous vous confier toujours aux dieux! 3. Beaucoup croient être sages, tandis qu'ils ne le sont pas[11]. 4. Que les (plus jeunes) se laissent élever[12] par l'expérience des aînés (plus âgés). 5. Allez en avant[13] et vous arriverez dans un pays plein de blé et de vin. 6. Que l'âme rè-

[1] φέρομαι. | [2] Partic.; γίγνομαι. | [3] ἀπ-αλλάττομαι je me retire, je sors. | [4] ὑπ-είκω je cède. | [5] Les Aréopagites, c. à. d. les membres du tribunal suprême siégeant sur l'Aréopage (colline d'Arès, Athènes). | [6] Afin que ne... pas. | [7] μηδέ et ne... pas. [8] Comment donc? | [9] χαίρω. | [10] κλαίω. | [11] Partic. | [12] Impér. moyen. | [13] εἰς τὸ πρόσω.

gne dans le corps, mais que le corps [la] serve. 7. Le peuple sera puissant si[1] les bons [citoyens] et les justes délibèrent sur les [affaires] de l'état[2]. 8. Puissiez-vous passer votre vieillesse en repos et en paix! 9. Que le soleil ne se couche[3] pas sur votre colère. 10. Les Grecs s'étonnaient que Cyrus n'envoyât[4] pas un messager et ne se montrât[4] pas [lui-même].

45. Modes du futur et de l'aoriste actif et moyen.

(Gram. § 81. 83). — Règles 18. 19. 22-25.

A. 1. Πιστεύσαιτε. Ἱδρύσωμεν. Θεραπεύσατε. Οὐκ ἂν κελεύσαιμεν. Βούλευσαι. Μὴ θηρεύσητε. Στρατευσώμεθα. Κώλυσον. Μηδὲν φυτεύσῃς. Βουλεύσειας ἄν. Μηνυσάντων. Περίβλεψον. Ἀκουσάτω. Οὐκ ἂν πιστεύσαιεν (πιστεύσειαν).

2. Μὴ παύσησθε τῶν καλῶν ὀρεγόμενοι. 3. Ἄξω τοὺς συμμάχους, ὅποι ἂν[5] βούλησθε. 4. Τῇ νῦν εἰρήνῃ[6] μὴ πιστεύσωμεν· οὐ γὰρ ἀσφαλής ἐστιν. 5. Εἰ μὴ τῇ τύχῃ πιστεύσαις, ἀλλὰ τῇ ἰδίᾳ ἀρετῇ, ἄριστ' ἂν βιοτεύσειας. 6. Κικέρων ἔλεξεν, ὅτι ἡδέως καταλύσοι τὸν βίον, εἰ παύσειε τὸν Ἀντώνιον τῆς ὕβρεως. 7. Σὺν ἄφροσιν οὐκ ἂν ἀσφαλῶς βουλευσαίμεθα. 8. Ἀκούοντες διαβολὰς τὰ ὦτα κλείσατε (κλείετε). 9. Ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι νόμοι εἰσὶ κωλύσοντες τοὺς κακούργους. 10. Τοῖς ψεύσταις οὐκ ἂν πιστεύσαιμεν, οὐδ'[7] εἴ τι λέξειαν ἀληθές. 11. Τισσαφέρνης διέβαλλε τὸν Κῦρον πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν ἀδελφόν, ὡς[8] ἐπιβουλεύσειε τῇ βασιλείᾳ δυνάμει. 12. Ἄνθρωποι ὄντες οὔποτ' ἂν παυσαίμεθ' ἐλπίζοντες καὶ δειμαίνοντες. 13. Κροῖσος τῷ Ἀπόλλωνι συνεβουλεύσατο, εἰ[9] πρὸς Κῦρον στρατεύσαιτο· ἡ δὲ Ἀπόλλωνος μαντεία ἦν·

Κροῖσος Ἅλυν διαβὰς[10] μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.

B. 1. Je me fierais. Plantons! N'empêchez pas! Puissiez-vous dire la vérité! Demandez conseil. Nous ne pourrions nous fier. Dénoncerais-tu? Ne déliez pas! Crois!

2. Abandonne (cesse) l'insolence[11], ô enfant! 3. Puisses-tu ne jamais demander conseil à des insensés! 4. Faites[12] silence, pour que[13] tous les soldats entendent les paroles du général. 5. Ne sers pas les passions! 6. Votre messager annonça à notre général que les enne-

[1] ἐάν avec le conj. | [2] Les affaires de l'état τὰ τῆς πόλεως. Gram. § 143, rem. [3] δύομαι. | [4] Opt.; je me montre φαίνομαι. | [5] Où que. | [6] La paix actuelle. | [7] Pas même. | [8] (Disant) que. | [9] S'il — devait. | [10] En franchissant. | [11] Gén. | [12] ἄγω. [13] ἵνα avec le conj.

mis dresseraient des embûches[1] à l'armée. 7. Épaminondas conseilla aux Thébains, après la bataille (près) de Mantinée[2], de terminer[3] la guerre. 8. Lycurgue disait aux Spartiates : « Ne tuez pas les ennemis qnand ils fuient[4], afin qu'ils estiment que fuir (la fuite) est plus avantageux[5] que rester.

46. PARFAIT ET PLUS-QUE-PARFAIT ACTIFS. (Gram. § 79. 84.)

A. 1. Ἀεὶ θεραπεύετε τὰς μητέρας τὰς τοὺς παῖδας πρὸς ἀρετὴν πεπαιδευκυίας. 2. Ἐν τῇ Ἀθηνῶν ἀκροπόλει Ἀθηνᾶ ἐλαίαν ἐπεφυτεύκει. 3. Ὁ τιμωρίας φόβος πολλὰς ἀνομίας κεκώλυκεν. 4. Τοῖς ὑμετέροις φίλοις ἀεὶ πεπιστεύκαμεν καὶ πιστεύσομεν. 5. Κεκελεύκατε τοὺς τῶν αἰχμαλώτων δεσμοὺς λῦσαι; 6. Εἴθε καλῶς πεπαιδεύκοιτε τοὺς παῖδας. 7. Πίστευσον τῷ ἑταίρῳ τῷ καλῶς συμβεβουλευκότι. 8. Κόνων τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν καταλύσας οὐ μικρὰν τυραννίδα πέπαυκεν. 9. Ἡρόδοτος λέγει τοὺς Πέρσας πεφονευκέναι τοὺς ἱκέτας καὶ τοὺς γέροντας τοὺς ἐν τῇ ἀκροπόλει Ἀθηνῶν. 10. Φωκίων γέρων ὢν ἔλεξε· Πολλὰ συμβεβούλευκα τοῖς Ἀθηναίοις καὶ προσήκοντα, ἀλλ' οὐ πεπιστεύκασι τοῖς ἐμοῖς λόγοις.

11. Νέος πεφυκὼς[6] πολλὰ χρηστὰ μάνθανε.

B. 1. Dieu a planté beaucoup [de choses] et de bonnes dans nos âmes. 2. Ayez de la reconnaissance pour les (aux) maîtres qui[7] ont élevé[7] les jeunes gens pour (à) la vertu et la justice. 3. Les Perses se sont souvent mis en campagne contre leurs (les) voisins. 4. Vous aviez tué beaucoup de nos concitoyens. 5. Les Athéniens ont banni Aristide (et) Cimon et d'autres vaillants citoyens. 6. On dit que sept[8] rois ont régné sur les Romains. 7. Cimon avait conseillé au peuple de se mettre en campagne avec les Spartiates contre les Messéniens. 8. Beaucoup de peuples (et) grands et belliqueux avaient été asservis aux Perses. 9. On dit que des grues[9] ont trahi (dénoncé) les meurtriers[7] d'Ibycus. 10. Les citoyens qui ont flatté[7] la foule sont mauvais et nuisibles à l'état.

47. PARFAIT ET PLUS-QUE-PARFAIT MOYENS ET PASSIFS. (Gram. § 85.) Conj. et optat. de εἰμί. (Gram. § 112, 2.)

A. 1. Βουλεύου μὲν βραδέως, διάπραττε δὲ ταχέως τὰ βεβουλευμένα. 2. Ἐν τῇ Σπάρτῃ οἱ νεανίαι μάλιστα εἰς ἀρετὴν ἐπεπαίδευντο. 3. Οὐ

[1] Opt. futur. | [2] ἡ Μαντίνεια. | [3] Délier, aor. moyen. | [4] Partic. | [5] λυσιτελής, 2. [6] πέφυκα a un sens intransitif : je suis (de nature). | [7] Part. parf.; règle 13. | [8] ἑπτά. [9] ἡ γέρανος.

βίᾳ, ἀλλὰ διδασκαλίᾳ κεκωλύμεθα ταῖς ἡδοναῖς δουλεῦσαι. 4. Ὑπὸ[1] τῇ ἀκροπόλει Πανὸς ἦν ἱερόν· ἵδρυτο δὲ μετὰ τὰ Μηδικά[2]. 5. Οὐ βουλεύεσθαι νῦν καιρός, ἀλλὰ βεβουλεῦσθαι. 6. Ἀρίστιππος ἔλεξε διαφέρειν τοὺς πεπαιδευμένους τῶν μὴ πεπαιδευμένων τῷ αὐτῷ[3], ᾧπερ[3] οἱ ἥμεροι ἵπποι τῶν ἀγρίων. 7. Ἐν Δωδώνῃ ὑπὸ ἱερᾷ δρυῒ[4] οἱ ἱερεῖς τὴν Διὸς βουλὴν μεμάντευνται. 8. Τῇ τῶν ἐπιτηδείων ἀπορίᾳ ὁ στρατὸς ἐκεκώλυτο, εἰς τὴν πολεμίαν χώραν πορεύεσθαι. 9. Οἱ Ἕλληνες ἤκουσαν, ὅτι οἱ βάρβαροι πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐστρατοπεδευμένοι εἶεν. 10. Ἐπεὶ τῷ Ἀγησιλάῳ τῷ εἰς Μαντίνειαν στρατευσαμένῳ ἐμεμήνυτο, ὅτι τὸ τοῦ Ἐπαμεινώνδου στράτευμα τῇ Σπάρτῃ ἐπιβουλεύοι, αὖθις πεπορευμένος ἐπὶ τοὺς ἐναντίους ἀπελύσατο τὴν πατρίδα τοῦ κινδύνου.

11. Βλέπων πεπαίδευμ' εἰς τὰ τῶν πολλῶν κακά.

B. 1. Avoir été bien élevé est la plus grande (belle) richesse. 2. Par les arts, nous avons été délivrés[5] de beaucoup de peines. 3. Pendant que Xerxès marchait avec son armée sur Athènes, Aristide vivait[6] en exil[6] à Égine. 4. Thrasybule mit fin au gouvernement des Trente[7] (au passif!). 5. Des oiseaux et des songes ont prédit [l'avenir] aux Grecs. 6. Vous avez été élevés pour dire toujours la vérité. 7. Les Grecs se sont souvent mis en campagne contre les Barbares en Asie et les Thraces en Europe. 8. Les arbres plantés par les pères produiront[8] aux enfants beaucoup (et) de bons fruits. 9. On dit que Thèbes a été bâtie par Cadmus. 10. [En] donnant aux autres de bons conseils tu as été toi-même[9] mal conseillé. 11. Vous n'aviez pas été empêchés de rester neutres[10]. 12. Sois bien conseillé et tes plans [te] réussiront[11] (réussissent) bien.

48. Aor. et futur passifs. Adjectif verbal. (Gram. § 87. 88.)

A. 1. Μετὰ τὴν ἐν Κνίδῳ ναυμαχίαν ἡ τῶν ἁρμοστῶν ἀρχὴ ἐπαύθη. 2. Εἴθε πάντες οἱ νεανίαι καλῶς παιδευθεῖεν. 3. Τῶν καλῶς βουλευθέντων καλὸν τὸ τέλος. 4. Τοῖς μὴ παιδευθεῖσι πρὸς ἀρετὴν οὐ προσήκει ἄλλων ἄρχειν. 5. Πολλῶν φονευθέντων οἱ Θηβαῖοι ἐπαύσαντο τῆς μάχης. 6. Ἀγησίλαος Ξενοφῶντα ἐκέλευσε τοὺς παῖδας ἐν Λακεδαίμονι τρέφειν[12], λέγων, ὅτι ἐκεῖ[13] τὸ κάλλιστον τῶν μαθημάτων παιδευθήσοιντο, ἄρχειν τε καὶ

[1] ὑπό avec le dat. au-dessous; règle 16, 4. | [2] Les guerres persiques. | [3] Exactement de la même manière que. | [4] ἡ δρῦς, υός le chêne. | [5] παύω. | [6] Était banni, pl.q.parf. | [7] οἱ τριάκοντα, indécl. | [8] φύω. | [9] αὐτός. | [10] ἡσυχίαν ἄγω. | [11] ἀποβαίνω. [12] élever. | [13] Là.

ἄρχεσθαι. 7. Παυσανίας τῇ τῶν Λακεδαιμονίων πολιτείᾳ ἐπιβουλεύσας τοῖς ἐφόροις ἐμηνύθη. 8. Οὐκ ἀπειρίᾳ, ἀλλ' ἐμπειρίᾳ παιδευθήσῃ τοὺς τοῦ βίου κινδύνους ὑπομένειν. 9. Ἐκ παίδων[1] οἱ πολῖται παιδευθέντων πρὸς τὰ ἄριστα. 10. Θεμιστοκλῆς φυγαδευθεὶς ἐξ Ἀθηνῶν διέτριψεν ἐν Ἄργει. 11. Ἄνευ ὁμονοίας τῶν πολιτῶν οὐκ ἂν πόλις εὖ πολιτευθείη[2]. 12. Πάντα τὰ ἄδικα καὶ παράνομα κωλυτέα ἐστὶν ἀγαθοῖς[3]. 13. Εἰ γῆν βούλει ἀφθόνους καρποὺς φέρειν, τὴν γῆν θεραπευτέον. 14. Ὑφ' ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν κωλυθήσῃ κακῶν ἔργων. 15. Οἱ Δράκοντος νόμοι πάντες κατελύθησαν πλὴν τῶν φονικῶν[4].

B. 1. Cyrus fut élevé dans les coutumes des Perses. 2. Les ennemis seront retenus loin de[5] la ville par la bravoure des citoyens. 3. Sans punitions, les enfants ne seraient pas bien élevés. 4. Nous apprîmes qu'Alcibiade avait été instruit[6] par Périclès. 5. Il faut éloigner[7] les enfants de [la] mauvaise société[5]. 6. Beaucoup de jeunes Romains furent instruits[6] à Athènes. 7. Lorsque les Barbares (aux Barbares lorsque) près des Thermopyles (ils) furent empêchés par Léonidas d'entrer (de l'entrée[5]) dans la Grèce, le chemin à travers la montagne [leur] fut montré par Éphialtès. 8. Il faut que les traîtres soient bannis[7]. 9. Beaucoup des meilleurs Athéniens furent bannis ou[8] tués par les trente tyrans[9]. 10. Nos fils seront élevés par vos maîtres. 11. Si la ville doit[10] être bien administrée, il faut[7] empêcher les citoyens mal disposés, honorer [ceux qui sont] (les) bien disposés.

Formation des temps des verbes contractes. (Gram. § 91.)

A l'exception du présent et de l'imparfait.

49. Verbes en -άω.

A. 1. Δίκαια δρᾶσον. 2. Ἅπαντα τὰ τῶν Περσῶν ἱερὰ καὶ οἱ Μῆδοι τετιμήκασιν. 3. Ὀδυσσεὺς πολλὰ ἐμηχανήσατο πάσῃ στρατιᾷ ὠφελιμώτατα. 4. Ἐν Ἀθήναις οἱ ὑπὲρ τῆς πατρίδος τελευτήσαντες ταφῇ δημοσίᾳ[11] ἐτιμήθησαν. 5. Ἰνδοὶ συγκατακάουσι[12] τοῖς ἀνδράσιν, ὅταν τελευτήσωσι, τῶν γυναικῶν τὴν φιλτάτην. 6. Ἡρακλέα λέγουσιν ὑπὸ Διὸς γεννηθῆναι. 7. Πολλοὶ κακαῖς βουλαῖς, ἀλλ' οὐ τῇ τῶν πολεμίων ἀρετῇ

[1] *A pueris.* | [2] πολιτεύω j'administre. | [3] Par les hommes bons. | [4] φονικός, 3, qui concerne le meurtre. | [5] Gén. | [6] παιδεύω, infin., ou ὅτι avec l'opt. | [7] Impér. aor. ou adj. verb. | [8] ἤ. | [9] οἱ τριάκοντα, indécl. | [10] μέλλω avec l'infin. futur. | [11] δημόσιος, 3, public, aux frais de l'état. | [12] Brûler en même temps avec.

νενίκηνται. 8. Ἔστι κατὰ Πλάτωνα τοῖς τελευτήσασι καὶ μετὰ θάνατον αἴσθησις. 9. Νίκησον ὀργὴν τῷ λογίζεσθαι καλῶς. 10. Παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις πρῶτον Ἡρακλῆς ὡς θεὸς ἐτετίμητο. 11. Κῦρος εἰ θηράσειε[1], τὰ θηρία τῷ πάππῳ ἔφερεν. 12. Πύρρος ἤλπιζεν, ὥσπερ Ἀλέξανδρος μεγάλην ἀρχὴν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐκτήσατο, ἐν τῇ Ἰταλίᾳ μεγάλην βασιλείαν κτήσεσθαι. 13. Πολλοὶ ἄλλους ἀπατήσοντες αὐτοὶ[2] ἠπάτηνται. 14. Θηρατέον τὰς ἡδονὰς τὰς μετὰ δόξης. 15. Χρηστοὶ ἄρχοντες οὐκ ἐάσουσι τοὺς ἀρχομένους ἄδικα πάσχειν. 16. Ἐπαμεινώνδας ἐν Λεύκτροις νενικηκὼς ὑπό τε τῶν Θηβαίων καὶ τῆς πάσης σχεδὸν[3] Ἑλλάδος μάλιστα ἐτιμήθη. 17. Οὐδεὶς ἔπαινον ἡδοναῖς ἐκτήσατο.

B. 1. Machaon guérit les blessures de Philoctète. 2. Les vainqueurs[4] dans les concours portaient des couronnes sur la tête[5]. 3. Les Scythes avaient[6] la coutume de sacrifier aux hommes courageux, lorsqu'ils étaient morts[4]. 4. Puisse notre général tenter aussitôt le combat et vaincre rapidement les ennemis ! 5. [Ce n'est] pas par le plaisir mais par la vertu [que] vous acquerrez gloire et louange. 6. Lorsque les Spartiates arrivèrent[7], les Athéniens avaient déjà vaincu les Perses. 7. Léonidas et les trois cents[8] Spartiates acquirent une gloire immortelle en terminant[9] leur vie près des Thermopyles. 8. Solon ordonna que les fils des [citoyens] morts[4] à la guerre fussent élevés aux frais de l'état[10]. 9. Il y avait un oracle [annonçant] que Érechtheus vaincrait les ennemis quand il aurait sacrifié la plus âgée de ses filles[11]. 10. Xerxès considérait du rivage la bataille navale de Salamine. 11. N'admirez pas la richesse que souvent le plus mauvais aussi acquiert[12]. 12. Qui n'ose pas[13], ne vaincra pas.

50. Verbes en -έω.

A. 1. Ἀριστείδης πλεῖστα ἀγαθὰ τὴν πόλιν πεποιηκὼς[14] ἐν μεγίστῃ πενίᾳ ἐτελεύτησεν. 2. Ἄδραστος σὺν ἡγεμόσιν ἓξ[15] ἐπολέμησε Θήβαις. 3. Τὰ ἄστρα οὐδείς πω[16] τῶν ἀνθρώπων ἠρίθμηκεν οὐδὲ ἀριθμήσει. 4. Οἱ Πέρσαι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας καὶ Σπάρτην ἔπεμψαν ὕδωρ καὶ γῆν αἰτήσοντας. 5. Ἀλέξανδρος τὴν τῶν Θηβαίων πόλιν ἐκπολιορκήσας ἐποιήσατο

[1] εἰ avec l'opt. aor., toutes les fois qu'il avait chassé. | [2] *Ipsi*. | [3] Presque. | [4] Part. parf. | [5] Plur. | [6] Traduisez par εἶναι. | [7] ἥκω. | [8] τριακόσιοι. | [9] Part. aor. | [10] δημοσίᾳ. | [11] ἐάν avec le conj. aor.; v. règle 24, *a*. | [12] Part. aor. pass. | [13] μή. | [14] ποιέω τινὰ ἀγαθόν je fais du bien à qlqn. | [15] Six. | [16] πώ encl., encore.

δούλους τοὺς ἐλευθέρους πάντας πλὴν[1] τῶν ἱερέων. 6. Ὦ γέρον, μήποτε τὸν πλοῦτον μᾶλλον πεφιλήκοις τῆς δικαιοσύνης. 7. Ἀδυνάτοις μὴ ἐπιχειρήσητε. 8. Οἱ βάρβαροι ἐν πολλαῖς μάχαις νενικημένοι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατεφρονήθησαν. 9 Μηδέποτε ἀνακεχωρηκέναι τῷ στρατιώτῃ μεγάλην φέρει δόξαν. 10. Σοφοῦ ἀνδρός ἐστι κρατῆσαι τῆς ὀργῆς. 11. Ἡ τῶν Συρακοσίων πόλις λιμέσιν ἐκεκόσμητο μεγίστοις. 12. Οὐδέποτε ξένον ἀδικήσομεν, ἀλλὰ τιμήσομεν καὶ ὠφελήσομεν. 13. Ὁ ἐσθλὸς ἀνὴρ ὑπὸ πάντων πεφιλήσθω. 14. Οὐδεὶς οὔτε Ἑλλήνων οὔτε βαρβάρων ὑπὸ πλειόνων ἐπεφίλητο ἢ Κῦρος. 15. Ἰθώμη ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων πολλὰ ἔτη ἐπολιορκήθη. 16. Οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐν πολέμῳ τελευτήσαντας ἔθαπτον ἐν τῷ Κεραμεικῷ[2]· τῶν δ' ἐν Μαραθῶνι τετελευτηκότων ὡς ἀνδρειοτάτων καὶ αὐτοῦ[3] τὸν τάφον ἐποίησαν.

17. Φίλου τρόπους γίγνωσκε[4], μισήσῃς δὲ μή.
18. Τέρας[5] ἐστίν, εἴ τις εὐτύχηκε διὰ βίου.

B. 1. Les places publiques des Grecs étaient ornées de temples, (et) d'autels, (et) d'offrandes et de statues de toute espèce[6]. 2. L'homme noble ne haïra pas l'homme noble. 3. La liberté avait rendu (fait) les Grecs courageux. 4. Les sanctuaires et les villes des Grecs avaient été détruits par les Perses avec [le] fer et [le] feu. 5. Les longs murs de la ville au Pirée ont été bâtis par Périclès. 6. Les trésors ne sont d'aucune utilité (n'aident pas) aux morts. 7. Ne fais jamais ton ami d'un méchant homme. 8. Alexandre, étant gravement malade[7] à Tarse, fut guéri par Philippe l'Acarnanien au moyen d'un breuvage[8]. 9. Le temple de (à) Delphes était orné de beaucoup (et) de belles offrandes. 10. C'est [le devoir] de tout (chaque) homme d'avoir pitié[9] des malheureux.

51. Verbes en -όω. — Règle 29.

A. 1. Ἀλεξάνδρου τὸν τοῦ Ἀχιλλέως τάφον στεφανώσαντος Ἡφαιστίων τὸν τοῦ Πατρόκλου ἐστεφάνωσεν. 2. Τεταπείνωται τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ ἡ τῶν Ἀθηναίων δόξα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. 3. Κόνων τοὺς Ἕλληνας ἠλευθέρωσε καὶ τὰ τείχη τὰ τῆς πατρίδος ἀνώρθωσεν. 4. Λεωνίδας καὶ

[1] πλήν avec le gén. excepté. | [2] Le Céramique (marché des potiers) était le plus beau faubourg d'Athènes. | [3] Aussi là même. | [4] Cherche à connaître. | [5] τὸ τέρας le miracle. | [6] Variées. | [7] Part. parf. | [8] Remède. | [9] ἐλεέω, aor. (acc.).

οἱ Σπαρτιᾶται ἐν ταῖς Θερμοπύλαις λελουμένοι καὶ ἐστεφανωμένοι ἤρξαντο τῆς μάχης. 5. Ὑπὸ Κροίσου μεμισθωμένοι ἦσαν Θρᾷκες πολλοί. 6. Οἱ Μασσαγέται, Σκυθικὸν ἔθνος, ἐδήλωσαν τὴν ἀρετὴν ἐν τῷ πρὸς Κῦρον πολέμῳ. 7. Κῦρος ὁ παλαιὸς τοὺς Πέρσας ἐλευθερώσας καὶ τοὺς δεσπότας Μήδους ἐδουλώσατο καὶ τῆς ἄλλης Ἀσίας μέχρι τῆς Αἰγύπτου ἐκράτησεν. 8. Κῦρος ὁ νεώτερος στρατευσόμενος πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἐμισθώσατο Ἑλληνικοὺς ξένους. 9. Πλάτων πρὸς παῖδα[1] ἀδικήσαντα ἔλεξεν· « Ἐμεμαστίγωσο ἄν[2], εἰ μὴ ὠργιζόμην ». 10. Οὐκ ἠκούσατε τοὺς ὑμετέρους φίλους ὡς εὐεργέτας τῆς πόλεως Ἀθήνησιν[3] ἐν τῷ θεάτρῳ ἐστεφανῶσθαι; 11. Δαρεῖος ἐξεστράτευσεν ὡς δουλωσόμενος τὴν Εὐρώπην. 12. Οἱ Ἀθηναῖοι οὐ πρότερον ἐπαύσαντο ὀργιζόμενοι Περικλεῖ, πρὶν[4] ἐζημίωσαν χρήμασιν.

B. 1. Dieu humilie[5] les orgueilleux[6]. 2. Les Grecs jugeaient Héraclès digne de grands honneurs comme bienfaiteur des hommes. 3. Beaucoup de villes soumises au grand roi ont été délivrées par Cimon. 4. Les traitres seront punis par le général d'après la loi. 5. Les plus faibles sont souvent asservis[5] par les plus forts. 6. Il vaut mieux être orné (couronné) de bonnes mœurs que d'une couronne d'or. 7. Les soldats stipendiés combattent souvent très courageusement. 8. Si vous faites tort[7], vous serez punis. 9. Dieu a rempli la terre d'êtres vivants variés. 10. Le meurtre d'Ibicus fut, dit-on, révélé par des grues[8]. 11. Beaucoup de peuples avaient été soumis par les Romains. 12. Ne punissez pas[5] ceux qui ont fait tort maintenant à vos amis, car ils seront punis par les dieux. 13. Tous ceux qui ont vaincu à la course[9] seront couronnés des plus belles couronnes.

52. Exercice de récapitulation. Verbes déponents passifs.

(Gram. § 77, 2 rem.)

A. 1. Κύρου τελευτήσαντος βασιλεὺς ἐπὶ τῇ νίκῃ μέγα φρονήσας τοὺς Ἕλληνας τὰ ὅπλα ᾔτησεν. 2. Ἐπορεύθησαν οἱ Ἕλληνες τὸν ἥλιον ἐν δεξιᾷ ἔχοντες. 3. Οἱ Σάμιοι τῆς πόλεως ἐλευθερωθείσης πολλοὺς τῶν Μεγαρέων πολίτας ἐποιήσαντο. 4. Ἐὰν μηδὲν δράσῃς ἄδικον, μηδὲν φοβηθῇς, ἐὰν

[1] Ici : esclave. | [2] Tu aurais été f. | [3] A Athènes, gram. § 56. | [4] Jusqu'à ce que, avant que. | [5] Aor. | [6] ὑβρίζω. | [7] Conj. aor., règle 24, *a*. | [8] ἡ γέρανος. | [9] δρόμον.

δὲ κακὰ ποιήσῃς, τὸν δικαστὴν φοβήθητι. 5. Θαλῆς ἔλεξεν οὐδὲν σπανιώτερον τεθεᾶσθαι γέροντος τυράννου. 6. Οἱ μετὰ Ξενοφῶντος στρατιῶται ἐβουλεύσαντο, ποτέραν ὁδὸν πορευθεῖεν[1]. 7. Φυγαδευθέντες ἐκ τοῦ ἄστεως οἱ προδόται ἐν ταῖς ὕλαις καὶ τοῖς ὄρεσιν ἐπλανήθησαν. 8. Χρησμός τις Φιλίππῳ συμβουλεῦσαι λέγεται· « Ἀργυραῖς λόγχαις μάχεσθαι πειράθητι, καὶ πάντα κρατήσεις ». 9. Ἐπεὶ Μιλτιάδης, τοὺς πολεμίους νικήσας, στέφανον ᾔτησε παρὰ τοῦ δήμου, τῶν Ἀθηναίων τις ἔλεξεν· « Ἐὰν μόνος, ὦ Μιλτιάδη, νικήσῃς τοὺς βαρβάρους, τότε καὶ τιμηθῆναι μόνος ἀξίωσον ». 10. Ξέρξης μεγάλῃ δυνάμει ἐκ Σάρδεων ὁρμηθεὶς δι' Ἀσίας καὶ Εὐρώπης ἐπορεύθη ὡς δουλωσόμενος τὴν Ἑλλάδα. Ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς ἦν τῆς ἐν Θερμοπύλαις εἰσόδου, οἱ ἐκεῖ Ἕλληνες φοβηθέντες ἐβουλεύοντο περὶ ἀπαλλαγῆς[2]. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι Πελοποννήσιοι ἐβούλοντο, ἀναχωρήσαντες εἰς Πελοπόννησον, τὸν Ἰσθμὸν ἔχειν ἐν φυλακῇ, Λεωνίδας δέ, Φωκέων καὶ Λοκρῶν θυμωθέντων τῇ γνώμῃ, αὐτοῦ[3] μένειν ἐβουλεύσατο, καὶ ἀνδρειότατα μαχόμενος οὐκ ἂν ἡττήθη[4], εἰ μὴ ἐκυκλώθη. Ὕστερον δὲ Ξέρξης, πειραθεὶς τοῦ ἐν Σαλαμῖνι ναυτικοῦ τῶν Ἑλλήνων, ἡττήθη, καὶ φοβηθεὶς ὡς τάχιστ' ἀνεχώρησεν εἰς τὰ Σοῦσα.

B. 1. Après que la domination des Lydiens eut pris fin (cessa), Cyrus marcha contre les Babyloniens. 2. Les hommes qui sont devenus[5] riches rapidement, méprisent[5] souvent les pauvres. 3. Nous nous sommes acquis non de l'argent mais des amis. 4. Au point du jour[6] les ennemis partirent du camp. 5. Puissiez-vous ne jamais vous écarter de la vérité et de la justice ! 6. Efforcez-vous d'orner le corps de pureté[7], l'âme, de science. 7. Lorsque Philippe fut mort, Démosthènes, bien que[8] sa fille fût morte peu auparavant, vint sur la place publique, orné d'un habit éclatant, plein de joie[9] de la mort de Philippe. 8. Les Lacédémoniens et leurs alliés craignaient la grandeur (quantité) de la flotte des Athéniens. 9. Xerxès était irrité contre Léonidas plus que contre tous les autres Grecs. 10. Quiconque[10] cherche à détruire les lois de l'état, doit être puni sans ménagement[11].

[1] Quel chemin ils devaient prendre. | [2] ἡ ἀπαλλαγή la retraite. | [3] En place. [4] N'aurait pas été vaincu. | [5] Aor. | [6] Avec le jour. | [7] ἡ καθαριότης, ητος. | [8] καίπερ avec le part.; gén. absolu. | [9] περιχαρής τινι. | [10] ὃς ἂν avec le conj. aor.. règle 24, *b*. [11] ἀφειδής, 2.

53. Arion.

APPRENDRE Gr. § 66, 4 (αὐτοῦ, αὐτῆς etc.), § 72, 1 (ὅς, ἥ, ὅ)
Notez τοῦτο *hoc*, ταῦτα *haec* (§ 71, 3).

Ἀρίων ὁ Μηθυμναῖος κιθαρῳδὸς[1] πολὺν χρόνον διατρίψας παρὰ Περιάνδρῳ, τῷ Κορίνθου τυράννῳ[2], ἀπεδήμησεν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Σικελίαν. Κτησάμενος δ' ἐκεῖ πολλὰ χρήματα ἐπεθύμησεν εἰς Κόρινθον ἀναχωρῆσαι, ἄλλως τε καὶ[3] Περιάνδρου δι' ἐπιστολῆς αὐτὸν πείσαντος πάλιν διατρίβειν παρ' αὐτῷ. Σπεύδων οὖν οἴκαδε ἐν Τάραντι[4] τῆς Ἰταλίας ἐμισθώσατο πλοῖον Κορινθίων ναυτῶν, οἷς μᾶλλον ἢ ἄλλοις ἐπίστευεν. Ἤδη δ' ἐν μέσῃ τῇ θαλάττῃ[5] οὔσης τῆς νεὼς οἱ ναῦται ἐπιθυμήσαντες τῶν τοῦ ἀνδρὸς χρημάτων ἐβουλεύσαντο φονεῦσαι αὐτόν. Ὁ δὲ τοῦτο μεμηχανημένους αὐτοὺς θεασάμενος ἐλιπάρησε[6], τὰ μὲν χρήματα πάντα δέξασθαι, τοῦ δὲ βίου φείσασθαι. Οἱ δὲ οὔτε θεοὺς οὔτ' ἀνθρώπους σεβόμενοι οὐκ ἐπείθοντο, ἀλλ' ἢ[7] ἐπὶ τῆς νεὼς αὐτὸν ἑαυτὸν[8] φονεύσασθαι ἠξίωσαν, ἵνα[9] ταφὴν αὐτῷ ὕστερον ἐπὶ τῆς ἠπείρου ποιήσειαν, ἢ ἐκπηδῆσαι εἰς τὴν θάλατταν.

Ἐνταῦθα Ἀρίων ᾐτήσατο τοὺς ναύτας ἐπιτρέψαι αὐτῷ τὸ ὕστατον[10] ᾆσαι, ᾄσας δὲ ἔλεξε φονεύσεσθαι. Τοῦτο δ' αὐτῷ ἐπέτρεψαν οἱ ναῦται, ὀρεγόμενοι καὶ αὐτοὶ[11] ἀκοῦσαι τοῦ ἀρίστου ἀνθρώπων ἀοιδοῦ. Καὶ κοσμησάμενος καλοῖς ἱματίοις Ἀρίων ᾖσε καλλίστην ᾠδήν· ᾄσας δὲ καὶ εὐξάμενος τοῖς θεοῖς σὺν τῇ σκευῇ πάσῃ κατεπήδησεν εἰς τὴν θάλατταν. Οἱ δὲ ναῦται ἔσπευσαν ἥκειν εἰς Κόρινθον, τὸ ἔργον μὴ δηλωθήσεσθαι ἐλπίζοντες, ἀλλ' ἠπάτηντο.

Ἀρίονα γάρ, ὡς λέγουσι, δελφὶς ἐπὶ τὸ νῶτον ἐδέξατο, καὶ ἀσφαλῶς μετ' αὐτοῦ τὴν θάλατταν ἐπέρασε μέχρι Ταινάρου τῆς Λακωνικῆς. Ἐντεῦθεν εἰς Κόρινθον πορευθεὶς ὁ Ἀρίων Περιάνδρῳ διηγήσατο[12] πάντα. Ὁ δὲ ἀπιστήσας τῷ λόγῳ τοὺς ναύτας, ἐπεὶ ἧκον εἰς τὸν λιμένα, μετεπέμψατο καὶ ἠρώτησεν, εἴ τι περὶ Ἀρίονος ἔχοιεν λέγειν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐψεύσαντο, λέγοντες ὡς σῶς[13] εἴη ἐν τῇ Ἰταλίᾳ. Εἶτα δὲ θεασάμενοι

[1] Arion, poète lyrique et chanteur célèbre (ἡ κιθάρα, la harpe, et ἀοιδός) de Méthymna (Μήθυμνα), ville de Lesbos, vivait environ 600 ans avant J.-C. | [2] Périandre régna de 625-585 avant J.-C. | [3] Principalement parce que. | [4] Τάρας, αντος *Tarentum*. | [5] En pleine mer, Gr. § 141, 2. | [6] λιπαρέω je prie. | [7] ἢ — ἢ ou — ou. | [8] Soi-même, lui-même. | [9] Afin que. | [10] Pour la dernière fois. | [11] Aussi. | [12] δι-ηγέομαι je raconte. | [13] σῶς sain et sauf, Gr. § 41, 3. Rem.

Ἀρίονα κεκοσμημένον, ὥσπερ ἔχων ἐκ τῆς νεὼς ἐξεπήδησεν, ἀρνηθῆναι[1] τὸ ἔργον ἠδυνάτησαν[2] καὶ ὑπὸ Περιάνδρου θανάτῳ ἐζημιώθησαν. Ἀρίονος δὲ ἦν ἀνάθημα χαλκοῦν οὐ μέγα ἐπὶ Ταινάρῳ, ἐπὶ δελφῖνος ἐπὼν[3] ἄνθρωπος.

Le nom de nombre. Gram. § 76.

54.

A. 1. Ἐξ οὐδενὸς γίγνεται οὐδέν. 2. Ἐξ Ἀβύδου εἰς Σηστὸν ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ στάδιοί εἰσιν. 3. Σεμίραμις ἐτελεύτησε βασιλεύσασα ἔτη δύο καὶ τετταράκοντα. 4. Δι' Ἑλένην χίλιαι νῆες ἐπληρώθησαν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος. 5. Οἱ Ἀθηναῖοι πέντε καὶ τετταράκοντα ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἦρξαν ἑκόντων. 6. Κατὰ Ἐρατοσθένη τῆς γῆς ὁ ἥλιος ἀπέχει σταδίων ὀκτὼ καὶ ἑβδομήκοντα μυριάδας. 7. Ὀρφεὺς ἦν υἱὸς Καλλιόπης, μιᾶς τῶν ἐννέα Μουσῶν. 8. Ἀμφοῖν ἀκούσατε, ὦ δικασταί, πρὶν ἂν[4] δικάζητε. 9. Ὁ Ἀρμενίας σατράπης τῷ βασιλεῖ κατ' ἔτος δισμυρίους πώλους ἔπεμψε δασμόν. 10. Ἐλέγετο ἡ σὺν Δαρείῳ στρατιὰ εἰς ἑξήκοντα μυριάδας εἶναι. 11. Τὸ ἔτος δώδεκα μηνῶν ἢ τριακοσίων ἑξήκοντα πέντε ἡμερῶν ἐστιν. 12. Ἀμφικτύονες ἐμίσθωσαν τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερόν, τὸ νῦν ὄν, τριακοσίων ταλάντων[5] οἰκοδομῆσαι. 13. Οἱ Περσῶν παῖδες ἀπὸ πέντε ἐτῶν μέχρι τεττάρων καὶ εἴκοσι τρία μόνα ἐπαιδεύοντο, τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν καὶ ἀληθεύειν. 14. Τρεῖς ἡμέρας πορευθέντες ἧκον οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τὸ Μηδίας λεγόμενον τεῖχος[6]· ἦν δὲ ᾠκοδομημένον πλίνθοις ὀπταῖς[7], εὖρος[8] μὲν εἴκοσι ποδῶν, ὕψος[8] δὲ ἑκατόν, μῆκος[8] δ' ἐλέγετο εἶναι εἴκοσι παρασαγγῶν.

15. Καππάδοκες, Κᾶρες, Κίλικες, τρία κάππα κάκιστα.

B 1. Le plèthre a cent pieds de long[8], le stade a six cents pieds ou six plèthres, le parasange a trente stades, la journée de marche cinq, six ou sept parasanges. 2. La mort de Léonidas et des 300 fut (était) très glorieuse. 3. Pyrrhus passa deux ans et quatre mois en Italie. 4. Dans l'armée il y avait onze mille hoplites et deux mille peltastes. 5. Dans les trois ports d'Athènes il y avait toujours beaucoup de vaisseaux. 6. Hiéron a été pendant quarante cinq ans roi

[1] ἀρνέομαι, dép. pass., je nie. | [2] ἀδυνατέω je ne suis pas en état, je ne puis. | [3] C. à. d. ἐπ-ών. | [4] Avant que. | [5] La valeur du talent est d'environ 6000 fr. (v. Gram. p. 287). | [6] Le mur qu'on appelle mur de Médie. | [7] πλίνθος ὀπτή brique (tuile cuite), [8] En largeur (de largeur), en hauteur, en longueur : acc. de relation. Gram. § 151.

sur les Syracusains[1]. 7. Platée[2] est éloigné de Thèbes de soixante-dix stades. 8. Treize rois régnèrent sur les Perses, sept sur les Romains. 9. Tu n'as été empêché par personne de dire la vérité. 10. Nous avons deux oreilles mais une [seule] bouche pour[3] entendre plus et parler moins. 11. Quatre yeux distinguent mieux que deux. 12. Dans la bataille navale de Salamine les Grecs avaient 378 bateaux. 13. Tous les Perses étaient esclaves sauf un, le roi. 14. Les autorités[4] les plus respectées[5] des Athéniens étaient les neuf archontes et les dix généraux. 15. Un [seul] père nourrit plus facilement dix enfants que dix enfants un [seul] père.

55.

A. 1. Μάριος πρῶτος τῶν Ῥωμαίων ἑπτάκις ἦν ὕπατος[6]. 2. Τὸ στράτευμα ἀναπεπαυμένον ἐκ μακρᾶς ὁδοῦ ἡμέρᾳ πέμπτῃ ὡρμήθη. 3. Σωκράτης ἐτελεύτησε δευτέρῳ ἔτει τῆς ἐνενηκοστῆς πέμπτης ὀλυμπιάδος. 4. Τὰ ἑξάκις ἕξ ἐστιν ἓξ καὶ τριάκοντα. 5. Ὁ μὴν δωδέκατον μέρος ἔτους ἐστίν. 6. Οἱ Ἕλληνες δὶς μιᾷ ἡμέρᾳ ἐνίκησαν, κατὰ γῆν μὲν ἐν Πλαταιαῖς, κατὰ θάλατταν δὲ ἐν Μυκάλῃ. 7. Τρεῖς τρὶς πόσοι[7] εἰσὶ πόδες; 8. Τῷ ἀδελφῷ συγγίγνωσκε[8] οὐχ ἑπτάκις, ὦ υἱέ, ἀλλὰ ἑβδομηκοντάκις ἑπτάκις. 9. Δεκάτῳ ἔτει πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι μάχης ἦν ὁ ἐν Μαραθῶνι ἀγών· ἦν δὲ τρίτῳ ἔτει τῆς ἑβδομηκοστῆς δευτέρας ὀλυμπιάδος. 10. Ξέρξης πρώτῳ τῆς πέμπτης καὶ ἑβδομηκοστῆς ὀλυμπιάδος ἔτει πολλῷ στρατεύματι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευσεν· τοῦ μὲν γὰρ πεζοῦ πλῆθος ἦν ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδες, τῶν δὲ ἱππέων ὀκτὼ μυριάδες, τῶν δὲ τριήρων ἀριθμὸς ἑπτὰ καὶ διακόσιαι καὶ χίλιαι.

11. « Δὶς παῖδες οἱ γέροντες », ἡ παροιμία[9].

B. 1. Une année est le quart (la quatrième partie) d'une olympiade. 2. Quelques-uns appelaient Sappho la dixième muse. 3. La mine[10] est la soixantième partie du talent, la drachme[10] [est] la centième partie de la mine, l'obole[10] [est] la sixième partie de la drachme. 4. Critias était le plus violent[11] des Trente. 5. J'ai rencontré vos fils non pas une fois mais souvent. 6. Sept fois quarante-neuf font (sont) trois cent quarante-trois. 7. Ulysse et Diomède tuè-

[1] ὁ Συρακόσιος. | [2] αἱ Πλαταιαί, ῶν. | [3] ἵνα avec le conj. | [4] ἡ ἀρχή. | [5] ἔντιμος, 2. [6] Consul. | [7] *Quot?* | [8] Pardonne. | [9] Le proverbe. | [10] ἡ μνᾶ, ἡ δραχμή, ὁ ὀβολός, v. Gram. p. 287, 3. | [11] βίαιος. 3.

rent en une nuit treize Thraces. 8. Dans quatre îles de la Grèce il y avait des sanctuaires de Thésée, à Scyros, Délos, Naxos [et] en Crête. 9. Les anciens faisaient aux morts des libations funèbres[1] le troisième, le neuvième et le trentième jour[2]. 10. Alexandre le Macédonien mourut la première année de la cent quatorzième olympiade, après qu'il eut régné douze ans.

Formation des temps des verbes muets.

Gram. § 92. — § 93 et 94.

56. Radicaux terminés par une dentale. V. § 104, 28-34.

A. 1. Θεμιστοκλέους πείσαντος οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν ἐτείχισαν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. 2. Μὴ πιστεύσητε τοῖς ἐψευσμένοις. 3. Ζεὺς δεινότατα ἐκόλασε Προμηθέα διὰ τὸ ἁρπάσαι τὸ πῦρ καὶ κομίσαι[3] εἰς τοὺς ἀνθρώπους. 4. Οἱ τῶν θεῶν μὴ πεφροντικότες ἀτυχήσουσιν. 5. Πείσας[4] λάμβανε, μὴ βιασάμενος. 6. Σπείσαντες οἱ στρατηγοὶ τοὺς στρατιώτας ἐκέλευσαν συσκευάσασθαι. 7. Θῆβαι αἱ ὑπὸ Κάδμου ἐκτισμέναι ὑπ' Ἀλεξάνδρου πεπόρθηνται. 8. Οὐ χαλεπόν ἐστι γιγνώσκειν λογισαμένῳ, ὡς ἐπιμελῶς ὁ θεὸς πάντα ἐν τῷ κόσμῳ κατεσκεύακεν. 9. Ὁ φρόνιμος τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἡδέως πείσεται, ὑπὸ δὲ τῶν πονηρῶν οὐδέποτε πεισθήσεται. 10. Ἀμφίπολις ἡ ἐπὶ Στρυμόνι ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἔκτιστο καὶ ᾤκιστο. 11. Οἱ Ἕλληνες ἐν Σαλαμῖνι ὑπὸ Θεμιστοκλέους ἠναγκάσθησαν νικῆσαι. 12. Νόμοις πειστέον. 13. Πέπεισο μηδὲν αἴσχιον εἶναι τῆς ἀδικίας. 14. Λυκοῦργος τὴν Σπάρτην μὴ τείχεσιν, ἀλλὰ τῇ τῶν πολιτῶν ἀνδρείᾳ τετειχίσθαι ἐβούλετο. 15. Μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσῃς· κοινὴ γὰρ ἡ τύχη. 16. Οἱ Σπαρτιᾶται ἐν τοῖς ὅπλοις εὖ γεγυμνασμένοι ἦσαν. 17. Διονύσιος πάντας τοὺς ἀνδριάντας ἐκ τῶν ἱερῶν τῶν Συρακοσίων ἡρπάκει. 18. Τὰς τῶν θεῶν βουλὰς οὐδεὶς ἂν φράσειεν. 19. Εἴθε τῶν πραγμάτων ἄμεινον πεφροντίκοιτε. 20. Γανυμήδης ὑπὸ Διὸς ἡρπάσθαι λέγεται. 21. Οὐκ ἐψήφισθε τάς τε ναῦς παρασκευάσασθαι τήν τε στρατιὰν ὁπλίσασθαι; 22. Ἐν τοῖς Δράκοντος νόμοις μία ἅπασι τοῖς ἁμαρτάνουσιν[5] ὥριστο ζημία, θάνατος. 23. Φίλιππος ὁ Μακεδὼν τῶν πολεμίων τοὺς μὲν ἐνίκησε βιασάμενος, τοὺς δὲ ψευσάμενος, τοὺς δὲ πείσας[4]. 24. Λύσιππος μόνος ἠξιώθη, Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου πλάσαι. 25. Οὐκ ἐάν τις πολλὰ λέγῃ, θαυμασθήσεται, ἀλλ' ἐὰν χρήσιμα. 26. Ἢ αὐτὸς καλῶς συμβούλευσαι, ἢ

[1] αἱ χοαί. | [2] Dat. | [3] Règle 28. | [4] Par la persuasion, c. à. d. à l'amiable. | [5] ἁμαρτάνω je pèche.

πείσθητι τῷ καλῶς συμβουλεύσαντι. 27. Ἐπύαξα ἡ Κίλισσα[1] βλέψασα τὴν λαμπρότητα[2] καὶ τὴν τάξιν τοῦ τῶν Ἑλλήνων στρατεύματος ἐθαύμασε· Κῦρος δὲ ἥσθη τὸν τῶν βαρβάρων φόβον βλέψας.

28. Γύμναζε παῖδας, ἄνδρας οὐ γὰρ γυμνάσεις.

B. 1. Réfléchis avant d'agir (avant l'action). 2. Ne punis jamais étant en colère[3]. 3. Tu ne [m']as pas convaincu; mais je suivrai (j'obéirai à) ton conseil. 4. Les Lacédémoniens ont exercé leurs fils dans les armes mieux que les autres Grecs. 5. Le Tartare était entouré de murs d'airain. 6. Sémiramis a fondé Babylone et beaucoup d'autres villes. 7. Datis, le général de Darius, épargna l'île de Délos. 8. Aucun peuple n'a fondé plus de colonies que les Grecs. 9. Phidias fit des statues d'or et d'ivoire de Zeus et d'Athéna. 10. Le feu était regardé par les Perses comme un dieu. 11. Les Amphictyons firent périr[4] les Criséens[5] en disant[6] qu'ils avaient commis un crime contre le dieu de Delphes. 12. Une grande armée avait été rassemblée par Cléarque pour Cyrus le Jeune. 13. Apollon et Poseidon ont, dit-on, entouré de murs [la ville de] Troie. 14. Des flatteurs persuaderont l'insensé, mais ils ne tromperont pas [l'homme] (le) sensé. 15. Les dieux ont tout préparé au mieux pour l'homme. 16. Homère a toujours été admiré et sera toujours admiré. 17. Agamemnon fut forcé par les autres rois de sacrifier sa fille. 18. Ne fais [de] personne ton ami avant[7] de l'avoir éprouvé.

57. Radicaux terminés par une gutturale. V. Gr. § 104, 15-18.

A. 1. Λόγισαι πρὸ τοῦ ἔργου, τοῦ δ' ἔργου ἄρξαι ἀπὸ τοῦ θεοῦ. 2. Ἐπιτάξαι ῥᾷόν ἐστι τοῦ πρᾶξαι. 3. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον ἅπαντα ὑπὸ Ἀλκιβιάδου ἐπὶ[8] τυραννίδι πεπρᾶχθαι. 4. Ἐὰν πλοῦτον κτήσησθε, οὔπω πάντων τῶν κακῶν ἀπήλλαχθε. 5. Ἡ φύσις τοῖς ἀνθρώποις μέτρον ἔταξεν. 6. Πολλάκις τὸ κτήσασθαι ῥᾷόν ἐστι τοῦ φυλάξαι. 7. Ὑπὸ χρηστοῦ παιδὸς ἀεὶ τἀληθῆ λεχθήσεται. 8. Τοῖς τῆς πατρίδος πολεμίοις πάντες ἀνδρείως ἀντιταξόμεθα. 9. Μὴ ἐπιτάξῃς μηδενὶ[9] μηδὲν[9] κακόν. 10. Ὀρέστης τὴν μητέρα φονεύσας ὑπὸ τῶν Ἐρινύων δεδίωκται. 11. Οἱ Ἕλληνες οἱ ὑπὸ Κύρου εἰς τὴν Ἀσίαν ἀναχθέντες ὑπὸ Ξενοφῶντος ἐπὶ

[1] La Cilicienne, la reine de Cilicie. | [2] ἡ λαμπρότης, ητος l'éclat. la splendeur. [3] Part. parf. (aor.). | [4] κατα-λύω. | [5] οἱ Κρισαῖοι. | [6] ὅτι avec l'opt. aor. | [7] πρὶν ἄν avec le conj. aor. | [8] Pour, en prenant pour but. | [9] A qui que ce soit. rien.

τὴν θάλατταν κατήχθησαν. 12. Πεφύλαξο πρᾶξαί τὰ ἀποκεκηρυγμένα. 13. Ἄνευ ὁμονοίας καὶ σωφροσύνης οὐδὲν ἂν καλὸν καὶ ἀγαθὸν πραχθείη οὔτ' ἐν τοῖς οἴκοις οὔτ' ἐν ταῖς πόλεσιν. 14. Ποιητέα ἐστίν, ἃ ἂν ἐπιτάξωσιν οἱ ἄρχοντες κατὰ τοὺς νόμους. 15. Ἐπέταξε Ζεὺς τῷ Αἰνείᾳ, ἐν Ἰταλίᾳ νέαν ἀρχὴν κτίσαι. 16. Ἰφικράτης τὸ στράτευμα οὕτως ἔλεγε δεῖν[1] συντετάχθαι, ὡς ἓν σῶμα, θώρακα μὲν ἔχον τὴν φάλαγγα, χεῖρας δὲ τοὺς ψιλούς, πόδας δὲ τοὺς ἱππέας, κεφαλὴν δὲ τὸν στρατηγόν. 17. Πύρρος νικήσας ἐν Ἡρακλείᾳ τοὺς Ῥωμαίους ἕτοιμος ἦν σπείσασθαι αὐτοῖς· οἱ δὲ ἔλεξαν, ὅτι σπείσοιντο μέν, εἰ ἀποχωρήσειε τῆς Ἰταλίας, εἰ δὲ μή[2], πολεμήσοιεν. 18. Οἱ Καρχηδόνιοι[3] τὰ τέκνα Κρόνῳ ἔθυον· εἰ δὲ μήτηρ παροῦσα στενάξειεν ἢ οἰμώξειεν, ἢ δακρύσειε, τῆς τιμῆς ἐστερίσκετο[4], τὸ δὲ παιδίον οὐδὲν ἧττον ἐθύετο.

19. Πολλοὺς κακῶς πράξαντας ὤρθωσεν τύχη.

B. 1. Tout ce que tu as ordonné de faire est fait. 2. Puissent les portes de la ville être bien gardées! 3. Tous les hommes désirent se porter bien[5]. 4. Les Athéniens se placèrent à Marathon seuls en face des Barbares. 5. Les morts sont délivrés de [la] maladie (et) de [la] tristesse et des autres maux de la vie. 6. En face des Athéniens étaient placés les Phéniciens, (mais) en face des Lacédémoniens les Ioniens. 7. Xerxès ne se tint pas en garde contre[6] la ruse de Thémistocle. 8. Les cavaliers ennemis avaient été troublés par nos archers. 9. Persuadés par ton père, nous fîmes ce qui [nous] avait été ordonné par lui. 10. Si[7] tu ne fais[7] pas ce qui t'a été commandé[8], tu seras méprisé par tous les gens de bien (les hommes bons). 11. Ce qui a été ordonné par le législateur sera troublé par la folie des citoyens. 12. *Cave canem!* 13. Que personne ne se laisse troubler trop par des malheurs. 14. Ne commence aucun travail avant[9] d'avoir réfléchi quelle[10] sera[11] la fin; mais lorsque tu as commencé, ne t'arrête pas avant[9] d'avoir terminé. 15. Ce qui est commandé à beaucoup, souvent personne ne l'exécute.

[1] δεῖν, infin. de δεῖ. | [2] Sans cela, Gram. § 207, 3. *b*. | [3] Les Carthaginois. | [4] στερίσκω je prive. | [5] Infin. futur. | [6] Acc. | [7] ἐάν avec le conj. acr. Règle 24, *a*. | [8] Part. plur. | [9] πρὶν ἄν avec le conj. aor. Règle 23. 24, *a*. | [10] Quel, de quelle nature, ὁποῖος, 3. | [11] ἔσται.

58. Radicaux terminés par une labiale. Voyez Gr. § 104, 19-27.

A. 1. Ὑπὸ Διὸς Ἑρμῆς πρὸς Καλυψὼ ἐπέμφθη κελεύσων ἀποπέμψαι Ὀδυσσέα εἰς τὴν πατρίδα. 2. Φαρνάβαζος ὑπὸ Τισσαφέρνους μάλιστα βεβλάφθαι ἐνόμισεν. 3. Πάντα τὰ κεκρυμμένα ἐκκαλυφθήσεται. 4. Ἐν Μαραθῶνι οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ πάντων πλὴν Πλαταιέων καταλελειμμένοι ἦσαν. 5. Ἀντιγόνη τὸν τοῦ ἀδελφοῦ νεκρὸν ἔθαψεν, καίπερ[1] Κρέοντος ἀποκηρύξαντος μὴ θάψαι. 6. Οἱ τοῦ Δράκοντος νόμοι αἵματι γεγράφθαι ἐλέγοντο. 7. Κῦρος ὑπὸ τοῦ πατρὸς σατράπης Λυδίας τε καὶ Φρυγίας καὶ Καππαδοκίας κατεπέμφθη. 8. Ἀντίγονος τὸ Εὐμένους σῶμα τοῖς συγγενέσιν ἐπέτρεψε θάψαι. 9. Θεραπεύετε τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς θρέψαντας γονέας. 10. Κροῖσος, ἐπεὶ οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἕλληνες κατεστραμμένοι ἦσαν, ἐβούλετο ναῦς ποιησάμενος ἐπιχειρῆσαι τοῖς νησιώταις. 11. Σικελίας τὸ πρὸς Λιβύην τετραμμένον μέρος νέμονται[2] Σελινούντιοι. 12. Πολλοὶ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ φυγαδευθέντες ἐπὶ ξένης[3] τεθαμμένοι εἰσίν. 13. Πλεῖστον χρόνον ἐν ἐλευθερίᾳ ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος τέθραπται. 14. Οἰδίποδος λύσαντος τὸ αἴνιγμα[4] ἡ Σφὶγξ ἐρρίψατο ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως· Οἰδίπους δὲ ἦρξε τῶν Θηβαίων. 15. Λίθοι καὶ ξύλα καὶ κέραμος[5] ἀτάκτως ἐρριμμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν· ὅταν δὲ ταχθῇ καὶ συναρμοσθῇ, γίγνεται πολλοῦ ἄξιον κτῆμα, οἰκία. 16. Ἐρρίφθω ὁ κύβος.

B. 1. Une action honteuse ne sera voilée ni par le temps ni par le bonheur. 2. Les femmes grecques avaient (portaient) la tête[6] voilée[7]. 3. Tout ce qui fut fait pendant l'expédition et pendant le retour, a été noté par Xénophon. 4. Le temps découvrira tout ce qui est caché (part.). 5. Dans la bataille le bouclier doit être découvert. 6. L'avenir a été sagement caché par Dieu. 7. Des mains bien soignées[8] sont impropres[9] à cultiver la terre[10]. 8. Après la bataille, les soldats enterrèrent les morts[7] avec de grands honneurs. 9. Les commandements (lois) de Dieu doivent être gravés[11] dans les cœurs[12] des hommes. 10. La plupart [des hommes] se fient davantage (mieux) à ce qui est écrit[7] qu'à ce qui est dit[7]. 11. Souvent les pensées des hommes sont dévoilées[13] par la colère. 12. Le poète Euripide est enterré en Macédoine. 13. On élevait les Perses dans des coutumes plus simples que les Mèdes.

[1] καίπερ avec un part.: quoique. | [2] Habitent. | [3] Suppl. γῆς. | [4] L'énigme. | [5] ὁ κέραμος la terre à potier. | [6] Plur. | [7] Part. parf. | [8] τρέφω. | [9] κακός. | [10] Je cultive la terre γεωργέω, aor. | [11] ἐγ-γράφω. | [12] ἡ διάνοια. | [13] Ind. aor.

59. L'anneau de Polycrate.

Notez ἔφη, *inquit*, dit-il, et la Règle 26.

Πολυκράτης ὁ Αἰάκους τὸ μὲν πρῶτον μετὰ Πανταγνώτου καὶ Συλοσῶντος τῶν ἀδελφῶν τῆς Σάμου ἦρχεν, ὕστερον δὲ τὸν μὲν πρεσβύτερον φονεύσας, τὸν δὲ νεώτερον φυγαδεύσας, πάσης τῆς νήσου ἐκράτησεν· ἔχων δ' αὐτὴν πρὸς Ἄμασιν τὸν Αἰγύπτου βασιλέα ξενίαν ἐποιήσατο. Ἐν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ τὰ τοῦ Πολυκράτους πράγματα ηὐξάνετο, καὶ ἧκεν ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ εἰς τήν τε Ἰωνίαν καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα· ὅτε γὰρ στρατεύσαιτο[1], πάντα αὐτῷ ἐπέβαινεν[2] εὐτυχῶς. Ἐκέκτητο δὲ πεντηκοντόρους[3] τε ἑκατὸν καὶ χιλίους τοξότας, καὶ πολλῶν μὲν νήσων ἐκράτησε, πολλῶν δὲ καὶ τῆς ἠπείρου ἄστεων. Μεγάλως δὲ εὐτυχήσας Ἄμασιν οὐκ ἐλάνθανεν[4] ὃς γράψας ἐπιστολὴν εἰς Σάμον ἔπεμψε τάδε[5] λέγουσαν· Ἄμασις Πολυκράτει ὧδε λέγει· Ἡδὺ μὲν ἀκοῦσαι, ἄνδρα φίλον καὶ ξένον εὖ πράττειν· ἐμοὶ[6] δὲ αἱ σαὶ μεγάλαι εὐτυχίαι οὐκ ἀρέσκουσι λογισαμένῳ, ὡς οἱ θεοί εἰσι φθονεροί. Οὐ γάρ ἐστιν, ὡς ἀκούω καὶ βλέπω, οὐδεὶς[7] ἀνθρώπων, ὃς εὐτυχήσας τὰ πάντα[8] οὐ κακῶς ἐτελεύτησεν. Πείσθητι οὖν ἐμοὶ καὶ ποίησον τάδε[5]· φρόντισον, ὅ σοι[9] τῶν κτημάτων πλείστου ἄξιόν ἐστι καὶ οὗ στερηθεὶς μάλιστ' ἂν λυπηθείης. Τοῦτο, μὴ φθονήσωσι μηδὲ ὀργισθῶσί σοι[9] οἱ θεοί, ἀπόρριψον· μηκέτι εἰς ἀνθρώπους ἡκέτω.

Ἐνθυμηθεὶς ταῦτα ὁ Πολυκράτης ἐνόμισε τιμιώτατον εἶναι κτῆμα σφραγῖδα[10], ἣν ἔφερε, χρυσόδετον[11], σμαράγδου λίθου[12] οὖσαν. Καὶ πεντηκόντορον πληρώσας ἀνδρῶν ἀνήχθη[13] εἰς τὴν θάλατταν. Ὡς δὲ μακρὰν[14] ἀπὸ τῆς νήσου ἀπεχώρησε, πάντων βλεπόντων τὴν σφραγῖδα ἀπορρίψας εἰς τὸ βάθος οἴκαδε ἐπανέρχεται[15].

Μετὰ δὲ ταῦτα πέμπτῃ ἢ ἕκτῃ ἡμέρᾳ ἧκεν ἀνὴρ ἁλιεὺς[16] εἰς τὰ βασίλεια, ἰχθὺν μέγαν τε καὶ καλὸν βουλόμενος δωρήσασθαι τῷ βασιλεῖ. Εἰσαχθεὶς οὖν πρὸς αὐτόν· « Ὦ βασιλεῦ », ἔφη, « μέγιστον ἰχθὺν σαγηνεύσας[17] οὐκ ἠξίωσα φέρειν εἰς τὴν ἀγοράν, καίπερ τὸν βίον ἀπὸ τῶν χειρῶν ποριζόμενος, ἀλλ' ἐνόμισα σοῦ[18] τε μόνου ἄξιον εἶναι καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς· σοὶ[9] οὖν αὐτὸν φέρω ». Ὁ δὲ ἡσθεὶς τοῖς λόγοις· « Εὖ ἐποίησας », ἔφη, « καὶ χάριν διπλῆν ἔχοις ἂν τῶν τε λόγων καὶ τοῦ δώρου ». Καὶ ὁ

[1] ὅτε avec l'opt.: toutes les fois que. | [2] ἀπο-βαίνω j'arrive. | [3] ἡ πεντηκόντορος (suppl. ναῦς) navire à cinquante rameurs. | [4] λανθάνω avec l'acc. je suis inconnu, caché à qlqn. | [5] *Haec.* | [6] *Mihi.* | [7] οὐ... οὐδείς personne. Gram. § 223, 4. | [8] En tout. Gram. § 153. | [9] σοί (encl.) *tibi.* | [10] ἡ σφραγίς, ῖδος le cachet, l'anneau. | [11] Enchassé dans l'or. | [12] D'émeraude. | [13] ἀνάγομαι, D. P., je mets à la voile. | [14] Loin. [15] Il retourne. | [16] ὁ ἁλιεύς le pêcheur. | [17] σαγηνεύω je prends. | [18] *Tui.*

μὲν ἁλιεὺς μετὰ τοῦ βασιλέως ἐπὶ δεῖπνον εἰσήχθη, τὸν δὲ ἰχθὺν τέμνοντες εὑρίσκουσιν οἱ θεράποντες ἐν τῇ γαστρὶ αὐτοῦ τὴν Πολυκράτους σφραγῖδα. Καὶ θαυμάσαντες αὐτίκα ἐκόμισαν τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ θεῖον εἶναι νομίσας τὸ πρᾶγμα πάντα τῷ Ἀμάσιδι ἔγραψεν. Ὁ δὲ Ἄμασις δεξάμενος τὴν ἐπιστολὴν ἐπέπειστο, ὅτι ἀδύνατον εἴη ἀνθρώπῳ ἄνθρωπον ἐκκομίσαι ἐκ τῆς μελλούσης συμφορᾶς, καὶ ὅτι οὐκ εὖ τελευτήσειν μέλλοι Πολυκράτης, εὐτυχῶν τὰ πάντα, ὃς καὶ ἃ ἀπορρίπτοι εὑρίσκοι. Πέμψας δ' αὐτῷ κήρυκα εἰς Σάμον διαλύσασθαι ἔλεξε τὴν ξενίαν, ἵνα μή, ἐάν ποτε δεινῇ καὶ μεγάλῃ συμφορᾷ Πολυκράτης περιπίπτῃ[1], αὐτὸς τὴν ψυχὴν[2] λυπηθείη ὡς περὶ ξένου ἀνδρός.

Οὐ πολλοῖς δ' ἔτεσιν ὕστερον αἱ μεγάλαι Πολυκράτους εὐτυχίαι ἐτελεύτησαν, ὅπῃ[3] Ἄμασις ἐμαντεύσατο.

Présent et imparfait des verbes contractes. (Gram. § 89 et 90.)

60. VERBES EN -άω.

A. 1. Αἱ τῶν Σπαρτιατῶν μητέρες ἐκέλευον τοὺς υἱοὺς τοὺς εἰς πόλεμον πορευσομένους ἢ νικᾶν ἐν ταῖς μάχαις ἢ τελευτᾶν. 2. Ὁ θάνατος μόνος δώρων οὐκ ἐρᾷ. 3. Οἱ Ἀθηναῖοι μάλιστα ἐτίμων Ἀθηνᾶν καὶ Ποσειδῶνα. 4. Μὴ γέλα ἐπὶ τοῖς δυστυχέσιν. 5. Τὸ ἀγαθὸν ἀεὶ νικᾷη. 6. Ἐὰν νῦν τὴν μάχην νικῶμεν, πᾶν ἡμῖν[4] πεποίηται. 7. Ἡδύ γε[5] δικαίους ἄνδρας εὐτυχεῖς ὁρᾶν. 8. Μὴ ταῦτα πρᾶττε, ἃ τοῖς ἄλλοις πράττουσιν ἂν ἐπιτιμῴης. 9. Πᾶσα ἡ στρατιὰ μεγάλῃ φωνῇ ἐβόα· « Ζεὺς σωτὴρ καὶ νίκη ». 10. Βίας ἀσεβοῦς ἀνθρώπου ἐρωτῶντος, τί ποτέ ἐστιν[6] εὐσέβεια, ἐσίγα· ἐκείνου[7] δὲ τὴν αἰτίαν τῆς σιγῆς ἐρωτῶντος· « Σιωπῶ », ἔφη, « ὅτι ἐρωτᾷς περὶ τῶν οὐδέν σοι[8] προσηκόντων ».

11. Νίκα λογισμῷ τὴν παροῦσαν συμφοράν.
12. Νικᾷ ὁ μείων τὸν μέγαν δίκαιος ὤν.

13. Οἱ μὲν ξένοι ἐν ταῖς ὁδοῖς, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἐν τοῖς πράγμασι πλανῶνται. 14. Ἐν Λακεδαίμονι μάλιστα ἐτιμῶντο οἱ γέροντες. 15. Μὴ κακοῖς ἰῶ κακά. 16. Πένητας οὐδεὶς βούλεται κτᾶσθαι φίλους. 17. Τὰ τῶν ἡττωμένων χρήματα τῶν νικώντων ἐστίν. 18. Οἱ τοὺς παῖδας πρὸς ἀρετὴν πεπαιδευκότες δικαίως ἂν τιμῷντο. 19. Φίλους μὴ πάντας κτῆσθε, ἀλλὰ τοὺς ἀρίστους. 20. Ἐὰν τὸν μὲν σοφὸν ἐρωτᾷς, πολλὰ μανθάνεις· ἐὰν δὲ τὸν ἄφρονα ἐρωτᾷς, ἀπατᾷ. 21. Οἱ τῶν ἀρίστων Περσῶν παῖδες ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις παιδευόμενοι ἤκουον καὶ ἐθεῶντο καὶ τοὺς τιμω-

[1] περι-πίπτω avec le dat., je tombe dans. | [2] En son âme, acc. de relation. | [3] Comme. [4] Par nous. | [5] γέ (encl.) assurément, vraiment. | [6] Ce qu'est donc. | [7] ἐκεῖνος celui-là, cet homme-là. | [8] V. p. 51, 9.

μένους ὑπὸ βασιλέως καὶ τοὺς ἀτιμαζομένους. 22. Οἱ Ἀθηναῖοι Ἀναξαγόραν τὸν Περικλέους φίλον ᾐτιῶντο ἀσεβείας. 23. Οἱ Ὀλύμπια[1] νενικηκότες ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων ἐτιμῶντο.

24. Ὀργὴν ἑταίρου καὶ φίλου πειρῶ φέρειν.

25. Ὦ παῖ, σιώπα· πόλλ' ἔχει σιγὴ καλά. 26. Θεμιστοκλῆς, νέος ἔτι ὤν, ἔλεξεν, ὅτι αὐτὸν τὸ τοῦ Μιλτιάδου τρόπαιον τοῦ ἐν Μαραθῶνι νικήσαντος οὐκ ἐῴη καθεύδειν. 27. Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν. 28. Θεμιστοκλῆς ἐρωτώμενος, πότερον μᾶλλον ἂν Ἀχιλλεὺς ἢ Ὅμηρος βούλοιτο εἶναι· « Σὺ[2] δ' αὐτός[3] », ἔφη, « μᾶλλον ἂν ἐθέλοις ὁ νικῶν[4] ἐν Ὀλυμπίᾳ ἢ ὁ κηρύττων[4] τοὺς νικῶντας εἶναι; »

29. Οὐκ ἔστι τοῖς μὴ δρῶσι σύμμαχος θεός.

B. 1. Un homme [seul] ne voit pas tout. 2. Garde le silence ou dis des choses meilleures. 3. Vous trompez, il est vrai, les hommes, mais vous ne pouvez pas tromper[5] Dieu. 4. Il convient d'être, il est vrai, bienveillant pour tous, mais de n'honorer et de n'aimer que les bons. 5. L'œil de Dieu regarde les[6] [hommes] pieux et les impies. 6. Quand des vieillards parlent, taisons-nous; car se taire convient à la jeunesse. 7. Que les enfants aiment et honorent leurs parents. 8. Les Athéniens honoraient fort[7] leur législateur Solon à cause de[8] sa sagesse. 9. Zeus sans doute[4] n'exaucera (n'accomplira) tous les projets d'aucun homme. 10. Qui ose, gagne (vainc).

11. Les hommes acquièrent ce qui est bon par le travail. 12. Se laisser vaincre par de meilleurs n'est pas honteux. 13. Les poètes étaient honorés par les anciens comme des hérauts et des interprètes des dieux. 14. [C'est] par la noblesse de l'âme[9] [que] vous pourriez acquérir le mieux de nobles amis. 15. Ulysse erra dix ans sur la mer à cause de la colère de Poseidon. 16. Même aux meilleurs médecins il est impossible[10] de guérir toutes les maladies. 17. Pourquoi[11] gardas-tu le silence lorsque tu fus interrogé par mon père? 18. Sans [l'aide des] (les) dieux l'armée des ennemis ne pourrait[5] pas être vaincue. 19. Les Barbares succombèrent [sous les coups des] (aux) Grecs dans beaucoup de batailles. 20. Si nous gagnons de bons amis, nous gagnons des trésors. 21. Puisse le droit l'emporter toujours et l'injustice succomber!

[1] Dans les jeux olympiens, Gram. § 149, 2. | [2] *Tu.* | [3] *Ipse.* | [4] Gram. § 138, 2, rem. 1. | [5] Règle 22. | [6] ἐπί avec l'acc. | [7] C. à. d. le plus. | [8] ἐπί. | [9] ἡ γενναιότης, ητος. | [10] Trad. avec ἀδύνατος, ou d'après la règle 22. | [11] τί;

61. Verbes en -έω.

A. 1. Ἀνὴρ χρηστὸς οὐ μισεῖ. 2. Ὤικουν οἱ Φοίνικες ἐν πάσῃ τῇ Σικελίᾳ. 3. Χρὴ ἕκαστον ἄνδρα τάξαι, ὅπου[1] μάλιστ' ἂν ὠφελοίη. 4. Ὁ ἄκων ἀδικῶν συγγνώμης ἄξιός ἐστιν. 5. Τὰς πόλεις δεῖ κοσμεῖν οὐκ ἀναθήμασιν, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἐνοικούντων ἀρεταῖς. 6. Μάλιστ' ἂν εὐδοκιμοίης[2], εἰ ταῦτα μὴ ποιοίης, ἃ ἄλλοις ποιοῦσιν ἂν ἐπιτιμῴης. 7. Τῶν καλῶν ἔργων ἐπιθυμοῦσι μὲν πολλοί, ὀλίγοι δὲ τολμῶσι ψαύειν. 8. Εἴθε πάντες οἱ πολῖται τὴν πατρίδα φιλοῖεν. 9. Ἀνὴρ πονηρὸς δυστυχεῖ, κἂν εὐτυχῇ. 10. Ἅπανθ' ὁ τοῦ ζητοῦντος εὑρίσκει πόνος.

11. Ψυχῆς νοσούσης εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι.

12. Μὴ φθόνει τοῖς εὐτυχοῦσι, μὴ δοκῇς εἶναι κακός.

13. Μὴ ἐπὶ παντὶ λυποῦ. 14. Ἃ φοβῇ, θᾶττον ἂν γίγνοιτο ἢ ἃ ἐλπίζεις. 15. Οἱ βάρβαροι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατεφρονοῦντο. 16. Οἱ ἀγαθοὶ ἄγαν ἐπαινούμενοι μισοῦσι τοὺς ἐπαινοῦντας. 17. Τίμα θεόν, γονέας αἰδοῦ[3], κακοῖς μὴ ὁμίλει. 18. Τὸν ἀγαθὸν δεῖ πρᾷον εἶναι, ἵνα οἱ ὁμιλοῦντες αἰδῶνται[3] μᾶλλον ἢ φοβῶνται. 19. Μιμοῦ τὰ σεμνά, μὴ μιμοῦ κακοὺς τρόπους. 20. Μέγιστος ἔπαινός ἐστιν ἐπαινεῖσθαι ὑπ' ἀνδρὸς πολλάκις ἐπαινουμένου. 21. Μηδεὶς φοβείσθω θάνατον, ἀπόλυσιν[4] κακῶν. 22. Τὸ κέρδος ἡγοῦ κέρδος, ἐὰν δίκαιον ᾖ. 23. Τοῖς μὲν ἀδικουμένοις ἀεὶ βοηθεῖτε, τοὺς δ' ἀδικοῦντας τιμωρεῖσθε.

24. Πονηρὸν ἄνδρα μηδέποτε ποιοῦ φίλον.

25. Τοὺς προδότας πάντες οἱ ἄνθρωποι μισοῦσι καὶ τιμωροῦνται. 26. Τῶν εὐτυχούντων πάντες εἰσὶ συγγενεῖς. 27. Φιλοῦντες μὲν φιλούμεθα, μισοῦντες δὲ μισούμεθα. 28. Ὁμιλίας (δὲ) τὰς γεραιτέρας φίλει. 29 Πιστοὺς ἡγοῦ μὴ τοὺς πάντα, ἃ ἂν λέξῃς[5], ἐπαινοῦντας, ἀλλὰ τοὺς ἐπιτιμῶντας ἁμαρτήμασιν. 30. Οἱ τῶν ἀδελφῶν ἀμελοῦντες καὶ ἄλλους φίλους ζητοῦντες παραπλήσιοί εἰσι τοῖς τῆς μὲν ἰδίας γῆς ἀμελοῦσι, τὴν δὲ ἀλλοτρίαν γεωργοῦσιν[6]. 31. Πολλοὶ τὰ καλῶς λεχθέντα ἢ πραχθέντα διὰ φθόνον οὐκ ἐπαινοῦσιν.

32. Γλώττης μάλιστα πανταχοῦ[7] πειρῶ κρατεῖν.

B. 1. Défie-toi de la richesse! 2. Orphée émouvait par son chant [les] rochers et [les] arbres. 3. La vérité aime la lumière, mais le mensonge la hait. 4. Le bonheur[8] donne (fait) du courage[8]. 5. Les

[1] Où. | [2] εὐδοκιμέω je suis estimé, règle 22. | [3] αἰδέομαι je respecte, j'honore. | [4] ἡ ἀπόλυσις la délivrance. | [5] Règle 24, *b*. | [6] γεωργέω je cultive la terre. | [7] Partout. [8] Infin. avec l'article, règle 28.

flèches des Barbares passèrent (allèrent) à travers nos boucliers. 6. Aimez notre (la) patrie plus que femmes et enfants! 7. [La] richesse seule ne peut[1] rendre (faire) personne heureux. 8. Dans la plus petite maison habitent souvent les hommes les plus heureux. 9. Que l'homme heureux[2] aide au malheureux[2]. 10. [Il faut] que tout citoyen réfléchisse comment[3] il pourrait[1] être le plus utile à la patrie.

11. Au printemps la terre se pare de fleurs de toute espèce. 12 Honorons toujours la vieillesse. 13. O [mes] fils, craignez la honte plus que la mort. 14. Celui qui fait une injustice[2] est plus malheureux que celui qui la subit[2]. 15. Parez vos âmes plus que vos corps et recherchez la sagesse plutôt que l'or et l'argent. 16. A Platée, Pausanias conduisait les Spartiates, Aristide les Athéniens. 17. Des soldats courageux ne craignent pas la mort. 18. Comment[3] les hommes pourraient-ils[1] faire et subir le moins d'injustices? 19. Quand un aveugle guide, tous sont en danger. 20. Cyrus était aimé de sa mère plus que son frère.

21. Par l'amour[2] vous vous acquerrez des amis, mais par la haine[2] [vous acquerrez] de la haine. 22. Qui n'aide pas à ses (aux) amis dans le malheur[2], est infidèle. 23. Ne fréquente pas ceux qui font tort[2]. 24. Qui épargne les coups, hait son fils. 25. Essayez de vaincre vos ennemis par des bienfaits[2]. 26. Dieu peut[1] facilement rendre les grands et les riches petits et pauvres. 27. Nous voulons nous confier au Dieu très haut[4] et ne pas craindre la puissance des hommes.

62. Verbes en -όω.

A. 1. Ὁ χρόνος πάντα τὰ ἄδηλα δηλοῖ. 2. Ὧν τὰς δόξας ζηλοῖς, τὰς πράξεις μιμοῦ. 3. Ὃν ἂν θεὸς φιλῇ, ζημιοῖ. 4. Ἀλέξανδρος ὑπὸ Λυσίππου μόνου πλασθῆναι ἠξίου. 5. Τοὺς νόμους τῆς πόλεως μάλιστ' ἂν ψυχῇ ἀνθρώπου ὁμοιοίης. 6. Παρὰ τοῖς Ἕλλησι θέμις ἦν[5] τοὺς δούλους μαστιγοῦν. 7. Μὴ δήλου μηδὲ[6] οἰκειοτάτῳ ἃ ἂν βούλῃ κρύπτεσθαι. 8. Αἴσωπος ἐρωτηθείς, τί[7] δρᾷ Ζεύς· « Τὰ μὲν ὑψηλά », ἔφη, « ταπεινοῖ, τὰ δὲ ταπεινὰ ὑψηλοῖ[8] ». 9. Μὴ τῶν ἴσων ἀξιοῦτε τόν τε κακὸν καὶ τὸν ἀγαθόν.

10. Ζήλου τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα καὶ τὸν σώφρονα.

[1] Règle 22. | [2] Part. | [3] πῶς. | [4] Très grand. | [5] θέμις ἐστίν il est permis. | [6] μὴ... μηδέ pas même; Gram. § 223, 4. | [7] *Quid.* | [8] ὑψηλόω j'élève.

11. Μὴ θυμοῦ δικαίως ζημιούμενος. 12. Ἡ Ἀττικὴ ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων πολλάκις ἐδῃοῦτο. 13. Οἱ Ἕλληνες ἐστεφανοῦντο μέλλοντες θύσειν. 14. Ὃς ἂν ἄνθρωπον φονεύσῃ, θανάτῳ ζημιούσθω. 15. Οὐκ ἂν δικαίως τῶν ἴσων ἀξιοῖντο ὅ τε ἀγαθὸς καὶ ὁ κακός. 16. Μὴ ὑποχώρει τοῖς πάθεσιν, ἀλλ' ἐναντιοῦ. 17. Μὴ πίστευε ἀνθρώποις, ἀλλὰ μόνῳ τῷ θεῷ, ἵνα μήτε[1] μέγα φρονῇς εὐτυχῶν μήτε ταπεινοῖ δυστυχῶν. 18. Μετὰ τὴν Τισσαφέρνους προδοσίαν[2] Ξενοφῶν ἔλεξε πρὸς τοὺς στρατιώτας· « Πολλαὶ καὶ καλαί εἰσιν ἡμῖν[3] ἐλπίδες σωτηρίας· ἡμεῖς[4] μὲν γὰρ ἐμπεδοῦμεν[5] τοὺς τῶν θεῶν ὅρκους, οἱ δὲ πολέμιοι ἐπιωρκήκασί τε καὶ τὰς σπονδὰς λελύκασιν· Οὕτως εἰκός ἐστι[6] τοῖς μὲν πολεμίοις ἐναντιοῦσθαι τοὺς θεούς, ἡμῖν[3] δὲ βοηθεῖν, οἳ καὶ τοὺς μεγάλους μικροὺς ἂν ποιοῖεν καὶ τοὺς μικρούς, καὶ ἐὰν ἐν δεινοῖς ὦσιν, ῥᾳδίως ἂν σῴζοιεν, ὅταν βούλωνται ».

19. Ὑπὸ τῆς ἀνάγκης πάντα δουλοῦται ταχύ.

B. 1. [La] bienveillance fortifie [la] confiance. 2. Qui aime ses enfants, les punisse. 3. L'armée campait dans les villages de Parysatis. 4. Rivalisez toujours avec les meilleurs et les plus justes. 5. Les lois ne punissent pas seulement les criminels, mais elles viennent aussi en aide (aident) aux bons [citoyens]. 6. Souvent un petit mot a fait des malheureux. 7. Le soleil met[7] tout au jour[7]. 8. Les poètes comparaient la race des hommes aux feuilles des arbres.

9. Souvent la paix n'est affermie que par [la] guerre. 10. Les Spartiates se couronnaient la tête (plur.) avant la bataille. 11. [C'est] par l'or sans doute[8] [que] l'esprit des hommes est le plus asservi. 12. Chez les anciens, ceux qui succombaient (part.) dans la guerre étaient le plus souvent réduits en esclavage (faits esclaves) par les vainqueurs. 13. Les enfants des Lacédémoniens étaient fouettés auprès des autels d'Artémis. 14. A Sparte, qui possédait de l'or ou de l'argent était puni. 15. Que celui qui fait tort soit puni d'après la loi. 16. Quand les orgueilleux[9] sont humiliés, la justice des dieux se révèle.

Pronoms.

63. PRONOMS PERSONNELS; αὐτός, ἄλλος, ἀλλήλων. Gr. § 66. 68. 69.

A. 1. Θεὸς ἡμῶν πάντων πατήρ. 2. Ἡμᾶς οὐ πείσετε ὑμεῖς. 3. Ἐγὼ μὲν σοῦ μείζων εἰμί, σὺ δ' ἐμοῦ ἰσχυρότερος εἶ[10]. 4. Τὰ δάκρυα ἡμῖν

[1] Règle 26. | [2] ἡ προδοσία la trahison. | [3] *Nobis.* | [4] *Nos.* | [5] ἐμπεδόω je garde fidèlement. | [6] Il est juste, raisonnable. | [7] Révèle. | [8] Règle 22. | [9] μέγα φρονεῖν. [10] Tu es.

φάρμακά ἐστι λύπης καὶ κακῶν. 5. Ἄλλοις ἄλλα[1] φίλα ἐστίν· ἡμᾶς μὲν τὰ ἡμέτερα εὐφραίνει, ὑμᾶς δὲ τὰ ὑμέτερα. 6. Ὁ τοῖς ἄφροσι πιστεύσας αὐτὸς ἄφρων νομισθήσεται. 7. Ὀλίγοι τῶν ἀνθρώπων ἐν εὐτυχίᾳ οἱ αὐτοί εἰσιν. 8. Ἀλεξάνδρου τετελευτηκότος οἱ στρατηγοὶ ἀλλήλοις ἐπολέμησαν. 9. Τοῖς τῶν αὐτῶν γονέων παισὶ πολλάκις οὐχ οἱ αὐτοὶ τρόποι εἰσίν. 10. Οὐδεὶς κόσμος οὔτε ἡμῖν οὔτε ἄλλοις ἀνθρώποις καλλίων τῆς ἀρετῆς ἐστιν. 11. Σῴζει ὁ θεὸς σὲ καὶ ἐμὲ καὶ ἡμᾶς πάντας ἐν κινδύνοις. 12. Τῆς αὐτῆς ἡμέρας περὶ τῶν αὐτῶν ἐνίοτε οὐ ταὐτὰ ἐψηφίσαντο οἱ Ἀθηναῖοι. 13. Ἐν ἐμοὶ καὶ σοὶ καὶ ἡμῖν πᾶσιν ἀθάνατος ψυχή ἐστιν. 14. Ἰσοκράτης πρὸς Ἁρμόδιον, τὸν τοῦ παλαιοῦ Ἁρμοδίου ἔκγονον, δυσγένειαν[2] αὐτῷ ὀνειδίσαντα· « Τὸ μὲν ἐμόν », ἔφη, « γένος ἀπ' ἐμοῦ ἄρχεται, τὸ δὲ σὸν ἐν σοὶ παύσεται ». 15. Κέρδος μή σε νικώη. 16. Πολλοὶ κακῶς πράττουσιν, οὐ σὺ δὴ[3] μόνος.

17. Τῶν πόνων[4] πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τἀγάθ' οἱ θεοί.

B. 1. Tous nous devons mourir. 2. Sur vous, ô jeunes gens, repose (est) l'espoir de la patrie. 3. Les animaux se font la guerre les uns aux autres. 4. Ma vie m'est aussi chère que la tienne à toi. 5. Tous les hommes sont parents les uns aux autres. 6. Ton ami m'est très reconnaissant (a beaucoup de reconnaissance pour moi) [de ce] que je me confiai à lui. 7. Un juste juge décide toujours de même sur les mêmes [choses]. 8. La patrie est la mère commune de nous tous. 9. Quand les hommes cesseront-ils de se tromper[5] les uns les autres? 10. Dans la même année, les Athéniens furent délivrés des tyrans et les Romains des rois. 11. Tous les hommes n'ont pas les mêmes lois, et les mêmes hommes n'ont pas toujours les mêmes coutumes. 12. Dieu impose[6] à tous les hommes des peines, aux uns celles-ci, aux autres celles-là.

64. Pronom réfléchi. (Gram. § 67.)

A. 1. Κράτησον σεαυτοῦ. 2. Ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ δίκαιον παρέχει ἑαυτὸν ἑκάστῳ. 3. Οὐδὲν οὕτως ἡμέτερόν ἐστιν ὡς ἡμεῖς ἡμῖν αὐτοῖς. 4. Ἡ τύχη ἀεὶ βέλτιον ἡμῶν ἐπιμέλεται ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν. 5. Οὐκ ἐλάχιστόν ἐστι σοφίας μέρος τὸ ἑαυτὸν γιγνώσκειν. 6. Ἡ ἀρετὴ αὐτὴ ἑαυτῇ κάλλιστος μισθός ἐστιν. 7. Μηδέποτε δοῦλον ἡδονῆς σαυτὸν ποίει. 8. Ὑπὲρ σεαυτοῦ μὴ φράσῃς ἐγκώμιον. 9. Σύμπραττε σαυτῷ, καὶ συμπράττει

[1] *Aliis alia.* | [2] Origine obscure. | [3] Donc. | [4] Pour, en échange des peines; gén. de prix. Gram. § 163. | [5] Part. | [6] ἐπιτάττω, ind. aor.

σοι θεός. 10. Ἑαυτὸν μὲν νικῆσαι καλλίστη νίκη ἐστίν, ἑαυτοῦ δὲ ἡττηθῆναι αἴσχιστον. 11. Ἐὰν λέγωμεν, ὅτι ἁμάρτημα οὐκ ἔχομεν, πλανῶμεν ἡμᾶς αὐτούς, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν[1] ἐν ἡμῖν. 12. Τοῖς νόμοις δουλεύσατε, ἵνα μὴ[2] τραχυτέραις δεσπόταις ὑμᾶς αὐτοὺς μισθῶτε.

13. Ὁ σοφὸς ἐν αὑτῷ περιφέρει τὴν οὐσίαν.

B. 1. Aime ton prochain[3] comme toi-même. 2. Ne vous confiez pas trop en vous-mêmes. 3. Nous voyons les fautes dans les autres mieux qu'en nous-mêmes. 4. Beaucoup de gens ne [s']accordent[4] un plaisir ni à eux-mêmes ni aux autres. 5. [C'est] nous-même [que] nous connaissons tous le moins. 6. Les Lyciens se nommaient eux-mêmes d'après[5] leurs mères et non, comme nous, d'après[5] leurs pères. 7. Cléopâtre se nommait elle-même [la] reine des rois. 8. [Ce n'est] pas seulement pour vous-mêmes [que] vous courûtes beaucoup de dangers sur[6] terre et sur[6] mer, ô Athéniens, mais [c'est] aussi pour la liberté de toute la Grèce. 9. [Celui-là] est le plus grand qui se vainc soi-même.

65. Pronoms démonstratifs et relatifs. Gram. § 71, 1-5 et 72, 1.

A. 1. Ἃ ἔχεις, παρὰ θεοῦ ἔχεις. 2. Τοῦτο μὲν σὺ λέγεις, παρ' ἡμῶν δὲ ἄγγελλε τάδε. 3. Ἥδε ἡ ἡμέρα μεγάλων κακῶν ἐστιν αἰτία πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν. 4. Οἳ ἂν τῶν τιμῶν μετέχειν βούλωνται[7], τούτους καὶ τοὺς κινδύνους δεῖ ὑπομένειν. 5. Τούτων αἴτιος Χαιρεφῶν ὅδε. 6. Ζηλωτοί εἰσιν οὗτοι, ὧν ὁ βίος ἐλεύθερός ἐστιν ἐπισήμων[8] συμφορῶν. 7. Λέγων, ἃ ἂν ἐθέλῃς[7], ἀκούσῃ, ἃ ἂν μὴ ἐθέλῃς[7]. 8. Οὐδεὶς ἐν τῷ γήρᾳ ὁ αὐτός ἐστιν, ὅσπερ ἦν ἐν τῇ νεότητι. 9. Οὐκ ἂν φιληθείης ὑπὸ τούτων, οὓς ἐδούλωσας. 10. Εὐτυχοίης καὶ τυγχάνοις[9], ὧν ἐπιθυμεῖς. 11. Ὁ χειμὼν ἐκώλυε μηδὲν πράττειν, τούτων ἃ[10] οἱ στρατηγοὶ ἐκέλευσαν. 12. Ἐν παντὶ πράγματι τούτοις μάλιστα πεισόμεθα, οὓς ἂν βελτίστους νομίσωμεν. 13. Ὃς ἂν μὴ ἐναντιῶται[7] ταῖς τῶν πονηρῶν ἐπιβουλαῖς, τοῦτον ὀρθῶς ἂν αἰτιῴμεθα ἢ κακίας ἢ δειλίας.

14. Ἃ ψέγομεν ἡμεῖς, ταῦτα μὴ μιμώμεθα.

B. 1. Ne considérez pas comme riches ceux qui possèdent beaucoup mais ceux qui sont satisfaits[11] de ce qu'ils ont. 2. Dans cette

[1] Gram. § 112, 2, 2. *d*. | [2] Règle 26. | [3] ὁ πέλας, indécl.; πέλας = *prope*. | [4] ἐπιτρέπω. | [5] ἀπό. | [6] κατά avec l'acc.; p. 11, 8. | [7] Règle 24, *b*. | [8] ἐπίσημος, 2. remarquable, extraordinaire. | [9] τυγχάνω (qlq.ch.: gén.) obtenir. | [10] Quoi que ce soit, voyez Gram. § 223, 3. rem. 2. | [11] ἀγαπάω avec l'acc.

ville les mêmes lois sont [valables] pour tous. 3. Je me fie à mes yeux plus qu'aux paroles de ces hommes-là. 4. Ces villes-là sont pour nous les plus agréables de toutes. 5. Fréquentez ceux qui vous rendront meilleurs. 6. Hector dit à sa femme[1] : « Ces mains protègent Ilion ». 7. Nous ne nous confierons jamais à ceux qui reçoivent des présents. 8. Obéissez volontiers aux lois, citoyens; car [c'est] sur elles [que] repose (est) votre liberté. 9. La plus grande force[2] est aux paroles de ceux dont les actions suivent les paroles. 10. Ne vous fiez jamais à ceux dont les actions et les paroles ne s'accordent pas ensemble[3]. 11. La mort nous délivrera tous de tous les maux de cette vie. 12. [Celui] qui n'aime pas son frère, qu'il voit, comment[4] pourrait-il aimer Dieu qu'il ne voit pas?

66. PRONOMS INTERROGATIFS ET INDÉFINIS. (Gram. § 72, 2 et 73.)

A. 1. Τί ἐστι πολεμιώτατον ἀνθρώποις; « Αὐτοὶ ἑαυτοῖς ». 2. Ἐθέλω παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι, ἥντινα γνώμην ἔχεις περὶ τοῦ γήρως. 3. Διὰ τί ἐπαύσω τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ πιστεύων; 4. Οὕστινας ἂν ἔπαινος μὴ προτρέπῃ πρὸς ἀρετήν, τούτους οὐδὲ φόβος ἀποτρέψει τῶν αἰσχίστων ἔργων. 5. Τί ἐστι σωφροσύνη; « Ἡδονῶν τινων καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγκράτεια ». 6. Ὅτῳ ἂν ἀρέσκῃ ἄλλους βλάψαι, βλάψει ἑαυτόν. 7. Τίνι ἂν μᾶλλον πιστεύοιμεν ἢ πατρὶ καὶ μητρί; 8. Πονηρὸν νόμιζε τοῦτον, ὅτου ἂν ἡ ψυχὴ ταχὺ πείθηται διαβολαῖς. 9. Ἅττα χαλεπὰ ἦν πάσχειν, ταῦτα ἡδέα ἐστὶ τῇ μνήμῃ. 10. Οἵτινες ἂν τῶν ἄλλων ἄρχειν βούλωνται, τούτους πρῶτον δεῖ αὐτοὺς ἑαυτῶν ἄρχειν. 11. Περίανδρος ἐρωτηθείς, τί μέγιστον εἴη ἐν ἐλαχίστῳ· « Φρένες[5] ἀγαθαί », ἔφη, « ἐν σώματι ἀνθρώπου ». 12. Ἀλέξανδρος ὁ μέγας εὐθὺς φονεύσας τὸν Κλεῖτον ἀνεστέναξε καὶ ᾤμωξεν ὡς ἀνάξιόν τι δράσας ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ ἑταίρου. 13. Ξενοφῶν πολλάκις ἐτεθαυμάκει, τίσι ποτὲ λόγοις[6] Ἀθηναίους ἐπεπείκεσαν οἱ τοῦ Σωκράτους κατήγοροι, ὅτι ἄξιος εἴη θανάτου.

14. Μακάριος, ὅστις νοῦν ἔχων τιμᾷ θεούς.
15. Τί γὰρ πατρῴας ἀνδρὶ φίλτερον χθονός;

B. 1. Si Dieu est pour nous, qui pourrait[7] être contre[8] nous? 2. Qui[9] croit [à] des choses divines, doit aussi croire aux (les) dieux. 3. Il est facile d'obéir quand quelqu'un ordonne quelque chose de

[1] γυνή | [2] A traduire par ἰσχύω. | [3] ἁρμόττω. | [4] πῶς, règle 22. | [5] αἱ φρένες l'intelligence. | [6] Ici : motif. | [7] Règle 22. | [8] κατά avec le gén. | [9] ὅς ἄν, règle 24, *b*.

raisonnable. 4. Quelles montagnes étaient consacrées aux[1] Muses? 5. Qui est ton plus grand ennemi? « Les mauvaises passions du cœur (de l'âme) ». 6. Lequel des poëtes grecs avez vous le plus admiré? 7. L'espérance d'un mauvais gain quelconque est honteuse. 8. César[2] préférait[3] être le premier dans un petit village quelconque que le second à Rome. 9. Pour (à) certains hommes le bonheur des autres est une cause d'envie. 10. A qui devons-nous après[4] Dieu une reconnaissance plus grande qu'à [nos] parents et à [nos] maîtres?

67. Pronoms et adverbes corrélatifs. (Gram. § 74. 75.)

(τίς, ποῖος, πόσος — ποῦ, πότε, πῶς.)

A. 1. Πῶς ταῦτα παύσεται; 2. Ἦν ποτε χρόνος, ὅτε θεοὶ μὲν ἦσαν, θνητὰ δὲ γένη οὐκ ἦν. 3. Τὰ ἄστρα ὥσπερ ὀφθαλμοί εἰσι τοῦ οὐρανοῦ. 4. Πότε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότε τὰ δέοντα[5] ποιήσετε; 5. Ὅπου τις εὖ πράττει, ἐνταῦθα αὐτῷ πατρίς. 6. Ὁπότε σε δεῖ πρᾶξαι, φείδου λόγων. 7. Οἱ πολῖται φροντιζόντων, ὁποῖα τῇ πόλει συμφέρει. 8. Οὗτός ἐστιν ἄριστος οἶκος, ἐν ᾧ τοιοῦτός ἐστιν ὁ δεσπότης δι' ἑαυτόν, οἷος ἔξω διὰ τὸν νόμον. 9. Οὐ λογίζεσθε, τίνων καὶ ὅσων εὐεργεσιῶν οἱ θεοὶ ἡμῖν αἴτιοί εἰσιν; 10. Ἆγις ὁ βασιλεὺς ἔλεγε, τοὺς Λακεδαιμονίους οὐ τοῦτ' ἐρωτᾶν, ὁπόσοι εἰσὶν οἱ πολέμιοι, ἀλλ' ὅπου εἰσίν. 11. Ὅσῳ δυνατώτερός τίς ἐστι, τοσούτῳ ῥᾷον εἰς ὕβριν πίπτει. 12. Ὅπου ἄν τις ἑαυτὸν τάξῃ, ἡγησάμενος βέλτιστον εἶναι, ἢ ὑπ' ἄρχοντος ταχθῇ, ἐνταῦθα δεῖ κινδυνεύειν τοὺς ἐσχάτους κινδύνους. 13. Τὸ θεῖον τοσοῦτον καὶ τοιοῦτόν ἐστιν, ὥσθ' ἅμα πάντα ὁρᾶν καὶ πάντ' ἀκούειν καὶ πανταχοῦ[6] παρεῖναι.

B. 1. Tel maître, tel valet. 2. La fin n'est pas toujours telle que le commencement (était). 3. Chacun désire et espère selon ce qu'il est (comme il est). 4. Beaucoup disent : « Où que tu te trouves bien[7], là est ta patrie. 5. Le meilleur orateur est celui qui dit beaucoup de choses excellentes[8] en très peu de mots. 6. Plus les plaisirs sont rares, plus ils réjouissent. 7. Comme tu es[9] envers les autres ainsi sont les autres envers toi. 8. Oserez-vous lutter[10] [contre] tant [d'hommes] (dat.)? 9. Socrate parlait comme il pensait. 10. Notre médecin médite jour et nuit comment il guérira ton ami. 11. Plus le bonheur est grand, plus il est incertain[11].

[1] Gén. | [2] Καῖσαρ, ος. | [3] μᾶλλον μᾶλλον αἱρέομαι je préfère. | [4] μετά. | [5] Le nécessaire, le devoir. | [6] Partout. | [7] ὅπου ἄν, règle 24, *b*. | [8] Le mieux. | [9] εἶ. | [10] πολεμέω, aor. | [11] ἐπισφαλής, 2.

68. Pronoms possessifs. (Gram. § 70, 5.)

A. 1. Νόμιζε τὰ ἐμὰ σὰ εἶναι. 2. Ἡ πόλις ἡμῶν ἀξία λόγου ἐστίν. 3. Τὴν σαυτοῦ σωφροσύνην παράδειγμα τοῖς ἄλλοις πάρεχε. 4. Διὰ τὴν ὑμετέραν ῥᾳθυμίαν[1] ἔχουσιν οἱ πολέμιοι τὰ ἡμέτερα. 5. Μεγίστην σοι χάριν ὀφείλω, ὅτι μου τὴν μητέρα ἐθεράπευες. 6. Ἀστυάγης τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα μετεπέμψατο καὶ τὸν παῖδα αὐτῆς. 7. Μᾶλλον πιστεύετε τοῖς ὑμετέροις ὀφθαλμοῖς ἢ τοῖς τούτου λόγοις. 8. Ἧκον παρ' Ἀριαῖον καὶ τὴν ἐκείνου στρατιάν. 9. Ξέρξης πρὸς Ἀρτάβανον· « Σῷζε », ἔφη, « τὸν οἶκον τόν τε ἐμὸν καὶ τὴν ἐμὴν ἀρχήν· σοὶ γὰρ μόνῳ ἐκ πάντων τὰ σκῆπτρα τὰ ἐμαυτοῦ ἐπιτρέπω ».

10. Ἄλλων ἔπαινον μᾶλλον ἢ σαυτοῦ λέγε.

B. 1. J'admire mon père, ton père, son père. 2. Il aime ta (sa, notre, votre) patrie. 3. Nous regardions ta (sa, notre, votre) maison *(ejus, eorum, earum domum)*. 4. Elle loue notre maison, sa ville *(suam, ejus, eorum, earum urbem)*. 5. Ils exercent nos fils, leurs propres fils. 6. Que Dieu [nous] protège, nous et notre patrie. 7. Chez nos ancêtres, les paroles inspiraient plus de confiance (étaient plus sûres) que les serments maintenant. 8. Dieu prend soin de nous comme un père de ses enfants. 9. Ton souvenir[2], ô mère, m'est toujours cher[3]. 10. Les hommes sont souvent eux-mêmes cause de leur malheur. 11. Chacun tient son propre travail pour plus difficile que celui des autres. 12. Restez (soyez) toujours les mêmes, conservant votre propre nature, comme l'or dans le feu.

NB. Employez dans chaque phrase toutes les manières de traduire.

69. Xerxès et Artaban.

Ξέρξης εἰς τὴν Ἑλλάδα πορευόμενος, ἐπεὶ ἐν Ἀβύδῳ ἦν, πᾶν τὸ στράτευμα, τό τε πεζὸν καὶ τὸ ναυτικόν, ἐθεᾶτο, θεώμενος δὲ ἐπεθύμησε τῶν νεῶν ἅμιλλαν[4] ὁρᾶν. Ἐπειδὴ δὲ ἡμιλλῶντο καὶ Φοίνικες Σιδώνιοι[5], ἥσθη τε τῇ ἁμίλλῃ καὶ τῇ στρατιᾷ. Ὡς δὲ ἔβλεπε πάντα μὲν τὸν Ἑλλήσποντον ὑπὸ τῶν νεῶν κεκρυμμένον, πάσας δὲ ἀκτὰς καὶ τὰ Ἀβυδηνῶν πεδία πλήρη ἀνθρώπων, ἐμακάρισεν ἑαυτόν, μετὰ δὲ τοῦτο ἐδάκρυσεν. Ὁρῶν δὲ αὐτὸν Ἀρτάβανος ὁ τοῦ πατρὸς ἀδελφὸς δακρύοντα ἠρώτησε τάδε· « Ὦ βασιλεῦ, ὡς πολὺ ἀλλήλων διαφέροντα ἐποίησας νῦν τε καὶ

[1] Légèreté, insouciance. | [2] Le souvenir de toi. | [3] πολλοῦ ἄξιος, superl. | [4] ἡ ἅμιλλα la lutte, le concours; ἁμιλλάομαι lutter, concourir. | [5] Les Phéniciens de Sidon.

ὀλίγον πρότερον; μακαρίσας γὰρ σεαυτὸν δακρύεις ». Ὁ δὲ ἔλεξεν· « Εἰσῆλθε[1] γάρ με κατοικτῖραι[1] λογισάμενον, ὡς βραχὺς εἴη ὁ πᾶς ἀνθρώπινος βίος, εἰ τούτων γε ὄντων οὐδεὶς εἰς ἑκατοστὸν ἔτος περιέσται[2] ». Ὁ δὲ ἔλεξεν· « Ἕτερα ἐν τῷ βίῳ ἡμῖν γίγνεται οἰκτρότερα· ἐν γὰρ οὕτω βραχεῖ βίῳ οὐδεὶς ἄνθρωπος οὕτως εὐδαίμων πέφυκεν[3], οὔτε τούτων οὔτε τῶν ἄλλων, ὅστις οὐ πολλάκις μᾶλλον αἱρήσεται[4] τετελευτηκέναι ἢ βιοτεύειν. Αἵ τε γὰρ συμφοραὶ προσπίπτουσαι καὶ αἱ νόσοι ταράττουσαι καίπερ βραχὺν ὄντα μακρὸν δοκεῖν εἶναι ποιοῦσι τὸν βίον. Οὕτως ὁ μὲν θάνατος, μοχθηρᾶς οὔσης τῆς ζωῆς, καταφυγὴ αἱρετωτάτη[4] τῷ ἀνθρώπῳ ἐστίν, ὁ δὲ θεὸς γλυκὺν γεύσας[5] τὸν αἰῶνα φθονερὸς ἐν αὐτῷ φαίνεται[6] ὤν ».

70. Crésus et Solon.

Ἐπειδὴ Κροῖσος, ὁ τῶν Λυδῶν βασιλεύς, πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ οἰκοῦντα κατεστρέψατο, ἧκον εἰς Σάρδεις ἄλλοι τε τῆς Ἑλλάδος σοφοὶ ἄνδρες καὶ δὴ καὶ[7] Σόλων, ἀνὴρ Ἀθηναῖος. Οὗτος Ἀθηναίοις κελεύσασι νόμους γράψας ἀπεδήμησεν ἔτη δέκα, λόγῳ μέν[8], τὰς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων χώρας θεωρήσων, ἔργῳ δέ[8], ἵνα μή τινα τῶν νόμων ἀναγκασθείη λῦσαι, οὓς ἔγραψεν· αὐτοὶ γὰρ οὐχ οἷοί τε ἦσαν τοῦτο ποιῆσαι οἱ Ἀθηναῖοι· ὅρκοις γὰρ μεγάλοις ὑπεδέξαντο[9], δέκα ἔτη φυλάξειν τοὺς νόμους, οὓς ἂν Σόλων ποιήσῃ. Τούτων οὖν ἕνεκα Σόλων ἀποδημήσας ἐπορεύθη εἰς Αἴγυπτόν τε παρ' Ἄμασιν καὶ δὴ καὶ[7] εἰς Σάρδεις παρὰ Κροῖσον.

Ἥκων δὲ λαμπρῶς ἐξενίζετο ἐν τοῖς βασιλείοις ὑπὸ Κροίσου· μετὰ δὲ ταῦτα, ἡμέρᾳ τρίτῃ ἢ τετάρτῃ, κελεύσαντος Κροίσου Σόλωνα θεράποντες περιῆγον κατὰ τοὺς θησαυρούς, ἵνα θεάσαιτο πάντα, μεγάλα ὄντα καὶ ὄλβια. Θεασάμενον δ' αὐτὸν πάντα ἠρώτησε Κροῖσος τάδε· « Ὦ ξένε Ἀθηναῖε, ἠκούσαμέν σε πάντων τῶν Ἑλλήνων διαφέροντα σοφίᾳ καὶ πορευόμενον διὰ πολλῶν χωρῶν τε καὶ πόλεων, ἵνα θεωρῇς καὶ γιγνώσκῃς τοὺς τῶν ἀνθρώπων τρόπους. Νῦν οὖν ἐπιθυμῶ ἀκοῦσαι, ὅντινα πάντων ἀνθρώπων ὀλβιώτατον εἶναι νομίζεις ». Ὁ μέν, νομίζων αὐτὸς εἶναι ὀλβιώτατος ἀνθρώπων, ἠρώτα ταῦτα, Σόλων δὲ λέγει· « Ὦ βασιλεῦ, Τέλλον Ἀθηναῖον ». « Τί δὴ[10] κρίνεις Τέλλον εἶναι ὀλβιώτατον », Ὁ δὲ ἔλεξε.

[1] La pitié m'a saisi. | [2] Survivra (περί-ειμι). | [3] Voyez p. 37, 6. | [4] μᾶλλον αἱρέομαι je préfère; αἱρετός, 3. désirable. | [5] γεύω je fais goûter. | [6] φαίνομαι avec le part. je me montre... | [7] καὶ δὴ καί et en particulier, Gram. § 225, 19. | [8] λόγῳ μέν — ἔργῳ δέ soi-disant — mais en réalité. | [9] ὑποδέχομαι je m'engage. | [10] Pourquoi donc?

« Τέλλῳ πρῶτον μέν, τῆς πόλεως εὐτυχούσης, ἦσαν παῖδες καλοὶ κἀγαθοί, καὶ τέκνα τῶν παίδων, καὶ πάντες εὐδαίμονες ὡς τὰ παρ' ἡμῖν[1]. Ἔπειτα δέ, μετὰ βίον παντάπασιν εὐτυχῆ, καὶ ὁ θάνατος λαμπρότατος ἦν· πολεμούντων γὰρ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας[2] ἐν Ἐλευσῖνι στρατευσάμενος καὶ νικώσας τοὺς πολεμίους κάλλιστα ἐτελεύτησε· τελευτήσαντα δ' αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι δημοσίᾳ[3] ἔθαψαν καὶ ἐτίμησαν μεγάλως ».

Ὡς δὲ ταῦτα περὶ τοῦ Τέλλου ἐξηγήσατο[4] τῷ Κροίσῳ, οὗτος ἐπηρώτησε, τίς δὴ δεύτερος μετ' ἐκεῖνον εἴη, ἐλπίζων, δεύτερός γε[5] μετὰ τὸν Τέλλον εἶναι. Ὁ δὲ ἔλεξε· « Κλέοβις καὶ Βίτων. Τούτοις γάρ », ἔφη, « Ἀργείοις[6] οὖσι τὸ γένος βίος[7] ὑπῆρχεν ἱκανὸς καὶ πρὸς τούτῳ[8] ῥώμη σώματος θαυμαστὴ καὶ καλὸς θάνατος. Οὔσης γὰρ ἑορτῆς τῇ Ἥρᾳ τοῖς Ἀργείοις, ὅπου νόμος ἦν, τὴν μητέρα αὐτῶν ἐφ' ἁμάξης κομισθῆναι εἰς τὸ ἱερόν, ὡς οἱ βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρεγίγνοντο ἐν καιρῷ, οἱ νεανίαι αὐτοὶ τὴν ἅμαξαν ἦγον, ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἀπέχον σταδίους πέντε καὶ τετταράκοντα τῆς πόλεως τὴν μητέρα διακομίζοντες[9]. Ταῦτα δ' αὐτοῖς ποιήσασι καὶ θαυμασθεῖσιν ὑπὸ πάντων Ἀργείων εἶτα καὶ ἡ τελευτὴ τοῦ βίου ἦν ἀρίστη· καὶ ἐμήνυσεν ἐν τούτοις ὁ θεός, ὅτι πολὺ ἀμείνων ἐστὶ τῷ ἀνθρώπῳ ὁ θάνατος τῆς ζωῆς. Οἱ μὲν γὰρ Ἀργεῖοι παρόντες ἐμακάριζον τῶν νεανιῶν τὴν ῥώμην, αἱ δ' Ἀργεῖαι τὴν μητέρα, οἵων[10] τέκνων ἐτύγχανεν. Ἡ δὲ μήτηρ, ἡδομένη τῷ τε ἔργῳ καὶ τῇ φήμῃ, ἐν τῷ ἱερῷ εὔξατο τῇ θεῷ, τοῖς υἱέσι παρέχειν, ὅ, τι ἀνθρώπῳ εἴη ἄριστον. Μετὰ δὲ ταύτην τὴν εὐχὴν ὡς ἔθυσαν, οἱ νεανίαι κατακοιμηθέντες[11] ἐν αὐτῷ τῷ ἱερῷ ἐτελεύτησαν. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι εἰκόνας[12] αὐτῶν ποιησάμενοι ἐν Δελφοῖς ἱδρύσαντο, ὡς ἀνδρῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ».

Σόλων μὲν δὴ τούτους δευτέρους μετὰ Τέλλον ὀλβιωτάτους ὠνόμασεν, ὁ δὲ Κροῖσος χαλεπαίνων· « Ὦ ξένε Ἀθηναῖε », ἔφη, « ἡ δ' ἡμετέρα εὐδαιμονία[13] οὕτω σοι[14] ἀπέρριπται εἰς τὸ μηδέν[15], ὥστε οὐδ'[16] ἰδιωτῶν ἀνδρῶν ἡμᾶς ἀξίους ἐποίησας; » Ὁ δ' ἔλεξεν· « Οὐκ ἄπειρον ὄντα τοῦ τῶν θεῶν φθόνου καὶ τῶν τοῦ βίου ταραχῶν[17] ἠρώτησάς με περὶ ἀνθρω-

[1] D'après notre idée. | [2] ἀστυγείτων = γείτων. | [3] Officiellement, aux frais de l'état; v. p. 39, 11. | [4] ἐξ-ηγέομαι j'expose, je raconte. | [5] γέ encl.: p. 52, 5. | [6] ὁ Ἀργεῖος l'Argien. | [7] Ici : entretien, moyens de vivre. | [8] En outre | [9] δια-κομίζω je transporte. | [10] οἵων = ὅτι τοιούτων. | [11] κατα-κοιμάομαι, D. P., je m'endors. | [12] ἡ εἰκών, όνος la statue. | [13] ἡ εὐδαιμονία le bonheur, le bien-être, la richesse. | [14] σοι = ὑπὸ σοῦ (gram. § 168, 2. *b*). | [15] Est si complètement méprisé. | [16] οὐδέ pas même. [17] αἱ ταραχαί les troubles, les complications.

πίνων πραγμάτων. Ἐν γὰρ τῷ μακρῷ τοῦ βίου χρόνῳ πολλὰ πέμπουσιν οἱ θεοί, ἃ οὐδεὶς ἂν προγιγνώσκοι. Εἰς γὰρ ἑβδομήκοντα ἐνιαυτοὺς τὸν βίον ἀνθρώπου λογισαίμην ἂν εἶναι· οὗτοι δ' οἱ ἑβδομήκοντ' ἐνιαυτοὶ παρέχοιντ' ἂν ὡς[1] πεντήκοντα καὶ πεντακοσίας καὶ πεντακισχιλίας καὶ δισμυρίας ἡμέρας. Τοσούτων δ' ἡμερῶν οὐσῶν ἡ ἑτέρα τῇ ἑτέρᾳ ἡμέρᾳ οὐδὲν ὅμοιον προσάγει πρᾶγμα. Οὕτως οὖν, ὦ Κροῖσε, ἄνθρωπος πάντως ἂν εἴη συμφορά[2]. Ἐμοὶ δὲ σὺ ἐν τῷ νῦν χρόνῳ καὶ μέγα πλουτεῖν δοκεῖς καὶ βασιλεὺς πολλῶν εἶναι ἀνθρώπων. Ἐκεῖνο δέ, ὃ ἠρώτας με, οὔπω σὲ ἐγὼ λέγω, πρὶν ἂν καλῶς σε τελευτήσαντα ἀκούσω. Οὐ γὰρ ὁ μάλα πλούσιος ὀλβιώτερός ἐστι τοῦ ἐφ' ἡμέραν ἔχοντος, εἰ μὴ καὶ καλῶς τελευτήσει τὸν βίον. Πολλοὶ γὰρ πλουσιώτατοι ἄνθρωποι ἀνόλβιοί εἰσι, πολλοὶ δὲ μετρίαν ἔχοντες οὐσίαν εὐτυχεῖς. Εἰ γάρ τις ὑγιής ἐστι καὶ ἄπηρος[3] καὶ ἀπαθὴς[4] κακῶν καὶ εὔπαις[5] καὶ πρὸς τούτοις[6] ἔτι τὸν βίον τελευτήσει εὖ, οὗτος ἂν εἴη ἐκεῖνος, ὃν σὺ ζητεῖς, ὄλβιος ὠνομάσθαι ἄξιος· πρὶν δ' ἂν τελευτήσῃ, οὔπω ὄλβιος ὀνομαστέος ἐστίν, ἀλλ' εὐτυχής[7]. Τὰ πάντα μὲν οὖν ταῦτα οὐδεὶς ἂν ἄνθρωπος ὢν συλλαμβάνοι[8], ὥσπερ χώρα οὐδεμία πάντας φέρει καρπούς, ἀλλ' ἄλλους μὲν ἔχει, ἄλλων δὲ ἔρημός[9] ἐστιν. Τῶν δ' ἀνθρώπων ὅστις ἂν πλεῖστα τῶν ἀγαθῶν ἔχῃ καὶ ἔπειτα τὸν βίον εὐχαρίστως[10] τελευτήσῃ, οὗτος παρ' ἐμοὶ ὄλβιος ὠνομάσθαι ἄξιός ἐστιν. Σκοπεῖν δὲ χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευτήν· πολλοῖς γὰρ εὐτυχίαν ὀλίγον χρόνον πορίσας ὁ θεὸς ἔπειτα ἀτυχεστάτους ἐποίησεν.

Ταῦτα λέξαντα τὸν Σόλωνα ὁ Κροῖσος οὐδενὸς λόγου ἐποιήσατο[11] καὶ ἀποπέμπει ὡς μάλα ἀμαθῆ[12] ὄντα, ὃς τῶν παρόντων ἀγαθῶν καταφρονήσας τὴν τελευτὴν παντὸς χρήματος σκοπεῖν ἐκέλευεν.

Formation des temps des verbes liquides.

71. Futur actif et moyen. (Gram. § 95, 1. 3.)

A. 1. Ὁμονοοῦντες ἰσχυροὶ μενοῦμεν. 2. Τίς ἄμεινον τοῦ σοφοῦ κρινεῖ τὰ δίκαια; 3. Ὀργῆς λήξας[13] κερδανεῖς ἀμείνω. 4. Πολέμου οὐκ ἀρξόμεθα, ἀρξαμένους δὲ ἀμυνούμεθα. 5. Τὴν πατρίδα ἐλπίζομεν εἰς τὸ ἔπειτα

[1] Environ. | [2] Ici : le jouet du hasard. | [3] Sans défaut corporel. | [4] Qui n'a pas souffert, exempt. | [5] Heureux dans ses enfants. | [6] En outre. | [7] Favorisé du sort. [8] συλ-λαμβάνω j'obtiens ensemble. | [9] ἔρημος équivaut ici à ἐστερημένη. | [10] D'une manière heureuse. | [11] λόγου ποιεῖσθαι prendre en considération. | [12] Sans culture, sans intelligence. | [13] λήγω je cesse, j'abandonne qlq.ch.

ἐλευθέραν νεμεῖσθαι. 6. Εὐφραίνει σε πλοῦτος πολλοὺς εὐεργετοῦντα. 7. Ἐθαύμαζον οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοί, ὅτι Κῦρος οὔτε ἄλλον πέμποι σημανοῦντα ὅ, τι χρὴ ποιεῖν, οὔτε αὐτὸς φαίνοιτο. 8. Εἰ μὴ φυλάξεις τὰ μικρά, ἀποβαλεῖς τὰ μείζονα. 9. Μετὰ τὴν νίκην Λύσανδρος εἰς Λακεδαίμονα τοὺς τὴν νίκην ἀγγελοῦντας ἔπεμψεν ἐπὶ τῆς κρατίστης νεώς. 10. Δοῦλον τὸν ἐσθλὸν τοὔνομ'[1] οὐ διαφθερεῖ, πολλοὶ[2] δ' ἀμείνους εἰσὶ τῶν ἐλευθέρων.

11. Ἀεὶ λέγων τἀληθὲς οὐ σφαλῇ ποτε.

B. 1. Interroge et je te répondrai. 2. Si le corps est sain, l'âme aussi sera saine. 3. Qui ne se respecte pas soi-même[3], ne respectera pas non plus les autres[3]. 4. Si vous n'obéissez pas aux lois, vous détruirez la liberté. 5. Ayez soin de[4] purifier vos âmes (de vous purifier). 6. Nous nous rangeâmes en face des ennemis pour nous défendre. 7. Nous n'aurons jamais honte de dire la vérité. 8. Tu te défendras le mieux en étant (si tu es) juste. 9. Vous tuerez le corps mais non l'âme. 10 Avec l'aide[5] des dieux nous repousserons les assaillants[6].

72. Aoriste actif et moyen. (Gram. § 95, 2. 3.)

A. 1. Ἐπειδὰν ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε. 2. Ἡ τύχη διένειμεν ἄλλοις ἄλλα δῶρα. 3. Νικίας πάντα τὸν χρόνον οὐδὲν[7] ἔσφηλε τὴν πόλιν. 4. Κρεῖττόν ἐστι μικρὰ εὖ ἢ μεγάλα κακῶς περᾶναι. 5. Παρμενίδης πρῶτος τὴν γῆν ἀπέφηνε σφαιροειδῆ[8]. 6. Εἴθε κακῶς διαφθείρειαν τοὺς κακοὺς οἱ θεοί. 7. Ἀθηνᾶ περιέστειλεν[9] Ἡρακλέα πέπλῳ, ὃν αὐτὴ ὑφήνατο. 8. Ὅτῳ δοκεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα. 9. Τοὺς Τρῶας δέκα ἔτη ἀνδρείως ἀμυναμένους οὐ βία, ἀλλὰ δόλος ἔσφηλεν. 10. Ἀλέξανδρος ἀποθνήσκων οὐκ ἀπεφήνατο, τίνι καταλείποι τὴν ἀρχήν. 11. Θησεὺς τὴν ἐκ Τροιζῆνος[10] εἰς Ἀθήνας φέρουσαν ὁδὸν καθῆραι λέγεται κακούργων. 12. Οὐδένα χρὴ μακαρίζειν, ἕως ἂν βιοτεύῃ, ἀλλ' ἀναμεῖναι, ἕως ἂν τὸν βίον περάνῃ. 13. Τίς οὐκ ἂν οἰκτίρειεν ἐσθλὸν ἄνδρα ἀτυχοῦντα; 14. Δημῶναξ ἐρωτήσαντός τινος, ποῖα νομίζοι εἶναι τὰ ἐν Ἅιδου· « Μεῖνον »,

[1] τὸ ὄ. Gram. § 23, 2. *a*. | [2] Suppl. δοῦλοι. | [3] Acc. | [4] ὅπως avec l'indic. futur. [5] Avec les dieux. | [6] ἐπέρχομαι, partic. | [7] En rien. Gram. § 153. | [8] σφαιρο-ειδής sphérique. | [9] περι-στέλλω je couvre. | [10] ἡ Τροιζήν, ῆνος la ville de Trézène.

ἔφη, « ἕως ἂν αὐτὸς θεάσωμαι, κἀκεῖθεν ἀγγελῶ σοι. » 15. Κλεινὸν[1] τὸ ἀπόφθεγμα[2] Γοργοῦς, τῆς Κλεομένους θυγατρός· Διαφθερεῖ σε, ὦ πάτερ, ὁ ξένος, ἐὰν μὴ ὡς τάχιστα ἐκ τῆς οἰκίας ἀποστείλῃς. 16. Ἐπιτρέπω τῷ θεῷ κρῖναι περὶ ἐμοῦ, ὅπῃ[3] μέλλει ἐμοὶ ἄριστα εἶναι. 17. Πολλάκις μικροὶ λόγοι ἔσφηλαν ἤδη καὶ ἀνώρθωσαν βροτούς.

18. Τόλμα σύ, κἂν[4] τι τραχὺ νείμωσιν θεοί.

B. 1. Exécuter[5] vaut (est) mieux que promettre[5]. 2. De mauvaises compagnies corrompent[5] de bonnes mœurs. 3. Oreste souilla sa main du sang de son père. 4. Réponds avec modestie[6], ô mon fils, si[7] des [hommes] plus âgés t'interrogent[5]. 5. Souvent l'inexpérience fait[5] tomber les hommes. 6 Les Grecs ne commençaient jamais un sacrifice avant de s'être purifiés[5]. 7. Après que Cadmus eut tué le dragon et semé ses dents, des hommes se levèrent de terre[8]. 8. Étéocle et Polynice se tuèrent l'un l'autre en combattant pour le pouvoir. 9. Apollon ordonna aux Athéniens de se défendre au moyen[9] d'un mur de bois. 10. Après que Xerxès eut rassemblé une armée innombrable, il se mit en campagne contre la Grèce. 11. Quelle chose pourrait réjouir les parents plus que le bonheur des enfants? 12. Hippias excita[10] Darius à la guerre contre Athènes. 13. Pythagore déclarait[11] que l'âme humaine est immortelle.

73. Les autres temps. (Gram. § 96.)

(A l'exception des temps seconds.)

A. 1. Ἠγγέλθη ὑπὸ Λυσάνδρου τὰ πεπραγμένα διὰ Θεοπόμπου τοῦ Μιλησίου εἰς Λακεδαίμονα. 2. Ὁ Νεῖλος ποταμὸς νήσους ἔχει πολλὰς διεσπαρμένας. 3. Τοὺς στρατιώτας ἄριστα ἐσταλμένους εἰς τὸν πόλεμον στελοῦμεν. 4. Ἀρταξέρξης Φαρνάβαζον εἰς τὰς ἐπὶ θαλάττῃ πόλεις ἀπεστάλκει. 5. Πολλάκις τῇ τύχῃ ἐσφάλμεθα. 6. Ξέρξης τὸ Λεωνίδου σῶμα λελυμασμένον ἀνασταυρῶσαι[12] ἐπέταξεν. 7. Ὀρέστης μεμιασμένος τῷ τῆς μητρὸς αἵματι ἐν Δελφοῖς ἐκαθάρθη ὑπ' Ἀπόλλωνος. 8. Μὴ ἀναμείνωμεν, ἕως ἂν ἀγερθῶσιν οἱ πολέμιοι, ἀλλ' ἔτι διεσπαρμένοις αὐτοῖς ἐπιχειρῶμεν. 9. Ὁ τὴν ψυχὴν κεκαθαρμένος κάλλιστα κεκόσμηται. 10. Ὅστις τῶν Ἀθηναίων φανθείη ἐλαίαν ἐξορύξας, διακοσίαις μναῖς ἐζημιοῦτο. 11. Φίλιππος πολλὰς ἐλάμβανε πόλεις, ὧν τοὺς προστάτας νομῇ[13] χρημάτων

[1] Célèbre, connu. | [2] La sentence. | [3] Comment. | [4] κἂν = καὶ ἐάν. | [5] Aor. | [6] κοσμίως. | [7] Règle 24, *a*. | [8] ἀνα-τέλλομαι. | [9] Dat. | [10] παρ-οξύνω. | [11] ἀπο-φαίνομαι. [12] ἀνα-σταυρόω je mets en croix. | [13] ἡ νομή le partage, la distribution.

ἦν διεφθαρκώς. 12. Τοῖς Ἕλλησιν ἔθος ἦν, εἴ τις τῶν συγγενῶν τελευτήσειε, κεκάρθαι τὰς κόμας. 13. Πηνελόπη τρία ἔτη ἐντάφιον[1] ὑφαίνουσα τῷ Λαέρτῃ οὐκ ἐπέρανε τὸ ἔργον· νυκτὸς γὰρ ἔλυε τὰ ἡμέρας ὑφασμένα. 14. Ἀγγελθείσης τῆς ἐν Σικελίᾳ συμφορᾶς, οἱ Ἀθηναῖοι πολὺν μὲν χρόνον ἠπίστουν τοῖς ἀγγείλασιν· ἔπειτα δὲ ὀργισθέντες ἐκάκιζον[2] τοὺς μάντεις, λέγοντες ἐσφάλθαι ὑπ' αὐτῶν. 15. Πάντα μὲν τὰ τῶν ἀνθρώπων χρήματα φθαρτά, ἡ δ' ἀρετὴ ἀθάνατος.

B. 1. Réponds-moi: Qu'a-t-on annoncé de nouveau[3]? 2. Avez-vous expédié les trières dans le Pont [Euxin]? 3. La plupart des sépultures royales en Egypte sont maintenant détruites. 4. La vie de Pausanias fut souillée par des actions honteuses. 5. Ce qui est grand (le grand) sera exécuté plutôt par [la] sagesse que par [la] puissance. 6. Après qu'il fut annoncé que soixante navires avaient été détruits près de Cyzique, les Lacédémoniens envoyèrent des ambassadeurs à Athènes pour[4] [traiter de] la paix. 7. Respecte-toi[5] toi-même afin que tu n'aies pas à rougir[5] devant les autres. 8. L'âme doit être purifiée de passions et parée de vertus. 9. L'envie et la cupidité[6] ont gâté l'esprit de beaucoup de gens. 10. Ce qui est sur terre est passager.

Temps seconds.

74. Aoriste II. actif et moyen. (Gram. § 97.)

Parmi les verbes irréguliers (§ 115-120) notez ici les aor. II :

ἔλιπον je laissai, de λείπω.	ἔπεσον je tombai, de πίπτω.
ἔφυγον je m'enfuis, de φεύγω.	ἀπ-έθανον je mourus, de ἀπο-θνήσκω.
ἔλαβον je pris, de λαμβάνω.	ἦλθον je vins, de ἔρχομαι.

ἐγενόμην je devins, de γίγνομαι.
ἀφ-ῑκόμην j'arrivai, de ἀφ-ικνέομαι.

A. 1. Ποῖ[7] νῦν φύγωμεν, ποῖ τραπώμεθ', ὦ φίλοι; 2. Αἴσχιστον ἦν Σπαρτιάτῃ τὴν τάξιν ἀπολιπεῖν καὶ ἐκ μάχης φυγεῖν. 3. Οἱ Ἕλληνες εἰσηγάγοντο θεοὺς ξένους[8] ἐξ ἀλλοτρίων ἐθνῶν. 4. Οὐκ ἂν γένοιτο χρηστὸς ἐκ κακοῦ πατρός. 5. Πέρσαις νόμος ἦν, ὁπότε βασιλεὺς ἀποθάνοι, ἀνομίαν εἶναι πέντε ἡμερῶν. 6. Μὴ σπεῦδε πλουτεῖν, μὴ γένῃ πένης ταχύ.

[1] τὸ ἐντάφιον le linceul. | [2] κακίζω j'injurie. | [3] Plus nouveau. | [4] περί. | [5] Aor. | [6] ἡ πλεονεξία. | [7] ποῖ; *quo?* | [8] ξένος est ici adjectif.

7. Μήτ' εὐτυχῶν τράπῃ πρὸς ῥαθυμίαν[1] μήτ' ἀτυχῶν πρὸς ἀθυμίαν. 8. Τίνα ἂν γῆν μᾶλλον φιλοῖμεν ἢ τὴν πατρίδα τεκοῦσαν ἡμᾶς καὶ θρέψασαν; 9. Μὴ ἀναμείνωμεν, ἕως ἂν ἐμβάλωσιν οἱ ἡμέτεροι πολέμιοι εἰς τὴν ἡμετέραν χώραν, ἀλλὰ πορευθῶμεν ὡς τάχιστα εἰς τὴν πολεμίαν. 10. Μαχομένους δεῖ σκοπεῖν ἡμᾶς, ὅπως ὡς ἐλάχιστα μὲν τραύματα λάβωμεν, ὡς ἐλάχιστα δὲ σώματα ἀνδρῶν ἀποβάλωμεν. 11. Ξέρξης τοσαῦτα ἔθνη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἤγαγεν, ὥστε τὰ ὕδατα ἐπέλιπε[2] πινόμενα. 12. Διενείμαντο τὴν ἀρχὴν τῶν πάντων Ζεὺς καὶ Ποσειδῶν καὶ Πλούτων, ἐπεὶ παρὰ τοῦ πατρὸς παρέλαβον. 13. Ἀφικόμενοι πρὸς τὸν Ἀράξην ποταμὸν εὕρισκον οἱ μύριοι κώμας πολλὰς μεστὰς σίτου καὶ οἴνου· ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο. 14. Ἐπεὶ οἱ πελτασταί, ὑπερβαλόντες τὰ ὄρη, ἔβλεψαν τὰς σκηνάς, τοὺς ὁπλίτας οὐκ ἔμειναν, ἀλλ' ἀνακραγόντες φερόμενοι[3] ἦλθον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. 15. Δῆλον ἦν τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι νικῶντες μὲν οὐδένα ἂν κατακάνοιεν, ἡττηθέντων δὲ αὐτῶν οὐδεὶς ἂν λειφθείη. 16. Τῶν Περσῶν ἐγγὺς προσελθόντων Θεμιστοκλῆς ἔπεισε τοὺς Ἀθηναίους, ἀπολιπόντας τὴν πόλιν καταφυγεῖν εἰς τὰς ναῦς, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἀγαγέσθαι εἰς τὰς νήσους. 17. Καυσιανοί, Σκυθικὸν ἔθνος, τοὺς μὲν γιγνομένους θρηνοῦσι[4], τοὺς δ' ἀποθανόντας μακαρίζουσιν.

18. Δρυὸς πεσούσης πᾶς ἀνὴρ ξυλεύεται[5].

B. 1. Dieu dit : « Que la lumière soit » et [la lumière] fut. 2. Tu pourrais bien échapper aux maladies, mais il est impossible d'échapper à la mort. 3. A Chéronée, les Grecs perdirent leur liberté pour[6] toujours. 4. Attendez jusqu'à ce que nous soyons revenus[7]. 5. Tous les Perses qui avaient échappé[8] aux Athéniens à Salamine, tombèrent entre (dans) les [mains des] Éginètes. 6. Alcmène[9] enfanta Héraclès. 7. Après la mort de Philippe, Alexandre reprit le pouvoir. 8. Les Athéniens chassèrent Thémistocle; il s'enfuit et vint auprès du grand roi. 9. Les généraux étaient embarrassés[10] [ne sachant pas] quel chemin ils devaient prendre[11]. 10. Les Grecs firent vœu de sacrifier à Artémis autant de chèvres qu'ils auraient tué d'ennemis[12]. 11. Puissent les dieux vous protéger[8] tous et vous conduire[8] sains et saufs[13] dans la patrie!

[1] ῥαθυμία la légèreté, l'insouciance. | [2] ἐπιλείπω manquer, tarir. | [3] φέρομαι je me hâte. | [4] θρηνέω je pleure. | [5] Fait du bois. | [6] εἰς. | [7] Règles 23. 24. | [8] Aor. | [9] ἡ Ἀλκμήνη. [10] ἀπορέω je suis embarrassé. | [11] τρέπομαι. | [12] Opt. aor. | [13] ἀβλαβής, 2.

75. Aoriste II et futur II passifs. (Gram. § 98.)

A. 1. Διόνυσος ἐν Νάξῳ, ὡς Νάξιοι λέγουσιν, ἐτάφη. 2. Πρὸ τοῦ ἔργου βουλεύου, ἵνα μὴ μωρὸς φανῇς. 3. Ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος ἀπαλλαγεῖσα οὐ διαφθαρήσεται. 4. Πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων τὰ χρήματα εἰς Δελφοὺς ἔπεμπον, ἵνα μὴ κλαπείη. 5. Οἱ τῇ τύχῃ καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἄγαν πεπιστευκότες τάχ'[1] ἂν σφαλεῖεν. 6. Σοφίας ὁ καρπὸς οὔποτε φθαρήσεται. 7. Ὁ θεὸς τοῖς Θηβαίοις ἐμαντεύσατο, ὅτι οὐκ ἀπαλλαγήσοιντο τῆς Σφιγγός, πρὶν ἄν τις λύσῃ τὸ αἴνιγμα. 8. Γοργίας ὁ Λεοντῖνος[2] πρεσβευτὴς εἰς Ἀθήνας ἀποσταλεὶς πολλὰ ἐθαυμάσθη ἐπὶ[3] τῇ πειθοῖ. 9. Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως κατασφαγέντος ὑπὸ Γαλατῶν, πᾶσα ἡ τῶν Μακεδόνων δύναμις κατεκόπη. 10. Φωκίων Δημοσθένει λέξαντι· « Ἀποκτενοῦσί σε Ἀθηναῖοι, ἐὰν μανῶσιν », ἀπεκρίνατο· « Σὲ δέ, ἐὰν σωφρονῶσιν ». 11. Ἀλέξανδρος, ἐὰν ἄριστος φανῇ στρατηγός, οὐκ ἄριστος φανήσεται ἄνθρωπος. 12. Συλλεγέντων τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν Ἰσθμὸν καὶ ψηφισαμένων ἐπὶ Πέρσας στρατεῦσαι, Ἀλέξανδρος ἡγεμὼν ἐκηρύχθη. 13. Τῶν Θηβῶν διαρπασθεισῶν καὶ κατασκαφεισῶν ὑπ' Ἀλεξάνδρου, οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς φυγόντας τῶν Θηβαίων ὑπεδέξαντο εἰς τὴν ἑαυτῶν πόλιν. 14. Τῇ ἀδικίᾳ οὐδεὶς ἂν τοσοῦτο βλαβείη ὅσον ὁ ἀδικήσας. 15. Οἱ ἡμέτεροι ἱππεῖς, φυγόντες ἤδη, αὐτίκα τραπόμενοι τὴν πολεμίαν τάξιν ἐτρέψαντο. 16. Ὁ μὴ δαρεὶς ἄνθρωπος οὐ παιδεύεται.

17. Ἅπαντές ἐσμεν[4] εἰς τὸ νουθετεῖν[5] σοφοί·
αὐτοὶ δ' ὅταν σφαλῶμεν, οὐ γιγνώσκομεν.

B. 1. Ne craignez pas, la vertu se montrera[6] plus forte que l'injustice. 2. Les lois de Solon furent écrites sur des tablettes[7] de bois. 3. Les ossements de Thémistocle furent, dit-on, enterrés secrètement à Athènes par ses amis. 4. A Athènes on sacrifiait chaque année[8] à Artémis cinq cents chèvres. 5. [C'est] par les malheurs qui arrivent subitement [que] nous sommes le plus troublés. 6. Ajax étant [devenu] furieux, se tua lui-même. 7. Après la destruction[9] de Troie Priam lui-même fut massacré près d'un autel. 8. Quiconque a mis en fuite[10] les ennemis élève un trophée. 9. La terre fut, dit-on, ensemencée d'abord par Triptolème. 10. Par la mort nous serons délivrés de tous les maux.

[1] τάχα adv. promptement, aisément. | [2] De Léontini (Sicile orientale). | [3] A cause de. | [4] Nous sommes. | [5] νουθετέω j'avertis, je réprimande. | [6] C. à. d. apparaîtra. [7] ἡ σανίς, ίδος. | [8] κατ' ἔτος. | [9] Gén. absolu. | [10] Voyez la règle 24, *b*.

76. Parfait ii. (Gram. § 99)

A. 1. Πολλοὶ συγγραφεῖς τὰς Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου πράξεις ἀναγεγράφασιν. 2. Θαυμάζομεν, ὅσα βεβούλευσθε καὶ ὅσα πεπράχατε. 3. Εὐθύδημος πολλὰ σοφῶν ἀνδρῶν γράμματα συνῆχει. 4. Κροῖσον καὶ εἰς Λακεδαίμονα λέγουσι πεπομφέναι περὶ συμμαχίας. 5. Οἱ ὠργισμένοι οὐ πολὺ τῶν μεμηνότων διαφέρουσιν. 6. Δαρεῖος, τοὺς ἱππέας πέραν τοῦ Πινάρου ποταμοῦ[1] ἐτετάχει, ὅπως ἡ ἔκταξις[2] τῆς στρατιᾶς ἀσφαλῶς γένοιτο. 7. Οἱ τριάκοντα ἰδίων κερδῶν ἕνεκα πλείους ἀπεκτόνασιν Ἀθηναίων ἐν ὀκτὼ μησὶν ἢ πάντες Πελοποννήσιοι δέκα ἔτη πολεμοῦντες. 8. Τοὺς μὲν εἵλωτας ἠξιώκασιν ἁρμοστὰς ποιεῖν, τῶν δὲ συμμάχων, ἐλευθέρων ὄντων, δεσπόται πεφήνασιν οἱ Λακεδαιμόνιοι· ἀλλ' ὁρῶσι νῦν ἐκεῖνοι, ὅτι οὐ φίλοις, ἀλλὰ χαλεποῖς δεσπόταις ἐπιτετρόφασι τὰ ἑαυτῶν πράγματα, καὶ ταχέως παυθήσεται ἡ συμμαχία.

B. 1. Ce que j'ai écrit, je l'ai écrit. 2. Le roi croit être vainqueur[3] parce qu'il a tué Cyrus. 3. Achille honorait et aimait Phénix qui l'avait élevé. 4. Cyrus avait envoyé des Indiens à[4] la découverte[5]. 5. Achille avait établi (rangé) cinq chefs sur ses vaisseaux. 6. Prométhée a ravi, dit-on, le feu du ciel. 7. Nous te remercions (nous avons de la reconnaissance pour toi) de ce que tu nous as montré le chemin. 8. Son courage a conduit Héraclès à l'immortalité[6]. 9. En tuant[7] Socrate, les Athéniens ont souffert le plus grand dommage[8]. 10. La nature a ordonné au corps d'obéir, mais à l'âme de commander.

77. Crésus et Adraste.

Μετὰ Σόλωνα οἰχόμενον ἔλαβεν ἐκ θεοῦ νέμεσις μεγάλη Κροῖσον, ὅτι ἐνόμισεν εἶναι ἀνθρώπων ἁπάντων ὀλβιώτατος· αὐτίκα δ' αὐτῷ καθεύδοντι ὄνειρος τὴν ἀλήθειαν ἔφηνε τῶν μελλόντων κακῶν κατὰ[9] τὸν παῖδα. Ἦσαν γὰρ τῷ Κροίσῳ δύο παῖδες, ὧν ὁ μὲν ἕτερος διέφθαρτο[10] (ἦν γὰρ κωφός), ὁ δὲ ἕτερος τῶν ἡλικιωτῶν τὰ πάντα[11] πρῶτος ἐγένετο· ὄνομα δ' αὐτῷ ἦν Ἄτυς[12]. Τοῦτον δὴ τὸν Ἄτυν ἐσήμηνε τῷ Κροίσῳ ὁ ὄνειρος,

[1] Fleuve près d'Issus en Cilicie, v. nº 92. | [2] La disposition. | [3] Vaincre, infinitif présent. | [4] κατά avec l'acc. | [5] ἡ πύστις. | [6] ἡ ἀθανασία. | [7] Part. parf. de ἀπο-κτείνω. [8] A traduire par βλάπτεσθαι. | [9] Concernant. | [10] Ici « était infirme ». | [11] Gram. § 153. | [12] Voyez Gram. § 168, rem. 2.

ὡς τελευτήσει αἰχμῇ σιδηρᾷ ἀκοντισθείς. Ὁ δὲ ἐπεὶ ἐξηγέρθη, ταραχθεὶς τῷ ὀνείρατι, ἄγεται τῷ παιδὶ γυναῖκα, ἀκόντια δὲ καὶ δόρατα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα ἐκ τῶν βασιλείων ἐξεκόμισεν, μή τι τὸν παῖδα βλάψειεν.

Παρασκευάζοντος[1] δὲ τοῦ παιδὸς τὸν γάμον, ἀφικνεῖται εἰς τὰς Σάρδεις ἀνὴρ συμφορᾷ ἐμπεπλεγμένος καὶ μεμιασμένος τὰς χεῖρας, ὢν Φρὺξ μὲν γενεᾷ, γένους δὲ βασιλείου. Παρελθὼν δὲ οὗτος εἰς τὴν Κροίσου οἰκίαν κατὰ νόμους τοὺς ἐπιχωρίους ἐδεῖτο[2] καθαρθῆναι, Κροῖσος δ' αὐτὸν ἐκάθηρεν. Ἐπεὶ δὲ τὰ νομιζόμενα[3] ἐποίησεν ὁ Κροῖσος, ἠρώτησεν, ὁπόθεν τε καὶ τίς εἴη, λέγων τάδε· « Ὦ ἄνθρωπε, τίς τε ὢν καὶ πόθεν τῆς Φρυγίας ἥκων ἐφέστιος[4] ἐμοὶ ἐγένου; τίνα τε ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν ἐφόνευσας; » Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· « Ὦ βασιλεῦ, Γορδίου μὲν τοῦ Μίδου εἰμὶ παῖς, ὀνομάζομαι δὲ Ἄδραστος· φονεύσας δὲ ἀδελφὸν ἐμαυτοῦ ἄκων, πάρειμι πεφυγαδευμένος ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἐστερημένος πάντων ». Κροῖσος δ' αὐτῷ ἀπεκρίνατο τάδε· « Ἀνδρῶν τε φίλων τυγχάνεις ἔκγονος ὢν[5] καὶ ἥκεις εἰς φίλους, ἔνθα ἀπορῶν μὲν χρήματος οὐδενὸς μενεῖς· τὴν συμφορὰν δὲ ταύτην ὡς κουφότατα φέρων κερδανεῖς πλεῖστα ».

Οὗτος μὲν δὴ παρὰ Κροίσῳ ᾤκει, ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χρόνῳ τούτῳ ἐλθόντες παρὰ τὸν Κροῖσον τῶν Μυσῶν ἄγγελοι ἔλεγον τάδε· « Ὦ βασιλεῦ, σῦς μέγιστος ἐφάνη ἡμῖν ἐν τῇ χώρᾳ, ὃς τοὺς ἀγροὺς διαφθείρει· τοῦτον ζωγρῆσαι[6] οὐχ οἷοί τε ἦμεν[7]. Νῦν οὖν αἰτούμεθά σε, τὸν παῖδα καὶ νεανίας ἐξαιρέτους[8] καὶ κύνας συμπέμψαι ἡμῖν, ὅπως αὐτὸν φυγαδεύσωμεν ἐκ τῆς χώρας ». Κροῖσος δὲ μνήμων τοῦ ὀνείρατος οὐκ ἐβούλετο συμπέμψαι τὸν υἱόν· ὁ δὲ ἀκούσας τὸ πρᾶγμα πολλὰ ἐδεῖτο[2], λέγων, ἐπεὶ οὐ πρὸς ἄνδρας γίγνοιτο ἡ μάχη, τὸν πατέρα μάτην[9] φοβεῖσθαι αἰχμὴν σιδηρᾶν.

Πεισθεὶς οὖν τοῖς Ἄτυος λόγοις μεταπέμπεται Κροῖσος τὸν Φρύγα Ἄδραστον, ἀφικομένῳ δ' αὐτῷ λέγει τάδε. « Ἐγώ σε ἐμπεπλεγμένον συμφορᾷ, ἥν σοι οὐκ ὀνειδίζω, ἐκάθηρα, καὶ οἰκίᾳ δεξάμενος παρέχω πᾶσαν δαπάνην· νῦν οὖν φύλακα παιδός σε τοῦ ἐμοῦ χρῄζω γενέσθαι εἰς θήραν ὁρμωμένου, ὅπως μή τινες κακοῦργοι καθ' ὁδὸν φανέντες βλάψωσιν ὑμᾶς ». Ὁ δὲ ταῦτα ποιεῖν ἕτοιμος ἦν καί· « Παῖδα τὸν σόν », ἔφη, « ὃν κελεύεις με φυλάττειν, ἀβλαβῆ τοῦ φυλάττοντος ἕνεκα[10] ἐπανελθεῖν

[1] Suppl. αὐτοῦ. | [2] δέομαι je prie, je demande. | [3] Les moyens de purification habituels. | [4] Suppliant (comp. 78, A. 12). | [5] τυγχάνω ὤν je suis par hasard, je me trouve être. Gram. § 219, 1. *a*. | [6] ζωγρέω je prends vivant. | [7] De ἦν. | [8] ἐξαίρετος, 2. choisi, d'élite. | [9] En vain. | [10] Pour autant que cela dépend du gardien.

προσδόκα ». Ἐλθόντες οὖν εἰς τὸν Ὄλυμπον[1] τὸ ὄρος ἐζήτουν τὸ θηρίον, ἰχνεύσαντες[2] δὲ ἐκυκλοῦντο καὶ ἠκόντιζον. Ἔνθα δὴ[3] Ἄδραστος, ὁ ξένος, ἀκοντίζων τὸν ὗν, τοῦ μὲν ἁμαρτάνει, τυγχάνει δὲ τοῦ Κροίσου παιδός.

Ἔθει δέ τις ἀγγελῶν τῷ Κροίσῳ τὴν συμφοράν, ἀφικόμενος δὲ εἰς τὰς Σάρδεις τήν τε μάχην καὶ τὴν τοῦ παιδὸς τύχην ἐσήμηνεν αὐτῷ. Ὁ δὲ Κροῖσος τῷ θανάτῳ τοῦ παιδὸς τεταραγμένος μάλιστ' ἐχαλέπαινεν, ὅτι τὸν υἱὸν ἀπέκτεινεν, ὃν αὐτὸς φόνῳ μεμιασμένον ἐκάθηρεν. Μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον παρεγένοντο μὲν οἱ Λυδοὶ φέροντες τὸν νεκρόν, ὄπισθεν δὲ ἑπόμενος παρεγένετο καὶ ὁ φονεύς. Ἐλθὼν δὲ πρὸ τοῦ νεκροῦ ἐπέτρεπεν ἑαυτὸν Κροίσῳ, προτείνων τὰς χεῖρας καὶ κατασφάξαι αὐτὸν κελεύων ἐπὶ τῷ τοῦ τετελευτηκότος τάφῳ.

Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Κροῖσος αὐτὸν οἰκτίρει, καίπερ[4] ὢν ἐν κακῷ οἰκείῳ τοσούτῳ, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· « Ἔχω, ὦ ξένε, παρὰ σοῦ πᾶσαν τὴν δίκην, ἐπειδὴ σεαυτοῦ καταγιγνώσκεις[5] θάνατον· ἀλλ' οὐ σύ μοι τοῦδε τοῦ κακοῦ αἴτιος εἶ[6], ἀλλὰ θεῶν τις, ὅς μοι καὶ πάλαι προεσήμαινε τὰ μέλλοντα. Κροῖσος μὲν οὖν ἔθαψε τὸν ἑαυτοῦ παῖδα· Ἄδραστος δὲ, φονεὺς μὲν τοῦ ἑαυτοῦ ἀδελφοῦ γενόμενος, φονεὺς δὲ τοῦ Ἄτυος, τοῦ παιδὸς τοῦ καθήραντος, ἐπεὶ ἡσυχία τῶν ἀνθρώπων ἐγένετο περὶ τὸ σῆμα, πάντων ἀνθρώπων δυστυχέστατος εἶναι οἰόμενος, ἐπὶ τῷ τάφῳ κατέσφαξεν ἑαυτόν.

Particularités dans la conjugaison des verbes en -ω.

78. Augment et redoublement. (Gram. § 100.)

A. 1. Οἱ Εἵλωτες τοῖς Λακεδαιμονίοις εἰργάζοντο τὴν γῆν. 2. Αἱ ἐλαῖαι τοῖς τὴν Ἀττικὴν γῆν οἰκοῦσι μεγάλην ὠφέλειαν παρεῖχον. 3. Κόνων, ἐν Κνίδῳ τοὺς Λακεδαιμονίους νικήσας, μεγάλην θυσίαν θύσας πάντας τοὺς Ἀθηναίους εἱστίασεν. 4. Ὁ Ἀλκμήνης ἐν Ἁλιάρτῳ τάφος Ἀγησιλάου κελεύσαντος ἀνεῴχθη. 5. Οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Κρῆτες συμποσίων ἀπείχοντο. 6. Θαλῆς ἐρωτηθείς, τί παραδοξότατον εἴη ἑωρακώς, ἀπεκρίνατο· « τύραννον γέροντα ». 7. Σωκράτης ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ πολλὰ διελέχθη τοῖς φίλοις περὶ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ψυχῆς. 8. Πᾶσιν ἀνθρώ-

[1] Montagne sur la frontière de la Mysie et de la Phrygie. | [2] ἰχνεύω je dépiste. [3] Là précisément. Gr. § 75, rem. 1. | [4] Quoique, règle 30. | [5] καταγιγνώσκω τινὸς θάνατον je condamne quelqu'un à mort. | [6] Tu es.

ποις ὥρισται ἀποθανεῖν, ἀλλ' ἀγνοοῦσι πάντες, τίνι ἡμέρᾳ αἱ ἐν Ἅιδου πύλαι ἑκάστῳ ἀνεῳγμέναι εἰσίν. 9. Καὶ τὸ Σωκράτους μεμνῆσθαι[1] μὴ παρόντος οὐ μικρὰ ὠφέλει τοὺς εἰωθότας αὐτῷ συνεῖναι· κατεῖχε γὰρ τοῦ ἄδικόν τι ποιῆσαι. 10. Ἐοίκατε τυραννίσι μᾶλλον, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἢ πολιτείαις ἥδεσθαι. 11. Φίλιππος πάνθ' ἕνεχ' ἑαυτοῦ ποιῶν ἐλήλεγκται. 12. Θεμιστοκλῆς, παρ' Ἄδμητον τὸν Μολοσσῶν βασιλέα ἐλθών, ἱκέτης γενόμενος ἐπὶ τὴν ἑστίαν ἐκαθέζετο. 13. Οὐκ ἠνείχοντο οἱ Ἀθηναῖοι τῶν ῥητόρων ἀληθευόντων καὶ μὴ κολακευόντων. 14. Οὐκ ἠναντιώθη Σωκράτει τὸ εἰωθὸς ἐκ τοῦ θεοῦ σημεῖον διὰ πάσης τῆς δίκης[2]. 15. Καθεύδοντός ποτε Φιλίππου πλείω χρόνον ἢ τὸν εἰωθότα καὶ τῶν συνειλεγμένων ἐπὶ θύραις Ἑλλήνων χαλεπαινόντων, Παρμενίων· « μὴ θαυμάσητε », ἔφη, « εἰ καθεύδει νῦν Φίλιππος· ὅτε γὰρ ἐκαθεύδετε ὑμεῖς, οὗτος ἐγρηγόρει ».

16. Κρύψῃς πρὸς ἡμᾶς μηδέν, ὧν[3] ἀκήκοας.

B. 1. Les Athéniens avaient coutume[4] d'héberger[4] les ambassadeurs de peuples étrangers dans le Prytanée. 2. Les Gorgones avaient des mains d'airain et des ailes d'or. 3. Les riches Athéniens possédaient beaucoup d'esclaves qui travaillaient la terre. 4. Les Perses accoutumaient leurs enfants (garçons) dès leur jeunesse[5] à dire toujours la vérité. 5. Les soldats suivaient Alexandre où[6] qu'il voulût [aller]. 6. Thémistocle ne dormait pas à cause de la gloire de Miltiade. 7. Qui ne s'entretiendrait pas volontiers [avec] des hommes sages (dat.)? 8. Socrate avait coutume de demander aussi des choses qu'il savait (connaissait) mieux que ceux qu'il interrogeait (part.). 9. Pindare nommait les espérances [les] rêves des [hommes] éveillés. 10. Cerbère gardait les portes de l'Hadès et ne laissait monter[7] personne au jour[7]. 11. Aristide avait appris que les Grecs (ceux) du Péloponnèse se hâtaient de conduire leurs navires à l'isthme. 12. Néoptolème ressemblait en tout[8] à son père. 13. La plupart des Athéniens ne supportaient pas d'entendre[9] la vérité. 14. Socrate seul s'opposa à la condamnation[10] illégale[10] des généraux.

[1] μέμνημαι Σ, je me souviens de, je pense à. | [2] ἡ δίκη le procès. | [3] ὧν = τούτων, ἅ. | [4] Imparfait. | [5] *A pueris :* p. 39, 1. | [6] ὅποι avec l'opt. | [7] ἀνέρχομαι, aor. | [8] Acc. de relation : p. 51, 8. | [9] Part. | [10] ἡ κατάγνωσις.

79. Futur et aoriste. — Futur antérieur. (Gram. § 101 et 86.)

A. 1. Σόλων ἔλεγεν οὐδένα μακαριεῖν, πρὶν ἂν εὖ τελευτήσῃ τὸν βίον. 2. Ὅτῳ δοκεῖ ταῦτα, ἀράτω τὴν χεῖρα. 3. Ἐμπεδοκλῆς ὁ Ἀκραγαντῖνος ἅλασθαι λέγεται εἰς τοὺς κρατῆρας τῆς Αἴτνης. 4. Ἐπεὶ Ξενοφῶν ἐσπείσατο πρὸς τοὺς βαρβάρους, ἐπηγγείλαντο διαβιβᾶν τοὺς Ἕλληνας εἰς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ. 5. Μὴ φρόντιζε μόνον, ὅπως τὸ σῶμα γυμνάσεις, ἀλλὰ καὶ ὅπως τὴν ψυχὴν ἐθιεῖς σπουδάσαι περὶ τὴν ἀρετήν· οὕτω γὰρ ἀσφαλῆ ἀγαθὰ ποριῇ. 6. Μίλων ὁ ἐκ Κρότωνος ἀθλητὴς ταῦρον ἀράμενος ἐν Ὀλυμπίᾳ ἔφερε διὰ μέσου τοῦ σταδίου. 7. Χάριν κομιεῖσθε καὶ ἔπαινον, εἰ τοῖς ἀνθρώποις μὴ μόνον λόγοις, ἀλλὰ καὶ ἔργοις ἀποφανεῖσθε εὔνοιαν. 8. Παυσανίας ἐπαρθεὶς ταῖς εὐτυχίαις τὴν τῶν Περσῶν τροφὴν καὶ σκευὴν ἐμιμήσατο. 9. Τῷ πολέμῳ τά τε χρήματα καὶ αἱ ψυχαὶ κεκινδυνεύσονται[1]. 10. Οἱ ὑπὲρ τῆς πατρίδος τελευτήσαντες ἀεὶ τετιμήσονται. 11. Φίλος ἡμῖν οὐδεὶς λελείψεται. 12. Φράζε, καὶ πεπράξεται. 13. Εἰ ἐθέλεις ἐκτὸς δούλων εἶναι, αὐτὸς ἀπολύθητι δουλείας· ἀπολελύσῃ δὲ δουλείας, ἐὰν ἀπολυθῇς ἐπιθυμίας.

14. Τὰ πράγμαθ' ἡμεῖς οἷα φροντιούμεθα.

B. 1. Dieu achèvera tout avec magnificence (magnifiquement); car rien ne lui est impossible. 2. Comme[2] vous sèmerez, vous récolterez[3]. 3. Ce que l'on a gagné injustement, périra (sera détruit) rapidement. 4. Après qu'Arion eut chanté magnifiquement, il sauta du bateau dans la mer. 5. L'orgueil[4] a fait tomber beaucoup [d'hommes] que la fortune avait élevés[5]. 6. Les Perses vinrent avec [une] grande armée pour détruire Athènes. 7. Efforce-toi d'acquérir les biens que tu possèderas toujours. 8. Toute votre (l')armure reposera[6] avec vous dans le tombeau. 9. De belles actions ne seront jamais tout à fait anéanties, mais le souvenir et la gloire de celles-ci demeureront[7] pour[8] toujours.

80. Verbes contractes. (Gr. § 89, 3. 4. 5 et 102, 1.)

A. 1. Οὐ πολὺν χρόνον ζῶμεν, ἡ δὲ ψυχὴ ἀθάνατος ζῇ διὰ παντός. 2. Σαρκὸς φωνή ἐστιν· « μὴ πεινῆν, μὴ διψῆν, μὴ ῥιγοῦν ». 3. Οὐδὲν ὄρνεον[9] ᾄδει, ὅταν πεινῇ ἢ ῥιγοῖ. 4. Κορσωτὴ πόλις περιερρεῖτο ὑπὸ τοῦ

[1] κινδυνεύω ici : j'expose. | [2] Relatif avec ἄν, règle 24, *b*. | [3] θερίζω. | [4] Le fait d'être orgueilleux, infin. | [5] Opt. aor. | [6] C. à. d. aura été enterrée. | [7] λείπομαι. [8] εἰς. | [9] L'oiseau.

Μάσκα ποταμοῦ κύκλῳ. 5. Πῶς ἂν ἄριστα καὶ δικαιότατα ζῷμεν; Ἐάν, ἃ τοῖς ἄλλοις ἐπιτιμῶμεν, αὐτοὶ μὴ δρῶμεν. 6. Ἐβουλεύσαντο, εἰ Κῦρον πλοῖα αἰτοῖεν, ἵνα οἴκαδε ἀποπλέοιεν. 7. Ὅταν βορρᾶς[1] πνέῃ, καλοὶ πλοῖ εἰσιν ἐκ τοῦ Πόντου εἰς τὴν Ἑλλάδα. 8. Κῦρος τοσοῦτον χρόνον εὔχετο ζῆν, ἕως νικῴη καὶ τοὺς εὖ καὶ τοὺς κακῶς ποιοῦντας. 9. Αἱ ἄρισται δοκοῦσαι εἶναι φύσεις μάλιστα παιδείας δέονται. 10. Κίμων ὁ Μιλτιάδου τὰ χρήματα ἐκτᾶτο μέν, ἵνα χρῷτο, ἐχρῆτο δέ, ἵνα τιμῷτο. 11. Ὅποι ἂν ἔλθω, λέγοντος ἐμοῦ ἀκροάσονται οἱ νέοι ὥσπερ ἐνθάδε. 12. Μηδένα φίλον ποιοῦ, πρὶν ἂν ἐξετάσῃς, πῶς κέχρηται τοῖς ἄλλοις φίλοις· καὶ σοὶ γὰρ χρήσεται οὕτως, ὡς ἐκείνοις ἐχρήσατο. 13. Διογένης παντὶ τόπῳ ἐχρῆτο εἰς πάντα, ἀριστῶν τε καὶ καθεύδων καὶ διαλεγόμενος. 14. Τισσαφέρνης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ κάειν ἐπεχείρησαν τὰς κώμας· οἱ δὲ Ἕλληνες μάλα ἠθύμησαν, φοβηθέντες, μὴ[2] τὰ ἐπιτήδεια, εἰ κάοιεν, ὕστερον οὐκ[2] ἔχοιεν. 15. Ἀγαθοῦ πολίτου ἐστὶ μετὰ μὲν παρρησίας[3] γνώμην ἀποφήνασθαι, μετὰ δὲ δικαιοσύνης ἀκροάσασθαι τῶν ἑτέρων. 16. Ὁ μηδὲν ἀδικῶν οὐδενὸς δεῖται νόμου.

17. Θεοῦ βίον ζῆν ἀξιοῖς ἄνθρωπος ὤν;
18. Θεοῦ θέλοντος κἂν ἐπὶ ῥιπὸς[4] πλέοις.

B. 1. Qui ne[5] travaille et ne[5] sue pas en été aura faim et froid en hiver. 2. Si tu veux être bon juge, entends les deux [parties]. 3. Mourir est le meilleur [parti] si tu vis malheureux. 4. L'armée d'Alexandre erra cinq jours et eut grand' faim et grand' soif. 5. Je n'envierais pas celui qui acquerrait de la richesse mais ne[5] s'en servirait pas. 6. Les Tyriens décidèrent de combattre sur mer si Alexandre faisait voile contre eux. 7. Sers-toi de tes (les) oreilles plus que de ta (la) langue. 8. Les Phrygiens n'usaient pas des serments. 9. Nous entretenons sa mère aussi longtemps[6] qu'elle vit. 10. Il est beau d'avoir des amis, mais [il est] pire d'avoir besoin d'eux. 11. Dieu fait souvent de grandes choses en se servant d'un homme petit et faible. 12. Pourquoi[7] le juste aurait-il besoin d'une loi? 13. Aide à ceux qui ont besoin de secours. 14. Si ton ennemi a faim, donne-lui à manger (héberge-le), et s'il a soif, verse-lui [à boire].

[1] ὁ βορρᾶς le vent du nord. Gram. § 125. | [2] μὴ οὐκ *ne non*. | [3] ἡ παρρησία la franchise. | [4] ἡ ῥίψ, πός le roseau, la natte de jonc. | [5] οὐκ, οὐδέ ou μή, μηδέ? | [6] Règle 23. 24, *b*. | [7] τί; Gram. § 153.

81. Gram. § 102, 2-5.

A. 1. Μὴ γελάσῃς ἐπ' ἄλλων ἀτυχίᾳ. 2. Κλέαρχος ὀλίγου[1] κατελεύσθη. 3. Οὐ πάντα ἀνθρώπῳ τελεσθείη ἂν κατὰ γνώμην. 4. Ἀνύσεις τι πειθοῖ μᾶλλον ἢ βίᾳ πράττων. 5. Ἱστιαῖος εἰς Χίον ἐλθὼν ἐδέθη ὑπὸ Χίων. 6. Ὁ μηδὲν ἀδικῶν τοὺς ἄρχοντας αἰδέσεται, ἀλλ' οὐ φοβήσεται. 7. Τὸ δεθὲν πᾶν λυτόν ἐστιν. 8. Ὥσπερ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἐστερημένον πίπτει, οὕτω καὶ πόλις ἂν νόμων μὴ ὄντων καταλυθείη. 9. Ἡ Σπάρτη ὑπὸ σεισμοῦ ποτε δεινῶς ἐσείσθη. 10. Εἴκοσι καὶ τετρακόσιοι Σπαρτιᾶται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων κατεκλείσθησαν ἐν Σφακτηρίᾳ. 11. Πάντας ὑμᾶς ἐπήνεσεν ὁ στρατηγός· τὸ γὰρ γενόμενον ἔργον πᾶσιν ὑμῖν[2] καλὸν τετέλεσται. 12. Λέγουσι μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ἐν Ἀθήναις τυθῆναι πεντακοσίας αἶγας. 13. Τὰ τοῖς νόμοις κεκελευσμένα ἀνυσθήτω, ἐάν τε ἡδέα ᾖ ἐάν τε[3] πικρά. 14. Δεινὴ ὕβρις ἐνομίζετο, τὸν ἱκέτην βίᾳ ἀποσπάσαι τοῦ βωμοῦ. 15. Οἱ ἄνθρωποι εἰώθασιν ἀνδρὶ εὐκλεεῖ ζῶντι μὲν φθονῆσαι, ἀποθανόντα δὲ ἐπαινέσαι.

16. Ἄλλῳ πονοῦντι ῥᾴδιον παραινέσαι.

B. 1. Délibère lentement, mais exécute rapidement. 2. Je ne louerai pas celui qui dit de bonnes choses mais [en] fait de mauvaises. 3. Actéon a été, dit-on, déchiré par ses propres chiens. 4. Les animaux sacrifiés par le général furent agréables aux dieux. 5. Ne tremble pas, tout s'achèvera bien. 6. L'Arcadie est entourée de montagnes. 7. Prométhée fut enchaîné de longues (beaucoup d') années au Caucase[4]. 8. Quoi que les généraux commandent (aient commandé)[5] ne jugez pas cet ordre (cela) mais exécutez-le le plus rapidement possible. 9. Que l'on soit enchaîné[6] avec de l'or ou avec du fer, cela ne fait aucune différence (ne diffère en rien). 10. Que tes portes ne soient pas fermées au suppliant !

82. Verbes qui présentent diverses particularités.

(Gram. § 103 et 119, 3 (καλέω).

A. 1. Ὀρέστης τὴν μητέρα ἀπεκτονὼς ὑπὸ τῶν ἐξ Ἀρείου πάγου[7] ἐκρίθη. 2. Τέταται ἤδη τὰ ἱστία· ταχέως ὁ πλοῦς περανθήσεται. 3. Φυγαδεύετε ἐκ τῶν ψυχῶν τὰς πρὸς τὰ κακὰ κεκλικυίας ἐπιθυμίας. 4. Σεύθης

[1] Presque. | [2] ὑμῖν = ὑπὸ πάντων ὑμῶν. Gram. § 168, 2. *b*. | [3] ἐάν τε... ἐάν τε *sive — sive*. | [4] ὁ Καύκασος τὸ ὄρος. | [5] Règle 24, *b*. | [6] Infin. parf. | [7] οἱ ἐξ Ἀρείου πάγου les juges de l'Aréopage.

ὁ τῶν Ὀδρυσῶν βασιλεὺς Ξενοφῶντα καὶ τοὺς ἄλλους τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνας εἰς δεῖπνον ἐκάλεσεν. 5. Τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας, τὰ δ' ὑμέτερ' ἀποβεβληκότες ἡσυχάζετε. 6. Ἀεὶ ἡ σοφία ἄριστον κτῆμα κέκριται καὶ κριθήσεται ὑπὸ σωφρόνων. 7. Τὸ σημεῖον τῶν Περσικῶν βασιλέων ἦν ἀετὸς χρυσοῦς ἐπὶ δόρατος μακροῦ ἀνατεταμένος. 8. Ἐξ αἰσχρῶν κερδῶν τοὺς πλείονας βλέψειας ἂν διεφθαρμένους ἢ σεσωσμένους. 9. Θρακῶν τοῖς εὐδαίμοσι ταφαί εἰσιν αἵδε· τρεῖς μὲν ἡμέρας ἐν φανερῷ δεικνύουσι[1] τὸν νεκρόν, καὶ παντοῖα σφάξαντες ἱερεῖα εὐωχοῦνται[2], κλαύσαντες πρῶτον· ἔπειτα δὲ θάπτουσι κατακαύσαντες ἢ γῇ κρύψαντες, χῶμα δὲ χώσαντες ἀγῶνας ποιοῦσι παντοίους, ἐν οἷς μέγιστα ἆθλα προπέφανται[3] τοῖς νενικηκόσιν. 10. Ποιῶν τάδε κακός τε πρὸς σοῦ καὶ φίλων κεκλήσομαι.

11. Ἀεὶ (δ') ὁ σωθεὶς ἐστιν ἀχάριστος φύσει.
12. Οὔτινος δοῦλοι κεκλήμεθ' ἀνδρὸς οὐδ' ὑπήκοοι.

B. 1. Ne jugez[4] pas afin que vous ne soyez pas jugés. 2. Les Athéniens brûlèrent les livres de Protagore sur la place publique. 3. Socrate préférait (voulait) mourir injustement plutôt qu'être sauvé contre la loi. 4. Souvent on distinguerait[4] difficilement un ami et un flatteur. 5. Ton discours très[5] étendu ne plut pas à tous. 6. On n'enterre pas le cadavre d'un (homme) Perse avant[6] qu'il soit déchiré[6] par un chien ou un oiseau. 7. [Celui] qui sauve la liberté[6], les poètes le célèbreront[7]. 8. Nous espérons que tu seras appelé l'homme le plus vaillant de l'armée. 9. Ulysse a tendu avec facilité l'arc que les prétendants s'étaient efforcés[4] de tendre en vain[8]. 10. Les généraux craignaient que, à cause du siège qui durait longtemps[9], ils ne fussent calomniés auprès du (au) peuple et rappelés[10], avant[6] qu'ils eussent[6] sauvé les alliés et tiré[11] de leurs peines un profit quelconque pour l'état.

83. Emploi du duel. — Deuxième déclinaison attique. Gram. § 41.

A. 1. Φινεὺς ὁ μάντις τὼ ὀφθαλμὼ πεπηρωμένος[12] ἦν, ὥσπερ καὶ Τειρεσίας ὁ Θηβαῖος. 2. Ὁ Ἅλυς ποταμὸς τὸ εὖρος οὐ μεῖον δυοῖν σταδίοιν ἐστίν. 3. Ἀδύνατόν ἐστι δυοῖν δεσπόταιν δουλεῦσαι. 4. Ἡρόδωρος ὁ Μεγαρεὺς σαλπίζων[13] ἅμα δυοῖν σαλπίγγοιν ἐνίκησεν ἑκκαιδεκάκις. 5. Τί

[1] δεικνύω je montre. | [2] εὐωχέομαι je fais bonne chère. | [3] Ici : « sont proposés ». [4] Aor. | [5] μακράν. | [6] Règles 23 et 24. | [7] λαμπρύνω. | [8] μάτην. | [9] Très étendu. [10] ἀποκαλέω. | [11] κερδαίνω ἐκ. | [12] πηρόω j'estropie, je mutile. | [13] σαλπίζω je sonne de la trompette.

ἐστι φιλία; Μία ψυχὴ ἐν δυοῖν σωμάτοιν. 6. Τὼ Ξενοφῶντος παῖδε, Γρύλλος καὶ Διόδωρος, ἐπεπαιδευσθην ἐν Σπάρτῃ. 7. Ἐν τοῖς Μηδικοῖς Λεωνίδας καὶ Θεμιστοκλῆς μάλιστα ἐθαυμασθήτην καὶ ἐπῃνεθήτην. 8. Καμβύσης καὶ Ξέρξης, τὼ τῶν Περσῶν τυράννω, πολλὰ σφαλέντε καὶ τὸ τελευταῖον μανέντε ἐτελευτησάτην. 9. Χειρίσοφος μὲν ἡγεῖτο Λακεδαιμόνιος ὤν, τῶν δὲ πλευρῶν ἑκατέρων δύο τὼ πρεσβυτάτω στρατηγὼ ἐπεμελέσθην, Ξενοφῶν δὲ καὶ Τιμασίων οἱ νεώτατοι ὠπισθοφυλακείτην[1]. 10. Φίλιππος γενόμενος κριτὴς δυοῖν πονηροῖν ἐκέλευσε τὸν μὲν φεύγειν ἐκ Μακεδονίας, τὸν δὲ ἕτερον διώκειν. 11. Ἀλυάττης πολεμῶν τοῖς Μιλησίοις λήιόν[2] τι ἧψεν· ἡ δὲ φλὸξ ἀνέμῳ προαχθεῖσα ἥψατο τοῦ Ἀθηνᾶς νεώ, ἀφθεὶς δὲ ὁ νεὼς κατεκαύθη. 12. Τῆς Σικελίας τὰ μὲν πρὸς ἕω κεκλιμένα μέρη ᾤκουν Σικελοί, τὰ δὲ πρὸς δυσμὰς Σικανοί. 13. Πρωτεὺς ὑπὸ Μενέλεω ἠναγκάσθη μαντεύσασθαι αὐτῷ. 14. Οἱ Πελοποννήσιοι ἡττηθέντες ἅμα ἕῳ ἔπλεον ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν γῆν.

15. Εἰ ἐθέλεις τοὺς θεοὺς σοὶ ἵλεως εἶναι, θυτέον τοῖς θεοῖς.

B. 1. Le témoignage de deux témoins[3] révèle toute la vérité. 2. Ne tente jamais d'être juge de deux amis. 3. Athéna et Poseidon étaient particulièrement honorés par les Athéniens. 4. Ces deux garçons ont été élevés par le même maître. 5. Les Perses brûlèrent en Grèce même les temples. 6. Dans l'armée grecque, les deux frères Agamemnon et Ménélas étaient surtout honorés. 7. Achille et Patrocle étaient[4] amis dès leur jeunesse; en effet ils avaient été élevés ensemble dans la maison de Pélée. 8. Les Indiens habitaient du côté de l'Orient. 9. Cléobis et Biton traînèrent le char de leur (la) mère au temple de Héra. 10. Les Grecs adoraient leurs dieux dans des temples; les Perses au contraire n'avaient pas de temples.

19. Les Dix Mille dans le pays des Macrons.

Ἐκ τῶν Σκυθηνῶν[5] ἐπορεύθησαν οἱ Ἕλληνες διὰ Μακρώνων σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας δέκα. Τῇ πρώτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμόν, ὃς ὥριζε τὴν τῶν Μακρώνων καὶ τὴν τῶν Σκυθηνῶν χώραν. Εἶχον δὲ ὑπὲρ δεξιῶν χωρίον οἷον[6] χαλεπώτατον καὶ ἐξ ἀριστερᾶς ἄλλον ποταμόν,

[1] ὀπισθοφυλακέω je conduis l'arrière-garde. | [2] τὸ λήιον le champ de blé. | [3] Trad.: deux témoins révèlent. | [4] ἤστην. | [5] Du territoire des S.; les Σκυθηνοί et les Μάκρωνες demeuraient dans la partie N. O. de l'Arménie, au sud de Trapézonte. | [6] οἷον avec un superlatif = ὡς.

εἰς ὃν ἐνέβαλλεν ὁ ὁρίζων, δι' οὗ ἔδει πορευθῆναι. Ἦν δὲ οὗτος δασὺς δένδρεσι παχέσι μὲν οὔ, πυκνοῖς δέ. Ταῦτ', ἐπεὶ προσῆλθον, οἱ Ἕλληνες ἔκοπτον, σπεύδοντες ἐκ τοῦ χωρίου ὡς τάχιστα ἐξελθεῖν. Οἱ δὲ Μάκρωνες, ἔχοντες γέρρα καὶ λόγχας καὶ τριχίνους[1] χιτῶνας, κατ' ἀντιπέραν[2] τῆς διαβάσεως παρατεταγμένοι ἦσαν καὶ ἀλλήλοις διεκελεύοντο καὶ λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἔρριπτον· ἐξικνοῦντο γὰρ οὔ, οὐδ' ἔβλαπτον οὐδέν.

Ἔνθα δὴ[3] προσέρχεται Ξενοφῶντι τῶν πελταστῶν ἀνὴρ Ἀθήνησι[4] φάσκων[5] δεδουλευκέναι, λέγων ὅτι γιγνώσκοι τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ οἶμαι, ἔφη, ἐμὴν ταύτην[6] πατρίδα εἶναι· καὶ εἰ μή τι κωλύει, ἐθέλω αὐτοῖς διαλεχθῆναι. Ἀλλ' οὐδὲν κωλύει, ἔφη, ἀλλὰ διαλέγου καὶ ἐρώτησον πρῶτον, τίνες εἰσίν. Οἱ δ' ἔλεξαν ἐρωτήσαντος[7], ὅτι[8] Μάκρωνες. Ἐρώτα τοίνυν, ἔφη, αὐτούς, τί ἀντιτεταγμένοι εἰσὶ καὶ χρῄζουσιν ἡμῖν πολέμιοι εἶναι. Οἱ δ' ἀπεκρίναντο· Ὅτι καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τὴν ἡμετέραν χώραν ἔρχεσθε. Λέγειν ἐκέλευον οἱ στρατηγοί, ὅτι[8] οὐ κακῶς γε ποιήσοντες, ἀλλὰ βασιλεῖ πολεμήσαντες ἀπερχόμεθα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπὶ θάλατταν βουλόμεθα ἀφικέσθαι. Ἠρώτων ἐκεῖνοι, εἰ πορίσειαν ἂν τούτων τὰ πιστά[9]. Οἱ δ' ὡμολόγησαν πορίσαι τε καὶ λαβεῖν ἐθέλειν. Ἔπειτα πορίζουσιν οἱ Μάκρωνες βαρβαρικὴν λόγχην τοῖς Ἕλλησιν, οἱ δὲ Ἕλληνες ἐκείνοις Ἑλληνικήν· ταῦτα γὰρ ἔλεξαν πιστὰ εἶναι· θεοὺς δὲ μάρτυρας ἐπεκαλέσαντο ἀμφότεροι.

Μετὰ δὲ τὰ πιστὰ εὐθὺς οἱ Μάκρωνες τὰ δένδρα συνεξέκοπτον[10] τήν τε ὁδὸν ὡδοποίουν ὡς διαβιβῶντες ἐν μέσοις τεταγμένοι τοῖς Ἕλλησι, καὶ ἀγορὰν παρεῖχον, καὶ προήγαγον ἐν τρισὶν ἡμέραις, ἕως ἐπὶ τὰ Κόλχων ὅρια ἔπεμψαν τοὺς Ἕλληνας.

85. Crésus et le dieu de Delphes.

Σάρδεων ᾑρημένων αὐτὸν Κροῖσον ἐζώγρησαν οἱ Πέρσαι, ἄρξαντα ἔτη τέτταρα καὶ δέκα, καὶ τέτταρας καὶ δέκα ἡμέρας πολιορκηθέντα. Λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ στρατιῶται ἤγαγον παρὰ Κῦρον· ὁ δὲ ἀνεβίβασεν ἐπὶ

[1] τρίχινος, 3. de poil (θρίξ). | [2] Au-delà. | [3] Là précisément. Gram. § 75, rem. 1. [4] A Athènes. Gram. § 56. | [5] φάσκω je dis, je prétends. | [6] Gram. § 133, 6. | [7] Sc. αὐτοῦ. | [8] ὅτι sert quelquefois à introduire le discours direct et ne se traduit pas dans ce cas. | [9] Les gages, les garanties de leur bonne foi. | [10] συν-εκ-κόπτω je coupe avec, j'aide à couper.

πυρὰν μεγάλην τὸν ἐν πέδαις δεδεμένον βασιλέα. Ἀκούσας γὰρ τὸν Κροῖσον εὐσεβῆ ὄντα ἐβούλετο γιγνώσκειν, εἴ τις τῶν δαιμόνων αὐτὸν σώσει τοῦ[1] ζῶντα κατακαυθῆναι. Τῷ δὲ Κροίσῳ ὄντι ἐπὶ τῆς πυρᾶς τὸ[2] τοῦ Σόλωνος εἰςῆλθε[3] λέξαντος, πρὶν ἂν εὖ τελεσθῇ ὁ βίος, μηδένα τῶν ζώντων ὄλβιον ὀνομαστέον εἶναι. Ὡς δ' εἰςῆλθεν αὐτῷ, τρὶς ἀναστενάξας ὠνόμασε· « Σόλων ». Καὶ ὁ Κῦρος ἀκούσας ἐκέλευσε τοὺς ἑρμηνέας ἐρωτῆσαι τὸν Κροῖσον, τίνα οὕτως ἐπικαλοῖτο. Οἱ δὲ ἑρμηνεῖς ἀποσταλέντες, ἐπεὶ πάντα ἤκουσαν τοῦ Λυδοῦ[4], ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ. Ὁ δέ, οἰκτίρας μὲν τὴν τῆς τύχης μεταβολήν[5], ἐνθυμηθεὶς δέ, ὅτι καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος ὢν ἄλλον ἄνθρωπον, γενόμενον ἑαυτοῦ εὐδαιμονίᾳ οὐκ ἐλάττω, πυρὶ ζῶντα ἐμβάλοι, ὡς τάχιστα τὸ καιόμενον πῦρ ἀποςβεννύειν[6] καὶ καταβαίνειν τὸν Κροῖσον ἐκέλευσεν. Καταβιβάσας δ'αὐτὸν ἀπὸ τῆς πυρᾶς ἠρώτησε τάδε· Ὦ Κροῖσε, τίς σε ἀνθρώπων ἔπεισεν ἐπὶ τὴν ἐμὴν γῆν στρατεύσασθαι; Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· Ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ ταῦτα ἔπραξα τῇ μὲν σῇ εὐτυχίᾳ, τῇ δ' ἐμῇ ἀτυχίᾳ· αἴτιος δὲ τούτων ὁ Ἑλλήνων θεὸς διακελευσάμενός με στρατεύσασθαι. Τίς γὰρ οὕτως ἂν μανείη, ὥστε πόλεμον ἀντ' εἰρήνης αἱρεῖσθαι; Ἀλλὰ ταῦτα· δαίμοσί που[7] φίλον ἦν οὕτω γενέσθαι.

Μετ' οὐ πολὺν χρόνον βασιλεύς, εὐνούστατον Κροίσῳ ἑαυτὸν παρέχων, ἐκέλευσεν αὐτὸν χάριν αἰτήσασθαι, ἥντινα βούλοιτο. Ὁ δ'ἀπεκρίνατο· Ὦ δέσποτα, χαριῇ μοι μάλιστα ἐάσας με τὸν θεὸν τῶν Ἑλλήνων, ὃν ἐγὼ ἐτίμησα θεῶν μάλιστα, ἐρωτῆσαι, πέμψαντα τάσδε τὰς πέδας, εἰ ἐξαπατᾶν τοὺς εὖ ποιοῦντας νόμος ἐστὶν αὐτῷ. Κῦρος δ'ἠρώτησε, τί βουλόμενος τοῦτο αἰτοῖτο. Ὁ δὲ Κροῖσος ἀπεφήνατο πᾶσαν τὴν ἑαυτοῦ διάνοιαν καὶ τῶν χρηστηρίων τὰς ἀποκρίσεις καὶ μάλιστα τὰ ἀναθήματα, καὶ ὡς ἐπαρθεὶς τῷ μαντείῳ ἐστρατεύσατο ἐπὶ Πέρσας[8]. Καὶ ταῦτα ἀποφηνάμενος πάλιν ᾐτήσατο ἐπιτρέψαι ἑαυτῷ, τῷ θεῷ ταῦτα ὀνειδίσαι. Κῦρος δὲ γελάσας· « Καὶ τοῦτό σοι », ἔφη, « χαριοῦμαι, Κροῖσε, καὶ ἄλλα, ἃ ἂν δέῃ ». Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσεν ὁ Κροῖσος, εὐθὺς τῶν Λυδῶν τινας ἀπέστειλεν εἰς Δελφούς, ἐπιτάξας αὐτοῖς φήνασι τὰς πέδας ἐρωτᾶν τάδε· « Ἆρ' οὐκ[9] αἰσχύνῃ[10], ὦ Ἄπολλον, τοῖς μαντείοις ἐπάρας[10] Κροῖσον πολεμεῖν Πέρσαις ὡς παύσοντα τὴν Κύρου δύναμιν, ἀφ' ἧς αὐτῷ ἀκροθί-

[1] τοῦ κατακαυθῆναι infinit. pris substantiv.; règle 28. | [2] Le mot de S. Gram. § 143. rem. | [3] Vint à l'esprit. | [4] Du Lydien. Gram. § 159, 4. | [5] Le changement. | [6] ἀποσβεννύω j'éteins. | [7] Sans doute. | [8] V. plus haut, exercice 45, 13. | [9] ἆρα est interrogatif; ἆρ' οὐ = *nonne*. Gram. § 224. 3. | [10] αἰσχύνομαι ἐπάρας j'ai honte de ce que. Gram. § 219, 2, rem. 5.

λια[1] τοιαῦτα ἐγένετο »; Ἐπέταξε δὲ καὶ τάδε ἐπερωτᾶν, εἰ νόμος εἴη τοῖς Ἑλληνικοῖς θεοῖς, ἀχαριστίᾳ χρῆσθαι πρὸς τοὺς εὐεργετήσαντας.

Οἱ μὲν οὖν Λυδοὶ ἀφικόμενοι ἔλεγον τὰ ἐπιτεταγμένα ὑπὸ τοῦ Κροίσου, ἡ δὲ Πυθία τοιάδε ἀποκρίνασθαι λέγεται· « Τὴν Μοῖραν ἀδύνατόν ἐστιν ἀποφυγεῖν καὶ θεῷ. Κροῖσος δὲ τῆς ἁμαρτίας[2] τοῦ πέμπτου προγόνου τὴν δίκην ὑπέχει, ὃς γυναικὸς δόλῳ διαφθαρεὶς ἀπέκτεινε τὸν δεσπότην καὶ περιεβάλετο[3] τὴν ἐκείνου τιμήν. Προθυμουμένου[4] δὲ Λοξίου[5], ὅπως ταῦτα τὰ πάθη οἱ Κροίσου παῖδες πάσχοιεν καὶ μὴ αὐτός, οὐχ οἷόν τε ἦν παραγαγεῖν[6] τὴν Μοῖραν. Ὁπόσα δ' ἐπέτρεψεν αὕτη, ἤνυσέ τε[7] καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ· τρία γὰρ ἔτη ἀνεβάλετο[8] τὴν Σάρδεων ἅλωσιν. Περὶ δὲ τοῦ μαντείου οὐκ ἂν ὀρθῶς ὁ Κροῖσος τῷ θεῷ χαλεπήνειεν. Ἐμαντεύσατο γὰρ ὁ Ἀπόλλων, ἐὰν στρατεύσηται ἐπὶ Πέρσας, μεγάλην ἀρχὴν αὐτὸν καταλύσειν· Κροῖσον δὲ ἔδει[9], εἰ ἤθελεν εὖ βουλεύεσθαι πρὸς ταῦτα[10], πέμψαντα ἐπερωτῆσαι, πότερον ὁ θεὸς τὴν ἑαυτοῦ ἢ τὴν Κύρου λέγοι ἀρχήν. Τοῦτο δ' οὐ ποιήσας, ἀλλ' αὐτὸς κρίνας ἑαυτὸν ἀποφηνάτω ».

Ταῦτα μὲν ἡ Πυθία ἀπεκρίνατο τοῖς Λυδοῖς, οἱ δ' εἰς Σάρδεις ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Κροίσῳ· ὁ δ' ἀκούσας ἐπείσθη ἑαυτοῦ εἶναι τὴν ἁμαρτίαν καὶ οὐ τοῦ θεοῦ.

[1] τὰ ἀκροθίνια le butin fait à la guerre. | [2] ἡ ἁμαρτία = τὸ ἁμάρτημα. | [3] περι-βάλλομαι je m'enveloppe, je m'approprie, je m'arroge. | [4] προθυμέομαι je suis disposé, je désire ardemment. | [5] ὁ Λοξίας est un surnom d'Apollon. | [6] παρ-άγω je détourne. [7] Suppléez ὁ Λοξίας. | [8] ἀνα-βάλλομαι je retarde, je diffère. | [9] Aurait dû. Gram. § 191, 1. | [10] Sur cela. Gram. § 182. 26. *c*.

Extraits de la vie d'Alexandre le Grand.

86. La Macédoine sous Philippe.

Ἡ Μακεδονία πρὸ Φιλίππου τοῦ βασιλέως μικρὰ ἦν καὶ φαύλη[1]. Φίλιππος δὲ ὁ Ἀμύντου πλοῦτον καὶ δύναμιν ἐκέκτητο, ὅσην οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων. Εὐθὺς δ' ἄρξας[2] ἐνίκησε μὲν τοὺς οἴκοι[3] ἀντιστασιώτας[4], μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον δειναῖς μάχαις καταστρεψάμενος τοὺς Παίονας[5] καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς[5] ἐστράτευσεν ἐπ' Ἀμφίπολιν, τὴν Ἀθηναίων ἀποικίαν τὴν ἐπὶ Στρυμόνι, καὶ βίᾳ λαμβάνει τὴν πόλιν. Ὕστερον δὲ Πύδναν καὶ Ποτείδαιαν τὰς πόλεις ἐκπολιορκήσας Φιλίππους τὴν πόλιν, ἣ πρότερον ὄνομα ἦν Κρηνίδες[6], ηὔξανεν, ἀποικίζων ἐκεῖ πλῆθος ἀποίκων, καὶ τὰ ἐν τῇ χώρᾳ μέταλλα μείζω ἐποίησεν, ὥστε ἔφερεν αὐτῷ πλέον πρόσοδον ἢ ταλάντων χιλίων κατ' ἔτος[7].

Ὀλίγοις δ' ἔτεσιν ὕστερον οἵ τε Θετταλοὶ καὶ οἱ Λοκροὶ καὶ οἱ Θηβαῖοι ἐπολέμησαν πρὸς τοὺς Φωκέας. Νικησάντων δὲ τῶν Φωκέων Φίλιππος τοῖς Θετταλοῖς αἰτήσασιν ἐβοήθησεν. Καὶ δὶς μὲν ἡττήθη καὶ αὐτὸς[8] ὑπὸ τῶν Φωκέων, τῇ δὲ τρίτῃ μάχῃ ἐνίκησε σὺν τοῖς Θετταλοῖς.

Ἔπειτα δ' ἐπ' Ὄλυνθον ἐστράτευσε Φίλιππος, πόλιν Ἑλληνίδα ἐν τῇ Χαλκιδικῇ μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, μετὰ πολλῆς δυνάμεως, καὶ μάχῃ νικήσας τοὺς Ὀλυνθίους συνέκλεισεν εἰς πολιορκίαν. Οἱ δ' Ὀλύνθιοι, πρέσβεις πέμψαντες εἰς Ἀθήνας περὶ βοηθείας, ἐν μακρᾷ πολιορκίᾳ πολλοὺς τῶν Μακεδόνων ἀπέκτεινον· τὸ δὲ τελευταῖον[9], φθείρων[10] χρήμασι τοὺς Ὀλυνθίων προστάτας, ἐκ προδοσίας τῆς πόλεως ἐκράτησεν ὁ βασιλεύς· καὶ τὴν μὲν πόλιν κατασκάπτει, τοὺς δ' ἐνοίκους ἀνδραποδίζει· οἱ δ' Ἀθηναῖοι ὀψίζοντες[11] τῇ βοηθείᾳ οὐδὲν ὠφέλησαν.

Τοῖς δ' ὕστερον ἔτεσι Φίλιππος τὸν αὐτὸν τρόπον[12] πολλὰς ἐλάμβανε πόλεις καὶ πολὺ κρείττων ἐγίγνετο, ὥστε καὶ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι πολὺς φόβος ἐνέπιπτεν. Ἐπεὶ δὲ ἀπροσδοκήτως[13] τῆς Ἐλατείας ἐκράτησεν, εὐθὺς οἱ Ἀθηναῖοι πρέσβεις εἰς Θήβας ἔπεμψαν τὰς

NB. Le nº 86 peut se lire après le nº 55. | [1] φαῦλος, 3, sans importance. | [2] Aussitôt après son avènement. | [3] οἴκοι à la maison (Gram. § 56); ici : « domestique ». [4] ὁ ἀντιστασιώτης l'adversaire. | [5] Les Péons habitaient au nord, les Illyriens à l'ouest de la Macédoine. | [6] Gram. § 168, rem. 2. | [7] Par an. | [8] De même. | [9] Enfin. [10] φθείρω je corromps. | [11] ὀψίζω je suis, j'arrive trop tard. | [12] De la même manière Gram. § 153. | [13] Inopinément

πρότερον πολεμίας οὔσας περὶ συμμαχίας, καὶ ἔπεισεν οὖν Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ τοὺς Βοιωτοὺς συμμαχίαν ποιήσασθαι ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας. Αὐτίκα δ' ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων πανδημεὶ[1] ἐστράτευσε, καὶ κατὰ σπουδὴν πορευθέντες ἧκον εἰς Χαιρώνειαν τῆς Βοιωτίας ὅπου κοινῇ[2] στρατοπεδεύσαντες μετὰ τῶν Βοιωτῶν ἔμενον τὴν πολεμίων ἔφοδον. Ὀλίγας δὲ μεθ' ἡμέρας Φίλιππος, ἄλλως[3] πειραθεὶς τὴν τῶν Ἑλλήνων συμμαχίαν διαλύσασθαι, ἧκεν ἔχων πεζοὺς μὲν πλείους τῶν[4] τρισμυρίων, ἱππέας δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν[4] δισχιλίων. Καὶ γίγνεται δὴ καρτερὰ ἡ μάχη ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἀμφοτέρων ἀνδρειότατα μαχομένων καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέροις πιπτόντων· ἐφάμιλλοι[5] μὲν γὰρ ἦσαν ἀνδρείᾳ, καὶ προθυμίᾳ, τῷ δὲ πλήθει καὶ τῇ τῶν πολεμικῶν ἔργων ἐμπειρίᾳ ὑπερέβαλλεν ὁ βασιλεύς. Ἐνίκησαν δή, ἐπεὶ Φίλιππος τῇ φάλαγγι τοὺς Ἀθηναίους ἐτρέψατο καὶ Ἀλέξανδρος ἔχων τοὺς ἱππέας τὸν ἱερὸν λόχον τῶν Θηβαίων ἐφυγάδευσεν, οἱ Μακεδόνες· καὶ ἐτελεύτησαν μὲν ἐν τῇ μάχῃ τῶν Ἀθηναίων πλείους τῶν[4] χιλίων, ἐζωγρήθησαν δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν[4] δισχιλίων· ὁμοίως δὲ καὶ πολλοὶ τῶν Βοιωτῶν οἱ μὲν ἐφονεύθησαν, οἱ δ' ἐζωγρήθησαν. Μετὰ δὲ τὴν μάχην ὁ Φίλιππος τρόπαιον ἱδρύσας ἐπινίκια[6] τοῖς θεοῖς ἔθυσε καὶ τοὺς ἀριστεύσαντας κατὰ τὴν ἀξίαν[7] ἐτίμησεν.

Μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς Ἕλλησιν ἀδύνατον ἦν εἰς ἀεί, τὴν ἐλευθερίαν ἀνακτήσασθαι[8]. Φίλιππος δὲ τούς τε Ἀθηναίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας πλὴν Λακεδαιμονίων ἔπεισε, συμμαχίαν αὐτῷ ποιήσασθαι εἰς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς τοὺς Πέρσας. Μέλλων δὲ ἤδη στρατεύεσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐπὶ Πυθοδήμου ἄρχοντος[9] Ἀθήνησιν[10], ἐν τοῖς Κλεοπάτρας τῆς θυγατρὸς γάμοις λαμπρότατα ποιηθεῖσιν ἐφονεύθη ὑπὸ Παυσανίου, βασιλεύσας τῶν Μακεδόνων ἔτη εἴκοσι καὶ τρία.

87. Jeunesse et avènement d'Alexandre.

Plut. Alex. 5. Arr. An. I, 1, 1-3.

Φιλίππου τελευτήσαντος Ἀλέξανδρος, ὁ Φιλίππου καὶ Ὀλυμπιάδος υἱός, τὴν βασιλείαν παρεδέξατο, ὃς παῖς ἔτι ὢν πολὺ τῶν ἡλικιωτῶν διέφερε φρονήσει καὶ ἀνδρείᾳ. Ἀποδημοῦντος γάρ ποτε Φιλίππου τοὺς

[1] Avec toute l'armée. | [2] En commun, ensemble. | [3] En vain. | [4] Gram. § 137, 4. [5] De même force, égal. | [6] τὰ ἐπινίκια (sc. ἱερά) le sacrifice après la victoire; ἐπινίκια θύειν faire un sacrifice à l'occasion d'une victoire. | [7] Selon leur mérite. | [8] ἀνακτάομαι recouvrer. | [9] Sous l'archontat de Pyth. Gram. § 182, 10. *b*. | [10] A Athènes, Gram. § 56.

NB. Le nº 87 peut se lire après le nº 67.

παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως πρέσβεις ἐν Πέλλῃ[1] ἐξένισεν. Ὁμιλῶν δ' αὐτοῖς οὐδὲν ἐρώτημα παιδικὸν ἠρώτησεν οὐδὲ μικρόν[2], ἀλλὰ τὰ τῶν ὁδῶν μήκη καὶ τὸν τῆς πορείας τρόπον, καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως, ὁποῖος εἴη πρὸς τὸν πόλεμον, καὶ ὁπόση ἡ τῶν Περσῶν ῥώμη καὶ δύναμις. Τοῦτον τὸν τρόπον[3] οὕτως ἐχειρώσατο[4] αὐτούς, ὥστε ἐθαύμαζον αὐτόν, καὶ τὴν λεγομένην Φιλίππου δεινότητα[5] οὐδὲν ἡγοῦντο πρὸς[6] τὴν τοῦ παιδὸς ἀγχίνοιαν[7].

Ὁπότε δὲ Φίλιππος ἢ πόλιν ἔνδοξον ἐκπολιορκήσειεν[8] ἢ νίκην λαμπρὰν νικήσειεν[8], οὐκ ἔχαιρεν Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἡλικιώτας ἔλεγεν· Ὦ παῖδες, εἰ οὕτω πάντα τὰ καλὰ πράγματα αὐτὸς διαπράξεται ὁ πατήρ, οὐδὲν ἐμοὶ λοιπὸν ἔσται[9] μεθ' ὑμῶν ἔργον διαπράξειν μέγα καὶ λαμπρόν. Ἐκείνων δὲ λεξάντων· Ταῦτα πάντα, ὦ Ἀλέξανδρε, σοὶ κτᾶται ὁ Φίλιππος· Τί, ἔφη, τοῦτό μοι ἔσται[9] ἀγαθόν, εἰ βασιλεύσω μὲν πολλῶν, πράξω δ' μηδέν;

Παραδεχόμενος οὖν τὴν βασιλείαν ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη ἦν Ἀλέξανδρος. Καὶ πρῶτον μὲν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπορεύθη ὡς αἰτήσων[10] παρὰ τῶν Ἑλλήνων τὴν ἡγεμονίαν τῆς ἐπὶ τοὺς Πέρσας στρατείας· λαμβάνει δὲ παρ' ἑκάστων πλὴν Λακεδαιμονίων, οἳ ἀποκρίνονται, πάτριον[11] εἶναι αὐτοῖς, μὴ[12] ἀκολουθεῖν ἄλλοις, ἀλλ' αὐτοὺς[13] ἄλλων ἡγεῖσθαι. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναχωρήσας εἰς τὴν Μακεδονίαν τὸν χειμῶνα ἐν μεγάλῃ παρασκευῇ ἦν τοῦ εἰς τὴν Ἀσίαν στόλου.

88. Alexandre en Thrace et en Illyrie.

Arr. An. I, 1, 4 — I, 6, 11.

Ἅμα δὲ τῷ ἔαρι ἤλαυνεν ἐπὶ[14] Θράκης, εἰς Τριβαλλοὺς[15] καὶ Ἰλλυριούς, ὁμόρους ὄντας βαρβάρους, ὅτι ἤκουσεν αὐτοὺς νεωτερίζειν[16], καὶ οὐκ ἐβούλετο λειφθῆναι τούτους, εἰ μὴ[17] πάντως ταπεινωθέντας. Ὁρμη-

[1] Pella, dans la contrée appelée Bottiaïs, était depuis Philippe la résidence des rois Macédoniens. | [2] Futile, insignifiant. | [3] De cette manière. Gram. § 153. [4] χειρόομαι ici : « je gagne ». | [5] ἡ δεινότης la finesse. | [6] En comparaison de. | [7] ἡ ἀγχίνοια la pénétration. | [8] ὁπότε avec l'opt.: toutes les fois que Voyez p. 40, 1. [9] ἔσται sera (3. p. S. fut. de εἰμί). | [10] Règle 29. | [11] πάτριος, 3 (qui vient du père); πάτριόν ἐστιν c'est une coutume héréditaire. | [12] Règle 17. | [13] *Ipsos*, Gram § 214. 4.

NB. Le nº 88 peut se lire après le nº 76. | [14] Pour. Gram. § 182, 10. *a*. | [15] Les Triballes demeuraient dans la partie occidentale de la *Mœsia inferior*, (Serbie et Bulgarie). | [16] νεωτερίζω *novis rebus studeo*, j'excite une révolution, je me révolte. [17] Si non. Gram § 207, 3. *a*.

θεὶς δὴ ἐξ Ἀμφιπόλεως πορεύεται διὰ τῆς Θράκης, Φιλίππους τὴν πόλιν ἐν ἀριστερᾷ ἔχων, καὶ δεκαταῖος[1] ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ ὄρος τὸν Αἷμον. Ἐνταῦθα ἀπήντων αὐτῷ οἱ Θρᾷκες οἱ αὐτόνομοι παρεσκευασμένοι ὡς κωλύσοντες τὴν πάροδον. Ὁρῶν δέ, ὅτι ἄλλη πάροδος οὐκ εἴη, Ἀλέξανδρος εὐθὺς ἐβουλεύσατο, διακινδυνευτέον[2] εἶναι, καὶ δεινῇ μάχῃ νικήσας ἐκράτησε τῶν στενῶν. Τὴν δὲ λείαν ὀπίσω πέμψας εἰς τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ θαλάττῃ[3] πρόσω ἐπορεύετο διὰ τοῦ Αἵμου εἰς Τριβαλλούς.

Σύρμος δὲ ὁ τῶν Τριβαλλῶν βασιλεὺς ἀκούσας τὸν στόλον Ἀλεξάνδρου παῖδας καὶ γυναῖκας προὔπεμψεν εἰς νῆσόν τινα τῶν ἐν τῷ Ἴστρῳ (Πεύκη ὄνομα τῇ νήσῳ ἐστίν), τὸ δὲ στράτευμα τοῖς Μακεδόσιν ἐν νάπῃ τινὶ ἐπὶ τῷ Λυγίνῳ ποταμῷ ἀπήντησεν. Καὶ πρῶτον μὲν οἱ Τριβαλλοὶ ἀνδρειότατα ὑπέμειναν· ὡς δὲ ἥ τε φάλαγξ πυκνὴ ἐνέβαλλεν εἰς αὐτοὺς καὶ οἱ ἱππεῖς κύκλῳ προσέπιπτον, τότε δὴ ἐτράπησαν διὰ τῆς νάπης εἰς τὸν ποταμόν. Καὶ ἀποθνήσκουσι μὲν τρισχίλιοι ἐν τῇ φυγῇ, ὀλίγοι δὲ ἐζωγρήθησαν, ὅτι ὕλη δασεῖα πρὸ τοῦ ποταμοῦ ἦν καὶ νὺξ ἐπιγενομένη τὴν δίωξιν ἐκώλυσεν. Αὐτῶν δὲ Μακεδόνων τελευτῆσαι λέγονται ἱππεῖς μὲν ἕνδεκα, πεζοὶ δὲ ἀμφὶ τοὺς τετταράκοντα.

Ἀπὸ δὲ τῆς μάχης τριταῖος[1] ἦλθεν Ἀλέξανδρος ἐπὶ τὸν Ἴστρον ποταμόν. Οὗτος μέγιστός ἐστι τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ποταμῶν καὶ πλείστην γῆν διέρχεται καὶ ἔθνη μαχιμώτατα. Ἐνταῦθα καταλαμβάνει ναῦς μακρὰς αὐτῷ ἡκούσας ἐκ Βυζαντίου διὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου[4]. Ταύτας πληρώσας τοξοτῶν καὶ ὁπλιτῶν τῇ νήσῳ ἐπέπλει, εἰς ἣν οἱ Τριβαλλοὶ καὶ οἱ Θρᾷκες πεφευγότες ἦσαν, καὶ ἐπειρᾶτο βιάζεσθαι τὴν ἀπόβασιν. Οἱ δὲ βάρβαροι ταύτην ἐκώλυσαν· ἦσαν γὰρ ὀλίγαι αἱ Ἀλεξάνδρου νῆες καὶ ἡ στρατιὰ οὐ πολλὴ ἡ ἐπ᾽ αὐτῶν.

Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος, ἀπαγαγὼν τὰς ναῦς, πέραν τοῦ Ἴστρου ἐλθεῖν μάλα ἐπεθύμησεν· ἤκουσε γὰρ τοὺς Γέτας τοὺς ἐκεῖ οἰκοῦντας μεγάλῃ δυνάμει ἐπὶ τῷ ποταμῷ συλλεγῆναι (ἦσαν γὰρ ἱππεῖς μὲν τετρακισχίλιοι, πεζοὶ δὲ πλείους τῶν μυρίων) ὡς κωλύσοντας, εἰ διαβαίνειν βούλοιτο. Ἐπὶ τούτους οὖν διαβαίνει ἔχων ἱππέας μὲν εἰς χιλίους καὶ πεντακοσίους, πεζοὺς δὲ εἰς τετρακισχιλίους. Διαβιβάζει δὲ τοὺς μὲν[5] ἐπὶ τῶν ἐλθουσῶν νεῶν, τοὺς δὲ[5] ἐν πλοίοις μονοξύλοις[6], οἵοις χρῶνται οἱ πρόσοικοι τοῦ

[1] δεκαταῖος, τριταῖος, 3. au dixième, au troisième jour. Gram. § 134, 1. | [2] διακινδυνεύω je risque le combat décisif. | [3] P. ex. à Neapolis et Eion. les ports de Philippes et d'Amphipolis. | [4] Les bateaux avaient donc fait, partant de la Macédoine, un grand contour par Bysanze à travers le Pont-Euxin et en remontant le cours du Danube. | [5] P. 11, 6. | [6] μονόξυλος, 2, fait d'un seul tronc.

ποταμοῦ ἐφ' ἁλιείᾳ καὶ λῃστείᾳ[1]. Καὶ καλῶς ἀποβαίνει[2] τὸ πρᾶγμα· διέβαινον γὰρ νυκτὸς πάντως ἀμελούμενοι[3] ὑπὸ τῶν πολεμίων, καὶ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ Ἀλέξανδρος αὐτὸς μὲν τὴν ἵππον ἐπήγαγε, τὴν δὲ φάλαγγα Νικάνωρ. Οἱ δὲ Γέται οὐδὲ τὴν πρώτην προσβολὴν ἐδέξαντο (παράδοξος[4] γὰρ αὐτοῖς ἡ τόλμα ἐφάνη Ἀλεξάνδρου, ὅτι ἄνευ γεφυρῶν ἐν μιᾷ νυκτὶ τὴν στρατιὰν διεβίβασεν), ἀλλ' εἰς τὴν πόλιν ἔφυγον ἀπέχουσαν τοῦ Ἴστρου ἕνα παρασάγγην. Ἐπεὶ δὲ προυχώρησαν οἱ Μακεδόνες, λείπουσιν αὖ[5] καὶ τὴν πόλιν οἱ Γέται κακῶς τετειχισμένην, καὶ λαβόντες τά τε παιδία καὶ τὰς γυναῖκας ἐπὶ τοὺς ἵππους φεύγουσιν εἰς τὰ ἔρημα[6]. Ἀλέξανδρος δὲ τήν τε πόλιν λαμβάνει καὶ τὴν λείαν πᾶσαν, ὅσην οἱ Γέται ἐλείποντο· κατασκάψας δὲ τὴν πόλιν ἔθυσεν ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ἴστρου Διὶ σωτῆρι καὶ Ἡρακλεῖ καὶ αὐτῷ τῷ Ἴστρῳ.

Ἐν τούτῳ δὲ τῷ χρόνῳ ἀφίκοντο πρέσβεις πρὸς Ἀλέξανδρον παρά τε τῶν ἄλλων ἐθνῶν προσοίκων τῷ Ἴστρῳ καὶ παρὰ Σύρμου τοῦ Τριβαλλῶν βασιλέως· καὶ παρὰ Κελτῶν δὲ[7] τῶν ἐπὶ τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ ᾠκισμένων ἧκον· πάντες δὲ ἔλεγον ἥκειν περὶ εἰρήνης καὶ φιλίας. Καὶ πᾶσιν ἐπόρισεν[8] Ἀλέξανδρος πιστὰ[9] καὶ ἔλαβεν· ἀπέπεμψε δὲ πάντας φίλους τε ὀνομάσας καὶ συμμάχους ποιησάμενος.

Μετὰ δὲ ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ, ἐπανερχομένῳ ἤδη δι' Ἀγριάνων[10] καὶ Παιόνων εἰς Μακεδονίαν, ἠγγέλθη, Κλεῖτόν τε τὸν Ἰλλυριὸν καὶ Γλαυκίαν, τὸν Ταυλαντίων[11] βασιλέα, ἀποστατῆσαι·[12] ἔφερον γὰρ οὗτοι, πολέμῳ ἀναγκασθέντες, τῷ Φιλίππῳ δασμούς· ὅτε δὲ Ἀλέξανδρος τοῦ πατρὸς ἀποθανόντος ἔπεμψε τοὺς τὸν φόρον ἀπαιτήσοντας, ἀπηρνήθησαν[13]. Βουλόμενος οὖν εὐθὺς δίκην παρὰ τῶν ἀποστατησάντων λαβεῖν[14] πορεύεται παρὰ τὸν Ἐριγόνα ποταμὸν ἐπὶ Πήλιον τὴν πόλιν, ἣν ἐφύλαττον οἱ ἀμφὶ Κλεῖτον[15] ὡς ὀχυρωτάτην τῆς χώρας. Ἐπεὶ δὲ Ἀλέξανδρος τὴν Γλαυκίου στρατιὰν τὴν τῷ συμμάχῳ βοηθήσασαν ἐφυγάδευσε, Κλεῖτος τὴν πόλιν καταφλέξας[16] ἀπηλλάγη πρὸς Γλαυκίαν εἰς Ταυλαντίους.

[1] Pour la pêche et la piraterie. | [2] ἀποβαίνει cela réussit. | [3] Sans être aperçus. [4] παράδοξος, 2. contre toute attente, incroyable, étonnant. | [5] De nouveau. | [6] C. à. d. dans les steppes de l'intérieur. | [7] καὶ — δέ aussi, et même. | [8] πορίζω ici : je donne. [9] τὰ πιστά gages, garanties de fidélité. | [10] Les Agrianes demeuraient au S. O. des Triballes et au N. E. des Péoniens. | [11] Les Taulantes étaient une petite peuplade autour d'Epidamne. | [12] ἀποστατέω je fais défection. | [13] ἀπ-αρνέομαι DP., je refuse. [14] δίκην λαμβάνω tirer vengeance, punir. | [15] οἱ ἀμφὶ (περὶ) Κλεῖτον Clitus et ses gens. Gram. § 143, rem. | [16] κατα-φλέγω je réduis en cendres.

89. Soulèvement de Thèbes et sa destruction.

Arr. An. I, 7, 1-I, 11, 3.

Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ διῆλθε τὴν Ἑλλάδα ὁ λόγος, Ἀλέξανδρον τελευτῆσαι τὸν βίον ἐν Ἰλλυριοῖς, καὶ πιθανὸς[1] ἦν τοῖς πολλοῖς[2]· χρόνον γὰρ ἀπῆν[3] οὐκ ὀλίγον, καὶ ἀγγελία οὐδεμία παρ' αὐτοῦ ἤγγελτο, ὥστε, ὅπερ φιλεῖ[4] γενέσθαι ἐν τοῖς τοιούτοις, ᾤοντο πάντες, ἃ ἕκαστος ἤλπιζεν. Τοῦτο δὴ τοὺς Θηβαίους εἰς ἀπόστασιν ἐπῆρεν, μισοῦντας μὲν πάλαι τὴν τῶν Μακεδόνων ἡγεμονίαν, ἐπιθυμοῦντας δὲ τῆς τῶν πατέρων ἐλευθερίας. Καὶ τῆς Μακεδονικῆς φρουρᾶς, ἣ ἐν τῇ Καδμείᾳ ἐφρούρει, τοὺς μὲν κατέσφαξαν, τοὺς δὲ λοιποὺς κατέκλεισαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν· τοῦτο δὲ πράξαντες πρὸς Ἀθηναίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας πρέσβεις ἔπεμψαν, ἵνα πείσειαν καὶ τούτους κοινωνεῖν τῆς ἀποστάσεως.

Ἀκούσας δὲ τὰ[5] τῶν Θηβαίων Ἀλέξανδρος οὐδαμῶς[6] ἠμέλησεν, ἀλλ' ἐβουλεύσατο ὡς τάχιστα ἀπάγειν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἄγων δὲ διὰ Μακεδονίας ἀφικνεῖται ἑβδομαῖος[7] εἰς Πελίναν τῆς Θετταλίας· ἐκεῖθεν δὲ ὁρμηθεὶς ἕκτῃ ἡμέρᾳ εἰσβάλλει εἰς τὴν Βοιωτίαν, ὥστε οἱ Θηβαῖοι οὐ πρόσθεν ἤκουσαν αὐτὸν ἐντὸς Πυλῶν[8] ὄντα, πρὶν ἐν Ὀγχηστῷ[9] ἦν σὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ. Καὶ τότε δὲ οἱ πράξαντες τὴν ἀπόστασιν θαρρεῖν ἐκέλευσαν τὸ πλῆθος, διισχυριζόμενοι[10] Ἀλέξανδρον τελευτῆσαι ἐν Ἰλλυριοῖς, ἄλλον δέ τινα ἥκειν Ἀλέξανδρον, καὶ χρόνον μέν τινα ἔπεισαν τοὺς πολλούς[2].

Ὁ δὲ βασιλεὺς ὁρμήσας ἐξ Ὀγχηστοῦ τῇ ὑστεραίᾳ[11] προσῆγε πρὸς τὴν πόλιν τῶν Θηβαίων κατὰ τὸ τοῦ Ἰολάου τέμενος[12]· οὗ δὴ καὶ ἐστρατοπέδευσεν, ἐλπίζων τοὺς Θηβαίους κάλλιον βουλεύσεσθαι καὶ πρεσβεύσεσθαι περὶ εἰρήνης. Ἀλλ' ἐψεύσθη ταύτης τῆς ἐλπίδος[13] ὁ βασιλεύς· οἱ γὰρ Θηβαῖοι ἐκθέοντες ἐκ τῆς πόλεως ἠκόντιζον εἰς τοὺς προφύλακας καὶ ἀπέκτειναν τῶν Μακεδόνων οὐ πολλούς. Ἀλέξανδρος δ' ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐτοὺς τῶν ψιλῶν καὶ τοξοτῶν μέρος, καὶ οὗτοι οὐ χαλεπῶς ἐτρέψαντο

[1] πιθανός, 3. vraisemblable. | [2] οἱ πολλοί le plus grand nombre. Gram. § 136, rem. 1. | [3] De ἄπ-ειμι. | [4] Aime, c. à. d. a coutume. | [5] Les évènements. | [6] Nullement, en aucune manière. | [7] V. p. 85, 1. | [8] C. à. d. les Thermopyles. | [9] Onchestos dans le territoire d'Haliarte, près du lac Copaïs, était éloigné de Thèbes de cinquante stades (une lieue et demie) seulement. | [10] δι-ισχυρίζομαι j'affirme. | [11] Sup. ἡμέρᾳ. | [12] Iolaos, l'ami et le cocher d'Héraclès, était adoré à Thèbes comme un dieu. [13] ψεύδομαι τῆς ἐλπίδος je me trompe dans mon espérance.

τοὺς πολεμίους. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ λαβὼν τὴν στρατιὰν πᾶσαν καὶ περιελθὼν περὶ τὴν πόλιν ἐστρατοπέδευσε κατὰ τὰς πύλας τὰς φερούσας ἐπ' Ἐλευθεράς τε καὶ τὴν Ἀττικήν, ἵνα ἐγγὺς εἴη τῶν Μακεδόνων τῶν ἐν τῇ Καδμείᾳ. Οἱ γὰρ Θηβαῖοι τὴν Καδμείαν ἐφρούρουν διπλῷ χάρακι[1] ἀποτειχίσαντες. Ἀλέξανδρος δὲ διέτριβε πρὸς αὐτῇ κατεστρατοπεδευκώς· ἤθελε γὰρ μᾶλλον διὰ φιλίας ἐλθεῖν[2] τῇ πόλει ἢ διὰ μάχης. Ἔνθα δὴ[3] τῶν Θηβαίων οἱ μὲν τὰ βέλτιστα εἰς τὸ κοινὸν γιγνώσκοντες ἐξελθεῖν ὥρμηντο[4] παρ' Ἀλέξανδρον, συγγνώμην αἰτήσοντες τῷ πλήθει τῆς ἀποστάσεως· οἱ δὲ τὴν ἀπόστασιν πράξαντες ἠναντιοῦντο καὶ ἦρον τὸ πλῆθος εἰς τὸν πόλεμον· Ἀλέξανδρος δὲ οὐδ' ὥς[5] τῇ πόλει προσέβαλεν.

Περδίκκας δὲ οὐκ ἠνείχετο πολλὰς ἡμέρας ἀργῶν[6] καί ποτε, οὐκ ἀναμείνας παρ' Ἀλεξάνδρου τὸ εἰς τὴν μάχην σύνθημα, αὐτὸς ἐπλησίαζε τῷ χάρακι[1], καὶ διασπάσας αὐτὸν ἐνέβαλεν εἰς τῶν Θηβαίων τοὺς προφύλακας. Τούτῳ δὲ εἵπετο Ἀμύντας ἔχων τὴν ἑαυτοῦ τάξιν, καὶ ὁρῶν ταῦτα Ἀλέξανδρος, ἵνα μὴ μόνοι κινδυνεύσειαν οἱ περὶ Περδίκκαν[7], ἐπῆγε καὶ τὴν ἄλλην στρατιάν. Ἔνθα δὴ[3] Περδίκκας, πειραθεὶς εἴσω τοῦ δευτέρου χάρακος ἐλθεῖν, ἐβλήθη τε καὶ ἀπεκομίσθη κακῶς ἔχων εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ χαλεπῶς ἐσώθη ἀπὸ τοῦ τραύματος· οἱ δὲ περὶ αὐτὸν ἐφυγάδευσαν τοὺς πολεμίους καὶ ἐδίωκον μέχρι τοῦ Ἡρακλείου[8]. Ἐντεῦθεν δέ, ἐπιστρεψάντων αὖθις σὺν βοῇ τῶν Θηβαίων, φυγὴ τῶν Μακεδόνων γίγνεται, καὶ Εὐρυβώτας τε ὁ Κρὴς πίπτει ὁ τοξάρχης[9] καὶ αὐτῶν τῶν τοξοτῶν εἰς ἑβδομήκοντα. Κἀν τούτῳ Ἀλέξανδρος ὁρῶν τοὺς μὲν ἑαυτοῦ φεύγοντας, τοὺς δὲ Θηβαίους λελυκότας ἐν τῇ διώξει τὴν τάξιν, ἐμβάλλει εἰς τούτους συντεταγμένῃ τῇ φάλαγγι· οἱ δὲ[10] εἴργουσι τοὺς πολεμίους εἴσω τῶν πυλῶν καὶ συνεισπίπτουσιν[11] αὐτοῖς εἴσω τοῦ τείχους. Ἔνθα δὴ[3] δεινὸς γίγνεται φόνος· οἱ γὰρ Μακεδόνες, μᾶλλον δ' ἔτι Φωκεῖς τε καὶ Πλαταιεῖς, οἳ ἦσαν πολλοὶ ἐν τῷ Ἀλεξάνδρου στρατεύματι, τοὺς Θηβαίους οὐδενὶ κόσμῳ[12] ἀπέκτεινον, τοὺς μὲν ἐν ταῖς οἰκίαις, τοὺς δὲ εἰς ἄμυναν τετραμμένους[13], τοὺς δὲ καὶ πρὸς ἱεροῖς ἱκετεύοντας, οὔτε γυναικῶν οὔτε παίδων φειδόμενοι.

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ συγκαλέσας τῶν Ἑλλήνων, ὅσοι αὐτῷ συνεστρατεύοντο,

[1] ὁ χάραξ, κος la palissade, le retranchement. | [2] διὰ φιλίας ἐλθεῖν s'entendre à l'amiable. | [3] P. 18, 5; Gram. § 75, rem. 1. | [4] ὥρμημαι ici : je suis prêt. | [5] (Gram. § 75, rem. 1) pas même ainsi ; pas encore. | [6] ἀργέω je suis inactif, oisif. | [7] P. 86, 12. | [8] τὸ Ἡράκλειον le sanctuaire d'Héraclès. | [9] ὁ τοξάρχης le chef des archers. [10] οἱ δέ se rapporte à φάλαγγι. | [11] συν-εισ-πίπτω je pénètre en même temps avec. [12] Sans aucun ordre, sans distinction. | [13] εἰς ἄμυναν τραπέσθαι se disposer à se défendre.

συνεβουλεύετο περὶ τῆς πόλεως· ἐψηφίσαντο δὲ τὴν μὲν πόλιν κατασκάψαι εἰς ἔδαφος[1], παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας καὶ ὅσοι ὑπελείποντο τῶν Θηβαίων, πλὴν τῶν ἱερέων καὶ τῶν ἱερειῶν, ἀνδραποδίσαι. Τῆς δὲ Πινδάρου τοῦ ποιητοῦ οἰκίας καὶ τῶν ἐκγόνων τοῦ Πινδάρου ἐφείσατο Ἀλέξανδρος αἰδοῖ[2] Πινδάρου.

Τῶν μὲν Μακεδόνων ἐτελεύτησαν πλείους τῶν πεντακοσίων, τῶν δὲ Θηβαίων ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους, αἰχμάλωτα δὲ σώματα συνήχθη πλείω τῶν τρισμυρίων· τοὺς δ' αἰχμαλώτους λαφυροπωλήσας[3] ἤθροισεν ἀργυρίου τάλαντα τετρακόσια καὶ τετταράκοντα.

Οἱ δ' ἄλλοι Ἕλληνες, ὡς ἠγγέλθη αὐτοῖς τῶν Θηβαίων τὸ πάθος, σφόδρα ἐταράχθησαν· ἐφοβοῦντο γάρ, μὴ ταὐτὰ πάσχοιεν τοῖς Θηβαίοις[4]. Καὶ οἱ μὲν Ἀρκάδες, ὅσοι ὡρμήθησαν βοηθήσοντες τοῖς Θηβαίοις, θανάτῳ ἐζημίωσαν τοὺς συμβουλεύσαντας τὴν βοήθειαν. Ἀθηναῖοι δέ, ἐκλεξάμενοι τοὺς ἐπιτηδειοτάτους, δέκα πρέσβεις ἔπεμψαν, κελεύσαντες λέγειν τῷ βασιλεῖ, χαίρειν τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, ὅτι Ἀλέξανδρος σῶς ἐπανῆλθεν ἐξ Ἰλλυριῶν καὶ Τριβαλλῶν, καὶ ὅτι Θηβαίους τῆς ἀποστάσεως ἐτιμωρήσατο. Ὁ δὲ τῇ μὲν πρεσβείᾳ φιλανθρώπως ἀπεκρίνατο, ἐπιστολὴν δὲ γράψας πρὸς τὸν δῆμον ἐξῄτει τοὺς περὶ Δημοσθένη καὶ Λυκοῦργον[5]· τούτους γὰρ αἰτίους ἔφασκεν εἶναι τῆς τε ἐν Χαιρωνείᾳ συμφορᾶς καὶ τῆς τῶν Ἀθηναίων πρὸς Μακεδόνας ἔχθρας. Ἀθηναῖοι δὲ ἐπρεσβεύσαντο αὖθις παρ' Ἀλέξανδρον δεόμενοι παύσασθαι τῆς ὀργῆς, καὶ ὁ βασιλεύς, ἅμα μὲν αἰδοῖ[2] τῆς πόλεως, ἅμα δὲ σπουδῇ[6] τῆς εἰς τὴν Ἀσίαν στρατείας, ἐπαύσατο ὀργιζόμενος.

Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος ἐπανῆλθεν Ἀλέξανδρος εἰς Μακεδονίαν, καὶ θυσίας θύσας μεγάλας Διὶ τῷ Ὀλυμπίῳ τὸν χειμῶνα διέτριβε συντόνως[7] παρασκευαζόμενος πρὸς τὸν ἐπὶ τοὺς Πέρσας πόλεμον.

90. L'expédition en Asie jusqu'au combat du Granique.

Arr. An. I, 11, 3-I, 16, 7.

Ἅμα δὲ τῷ ἦρι[8] ἀρχομένῳ ἐξελαύνει ἐφ' Ἑλλησπόντου, τὰ μὲν κατὰ Μακεδονίαν καὶ τοὺς Ἕλληνας Ἀντιπάτρῳ ἐπιτρέψας· αὐτὸς δὲ ἦγε πεζοὺς μὲν σὺν ψιλοῖς τε καὶ τοξόταις οὐ πολλῷ πλείους τῶν τρισμυρίων,

[1] εἰς ἔδαφος de fond en comble. | [2] Par respect. | [3] λαφυροπωλέω je vends comme butin. | [4] ταὐτὰ τοῖς Θηβ. le même sort que les Thébains. Gram. § 169, 3. | [5] Démosthènes, Lycurgue et leurs partisans (voyez p. 86. 15), c. à. d. les chefs du parti des patriotes. | [6] Ardeur, empressement à exécuter. | [7] Avec zèle, sans relâche. | [8] τὸ ἦρ, ἦρος, contracté de ἔαρ, ἔαρος. Gram. § 125.

ἱππέας δὲ ὑπὲρ τοὺς πεντακισχιλίους. Ἦν δὲ αὐτῷ ὁ στόλος πρῶτον μὲν ἐπ' Ἀμφίπολιν καὶ τὰ στόματα τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ, ἔπειτα δ' ἐπ' Ἄβδηρα καὶ Μαρώνειαν, πόλεις Ἑλληνίδας ἐπὶ θαλάττῃ ᾠκισμένας. Ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸν Ἕβρον ποταμὸν ἀφικόμενος διαβαίνει τοῦτον εὐπετῶς, καὶ ὁμοίως ὕστερον περάσας τὸν Μέλανα ποταμὸν ἀφικνεῖται εἰς Σηστὸν ἐν εἴκοσι ταῖς πάσαις[1] ἡμέραις ἀπὸ τῆς οἴκοθεν ἐξόδου.

Ἐντεῦθεν δὲ τὸν μὲν Παρμενίωνα τῶν πεζῶν τοὺς πολλοὺς καὶ τὴν ἵππον πᾶσαν διαβιβάσαι ἐκέλευσεν εἰς Ἄβυδον, καὶ διεβίβασε τριήρεσι μὲν ἑκατὸν καὶ ἑξήκοντα, πλοίοις δὲ ἄλλοις πολλοῖς· αὐτὸς δέ, ὡς οἱ πλεῖστοι λέγουσιν, ἐξ Ἐλαιοῦντος εἰς τὸν Ἀχαιῶν λιμένα[2] ἐποιήσατο τὸν πλοῦν. Καὶ κατὰ μέσον τὸν πόρον[3] ἔσφαξε ταῦρον τῷ Ποσειδῶνι καὶ ἔσπεισε Νηρηίσιν[4] ἐκ φιάλης[5] χρυσῆς εἰς τὴν θάλατταν. Λέγουσι δὲ καὶ πρῶτον αὐτὸν ἐκ τῆς νεὼς ἅλασθαι εἰς τὴν γῆν τὴν Ἀσίαν καὶ βωμοὺς ἱδρύσασθαι Διὸς καὶ Ἀθηνᾶς καὶ Ἡρακλέους[4]. Ἀπελθὼν δὲ εἰς Ἴλιον ἔθυσε τῇ Ἀθηνᾷ καὶ τῷ Πριάμῳ, καὶ ἐστεφάνωσεν αὐτὸς τὸν Ἀχιλλέως τάφον (Ἡφαιστίωνα δὲ λέγουσι τὸν Πατρόκλου τάφον στεφανῶσαι), καὶ ἐμακάρισεν Ἀλέξανδρος Ἀχιλλέα, ὅτι Ὅμηρος αὐτῷ γένοιτο κήρυξ εἰς τὴν ἔπειτα μνήμην[6].

Ἐξ Ἰλίου δὲ εἰς Ἀρίσβην ἧκεν, οὗ πᾶσα ἡ δύναμις ἐστρατοπεδεύκει, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ[7] εἰς Περκώτην· τῇ δὲ ἄλλῃ[7] πρὸς τῷ Πρακτίῳ ποταμῷ ἐστρατοπέδευσεν, ὃς ῥέων ἐκ τῶν Ἰδαίων ὀρῶν ἐμβάλλει εἰς θάλατταν τὴν μεταξὺ τοῦ Ἑλλησπόντου τε καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου. Μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον ἤκουσε, κατασκόπους προπέμψας, ὅτι οἱ τῶν Περσῶν στρατηγοὶ ἐστρατοπεδευκότες εἶεν πρὸς Ζελείᾳ τῇ πόλει σὺν τῇ ἵππῳ τῇ βαρβαρικῇ καὶ τοῖς Ἕλλησι τοῖς μισθοφόροις.

Ἐκ τούτου δὴ Ἀλέξανδρος προὐχώρει ἐπὶ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν συντεταγμένῳ τῷ στρατῷ· εἶχε δὲ τὴν μὲν τῶν ὁπλιτῶν φάλαγγα διπλῆν[8], τοὺς δὲ ἱππέας κατὰ τὰ κέρατα[9] ἦγε, τὰ δὲ σκευοφόρα ὄπισθεν ἕπεσθαι ἐκέλευσεν. Ἐπεὶ δὲ οὐ πολὺ ἀπεῖχε τοῦ Γρανικοῦ ποταμοῦ, ἀπήγγειλαν οἱ κατάσκοποι, τοὺς Πέρσας πέραν ἐπὶ τῷ Γρανικῷ συντετάχθαι ὡς εἰς μάχην.

[1] En tout. Gram. § 142, 1. *b*. | [2] Ἀχαιῶν λιμήν est le nom d'une petite baie sur la côte N. O. de la Troade, non loin du promontoire Sigée ; c'est là que le Scamandre se jette dans la mer. | [3] Au milieu de la traversée. Gram. § 141, 2. | [4] La plus célèbre des filles de Nérée était Thétis, la mère d'Achille, dont Alexandre voulait descendre par sa mère, tandis qu'il prétendait être par son père un descendant d'Héraclès. | [5] ἡ φιάλη la coupe. | [6] ἡ ἔπειτα μνήμη la gloire auprès de la postérité. [7] Suppl. ἡμέρᾳ. | [8] A cause de l'étroitesse du chemin, il forma deux colonnes rangées chacune dans l'ordre de la phalange. | [9] En longue colonne.

Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος μὲν τὴν στρατιὰν πᾶσαν συνέταττεν ὡς μάχην ποιησόμενος· Παρμενίων δὲ προσελθὼν ἔλεγεν Ἀλεξάνδρῳ τάδε· « Ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ βασιλεῦ, ἀγαθὸν εἶναι στρατοπεδεύσασθαι ἐπὶ τῇ τοῦ ποταμοῦ ὄχθῃ, ὡς ἔχομεν[1]. Τοὺς γὰρ πολεμίους οὐκ εἰκός ἐστι τολμήσειν πλησίον ἡμῶν αὐλισθῆναι, καὶ ταύτῃ[2] νυκτὸς ἐπελθούσης ἀπάξουσι τὸ στρατόπεδον, ὥστε αὔριον εὐπετῶς διαβιβῶμεν τὸ στράτευμα. Νῦν δὲ οὐκ ἂν διαβιβάσαιμεν ἀκινδύνως· ὁ γὰρ ποταμὸς βαθύς, αἱ δὲ ὄχθαι αὗται, ὁρᾷς, ὅτι ὑψηλόταται καὶ ἀπότομοί εἰσιν· καὶ τὸ πρῶτον σφάλμα[3] εἴς τε τὰ παρόντα καὶ εἰς τὸν ἅπαντα πόλεμον χαλεπὸν ἂν εἴη. » Ἀλέξανδρος δέ· « Ταῦτα μέν », ἔφη, « ὦ Παρμενίων, γιγνώσκω κἀγώ. Αἰσχύνομαι δέ, εἰ τὸν μὲν Ἑλλήσποντον εὐπετῶς ἐπέρασα, ὁ δὲ ποταμὸς οὗτος, μικρὸν ῥεῦμα[4], κωλύσει ἡμᾶς· ἐπιχειρῶμεν οὖν ὡς ἔχομεν[5] τῷ ἔργῳ ».

Μετὰ δὲ ταῦτα Παρμενίωνα μὲν ἀπέπεμψεν τοῦ ἀριστεροῦ κέρως ἡγησόμενον, αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸ δεξιὸν παρῆλθεν. Καὶ χρόνον μέν τινα ἀμφότερα τὰ στρατεύματα ἡσυχίαν ἦγεν, καὶ σιγὴ ἦν πολλὴ ἀμφοτέρωθεν. Οἱ γὰρ Πέρσαι προσέμενον τοὺς Μακεδόνας ὡς ἐπιχειρήσοντες αὐτοῖς ἀναβαίνουσιν ἐκ τοῦ ποταμοῦ. Ἀλέξανδρος δὲ ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἕπεσθαι καὶ ἄνδρας ἀγαθοὺς γενέσθαι ἐκέλευσεν. Καὶ τὸν μὲν Ἀμύνταν καὶ Πτολεμαῖον ἐκέλευσε διαβαίνειν ἔχοντας τούς τε ἱππέας καὶ τοὺς Παίονας καὶ τῶν πεζῶν μίαν τάξιν, αὐτὸς δὲ ἄγων τὸ δεξιὸν κέρας ὑπὸ σαλπίγγων[6] ἐμβαίνει εἰς τὸν ποταμόν· οἱ δὲ εἵποντο ἀλαλάζοντες. Ἔνθα δὴ μάχη γίγνεται καρτερά· οἱ μὲν γὰρ Πέρσαι ἄνωθεν ἀκοντίζοντες εἰς τοὺς πολεμίους ἐκώλυον τὴν ἔκβασιν, οἱ δὲ Μακεδόνες κάτωθεν ἀναβαίνοντες δεινότατα ἐπόνουν. Καὶ πρῶτον μέν, καίπερ[7] ἰσχυρότατα μαχόμενοι, ἐκακοπάθουν[8] ὑπὸ τῶν πολεμίων· τῷ τε πλήθει ἐλαττούμενοι[9] καὶ ἀντιτεταγμένοι τῷ κρατίστῳ τῆς Περσικῆς ἵππου μέρει κατεκόπησαν οἱ πρῶτον ἀναβαίνοντες· ἐπεὶ δὲ Ἀλέξανδρος αὐτὸς πλησιάσας ἔχων τὸ δεξιὸν κέρας ἐνέβαλεν εἰς τοὺς Πέρσας, ἐπλεονέκτησαν[9] ἤδη οἱ Μακεδόνες, καὶ ἦν μὲν ἀπὸ τῶν ἵππων ἡ μάχη, πεζομαχίᾳ δὲ μᾶλλον ἐῴκει· συνεχόμενοι[10] γὰρ ἵπποι τε ἵπποις καὶ ἄνδρες ἀνδράσιν ἠγωνίζοντο. Καὶ Ἀλεξάνδρῳ αὐτῷ συντρίβεται[11] τὸ δόρυ ἐν τῇ μάχῃ, ἄλλο δὲ λαβὼν καὶ ὁρῶν Μιθριδάτην, τὸν Δαρείου γαμβρόν[12], πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων προιππεύοντα[13] καὶ ἐπάγοντα ὥσπερ ἔμβολον[14] τῶν ἱππέων, ἐλαύνει καὶ αὐτὸς[15] πρὸ τῶν

[1] *Ut sumus* c. à. d. armés. | [2] Pour cette raison. | [3] Échec. | [4] Fleuve. | [5] C. à. d. immédiatement. | [6] Au son des trompettes. | [7] Règle 30. | [8] κακοπαθέω je suis maltraité. | [9] ἐλαττόομαι je suis plus petit, inférieur; πλεονεκτέω j'ai l'avantage. [10] συν-έχομαι je rencontre. | [11] συν-τρίβω je brise. | [12] ὁ γαμβρός le gendre. | [13] προϊππεύω je chevauche en avant. | [14] ὁ ἔμβολος le coin. | [15] De même.

ἄλλων· καὶ παίσας εἰς τὸ πρόσωπον τῷ δόρατι καταβάλλει τὸν Μιθριδάτην. Ἐν δὲ τούτῳ Ῥοισάκης ἐπελαύνει τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ παίει Ἀλεξάνδρου τὴν κεφαλὴν τῇ κοπίδι[1], καὶ τοῦ μὲν κράνους τι ἀπέκοψε, τὴν δὲ πληγὴν ἐδέξατο τὸ κράνος. Καὶ καταβάλλει καὶ τοῦτον Ἀλέξανδρος παίσας τῇ λόγχῃ διὰ τοῦ θώρακος εἰς τὸ στέρνον. Σπιθριδάτης δὲ ἀνετέτατο μὲν ἤδη ἐπ' Ἀλέξανδρον τὴν κοπίδα, ὁρῶν δὲ Κλεῖτος ὁ Δρωπίδου παίει κατὰ τοῦ ὤμου καὶ ἀποκόπτει τὸν ὦμον τοῦ Σπιθριδάτου σὺν τῇ κοπίδι.

Καὶ οἱ Πέρσαι, πιεζόμενοι μὲν ἤδη πανταχόθεν ὑπὸ τῶν ἱππέων, πολλὰ δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ψιλῶν βλαπτόμενοι ἐγκλίνουσιν ἐνταῦθα πρῶτον, ὅπου Ἀλέξανδρος ἐμάχετο· ἔπειτα δὲ καὶ ἡ ἄλλη στρατιὰ πᾶσα εἰς φυγὴν ἐτράπετο. Ὕστατοι δ' ἀντεῖχον μόνοι οἱ Ἕλληνες μισθοφόροι. Τούτοις οὖν τὴν φάλαγγα ἐπαγαγὼν καὶ τοὺς ἱππέας πανταχόθεν κατακόπτει αὐτούς, ὥστε διέφυγε μὲν οὐδείς, ἐζωγρήθησαν δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. Καὶ τῶν μὲν Περσικῶν ἱππέων ἀπέθανον εἰς χιλίους, Μακεδόνων δὲ τῶν ἑταίρων[2] ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι καὶ πέντε ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ (καὶ τούτων χαλκαὶ εἰκόνες ἐν Δίῳ[3] εἰσίν, Ἀλεξάνδρου κελεύσαντος Λύσιππον ποιῆσαι, ὅσπερ καὶ Ἀλέξανδρον μόνος προκριθεὶς ἔπλασεν), τῶν δὲ ἄλλων ἱππέων ὑπὲρ τοὺς ἑξήκοντα, πεζοὶ δὲ εἰς τοὺς τριάκοντα. Καὶ τούτους μὲν τῇ ὑστεραίᾳ ἔθαψεν Ἀλέξανδρος σὺν τοῖς ὅπλοις καὶ ἄλλῳ κόσμῳ, τῶν δὲ τραυματισθέντων πολλὴν εἶχεν ἐπιμέλειαν· ἔθαψε δὲ καὶ τῶν Περσῶν τοὺς ἡγεμόνας καὶ τοὺς μισθοφόρους Ἕλληνας, οἳ σὺν τοῖς πολεμίοις στρατεύοντες ἀπέθανον· ὅσους δὲ αὐτῶν αἰχμαλώτους ἔλαβε, τούτους δήσας ἐν πέδαις εἰς Μακεδονίαν ἀπέπεμψεν ἐργάζεσθαι[4], ὅτι Ἕλληνες ὄντες Ἕλλησιν ὑπὲρ τῶν βαρβάρων ἐμάχοντο. Ἀποπέμπει δὲ καὶ εἰς Ἀθήνας τριακοσίας πανοπλίας Περσικὰς ἀνάθημα τῇ Ἀθηνῇ ἐν ἀκροπόλει, καὶ ἐπίγραμμα ἐπιγραφῆναι ἐκέλευε τόδε·

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ
ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΛΗΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ
ΑΠΟ[5] ΤΩΝ ΒΑΡΒΑΡΩΝ ΤΩΝ ΤΗΝ ΑΣΙΑΝ
ΚΑΤΟΙΚΟΥΝΤΩΝ.

[1] ἡ κοπίς, ίδος sabre court et recourbé. | [2] ἑταῖροι les compagnons d'armes du roi; c'était l'élite de la cavalerie macédonienne, qui formait la garde du corps du roi. [3] Dion, ville de Macédoine, où se trouvaient aussi les statues des rois de Macédoine, exposées dans un temple. Ce groupe célèbre de vingt-cinq statues d'airain (ἡ εἰκών, όνος) fut transporté plus tard à Rome. | [4] Aux travaux publics. | [5] ἀπό dans les inscriptions relatant une victoire désigne l'adversaire auquel le butin a été pris.

91. Alexandre s'avance jusqu'à Gordium et Tarse.

Arr. An. I, 17 — II, 4.

Μετὰ ταύτην τὴν ἐπὶ Γρανικῷ νίκην Ἀλέξανδρος ἐπὶ Σάρδεων προὐχώρει. Καὶ ἀπέχοντος αὐτοῦ ὅσον ἑβδομήκοντα σταδίους Σάρδεων ἧκον Μιθρίνης τε ὁ φρούραρχος τῆς ἀκροπόλεως καὶ Σαρδιανῶν οἱ δυνατώτατοι, καὶ ἐνεχείρισαν οἱ μὲν τὴν πόλιν, ὁ δὲ Μιθρίνης τὴν ἄκραν καὶ τὰ χρήματα. Καταλιπὼν δὲ ἐν Σάρδεσι Παυσανίαν ἔχοντα φρουρὰν ἱκανὴν αὐτὸς ἐπορεύετο εἰς Ἔφεσον. Λαμβάνει δὲ καὶ ταύτην τὴν πόλιν ἄνευ μάχης· τοὺς δὲ φόρους, ὅσους τοῖς βαρβάροις ἀπέφερον[1] οἱ Ἐφέσιοι μέχρι νῦν, τῇ Ἀρτέμιδι τελεῖν[2] ἐκέλευσεν. Καὶ ἔθυσεν αὐτὸς θυσίαν τῇ Ἀρτέμιδι καὶ πομπὴν ἔπεμψε[3] σὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ ὡπλισμένῃ τε καὶ ὡς εἰς μάχην τεταγμένῃ. Ἐκ δὲ τούτου αἱ πλεῖσται πόλεις τῆς τε Αἰολίδος καὶ τῆς Ἰωνίας διὰ πρέσβεων ἀμαχεὶ προσεχώρησαν[4] τῷ βασιλεῖ πλὴν Μιλήτου· ταύτην δὲ ἐν ὀλίγῳ αἱρεῖ πολιορκίᾳ.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Καρίας ἐπορεύετο, ὅτι ἐν Ἁλικαρνασσῷ συνειλέχθαι οὐκ ὀλίγην δύναμιν τῶν τε βαρβάρων καὶ Ἑλληνικῶν ξένων ἤκουσεν. Ὅσαι δὲ πόλεις μεταξὺ Μιλήτου καὶ Ἁλικαρνασσοῦ ἦσαν, ταύτας ἐξ ἐφόδου[5] ἔλαβε πάσας· Ἁλικαρνασσὸν δὲ ἥ τε φύσις τοῦ χωρίου ὀχυρωτάτην ἐποίει, καὶ τότε τῆς τε πόλεως καὶ πάσης τῆς κάτω Ἀσίας[6] καὶ τοῦ ναυτικοῦ παντὸς ἡγεμὼν ἦν Μέμνων ὁ Ῥόδιος, ἀνὴρ πολεμικώτατος καὶ ἀνδρειότατος. Καὶ μὴν οὗτος ὁ ἀνὴρ ἐπιπονωτάτην ἐποίησε τὴν πολιορκίαν τοῖς Μακεδόσιν· πολλὰ γὰρ πράγματα αὐτοῖς παρεῖχεν ἐκδρομὰς ἐπεξερχόμενος[7] καὶ πύργους ταῖς μηχαναῖς ἀντοικοδομῶν[8] καὶ τὰ τείχη κατασεσεισμένα ἀνατειχίζων[9] καὶ τὰς μηχανὰς κατακάων. Οὕτως ἐξ μῆνας ἀνδρειότατα ἀντεῖχεν· τέλος[10] δὲ ἠναγκάσθη ἀπολιπεῖν πόλιν, καὶ νυκτὸς κατακαύσας τοὺς λιθίνους πύργους καὶ τὰς στοὰς[11] καὶ τὰς οἰκίας τὰς πλησίον τοῦ τείχους ἀπεχώρησεν εἰς τὴν ἄκραν. Γιγνώσκων δὲ ὁ βασιλεὺς τὴν ἄκραν δυσάλωτον οὖσαν ἔλυσε τὴν πολιορκίαν, καὶ θάψας τοὺς νεκροὺς τὰς μὲν μηχανὰς εἰς Τράλλεις ἀπαγαγεῖν ἐκέλευσε, τὴν δὲ πόλιν εἰς ἔδαφος[12] κατέσκαψεν. Τῆς δὲ Καρίας φυλακὴν καταλιπὼν ἱκανὴν Παρμενίωνα

[1] ἀπο-φέρω je paie. j'acquitte (comme chose due. Gram. § 182. 4. fin). | [2] τελέω ici : je paie. | [3] πομπὴν πέμπω je fais un cortège solennel, une procession. | [4] προσχωρέω je me rallie à, je capitule. | [5] A la première attaque. | [6] ἡ κάτω Ἀσία (l'Asie inférieure) l'Asie Mineure. | [7] ἐκδρομὰς ἐπ-εξ-έρχομαι je fais des sorties. | [8] π. τ. μ. ἀντ. élever des tours contre les machines des assiégeants. | [9] ἀνα-τειχίζω je rebâtis. [10] A la fin. | [11] αἱ στοαί les arsenaux. | [12] P. 89, 1.

μὲν πέμπει ἐπὶ Σάρδεων καὶ κελεύει ἀπὸ Σάρδεων ἐπὶ Φρυγίαν πορεύεσθαι, αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὰς ἐν Λυκίᾳ τε καὶ Παμφυλίᾳ πόλεις στέλλεται. Προσκτᾶται δὲ καὶ ταύτας ταχέως, τὰς μὲν πείσας[1], Τελμισσόν τε καὶ Πίναρα καὶ Ξάνθον καὶ Πάταρα καὶ ἄλλα πολίσματα εἰς τριάκοντα, τὰς δὲ καὶ βίᾳ, Ἄσπενδον καὶ Σαγαλασσόν.

Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς Γόρδιον ἐπορεύθη· ἔστι δὲ τὸ Γόρδιον τῆς Φρυγίας τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντου, ᾤκισται δὲ ἐπὶ τῷ Σαγγαρίῳ ποταμῷ. Ἐνταῦθα ἀπήντησεν Ἀλεξάνδρῳ Παρμενίων, ὃς ἐξεπέμφθη ἐξ Ἁλικαρνασσοῦ, σὺν μεγάλῃ δυνάμει νεωστὶ συλλεγείσῃ.

Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἐν Γορδίῳ διέτριβεν, ἐπιθυμία λαμβάνει αὐτόν, ἀνελθόντα εἰς τὴν ἄκραν θεάσασθαι τὴν ἅμαξαν τοῦ Γορδίου καὶ τοῦ ζυγοῦ τῆς ἁμάξης τὸν δεσμόν. Ἐλέγετο δὲ περὶ ἐκείνης τῆς ἁμάξης τάδε. Ἦν ποτε ἐν Φρυγίᾳ Γόρδιος, ἀνὴρ πένης καὶ ὀλίγην ἔχων γῆν ἐργάζεσθαι καὶ ζεύγη βοῶν δύο. Καί ποτε ἀροῦντι[2] αὐτῷ ἐκαθέζετο ἀετὸς ἐπὶ τὸ ζυγὸν καὶ αὐτοῦ ἔμεινεν μέχρι ἑσπέρας. Ἀποροῦντα δὲ τῷ πράγματι ἐκέλευσαν οἱ μάντεις θῦσαι Διὶ τῷ βασιλεῖ, μεγάλας ἐλπίδας ἐμβάλλοντες· θύσαντι δ' αὐτῷ ἐγένετο υἱός, Μίδας ὄνομα. Ἐπεὶ δὲ Μίδας μὲν ἀνὴρ ἦν καλὸς καὶ γενναῖος, οἱ δὲ Φρύγες στάσει τινὶ ἐπιέζοντο, ἐμαντεύθη τούτοις, ὅτι ἅμαξα ἄξει αὐτοῖς βασιλέα, καὶ ὅτι οὗτος παύσει τὴν στάσιν. Ἔτι δὲ βουλευομένων αὐτῶν περὶ τούτων ἦλθεν ὁ Μίδας ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ προσελαύνων τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτῇ ἁμάξῃ[3]. Αἱρεῖται οὖν ὑπὸ τῶν Φρυγῶν βασιλεὺς καὶ παύει τὴν στάσιν. Τὴν δὲ τοῦ πατρὸς ἅμαξαν διεφύλαττον[4] οἱ ἐπιχώριοι ἐν τῇ ἄκρᾳ, ἀνάθημα τοῦ Διὸς τοῦ βασιλέως. Ἐλέγετο δὲ καὶ τόδε περὶ τῆς ἁμάξης, ὅστις λύσειε τοῦ ζυγοῦ τὸν δεσμόν, τοῦτον ἄρξειν τῆς Ἀσίας· τοῦ δὲ δεσμοῦ οὔτε τέλος οὔτε ἀρχὴ ἐφαίνετο. Ἐπειρᾶτο μὲν οὖν καὶ Ἀλέξανδρος λῦσαι τὸν δεσμόν, ἀλλ' οὐχ οἷός τε ἦν· οὐ βουλόμενος δὲ ἄλυτον καταλιπεῖν σπασάμενος τὸ ξίφος διέκοψε τὸν δεσμόν, αὐτὸν λελύσθαι φάσκων. Καὶ τῆς νυκτὸς ἐκείνης βρονταὶ καὶ πῦρ ἐξ οὐρανοῦ ἐπεσήμηναν[5]· καὶ ἐπὶ τούτοις[6] ἔθυσε τῇ ὑστεραίᾳ ὁ Ἀλέξανδρος τοῖς φήνασι θεοῖς τά τε σημεῖα καὶ τοῦ δεσμοῦ τὴν λύσιν.

Ἀπὸ δὲ Γορδίου ὁρμηθεὶς Ἀλέξανδρος διὰ τῆς Γαλατικῆς καὶ Καππαδοκίας ἐπορεύετο· προσκτησάμενος δὲ ταύτας τὰς χώρας καὶ κρατήσας τῶν τῆς Κιλικίας πυλῶν[7] κατέβαινεν εἰς τὴν Κιλικίαν καὶ ἐλάμβανε Ταρ-

[1] P. 47, 4. | [2] ἀρόω je laboure. | [3] αὐτῇ ἁμάξῃ avec le char. Gram. § 169, 3.
[4] διαφυλάττω je conserve. | [5] ἐπισημαίνειν intr. ici : « apparaître comme présages ».
[6] En conséquence de cela. | [7] Les défilés qui conduisent en Cilicie.

σοὺς τὴν πόλιν ἀμαχεί. Διὰ μέσης δὲ τῆς πόλεως ῥεῖ ποταμὸς Κύδνος ὄνομα[1], εὖρος[1] δύο πλέθρων· ψυχρὸς δέ ἐστι καὶ τὸ ὕδωρ[1] καθαρός. Βουλόμενος οὖν ἀναψύχειν[2] τὸ σῶμα ἐκ τῆς πορείας ὁ βασιλεὺς ἐλούετο. Εὐθὺς δὲ μετὰ τὸ λουτρὸν χαλεπώτατα ἐνόσησεν· καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἰατροὶ οὐκ ᾤοντο ἀπαλλαγήσεσθαι Ἀλέξανδρον τῆς νόσου, Φίλιππος δὲ ὁ Ἀκαρνὰν φαρμάκῳ ἰάσεσθαι ἐπηγγείλατο. Παρασκευάζοντος δὲ τοῦ ἰατροῦ τὸ φάρμακον ἦλθεν ἐπιστολὴ παρὰ Παρμενίωνος, ἐν ᾗ ἐγέγραπτο τάδε· «Φύλαξαι, ὦ βασιλεῦ, Φίλιππον. Ἀκούω γὰρ αὐτὸν διεφθάρθαι[3] πολλοῖς χρήμασιν ὑπὸ Δαρείου· ἀποκτενεῖ σε φαρμάκῳ». Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν ἀναγιγνώσκειν ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς τὸν Φίλιππον· ἐν ᾧ[4] δὲ ἀνεγίγνωσκεν ἐκεῖνας, αὐτὸς ἔπινε τὸ φάρμακον, καὶ μετ' ὀλίγον ἀληθῶς ἀπηλλάγη τῆς νόσου Ἀλέξανδρος.

92. Marche en avant. Bataille d'Issus.

Arr. An. II, 5-14.

Ὀλίγαις δὲ ἡμέραις ὕστερον εἰς Σόλους ἀφίκετο· καὶ φρουρὰν εἰσήγαγεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐπέβαλεν αὐτοῖς τάλαντα ἀργυρίου διακόσια ζημίαν, ὅτι πρὸς τοὺς Πέρσας μᾶλλον τὸν νοῦν εἶχον. Ἔνθεν δέ, ἀναλαβὼν τῶν μὲν πεζῶν τῶν Μακεδόνων τρεῖς τάξεις, τοὺς δὲ τοξότας καὶ ἀκοντιστὰς πάντας, ἐξελαύνει ἐπὶ τοὺς τὰ ὄρη κατέχοντας Κίλικας, καὶ ἐν ἑπτὰ ταῖς πάσαις[5] ἡμέραις τοὺς μὲν βίᾳ, τοὺς δὲ ὁμολογίᾳ καταστρεψάμενος ἐπανῆλθεν εἰς Σόλους. Θύσας δὲ ἐκεῖ τῷ Ἀσκληπιῷ καὶ πομπὴν πέμψας[6] αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὰ πᾶσα ἐξελαύνει καὶ ἀφικνεῖται εἰς Μαλλόν.

Ἔτι δὲ ἐν Μαλλῷ ὄντι ἠγγέλθη αὐτῷ Δαρεῖον ἐν Σώχοις[7] σὺν τῇ πάσῃ δυνάμει στρατοπεδεύειν. Ὁ δὲ χῶρος οὗτος ἔστι μὲν τῆς Συρίας γῆς, ἀπέχει δὲ τῶν πυλῶν τῆς Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας εἰς δύο μάλιστα[8] σταθμούς. Ἔνθα δὴ συναγαγὼν τοὺς ἑταίρους[9] φράζει αὐτοῖς τὰ ἠγγελμένα περὶ Δαρείου τε καὶ τῆς στρατιᾶς αὐτοῦ· οἱ δὲ ἐντεῦθεν ὡς εἶχεν[10] ἄγειν ἐκέλευον. Ὁ δὲ τότε μὲν ἐπαινέσας αὐτοὺς διέλυσε τὸν σύλλογον· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ προῆγεν ὡς ἐπὶ Δαρεῖον καὶ τοὺς Πέρσας, καὶ δευτεραῖος[11] ὑπερβαλὼν τὰς πύλας[12] ἐστρατοπέδευσε πρὸς Μυριάνδῳ τῆς Συρίας. Τότε δὲ Δαρεῖος, ὑπερβαλὼν τὸ Ἀμανὸν ὄρος[12], ἤδη, ὄπισθεν Ἀλεξάνδρου

[1] Accusatif de relation. Gram. § 151. | [2] ἀνα-ψύχω je rafraichis. | [3] P. 82, 10. [4] Pendant que. | [5] En tout. Gram. § 142, 1. *b*. | [6] P. 93, 3. | [7] τὰ Σῶχα ou οἱ Σῶχοι, lieu inconnu du reste. | [8] Au plus. | [9] P. 92, 2. | [10] (Comme il était) aussitôt | [11] P. 85, 1. | [12] La chaine de l'Amanus s'étend à l'Est d'Issus, sur la rive orientale du golfe

γενόμενος, ἐπ' Ἰσσοὺς τῆς Κιλικίας προῆγε τὸ στράτευμα. Οὗτος γάρ, ἐπεὶ ἤκουσε τὴν ἐπὶ τῷ Γρανικῷ ἧτταν, ἐκ πάσης τῆς βασιλείας πλείστην δύναμιν συνέλεξεν. Ταύτην ἔχων ἐπορεύθη εἰς τὴν Συρίαν, καὶ ἐκλεξάμενος πεδίον μέγα καὶ ἅμα μὲν τῷ πλήθει τῆς στρατιᾶς ἐπιτήδειον, ἅμα δὲ τῇ ἵππῳ σύμφορον ἐστρατοπεδεύετο ὡς ἐκεῖ ἀναμενῶν τὸν Ἀλέξανδρον. Ὡς δὲ τούτῳ πολλὴ διατριβὴ ἐγένετο ἐν Ταρσοῖς διὰ τὴν νόσον, καὶ οὐκ ὀλίγη ἐν Σόλοις διὰ τὴν πομπὴν καὶ τοὺς ὀρεινοὺς Κίλικας, Δαρεῖος μεταβουλευσάμενος[1] τὴν στρατιὰν εἰς τὴν Κιλικίαν προῆγε, μάχεσθαι τοῖς Μακεδόσιν ἐπιθυμῶν· ἐνόμιζε γὰρ τὸν Ἀλέξανδρον φοβηθέντα μὴ προσάγειν.

Λαβὼν οὖν Ἰσσοὺς εἰς τὴν ὑστεραίαν προὐχώρει ἐπὶ τὸν Πίναρον ποταμόν· Ἀλέξανδρος, δέ, ὡς ἤκουσεν ἐν τῷ ὄπισθεν αὐτοῦ ὄντα Δαρεῖον, πρῶτον μὲν οὐκ ἐπίστευε τῷ λόγῳ· ἐπεὶ δὲ οἱ κατάσκοποι οἱ ἀποσταλέντες ἐπ' Ἰσσοὺς ἀπήγγειλαν τὰ ὄντα, Δαρεῖον ἐκεῖ εἶναι, μάλιστα ἥσθη ἐπὶ τῇ τοῦ βασιλέως ἀνοίᾳ, ὃς τὴν ἀνάριθμον δύναμιν ἐκ τῆς εὐρυχωρίας[2] εἰς τὰ στενόπορα[3] ἤγαγεν. Καὶ ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν πᾶσαν νυκτὸς ὀπίσω πορεύεται ἐπὶ τοὺς Πέρσας.

Δαρεῖος δέ, ὡς ἠγγέλθη αὐτῷ Ἀλέξανδρος ἤδη προσάγων ὡς εἰς μάχην, παρὰ τὸν ποταμὸν ἔταξε τὴν στρατιάν· ἐλέγετο δὲ εἶναι εἰς ἑξήκοντα μυριάδας μαχίμων· αὐτὸς δὲ Δαρεῖος τὸ μέσον τῆς πάσης τάξεως εἶχεν· οὕτω γὰρ νόμος τοῖς τῶν Περσῶν βασιλεῦσι τετάχθαι. Ἀλέξανδρος δέ, ἐπειδὴ αὐτῷ[4] διετέτακτο τὸ στράτευμα, πάντῃ παριππεύων[5] διεκελεύσατο ἄνδρας ἀγαθοὺς γενέσθαι, οὐ τῶν ἡγεμόνων μόνον τὰ ὀνόματα, ἀλλὰ καὶ λοχαγοὺς ὀνομαστὶ καλῶν. Ἔπειτα πρῶτον μὲν βάδην[6] προῆγε τὴν δύναμιν· ὡς δὲ ἐντὸς βελῶν ἦσαν, πρῶτοι δὴ οἱ περὶ Ἀλέξανδρον καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος, ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως τεταγμένοι, δρόμῳ[7] εἰς τὸν Πίναρον ποταμὸν εἰσέβαλον καὶ ἄνω ἐπὶ τὰς ὄχθας ἔσπευσαν. Εὐθὺς δέ, ὡς ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο, τρέπονται τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος οἱ ἐπὶ τῷ ἀριστερῷ κέρατι τεταγμένοι· καὶ ταύτῃ μὲν λαμπρῶς ἐνίκα Ἀλέξανδρος·

d'Issus, dans la direction du Sud. Elle a trois passages : Darius arrivait de la haute Syrie dans la plaine de Cilicie par le plus septentrional des trois, tandis qu'Alexandre avait déjà franchi la chaîne par les deux autres et s'avançait du côté du Sud. (Le passage du milieu est situé entre Issus et la ville qui prit plus tard le nom d'Alexandrie; il était fortifié, parce qu'il fermait la frontière entre la Cilicie et la Syrie, Xén. An. I, 4). Alexandre repassa par le plus méridional des trois passages et se trouva ainsi placé dans la bataille au Sud de l'armée de Darius.

1 Après avoir changé son plan. | 2 ἡ εὐρυχωρία la rase campagne. | 3 τὰ στενόπορα les défilés. | 4 αὐτῷ = ὑπ' αὐτοῦ, *Dat. auctoris*. Gram. § 168, 2. *b*. | 5 Courant à cheval partout. | 6 Au pas. | 7 A la course (ὁ δρόμος), au pas de charge.

ἐν δὲ τῷ ἀριστερῷ κέρατι ἐπιέζοντο οἱ Μακεδόνες ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν μισθοφόρων τῶν Δαρείου. Καὶ ἐνίκησαν ἂν[1] οἱ τοῦ Δαρείου, εἰ μὴ αἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τάξεις, τετραμμένους ἤδη τοὺς καθ' ἑαυτοὺς[2] Πέρσας ὁρῶσαι, ἐβοήθησαν[1]. Τότε δὲ δρόμῳ[3] ἔφυγε πᾶσα ἡ στρατιά· ἔφυγε δὲ καὶ Δαρεῖος, πρῶτον μὲν ἐπὶ τοῦ ἅρματος, ὕστερον δὲ ἐφ' ἵππου, καταλιπὼν τό τε ἅρμα καὶ τὴν ἀσπίδα ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸν κάνδυν[4] καὶ τὸ τόξον. Καὶ ταῦτα μὲν λαμβάνουσι τῶν Μακεδόνων τινὲς διώκοντες· αἱροῦσι δὲ καὶ τὸ στρατόπεδον τὸ τῶν Περσῶν, καὶ ἐν τούτῳ τήν τε μητέρα Δαρείου καὶ τὴν γυναῖκα καὶ ἀδελφὴν καὶ υἱὸν νήπιον[5] καὶ θυγατέρας δύο. Λέγονται δὲ ἀποκτεῖναι οἱ Μακεδόνες ἐν τῇ τε μάχῃ καὶ ἐν τῇ διώξει τῶν Περσῶν εἰς δέκα μυριάδας, καὶ ἐν τούτοις ἱππέας ὑπὲρ τοὺς μυρίους.

Ἀλέξανδρος δέ, ἐπεὶ ἀπὸ τῆς διώξεως εἰς τὸ στρατόπεδον ἐπανῆλθεν, γυναικῶν ἤκουσεν οἰμωγήν· ἐρωτήσαντι δ' αὐτῷ, αἵτινες εἶεν αἱ γυναῖκες καὶ ἀνθ' ὅτου οἰμώζοιεν, ἤγγειλέ τις, ὅτι[6] « Ἥ τε μήτηρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ οἱ παῖδες Δαρείου οἰμώζουσιν ἐπὶ τῷ βασιλεῖ ὡς τετελευτηκότι, ἐπεὶ ἐξηγγέλθη αὐταῖς, ὅτι τὸ τόξον Δαρείου ἔχεις καὶ τὸν κάνδυν καὶ τὴν ἀσπίδα ». Ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος ἔπεμψε πρὸς αὐτὰς Λεόννατον, ἕνα τῶν ἑταίρων, κελεύσας ἐπαγγεῖλαι, ὅτι ζῇ Δαρεῖος. Ἀλλ' οὐδὲ ὕστερον ἠμέλει τῶν γυναικῶν, ἀλλὰ συνεχώρησεν αὐταῖς θεραπείαν βασιλικὴν καὶ τὸν ἄλλον κόσμον, καὶ καλεῖσθαι ἐκέλευσε βασιλείας.

Οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἦλθον παρὰ Δαρείου πρέσβεις κομίζοντες ἐπιστολήν, ἐν ᾗ ἐνῆσαν λόγοι περὶ φιλίας καὶ συμμαχίας· Ἀλέξανδρος δὲ οὐκ ἐπείσθη.

[1] Ils auraient vaincu si les troupes de l'aile droite — ne leur avaient pas porté secours. | [2] τοὺς καθ' ἑαυτούς ceux qui étaient placés en face d'eux. | [3] V. p. 96. 7. [4] ὁ κάνδυς, υος le manteau perse. | [5] Jeune, petit. | [6] P. 79, 8.

RÈGLES DE SYNTAXE

1. Les **attributs** se placent *entre* l'article et le substantif, ou *après* le substantif en *répétant* l'article.
2. Quand le sujet est un *neutre pluriel,* le verbe se met au *singulier.*
3. Le *nom prédicatif* ne prend pas l'article.
4. Au *passif* la personne qui agit (complément du verbe passif) s'exprime par ὑπό suivi du génitif (= *ab* avec l'ablatif).
5. L'*article* en grec remplace souvent le *pronom possessif.*
6. Le moyen, l'instrument **(avec quoi? par quoi?)** s'exprime par le *simple datif* (datif instrumental), correspondant à l'ablatif instrumental des Latins.
7. Le pronom possessif est précédé de l'article; p. ex. ὁ ἐμὸς φίλος, mon ami.
8. Notez les **prépositions :**

    ἄνευ avec le gén., sans : ἄνευ πόνων.
    ἀπό avec le gén., loin de : ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ.
    du haut de : ἀπὸ τοῦ ἵππου.
    διά avec le gén., à travers : διὰ τοῦ πεδίου.
    ὑπέρ avec le gén., pour : ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας.
    ἐπὶ avec le dat., sur : ἐπὶ τοῖς πλοίοις.
    παρὰ avec le dat., près de, à côté de παρὰ τῇ νήσῳ.
    σύν avec le dat., avec *(cum) :* σὺν τοῖς φίλοις.
    μετά avec l'acc., après *(post) :* μετὰ τὴν μάχην.
    πρός avec l'acc., vers, contre : πρὸς τοὺς Πέρσας.

9. Les *noms de personnes* s'emploient généralement sans l'article, les *noms de pays* s'emploient au contraire le plus souvent avec l'article.
10. Notez : πᾶσα χώρα, tout pays, *chaque* pays.
    πᾶσα ἡ χώρα, tout le pays, le pays *tout entier.*
    πᾶσαι αἱ χῶραι, *tous les* pays.

11. Le *participe sans l'article* remplace souvent des propositions subordonnées conditionnelles (pendant que, si, parce que, quoique, etc.).
12. A l'*ablatif absolu* des Latins correspond en grec le *génitif absolu;* p. ex. *Cyro regnante :* Κύρου βασιλεύοντος.
13. Ὁ (μὴ) παιδεύων signifie : *qui* élève, ou *qui* n'élève pas.
    ou : *celui qui* élève ou n'élève pas.
14. *Que* après un comparatif se traduit par ἤ, *quam.*
15. Au lieu de ἤ, suivi du nominatif ou de l'accusatif, on emploie souvent le *génitif de comparaison,* qui correspond à l'ablatif de comparaison des Latins.

16. Parmi les **prépositions** notez encore les suivantes :

1. Avec le **génitif** :

ἀντί, au lieu de : ἀντὶ τοῦ ἀγαθοῦ. πρό avant, devant; sens local : πρό τῶν πυλῶν.
μέχρι, jusqu'à : μέχρι θανάτου. sens temporel : πρό τῆς μάχης.

2. Avec l'**accusatif** :

ἀμφί, autour de : ἀμφὶ τὴν πόλιν.
ἀνά, de bas en haut, à travers : ἀνὰ τόν ποταμόν, τό πεδίον.

3. Avec le **génitif** et l'**accusatif** :

διά avec le *gén.* à travers, au moyen de, *per :* διὰ τοῦ πεδίου, δι' ἀγγέλου;
avec l'*acc.* à cause de : διὰ τὴν νόσον.
κατά avec le *gén.* du haut de : κατὰ τῶν ὀρῶν :
avec l'*acc.* en descendant, à travers : κατὰ τόν ποταμόν, τὴν χώραν;
d'après, selon : κατὰ τοὺς νόμους.
μετά avec le *gén.* avec, *cum :* μετὰ τῶν συμμάχων;
avec l'*acc.* après, *post :* μετὰ τὴν μάχην.
περί avec le *gén.* sur, touchant, *de* : περὶ τῆς εἰρήνης;
avec l'*acc.* autour de : περὶ τὸ τεῖχος.
ὑπέρ avec le *gén.* au-dessus de, *super :* ὑπὲρ τῆς γῆς, κεφαλῆς;
pour, dans l'intérêt de, *pro :* ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ψυχῆς;
avec l'*acc.* au-delà de : ὑπὲρ τὸν Ἑλλήσποντον, ὑπὲρ δύναμιν.

4. Avec le **génitif,** le **datif** et l'**accusatif** :

ἐπί avec le *gén.* sur : ἐπὶ ἅρματος, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς;
avec le *dat.* sur : ἐπὶ πλοίοις, ἐπὶ τῇ κεφαλῇ;
à cause de (raison), pour (but) : ἐπὶ σοφίᾳ — ἐπὶ βλάβῃ;
avec l'*acc.* sur (avec mouvement) : ἐφ' ἵππον, ἐπὶ Σοῦσα;
contre, vers, pour (but) : ἐπὶ τοὺς Πέρσας, ἐφ' ὕδωρ.

παρά avec le *gén.* de la part de : παρὰ τῶν θεῶν ;
avec le *dat.* à côté de, près de : παρὰ τῇ νήσῳ ;
avec *l'acc.* le long de (avec mouvement) : παρὰ τὸν ποταμόν ;
au delà, contre : παρὰ τοὺς νόμους.
πρός avec le *gén.* du côté de, de la part de : πρὸς τοῦ ποταμοῦ ;
avec le *dat.* auprès de : πρὸς βασιλεῖ ;
avec l'*acc.* vers, contre : πρὸς βασιλέα ;
ὑπό avec le *gén.* par (avec les verbes passifs) : ὑπὸ τοῦ πατρός ;
sous : ὑπὸ τῆς γῆς ;
avec le *dat.* sous : ὑπὸ τῇ γῇ ;
avec l'*acc.* sous (avec mouvement) : ὑπὸ τὴν γῆν.

17. La négation μή s'emploie dans les propositions qui expriment une *défense,* un *vœu*, une *intention,* une *condition;* elle s'emploie encore avec l'*infinitif*.

18. Le *conjonctif,* l'*optatif,* l'*impératif* et l'*infinitif* de l'**aoriste** n'expriment par eux-mêmes aucune action passée, et par conséquent se traduisent souvent en français par les formes correspondantes du présent. Voir Gram. § 188, 2.

19. Παίδευε ou παίδευσον, élève !
Μὴ παίδευε ou μὴ παιδεύσῃς, n'élève pas !
Conj. **prohibitif.**

20. Παιδεύωμεν, *erudiamus,* élevons !
Μὴ παιδεύωμεν, *ne erudiamus,* n'élevons pas !
Conj. **adhortatif.**

21. (Εἴθε) παιδεύοιτε, *utinam erudiatis,* puissiez-vous élever !
Plaise au ciel que vous éleviez !
(Εἴθε) μὴ παιδεύοιτε, *utinam ne erudiatis,* puissiez-vous ne pas [élever !
Optatif proprement dit, exprimant un souhait.

22. Παιδεύοις (παιδεύσειας) ἄν, tu pourrais bien élever.
Οὐκ ἂν παιδεύοις (παιδεύσειας), tu pourrais bien ne pas élever !
Optatif potentiel.

23. Après ἐάν, ὅταν et les conjonctions de même espèce, après les pronoms et adv. relatifs avec ἄν, on met toujours le conjonctif.

24. *a)* Ἐὰν (ὅταν) παιδεύητε, *si (cum) erudietis* ou *eruditis.*
Ἐὰν (ὅταν) παιδεύσητε, *si (cum) erudiveritis* ou *erudivistis.*
b) Ὃς ἂν παιδεύῃ, *quicumque erudiet* ou *erudit.*
Ὃς ἂν παιδεύσῃ, *quicumque erudiverit* ou *erudivit.*

25. Dans les propositions *dépendantes* l'optatif *peut* remplacer l'indicatif ou le conjonctif quand la prop. principale renferme un *temps secondaire;* c'est ce qu'on appelle l'**optatif oblique.**

26. Dans la proposition **finale,** introduite par ἵνα, ὡς, ὅπως, *ut*, afin que,
avec négation ἵνα μή, ὡς μή, ὅπως μή ou μή, *ne,* afin que ne-pas,
on emploie toujours après un temps *principal*, le *conjonctif,*
après un temps *secondaire,* l'*optatif.*

27. Après les verbes qui signifient *dire* et *penser* on emploie l'*infinitif;* quand le sujet de l'infinitif est le même que celui de la principale, on a la forme appelée *nominativus cum infinitivo;* quand il est autre, on a l'*accusativus cum infinitivo.*

28. L'*infinitif* devient un substantif lorsqu'on le fait précéder de l'article; il ne perd pas pour cela sa nature verbale.

29. Le *participe futur* avec ou sans ὡς exprime souvent l'intention (= *pour)*.

30. Le participe accompagné de καίπερ a le sens concessif : *quoique.*

VOCABULAIRE

DISPOSÉ D'APRÈS LES EXERCICES

1.

βασιλεύω	je règne, je commande.
παιδεύω	j'élève.
πιστεύω	je crois, je me fie.
θύω	je sacrifie.
λύω	je délie.
ἀγγέλλω	j'annonce.
γιγνώσκω	je reconnais, je connais, je distingue.
θαυμάζω	je m'étonne, j'admire
ἄγω	je conduis; je vais.
ἔχω	j'ai, je possède.
λέγω	je dis, j'appelle, je nomme.
φέρω	je porte, j'apporte, je procure, je produis.
φεύγω	je fuis.
γράφω	j'écris.
φθείρω	je gâte, je corromps, je détruis, j'anéantis.
ἐκ, ἐξ avec le gén.	de, hors de, *(unde?* § 30, 2); en conséquence.
ἐν avec le dat.	en, dans, près de, sur, à, parmi *(ubi?)*.
εἰς avec l'acc.	dans, vers, contre, à *(quo?)*.
ἀεί	toujours.
πολλάκις	souvent.
καί	et, même, aussi.
οὐ (οὐκ, οὐχ)	ne pas. § 30, 3.
μή (avec l'impérat.)	ne... pas = *ne*.

2.

ὁ λόγος	le mot, la parole, le discours, le langage.
ὁ βίος	la vie.
ὁ ἵππος	le cheval.
ὁ λίθος	la pierre.
ὁ νόμος	la loi, la coutume.
ὁ ξένος	l'étranger, le mercenaire.
ὁ πόνος	la peine, le travail, la fatigue, le souci.
ὁ τρόπος	la manière; plur. le caractère.
ὁ ὕπνος	le sommeil.
ὁ φίλος	l'ami.
ὁ χρόνος	le temps.
ὁ δῆμος	le peuple.
ὁ δοῦλος	l'esclave, le valet.
ὁ ἑταῖρος	le camarade.
ὁ πλοῦτος	la richesse.
ὁ ταῦρος	le taureau.
ὁ Δαρεῖος	Darius.
ὁ Κροῖσος	Crésus.

ὁ Κῦρος	Cyrus.
ὁ Λυκοῦργος	Lycurgue.
ὁ Ἀθηναῖος	l'Athénien.
ὁ Ῥωμαῖος	le Romain.
ὁ Θηβαῖος	le Thébain.
ὁ ἄνθρωπος	l'homme.
ὁ ἄγγελος	le messager.
ὁ ἄνεμος	le vent.
ὁ ἥλιος	le soleil.
ὁ θάνατος	la mort.
ὁ κίνδυνος	le danger.
ὁ πόλεμος	la guerre.
ὁ πολέμιος	l'ennemi.
ὁ σύμμαχος	l'allié.
ὁ Διόνυσος	Dionysos.
ὁ Ὅμηρος	Homère.
ὁ Φίλιππος	Philippe.
ὁ Αἰγύπτιος	l'Égyptien.
ὁ Λακεδαιμόνιος	le Lacédémonien.

3.

ὁ ἀγρός	le champ.
ὁ ἀδελφός	le frère.
ὁ ἀριθμός	le nombre.
ὁ γεωργός	l'agriculteur.
ὁ θεός	Dieu.
ὁ θυμός	le courage, le sentiment.
ὁ ἰατρός	le médecin.
ὁ καρπός	le fruit.
ὁ μισθός	la solde, le salaire.
ὁ οὐρανός	le ciel.
ὁ ὀφθαλμός	l'œil.
ὁ στρατηγός	le général.
τὸ δῶρον	le présent, le don.
τὸ πλοῖον	le bateau.
τὸ ἄστρον	l'astre.
τὸ δένδρον	l'arbre.
τὸ ἔργον	l'œuvre, l'ouvrage, l'action.
τὸ ὅπλον	l'arme.
τὸ τέκνον	l'enfant.
τὸ τόξον	l'arc.
τὸ φύλλον	la feuille.
τὸ θηρίον	la bête, l'animal.
τὸ πεδίον	la plaine.
τὸ εἴδωλον	l'image.
τὸ στρατόπεδον	le camp.
τὸ τρόπαιον	le trophée.
τὸ φάρμακον	le remède.

4.

ἄρχω	je règne, je domine (sur qlqn.: gén.).
κρίνω	je décide, je juge.
θεραπεύω	je sers, je guéris, j'honore.
κελεύω	j'ordonne, j'engage. (avec l'acc. et l'inf.).
φυλάττω	je garde, je conserve.
ἱδρύω	je bâtis, j'élève, je construis.
γίγνομαι, Dép.	je deviens, je nais.
ἕπομαι, Dép.	je suis (suivre) ql.-qn.: dat.
μάχομαι, Dép.	je combats (contre : dat.).
πείθομαι, Dép.	j'obéis.
πορεύομαι, Dép.	je marche.
ἀλλά	mais.
μέν — δέ	sans doute — mais (souvent μέν ne se traduit pas).
καί - καί *et - et*	aussi bien — que.

5.

(Comp. gram. § 36, 3.)

ἡ ὁδός	le chemin, le sentier.
ἡ εἴσοδος	le vestibule, l'entrée.
ἡ ἔξοδος	la sortie.
ἡ ἄμπελος	le cep, la vigne.
ἡ βίβλος	le livre.
ἡ ἤπειρος	le continent.
ἡ νῆσος	l'île.
ἡ νόσος	la maladie.
ἡ παρθένος	la jeune fille, la vierge
ἡ τάφρος	le fossé.
ἡ ψῆφος	le suffrage.
ἡ Αἴγυπτος	l'Égypte.
ὁ φόβος	la crainte.
ὁ οἶνος	le vin.
ὁ Νεῖλος	le Nil.
ὁ ἄργυρος	l'argent.
ὁ βάρβαρος	le Barbare, tout homme qui n'est pas grec.
ὁ πρόγονος	l'ancêtre.
ὁ βωμός	l'autel.
ὁ ποταμός	le fleuve.
ὁ στρατός	l'armée.
ὁ χαλκός	l'airain.
ὁ χρῡσός	l'or.
τὸ ζῷον	l'animal.
τὸ σημεῖον	le signe, le symptôme.
τὸ μέταλλον	la mine.
τὸ Λαύρειον	le mont Laurium.

6.

ἡ οἰκίᾱ (ῐ!)	la maison.
ἡ ἀδικία	l'injustice.
ἡ ἀπιστία	la défiance.
ἡ ἀτυχία	le malheur.
ἡ ἐκκλησία	l'assemblée du peuple.
ἡ ἐλευθερία	la liberté.
ἡ ἐπιθῡμία	le désir, la passion.
ἡ εὐτυχία	le bonheur.
ἡ ζημία	la peine, la punition.
ἡ ἡσυχία	le repos.
ἡ πενία	la pauvreté.
ἡ φιλία	l'amitié.
ἡ σοφία	la sagesse.
ἡ Ἀρκαδία	l'Arcadie.
ἡ χώρᾱ	le pays.
ἡ ἀνδρεία	la vaillance, le courage, la bravoure.
ἡ παιδεία	l'éducation, l'instruction.
ἡ ἑσπέρα	le soir.
ἡ ἡμέρα	le jour.
ἡ θύρα	la porte.
ἡ στρατιά	l'armée.
ἡ ἀγορά	le marché, la place publique.
ἡ θεά	la déesse.
ἡ μάχη	la bataille.
ἡ βλάβη	le dommage.
ἡ δίκη	le droit, la punition.
ἡ πύλη	la porte (d'une ville).
ἡ τέχνη	l'art.
ἡ Σπάρτη	Sparte.
αἱ Θερμοπύλαι	les Thermopyles.
ἡ νίκη	la victoire.
ἡ γνώμη	l'idée, l'opinion.
ἡ λύπη	le deuil, l'affliction, le chagrin.
ἡ ὕλη	la forêt, le bois.
ἡ αἰσχύνη	la honte, la pudeur.

ἡ εἰρήνη	la paix.
ἡ σελήνη	la lune.
ἡ Μεσσήνη	la Messénie.
αἱ Ἀθῆναι	Athènes.
ἡ τῑμή	l'honneur.
ἡ ἀδελφή	la sœur.
ἡ ἀρετή	la vertu, la capacité, le mérite.
ἡ ἀρχή	le commencement; la domination, le commandement, le pouvoir.
ἡ βοή	le cri.
ἡ βουλή	le conseil, le plan.
ἡ ἡδονή	le plaisir, la joie.
ἡ πηγή	la source.
ἡ σκηνή	la tente.
ἡ τελευτή	la fin, la mort.
ἡ φυγή	la fuite.
ἡ ψῡχή	l'âme.

7.

ὁ σοφός	le sage.
ἡ ἀθῡμία	le découragement.
ἡ αἰτία	la cause, la faute.
ἡ θυσία	le sacrifice.
ἡ κακία	la méchanceté.
ἡ δόξα	l'opinion, la gloire.
ἡ ῥίζα	la racine.
ἡ Μοῦσα	la Muse.
ἡ γλῶττα	la langue.
ἡ ἧττα	la défaite.
ἡ σφαῖρα	la boule, la balle.
ἡ θάλαττα	la mer.
ἡ ἅμαξα	le char.
ἡ γέφῡρα	le pont.
ἡ ἀλήθεια	la vérité.
ἡ ἀσέβεια	l'impiété.
ἡ ἀσφάλεια	la sécurité.
ἡ βοήθεια	le secours.
ἡ εὐσέβεια	la piété.
ἡ εὔνοια	la bienveillance.
ἡ ὁμόνοια	l'union.
ἡ ὠφέλεια	l'utilité.
ἡ Χαιρώνεια	Chéronée.

8.

ὁ κόσμος	l'ornement; l'ordre, l'univers.
ὁ διδάσκαλος	le maître, l'instituteur.
τὸ μέτρον	la mesure.
ἡ δυστυχία	le malheur.
ἡ πολῑτεία	la constitution, l'État
τέ (encl.) — καί	aussi bien — que.
οὔτε — οὔτε	*neque* — *neque* ni — ni.

9.

δειμαίνω	je crains.
ἐχθαίρω	je hais.
νομίζω	je crois, j'estime, je tiens pour, je regarde comme.
σῴζω	je sauve, je protège.
ἡ συμμαχία	l'alliance.
ἡ ἔχθρα	la haine, l'inimitié.
ἡ σῑγή	le silence.
ἡ ῥώμη	la force.
ἡ μέριμνα	le souci.
ἡ στρατεία	la campagne.
ἡ δικαιοσύνη	la justice.
ἡ σωφροσύνη	la réflexion, la modestie.

ὁ νεᾱνίας	le jeune homme.
ὁ Παυσανίας	Pausanias.
ὁ πολίτης	le citoyen, le concitoyen.
ὁ γυμνήτης	le soldat légèrement armé.
ὁ δεσπότης	le seigneur, le maître
ὁ εὐεργέτης	le bienfaiteur.
ὁ ἱκέτης	le suppliant.
ὁ ναύτης	le navigateur, le matelot.
ὁ νομοθέτης	le législateur.
ὁ οἰκέτης	le domestique, l'esclave.
ὁ ὁπλίτης	le soldat pesamment armé (hoplite).
ὁ στρατιώτης	le guerrier, le soldat.
γάρ (se place après le premier mot)	car, en effet.
ὁ προδότης	le traître.
ὁ τοξότης	l'archer.
ὁ ὑπηρέτης	le serviteur.
ὁ Ἐφιάλτης	Éphialtès.
ὁ Καμβύσης	Cambyse.
ὁ Ξέρξης	Xerxès.
ὁ Πέρσης	le Perse.
ὁ Σπαρτιάτης	le Spartiate.
ὁ δικαστής	le juge.
ὁ ἀκοντιστής	le soldat qui lance des javelots.
ὁ πελταστής	le soldat légèrement armé (peltaste).
ὁ ποιητής	le poète.
ὁ Ἀτρείδης	le descendant d'Atrée, l'Atride.
ὁ Ἡρακλείδης	le descendant d'Héraclès, l'Héraclide.
ὁ Πηλείδης	le descendant de Pélée, le Pélide.
ὁ Ἀριστείδης	Aristide.
ὁ Ἐπαμεινώνδας	Épaminondas.
ὁ Πελοπίδας	Pélopidas.
ὁ Λεωνίδας	Léonidas.

10.

ἀγαθός, ή, όν	bon.
ἀληθινός, ή όν	vrai, véridique.
δειλός, ή, όν	craintif, lâche.
δεινός, ή, όν	redoutable, terrible, horrible.
δυνατός, ή, όν	puissant, possible.
ἐσθλός, ή, όν	bon, noble, excellent.
θερμός, ή, όν	chaud.
θνητός, ή, όν	mortel, passager.
κακός, ή, όν	mauvais, méchant.
καλός, ή, όν	beau, bon.
κοινός, ή, όν	commun.
μεστός, ή, όν	plein (de qlqch., gén.)
πιστός, ή, όν	fidèle, sûr.
σοφός, ή, όν	sage.
στενός, ή, όν	difficile, étroit.
χαλεπός, ή, όν	dur, pénible.
χρηστός, ή, όν	utile, capable, courageux.
Ἑλληνικός, ή, όν	grec.
Ἀττικός, ή, όν	attique.
ἡ Ἀττική	l'Attique.
αἰσχρός, ά, όν	honteux, laid, infamant.
βλαβερός, ά, όν	nuisible.
ἐχθρός, ά, όν	hostile, ennemi, odieux.

ἱερός, ά, όν	sacré, consacré (θεῶν aux dieux).
ἰσχῡρός, ά, όν	solide, fort, robuste.
λαμπρός, ά, όν	brillant, éclatant, magnifique.
μακρός, ά, όν	long, grand.
μικρός, ά, όν	court, petit.
πικρός, ά, όν	amer.
πονηρός, ά, όν	mauvais.
ψῡχρός, ά, όν	froid.
ὁ φθόνος	l'envie.
τὸ ἀγαθόν	le bien, le bonheur.
τὸ κακόν	le mal, le malheur.
τὸ ἱερόν	le sanctuaire, le temple.
τὸ δάκρυον	la larme.
ἡ σωτηρία	le salut.

11.

δῆλος, δήλη, δῆλον	évident.
μόνος, η, ον	seul.
φίλος, η, ον	cher.
ὀλίγος, η, ον	quelque, peu, petit.
ἀναγκαῖος, ᾱ, ον	nécessaire.
ἀρχαῖος, α, ον	ancien.
σπουδαῖος, α, ον	zélé, capable, actif.
ἀνδρεῖος, α, ον	brave, vaillant, courageux.
θεῖος, α, ον	divin.
παντοῖος, α, ον	varié, divers.
νέος, α, ον	nouvean, jeune.
ἐναντίος, α, ον	opposé.
δίκαιος, ᾱ, ον	juste.
ἄγριος, α, ον	sauvage.
αἴτιος, α, ον	coupable.
ἀλλότριος, α, ον	étranger.
ἄξιος, α, ον	digne.
ἐλεύθερος, α, ον	libre.
ἴδιος, α, ον	propre, particulier.
ὅμοιος, α, ον	semblable.
πολέμιος, α, ον	hostile, ennemi.
πλούσιος, α ον	riche.
ῥᾴδιος, α, ον	facile.
ὁ τύραννος	le despote, le tyran.
ἡ τύχη	le sort, le destin, la destinée, le hasard.
ἡ συμφορά	le malheur.
ἡ Λιβύη	la Libye.

12.

ἄβατος, ον	impraticable, inaccessible.
ἄδηλος, ον	inconnu, incertain.
ἄδικος, ον	injuste.
ἀδύνατος, ον	impossible.
ἀθάνατος, ον	immortel.
ἄθῡμος, ον	découragé.
ἄκαιρος, ον	intempestif, déplacé.
ἄλῡπος, ον	exempt de chagrin.
ἀνάριθμος, ον	innombrable.
ἀνόητος, ον	déraisonnable.
ἄπιστος, ον	qui n'est pas sûr, infidèle.
ἄτῑμος, ον	sans honneur.
ἄχρηστος, ον	inutile.
βάρβαρος, ον	barbare.
ἔντῑμος, ον	honoré, honorable.
ἔνδοξος, ον	célèbre, glorieux.
ἥμερος, ον	domestique, apprivoisé.
ἥσυχος, ον	tranquille.
πρᾷος, ον	doux, clément.

ὑπήκοος, ον	soumis.
φρόνιμος, ον	sensé.
βέβαιος, 2. 3.	durable, sûr, solide.
ἔρημος, 2. 3.	solitaire, désert.
χρήσιμος, 2. 3.	utile.
ὠφέλιμος, 2. 3.	utile.
ἔνιοι, αι, α	quelques-uns.
ἄλλοι, αι, α	autres.
πολλοί, αί, ά	beaucoup.
ἐμός, ή, όν	*meus*, mon (Comp. règle 7.)
σός, ή, όν	*tuus*, ton (Comp. règle 7.)
ἡμέτερος, α, ον	*noster*, notre (Comp. règle 7.)
ὑμέτερος, α, ον	*vester*, votre (Comp. règle 7.)
ὁ καιρός	le moment favorable.
ὁ λῖμός	la faim.
τὸ φῦλον	la race, le peuple.
ἡ τροφή	la nourriture, l'aliment.
τὸ ἱμάτιον	le vêtement.

13.

βουλεύω	je délibère, je conseille.
βουλεύομαι	je tiens conseil, je projette, je décide.
δουλεύω	je sers, je suis asservi, je suis esclave (de : τινί).
θηρεύω	je chasse.
κινδῡνεύω	je subis, je cours le danger.
στρατεύω et moyen	je me mets en campagne.
στρατοπεδεύομαι	je campe.
δακρύω	je pleure.
κωλύω	j'arrête, je retiens, j'empêche.
γυμνάζω	j'exerce.
δικάζω	je juge.
διώκω	je poursuis.
πέμπω	j'envoie, j'escorte.
ὁ υἱός	le fils.
ὁ παράδεισος	le parc.
ὁ δυνάστης	le souverain, le prince.
ὁ σατράπης	le gouverneur, le satrape.
ὅλος, η, ον	tout, tout entier; plur. tous.
βασίλειος, 3.	royal.
τὰ βασίλεια	le château royal.
γεραιός, ά, όν	vieux, âgé, *senex*.
παλαιός, ά, όν	ancien, *antiquus*.

14.

ἡ Ἀθηνᾶ	Athéna (Minerve).
ἡ γῆ	la terre.
ὁ Ἑρμῆς	Hermès (Mercure).
ὁ νοῦς	le sens, la raison, l'intelligence, l'esprit
ὁ πλοῦς	la traversée.
ὁ περίπλους	le voyage de circumnavigation.
τὸ ὀστοῦν	l'os; plur. les ossements.
ἀργυροῦς, ᾶ, οῦν	d'argent.
σιδηροῦς, ᾶ, οῦν	de fer.
χρῡσοῦς, ῆ, οῦν	d'or.
χαλκοῦς, ῆ, οῦν	d'airain.
ἁπλοῦς, ῆ, οῦν	simple.
τριπλοῦς, ῆ, οῦν	triple.
εὔνους, ουν	bien intentionné, bienveillant, favorable
κακόνους, ουν	mal disposé.

ἄνους, ουν	insensé.
ὁ τάφος	le tombeau, la sépulture.
ὁ στέφανος	la couronne.
ὁ νεκρός	le mort, le cadavre.
τὸ κύπελλον	la coupe.
τὸ δεῖπνον	le repas.
ὁ κυβερνήτης	le pilote.
ἡ ἄκρα	la colline, la citadelle.
ἡ μορφή	la forme.
ἡ ὀργή	la colère.
θαυμάσιος, 3.	admirable, merveilleux.
ὁ Σκύθης	le Scythe.
ὁ Ἅιδης	le dieu Hadès.
ὁ Εὔξεινος Πόντος	la Mer Noire.
ἡ Σικελία	la Sicile.

15.

ὁ κόλπος	le golfe.
ὁ ἐνιαυτός	l'année.
τὸ νῶτον	le dos.
τὸ ναυτικόν	la flotte.
ἡ ναυμαχία	la bataille navale.
πρότερος, 3.	précédent.
ὕστερος, 3.	suivant.
ἔνοικος, 2.	qui habite; l'habitant
πάροικος, 2.	voisin.
λοιπός, 3.	restant, qui reste.
πεζός, 3.	le piéton, le fantassin
βλέπω	je vois, je regarde, je considère.
νέμω	j'accorde, j'attribue.
τρέπω	je tourne.
βούλομαι, Dép.	je veux.
λαμβάνω	je prends, je reçois.
φυγαδεύω	je chasse, je bannis.
χαλεπαίνω	je suis irrité.
ἀπο-θνήσκω	je meurs.
ἀπο-κτείνω	je tue.
κατα-λείπω	je laisse, j'abandonne
κατα-στρέφομαι	je soumets (à moi).
ὅτι, *quod*	que, parce que.
ἐπεί, *quum*	comme, puisque, après que.

16.

ὁ ἅλς, ός	le sel.
ὁ θήρ, ηρός	l'animal (sauvage).
ὁ κρᾱτήρ, ῆρος	le cratère, le vase à mêler le vin.
ὁ ζωστήρ, ῆρος	la ceinture.
ὁ σωτήρ, ῆρος	le sauveur.
ὁ ἀήρ, έρος	l'air (inférieur), le souffle.
ὁ αἰθήρ, έρος	l'air (supérieur).
ὁ ῥήτωρ, ορος	l'orateur.
ὁ προπάτωρ, ορος	l'ancêtre, l'aïeul.
Ἕκτωρ, ορος	Hector.
Νέστωρ, ορος	Nestor.
ὁ Κάρ, ᾱρός	le Carien.
τὸ ἔαρ, αρος	le printemps.
τὸ νέκταρ, αρος	le nectar.
μάκαρ, αρος	heureux, bienheureux.
ὁ Ὠκεανός	l'Océan.
τὸ ἆθλον	le prix du combat.
ἡ βουλή	le conseil, le projet, le dessein, le plan.
στέργω	j'aime.
εὐφραίνω	je réjouis.
εἰκάζω	je compare, je suppose.

ὀνομάζω — je nomme.
κολάζω — je punis.
τιτρώσκω — je blesse.
ὁ Νάξιος — le Naxien; de Naxos.
οἱ Δελφοί, ῶν. οἱ Διόσκουροι.

17.

ὁ φύλαξ, κος — le gardien.
ὁ θώρᾱξ, κος — la cuirasse.
ὁ κήρῡξ, κος — le héraut.
ὁ φοίνῑξ, κος — le palmier.
ἡ κλῖμαξ, κος — l'échelle.
ἡ γλαῦξ, κός — la chouette.
ἡ αἴξ, γός — la chèvre.
ἡ μάστῑξ, γος — le fouet.
ἡ πτέρυξ, γος — l'aile.
ἡ σάλπιγξ, γγος — la trompette.
ἡ φάλαγξ, γγος — la phalange.
ἡ θρίξ, τριχός — la chevelure.
ὁ ὄνυξ, χος — le clou, le sabot, la serre.
ὁ γύψ, πός — le vautour.
ὁ Θρᾷξ, κός. ὁ Αἰθίοψ, πος.
ὁ Φρύξ, γός. ὁ Κύκλωψ, πος.
ὁ Φαίαξ, κος. ὁ Ἄραψ, βος.
ὁ Φοίνῑξ, κος. ὁ Μῆδος.
ὁ Κίλιξ, κος. ὁ Ἰνδός.
ἡ Θρᾴκη. ὁ Λυδός.
ὁ λύκος — le loup.
ὁ ἀετός — l'aigle.
ἡ εὐδαιμονία — le bonheur, la félicité.
πολεμικός, 3. — guerrier.
τὸ πρόβατον — la brebis, le mouton.
τίμιος, 3. — estimé, honoré, estimable.
ἐλαφρός, 3. — rapide, léger, agile.

18.

ὁ γυμνής, ῆτος — le soldat légèrement armé.
ἡ ἐσθής, ῆτος — le vêtement.
ὁ Κρής, ητός — le Crétois.
ἡ νεότης, ητος — la jeunesse.
ὁ ἔρως, ωτος — l'amour.
ὁ ἱδρώς, ῶτος — la sueur.
ὁ νομάς, άδος — le nomade.
ἡ Ἑλλάς, άδος — la Grèce.
ἡ ἀσπίς, ίδος — le bouclier.
ἡ ἐλπίς, ίδος — l'espoir, l'espérance.
ἡ κνημίς, ῖδος — la jambière.
ἡ πατρίς, ίδος — la patrie. (Gram. § 59, rem.)
ἡ πῡραμίς, ίδος — la pyramide.
ἡ τυραννίς, ίδος — la tyrannie.
ἡ φροντίς, ίδος — le souci.
ἡ ἔρις, ιδος — la dispute.
ἡ Ἄρτεμις, ιδος — Artémis.
ὁ, ἡ ὄρνῑς, ῑθος — l'oiseau.
ἡ χάρις, ιτος — la reconnaissance, la grâce, l'amour, la faveur.
αἱ Χάριτες — les Grâces.
ἡ κόρυς υθος — le casque.
ἡ νύξ, κτός — la nuit.
τὸ γάλα, κτος — le lait.
ὁ σίδηρος — le fer.
ὁ, ἡ ἔλαφος — le cerf, la biche.
ἄσμενος, 3. — gai, qui fait qlqch. avec plaisir.
ἀνθρώπινος, 3. — humain.
ὑψηλός, 3. — haut, élevé.
τίκτω — j'enfante.
τρέφω — je nourris, j'entretiens.

θάπτω	j'enterre.
σπένδω	je fais des libations, je sacrifie, je verse.
χρῄζω	je désire.

19.

τὸ σῶμα,	ατος	le corps.
τὸ αἷμα,	—	le sang.
τὸ ἅρμα,	—	le char.
τὸ γράμμα,	—	la lettre, plur. les sciences.
τὸ κτῆμα,	—	la possession.
τὸ μνῆμα,	—	le monument.
τὸ πνεῦμα,	—	le souffle, le vent.
τὸ πρᾶγμα,	—	l'action, la chose, l'affaire.
τὸ σῆμα,	—	le signe, le tombeau.
τὸ στόμα,	—	la bouche, l'embouchure.
τὸ τραῦμα,	—	la blessure.
τὸ χρῆμα,	—	la chose; pl. l'argent, la fortune.
τὸ ἁμάρτημα,	—	la faute, le délit.
τὸ ἀνάθημα,	—	l'offrande.
τὸ ἄγαλμα,	—	la statue.
τὸ μάθημα,	—	ce qu'on apprend; les connaissances.
τὸ νόμισμα,	—	la monnaie.
τὸ ὄνομα,	—	le nom.
τὸ στράτευμα,	—	l'armée.
τὸ τόξευμα,	—	le trait, la flèche.
πένης,	ητος	pauvre.
φυγάς,	άδος	fugitif; le banni.
ὁ πούς,	ποδός	le pied.
ὁ τρίπους,	-ποδος	le trépied.
τὸ φῶς,	φωτός	la lumière.

τὸ γόνυ, γόνατος	le genou.
τὸ δόρυ, δόρατος	la lance.
τὸ ὕδωρ, ὕδατος	l'eau.
τὸ μέλι, μέλιτος	le miel.

20.

ὁ Ἕλλην, ηνος	le Grec.
ὁ Ἀπόλλων, ωνος.	
ὁ Πλάτων, ωνος.	
ὁ Σόλων, ωνος. ὁ Φαίδων, ωνος.	
ὁ Πᾶν, Πᾶνός	le dieu Pan.
ὁ μήν, μηνός	le mois.
ὁ ἀγών, ῶνος	le concours. le combat.
ὁ αἰών, ῶνος	le temps, la vie, l'âge, l'éternité.
ὁ λειμών, ῶνος	le pré, la prairie.
ὁ χειμών, ῶνος	la tempête, l'hiver.
ὁ χιτών, ῶνος	l'habit.
ὁ (ἡ) Μαραθών, ῶνος	Marathon.
ὁ Ποσειδών, ῶνος	Poseidon.
ὁ Τελαμών, ῶνος	Télamon.
ὁ δαίμων, ονος	la divinité.
ὁ γείτων, ονος	le voisin.
ὁ τέκτων, ονος	l'artiste.
ὁ Ἀγαμέμνων, ονος.	
ὁ Ἀρίων, ονος.	
ἡ Λακεδαίμων, ονος.	
ὁ ποιμήν, ένος	le pasteur, le berger.
ὁ λιμήν, ένος	le port.
ὁ ἡγεμών, όνος	le chef, le guide.
ὁ Μακεδών, όνος	le Macédonien.
ἡ χιών, όνος	la neige.
ἡ χθών, ονός	la terre.
ἡ Ἐλευσίς, ῖνος	Éleusis.
ἡ Σαλαμίς, ῖνος	Salamine.

ἡ ῥίς, ῥινός (génér. pl.) le nez.
ὁ δελφίς, ῖνος le dauphin.
εὐδαίμων, ον heureux, riche.
ἐπιστήμων, ον qui sait, instruit.
ἄφρων, ον déraisonnable, insensé.
σώφρων, ον raisonnable, réfléchi.
ἄρρην, εν mâle.
μέλας, αινα, αν noir, sombre, foncé.

21.

ὁ γίγας, αντος le géant.
ὁ ἐλέφας, αντος l'éléphant, l'ivoire
ὁ Αἴας, αντος Ajax.
ὁ ἀνδριάς, άντος la statue.
ὁ ἱμάς, άντος la courroie.
ὁ ὀδούς, όντος la dent.
ὁ γέρων, οντος le vieillard.
ὁ θεράπων, οντος le serviteur.
ὁ λέων, οντος le lion.
πᾶς, πᾶσα, πᾶν / ἅπας, ἅπασα, ἅπαν chaque; tout; pl. tous.
ἄκων, ἄκουσα, ἆκον qui agit contre son gré, à contrecœur.
ἑκών, οῦσα, όν qui agit librement de son plein gré, volontiers.
λυθείς, εῖσα, έν délié.
χαρίεις, εσσα, εν agréable, gracieux.
ὑλήεις, εσσα, εν boisé.
φοβερός, 3. terrible, redoutable.
ὁ δασμός le tribut.
ὁ τεχνίτης l'artiste.
ἡ Ῥώμη Rome.
Ὀλυμπικός, 3. olympien, de l'Olympe.

22.

ὤν, οὖσα, ὄν étant (de εἰμί je suis).
Gén. ὄντος, οὔσης, ὄντος : Gr. § 42, 8. *a*.
ἀπ-ών, -οῦσα, -όν absent (de ἄπειμι je suis absent).
παρ-ών, -οῦσα, -όν présent (de πάρειμι je suis présent).
μέλλων, ουσα, ον imminent, futur; l'avenir.
ὁ ἄρχων, οντος le fonctionnaire, l'archonte; plur. les magistrats.
ὁ θησαυρός le trésor.
ἡ ἀνάγκη la nécessité, la contrainte.
ἕκαστος, 3. chaque.
ἔμπειρος, 2. expérimenté.
ἄπειρος, 2. inexpérimenté.
ἀρέσκω je plais.
παρ-έχω je fournis, je procure, je rends, je prête.

23.

Apprendre τὶς τὶ : Gram. § 73, 1.

ᾄδω je chante.
αἰσχύνω je fais rougir, j'outrage.
αὐξάνω j'augmente.
εὔχομαι je désire; j'implore (qlqn.: τινί) je fais vœu (à qlqn.: τινί).

ἀναγκάζω	je force.
ἐλπίζω	j'espère, je désire.
ὀνειδίζω	je blâme, je reproche.
ὁπλίζω	j'arme, j'équipe.
ὑβρίζω	je suis insolent, je commets un crime.
δι-άγω	je passe (le temps), je vis.
νέμω	je distribue.
δια-νέμω	je partage, je distribue.
δια-φέρω	je diffère (de : τινός) je me distingue (de qlqn. par : τινός τινι)
βάλλω	je jette.
εἰς-βάλλω } ἐμ-βάλλω }	je jette dans; intr. je me jette.
ἐπι-γράφω	j'inscris.
κατα-βαίνω	je descends.
παρ-άγω	je mène à côté, j'égare.
συγ-γράφω	je décris.
συλ-λέγω	je réunis, je rassemble.
ὁ ὕμνος	l'hymne.
τὸ ἐγκώμιον	l'éloge.
τὸ μνημεῖον	le monument.
κατάγειος, 2.	souterrain.
Πελοποννησιακός, 3.	péloponnésien.

Θουκυδίδης, ου. ὁ Ἀρμένιος.
Ἀρταξέρξης, ου. ὁ Μεσσήνιος.

24.

ὁ κατάσκοπος	l'espion.
τὸ ποτόν	l'action de boire, la boisson.
ἡ δίψα	la soif.
ἡ πέτρα	le rocher, la pierre.
ἡ ἐγκράτεια	la modération, l'empire sur soi-même.
ἡ κεφαλή	la tête.
τὸ πῆμα	le mal, la souffrance.
κοῖλος, 3.	creux.
ἄνυδρος, 2.	qui manque d'eau.
ἀκούω	j'entends, j'apprends (par ouï dire).
ὁδεύω	je vais, je marche.
παίω	je frappe.
πάσχω	je souffre, j'endure. je subis.
πίνω	je bois.
πιέζω	je presse.
ἐν-τυγχάνω	je rencontre.
περι-βλέπω	je regarde autour.
προς-βλέπω	je regarde en face.
προς-φέρω	j'apporte, j'offre.
ἔχω avec un adv.	je me comporte, je me trouve.
κακῶς, adv.	mal.
ἤδη	déjà, maintenant.
πότε	quand?
ὅτε (rel.)	lorsque, quand.
τότε	alors.
ποτέ (encl.)	un jour, jadis, autrefois.
οὔποτε, οὐδέποτε	jamais.
μήποτε, μηδέποτε	jamais (avec l'impératif).

25.

ὁ πατήρ, τρός	le père.
ἡ μήτηρ, τρός	la mère.
ἡ θυγάτηρ, τρός	la fille.

ἡ γαστήρ, τρός	l'estomac, le ventre.
ὁ ἀνήρ, ἀνδρός	l'homme, le mari.
ὁ χαρακτήρ, ῆρος	l'impression, le caractère.
ὁ ὅρκος	le serment.
ὁ φόνος	le meurtre.
ἡ εὔκλεια	la bonne renommée, la gloire.
ἡ ὁμιλία	la société, le commerce, la compagnie, les relations.

26.

ἀληθεύω	je dis la vérité.
ἐπι-βουλεύω	je dresse des embûches, je complote
συμ-βουλεύω	je conseille.
συμ-βουλεύομαι	je demande conseil (à qlqn.: τινί).
τοξεύω	je tire de l'arc, je tue à coups de flèches.
φονεύω	je tue, j'assassine.
φυτεύω	je plante.
παύω	je fais cesser, je mets fin.
παύομαι	je cesse, je m'arrête.
μηνύω	j'indique, je dénon-
φύω	je produis. [ce.
ἀπο-λύω	je délivre.
δια-λύω	je sépare.
κατα-λύω	je détruis.
μέλλω	je suis sur le point, je me propose, je tarde.
ἥκω	je suis venu, je suis là, j'arrive.
προσ-ήκει, πρέπει	il convient.
ὁ ἔκγονος	le descendant.
ἡ οὐσία	le bien, la fortune.
ἡ συνουσία	la société, la compagnie, les relations.
ἡ ἐπιβουλή	le complot.

27.

ἄρχω	je règne, je commence (τινός).
ἄρχομαι	je commence (τινός).
δέχομαι	je reçois, j'accepte.
πείθω	je persuade, je convaincs. [ce.
πείθομαι	j'obéis, j'ai confian-
σπεύδω	je cours, je me hâte.
ψεύδω	je trompe.
ψεύδομαι	je mens. [gne.
φείδομαι	je ménage, j'épar-
δια-τρίβω	je vis, je passe (le temps).
μετα-πέμπομαι	je fais venir, je mande.
ἱκανός, 3.	suffisant, capable.

28.

τὸ γένος, ους	la race, l'espèce, la génération.
τὸ ἄλγος, —	la douleur.
τὸ ἄνθος, —	la fleur.
τὸ βάθος, —	la profondeur.
τὸ βάρος, —	le poids, la charge.
τὸ βέλος, —	le trait, la flèche.
τὸ ἔθνος, —	le peuple.

τὸ ἔθος,	ους	l'habitude, la coutume, les mœurs.
τὸ ἔπος,	—	la parole, le récit.
τὸ ἔτος,	—	l'année.
τὸ θέρος,	—	l'été.
τὸ κάλλος,	—	la beauté.
τὸ κέρδος,	—	le gain, le profit.
τὸ κλέος,	—	la gloire.
τὸ κράνος,	—	le casque.
τὸ κράτος,	—	la force, la violence.
τὸ μένος,	—	le courage.
τὸ μέρος,	—	le morceau, la partie.
τὸ ξίφος,	—	l'épée.
τὸ ὄρος,	—	la montagne.
τὸ πάθος,	—	la souffrance.
τὸ σκότος,	—	l'obscurité, l'ombre
τὸ τάχος,	—	la rapidité.
τὸ τέλος,	—	la fin, le but.
τὸ ὕψος,	—	la hauteur.
τὸ εἶδος,	—	la forme, la figure, l'apparence.
τὸ εὖρος,	—	la largeur.
τὸ ζεῦγος,	—	le joug.
τὸ ἦθος,	—	la coutume, l'usage.
τὸ μῆκος,	—	la longueur.
τὸ πλῆθος,	—	la foule, la quantité.
τὸ τεῖχος,	—	le mur, la muraille.
τὸ ψεῦδος,	—	le mensonge.
τὸ ψῦχος,	—	le froid.
τὸ μέγεθος	—	la grandeur.

29.

τὸ κρέας,	ως	la viande.
τὸ γέρας,	ως	le don d'honneur.
τὸ γῆρας,	ως	la vieillesse.
ἡ αἰδώς,	οῦς	la pudeur, la honte, le respect.
τὸ κέρας,	ατος	la corne, le bois; l'aile (d'une armée)

μακάριος, 3.	bienheureux.
ὁ καπνός	la fumée.
ὁ ὄνειρος	le rêve, le songe.
τὸ κάτοπτρον	le miroir.
ἡ ζωή	la vie.
ἡ μικρότης	la petitesse, la brié-
ἡ ἐμπειρία	l'expérience. [veté.
ἡ ἀπειρία	l'inexpérience.
ἀριστερός, 3.	gauche, *sinister*.
δεξιός, 3.	droit, *dexter*.
θάλλω	je fleuris.
ἥδομαι }	je me réjouis de.
χαίρω }	je prends plaisir à.

30.

εὐγενής, ές	noble.
ἀληθής, ές	vrai, véritable.
ἀσεβής, ές	impie.
ἀσφαλής, ές	sûr.
ἀφανής, ές	invisible, inconnu, non apparent.
ἀτυχής, ές }	malheureux.
δυστυχής, ές }	malheureux.
ἐγκρατής, ές	tempérant, modéré.
εὐμενής, ές	favorable, propice.
εὐσεβής, ές	pieux.
εὐτυχής, ές	heureux.
καταφανής, ές	visible, évident.
σαφής, ές	clair, évident.
συγγενής, ές	parent.
ψευδής, ές	faux, mensonger, menteur.

ἐνδεής, ές qui manque de, nécessiteux.
εὐκλεής, ές célèbre, glorieux.
ὑγιής ές sain.
πλήρης, πλῆρες plein.
συνήθης, σύνηθες accoutumé à.
ἡ τριήρης, ους trirème (navire à trois rangs de rameurs).

ὁ Διογένης, ους.
ὁ Ἀριστομένης, ους.
ὁ Ἀριστοτέλης, ους.
ὁ Δημοσθένης, ους.
ὁ Πολυκράτης, ους.
ὁ Σωκράτης, ους.
ὁ Τισσαφέρνης, ους.
ὁ Ἀχαιμένης, ους.
ὁ Περικλῆς, έους.
ὁ Ἡρακλῆς, έους.
ὁ Θεμιστοκλῆς, έους.
ὁ Σοφοκλῆς, έους.

31.

ἡ στάσις, εως la sédition, la discorde.
ἡ κρίσις, — la décision.
ἡ κτῆσις, — l'acquisition. la possession.
ἡ ὄψις, — la vue, l'aspect.
ἡ πίστις, — la fidélité, la confiance.
ἡ πόλις, — la ville, l'état.
ἡ πρᾶξις, — l'action, l'entreprise.
ἡ τάξις, — l'ordre; la troupe rangée en bataille.
ἡ ὕβρις, εως l'insolence, la violence.
ἡ φύσις, — la nature, la disposition.
ὁ μάντις, — le devin.
ἡ αἴσθησις, εως le sentiment. la sensation.
ἡ ἀκρόπολις, — la ville haute, la citadelle.
ἡ ἀνάβασις, — l'expédition (en montant).
ἡ κατάβασις, — le retour (en descendant).
ἡ διάβασις, — le passage.
ἡ δύναμις, — la puissance.
ἡ φρόνησις, — la sagesse, la prudence, la raison.

ἡ Ἀμφίπολις, εως.
αἱ Σάρδεις, εων.
ὁ Ξενοφῶν, ῶντος Xénophon.

32.

ὁ, ἡ σῦς, συός le porc.
ὁ ἰχθύς, ύος le poisson.
ἡ ἰσχύς, ύος la force.
ἡ Ἐρῑνύς, ύος la déesse de la vengeance.
ὁ πῆχυς, εως l'aune.
τὸ ἄστυ, εως la ville.
ἡδύς, εῖα, ύ doux, agréable.
βαθύς, εῖα, ύ profond.
βαρύς, — lourd.
βραδύς, — lent.
βραχύς, — court.
γλυκύς, — doux.
δασύς, — serré, épais.
εὐρύς, — large.

θρασύς, εῖα, ύ courageux.
ὀξύς, — pénétrant, tranchant.
παχύς, — épais.
ταχύς, — rapide.
τρᾱχύς, — rude.
ἥμισυς, — demi.
δίπηχυς, υ long de deux aunes.
ἡ πορεία la marche.
ἡ ᾠδή le chant.
λεπτός, 3. léger, fin.
ἀπ-έχω je retiens, je suis éloigné (de : τινός).
ἀπ-έχομαι je m'abstiens (τινός)

33.

ὁ βασιλεύς, έως le roi.
ὁ γονεύς, έως le père; plur. les parents.
ὁ ἑρμηνεύς, — l'interprète.
ὁ ἱερεύς, — le prêtre.
ὁ ἱππεύς, — le cavalier.
ὁ νομεύς, — le berger.
ὁ φονεύς, — le meurtrier.
ὁ, ἡ βοῦς, βοός, le bœuf.
ὁ Ἀχιλλεύς, έως.
ὁ Θησεύς, έως.
ὁ Ὀδυσσεύς, έως,
ὁ Προμηθεύς, έως.
ὁ Ἐρετριεύς, έως.
ὁ Εὐβοεύς, έως.
ὁ Πειραιεύς, έως.
ὁ Πλαταιεύς, έως.
ὁ σύμβουλος le conseiller.
ὁ χῶρος le lieu, l'espace.
μάχιμος, 3. 2. belliqueux, guerrier.

34.

ὁ ἥρως, ωος le héros.
ὁ Τρώς, ωός le Troyen.
ἡ πειθώ, οῦς le talent de persuasion.
ἡ ἠχώ, οῦς l'écho.
ἡ Λητώ, οῦς. ἡ Σαπφώ, οῦς.
ἡ Καλυψώ οῦς. ἡ Γοργώ, οῦς.
ὁ, ἡ παῖς, παιδός l'enfant; le jeune garçon, la jeune fille.
τὸ οὖς, ὠτός l'oreille.
τὸ μέλος, ους le chant.
τὸ παράδειγμα, ατος l'exemple.
Τρωικός, 3. troyen.
ξύλινος, 3. de bois.
ἀπο-πέμπω j'envoie.
καθ-εύδω je dors.
οὐ μόνον — ἀλλὰ καί non seulement — mais encore.

35.

ἡ γυνή, ναικός la femme.
ὁ Ζεύς, Διός Zeus (Jupiter).
ὁ, ἡ κύων, κυνός le chien.
ὁ μάρτυς, υρος le témoin.
ἡ ναῦς, νεώς le vaisseau.
τὸ ὄναρ, ὀνείρατος le rêve, le songe.
ὁ πρεσβευτής l'ambassadeur.
τὸ πῦρ, πυρός le feu; pl. feux de bivouac.
τὸ συμπόσιον le banquet.
ὁ Λίβυς, υος libyen.
καλός κἀγαθός honnête, loyal.
οἴχομαι je m'en vais, je suis parti.
ἰσχύω je suis fort, puissant, je peux.

καίω	j'allume, je brûle.
μένω	je reste, j'attends.
πράττω	j'agis, je fuis.

36.

ὁ σῖτος	le blé, la nourriture
τὸ στάδιον	le stade (distance de 600 pieds).
ἡ χείρ, χειρός	la main.
πολύς, πολλή, πολύ	beaucoup.
μέγας, μεγάλη, μέγα	grand.
ὁ ὦμος	l'épaule.
ἡ τράπεζα	la table.
τὸ ἄχθος	le fardeau.

37.

ὁ γάμος	les noces, le mariage
ἡ χερρόνησος	la péninsule.
ἡ ἀπορία	l'embarras, le manque.
ἡ βασίλεια	la reine.
ἡ ἱέρεια	la prêtresse.
ἁρπάζω	je ravis.
ὀργίζω	j'irrite, je m'irrite.
ὀργίζομαι	je suis irrité.
ἀν-άγω	j'emmène.
κατ-άγω	je ramène.
μαντεύομαι	je prédis.
αὐτίκα	aussitôt, subitement.
ἐνταῦθα	ici, alors.

38.

τὸ σκῆπτρον	le sceptre, le bâton.
ἡ πληγή	le coup.
πρόθῡμος, 2.	prêt à, disposé.
κοῦφος, 3.	léger.
ἀσθενής, ές	faible.
πρέσβυς, υ	vieux.
ἐλαύνω	je marche, je vais, je pars.
ὑπομένω	je supporte.
δεῖ } avec la prop.	il est nécessaire,
χρή } infinitive	on doit.

39.

ἡ ὥρα	la saison.
τὸ μῖσος	la haine.
αὐτόχθων, 2.	né de la terre même, indigène, autochtone.
ἐπικίνδῡνος, 2.	dangereux.
θέλω, ἐθέλω	je veux.

40.

ὁ κακοῦργος	le criminel.
τὸ ζῷον	l'être vivant; l'animal.
ἡ διατριβή	le séjour.
οἴομαι, οἶμαι	je pense, je crois.

41.

ἡ ἀναρχία	l'anarchie.
ἡ μνήμη	le souvenir, la mémoire.
κενός, 3.	vide, vain, futile.
κουφίζω	j'allège.
φροντίζω	je m'occupe, je m'inquiète (de : τινός).
συμφέρει	il est utile, convenable.
τὸ συμφέρον	ce qui est utile.
οὐδείς, μηδείς	personne.
οὐδέν, μηδέν	rien.

42.

ὁ κύβος	le dé.
ὀρθός, 3.	droit, juste.
ἀχάριστος, 2.	ingrat.
ἐπιμελής, 2.	soigneux.
γηράσκω	je vieillis.
πράττω avec adv.	je me trouve, je vais (bien ou mal).
πίπτω	je tombe.
ὑπ-ακούω τινός	j'écoute qlqn.; j'obéis.
οὕτως	ainsi.
ὡς	comme, que.
ὥσπερ	de même que.
ὡς avec un superl.	*quam* avec un sup.
νῦν	maintenant.
τὰ πολλά	le plus souvent.

43.

ὁ λόφος	la colline.
ὁ σταθμός	la journée de marche.
ὁ αὐτόμολος	le transfuge.
ὁ ναύαρχος	l'amiral.
ἡ κώμη	le village.
ἡ γενεά	la naissance.
ἡ ὁρμή	le départ.
ἀπ-αγγέλλω	j'annonce.
συ-στρατεύομαι	je pars en guerre avec.
ἅμα	en même temps (avec : τινί).

44.

ἀγορεύω	je discours, je parle.
βιοτεύω	je vis.
ἀπ-αλλάττω	je délivre, je m'en vais.
ἀπο-τρέπω	je détourne.
κατ-έχω	je tiens ferme, je possède.
μαίνομαι	je suis furieux.
ἐπι-μέλομαι	je prends soin (de : τινός).
ἡ ἐπιμέλεια	le soin.
ὁ τόπος	le lieu.
εἰ	si.
ἐάν	si.
ὅταν, ὁπόταν	quand, lorsque.

45.

ὁ ψεύστης, ου	le menteur.
ἡ μαντεία	l'oracle, la prophétie.
διαβάλλω	je calomnie.
ἡ διαβολή	la calomnie.
κλείω	je ferme, j'enferme.
ὀρέγομαι	je recherche, je désire.

46.

ἡ ἐλαία	l'olivier.
ἡ τῑμωρία	la vengeance, la punition.
ἡ ἀνομία	l'anarchie.
ὁ αἰχμάλωτος	le prisonnier de guerre.
ὁ δεσμός	le lien.
ὁ κόλαξ, κος	le flatteur.
κολακεύω	je flatte.
μανθάνω	j'apprends.

47.

ἡ βία	la violence.
ἡ διδασκαλία	l'instruction, l'enseignement.
ἐπιτήδειος, 2. 3.	convenable, propre nécessaire.

τὰ ἐπιτήδεια les vivres.
δια-πράττω j'exécute, je termine.
προσ-ελαύνω je marche sur.
πέρᾱν au delà.
αὖθις de nouveau.

48.

ὁ ἁρμοστής (celui qui arrange) l'harmoste.
ὁ ἔφορος l'éphore.
παράνομος, 2. illégal.
ἄφθονος, 2. exempt d'envie, abondant.

49.

ἀπατάω je trompe.
γεννάω j'engendre.
δράω je fais.
ἐάω je laisse, je permets.
ἐρωτάω je demande, j'interroge.
θηράω je chasse.
θεάομαι, DM. je considère, je regarde.
ἰάομαι, DM. je guéris.
κτάομαι, DM. j'acquiers, pf. je possède.
μηχανάομαι, DM. j'imagine, j'invente.
νῑκάω je vaincs, je l'emporte.
τελευτάω je termine, j'accomplis, je meurs.
τῑμάω j'estime, j'honore.
τολμάω j'ose, je tente.
λογίζομαι je calcule, je réfléchis.

ὁ πάππος le grand'père.
ὁ ἔπαινος la louange, l'éloge.
ἡ ἀκτή le rivage.
ἡ ταφή l'enterrement, le tombeau, la sépulture.
ἡ βασιλεία la royauté, le royaume.
τὸ θέᾱτρον le théâtre.

50.

ἀδικέω je fais tort, je fais une injustice, j'offense (τινά).
αἰτέω je demande.
ἀριθμέω je compte.
ἀτυχέω, δυστυχέω je suis malheureux.
εὐτυχέω je suis heureux.
ἐπι-χειρέω j'entreprends, j'attaque (τινί).
κοσμέω j'orne, je pare.
κρατέω je m'empare, je domine (τινός); je vaincs (τινά).
μῑσέω je hais.
νοσέω je suis malade.
οἰκέω je demeure, j'habite.
οἰκοδομέω je construis.
ποιέω je fais, je rends.
πολεμέω je fais la guerre (τινί).
πολιορκέω j'assiège.
ἐκ-πολιορκέω je prends d'assaut.
πορθέω je détruis.
φιλέω j'aime.
φρονέω je pense, je médite.

κατα-φρονέω	je méprise (qlqn.: τινός).
μέγα φρονέω	je suis fier.
χωρέω	je vais, je marche.
ἀνα-χωρέω	je cède, je recule.
ἀπο-χωρέω	je me retire, je m'en vais.
ὠφελέω	je sers, je soutiens, j'aide (τινά).

51.

ἀξιόω	je juge digne, j'estime; j'exige.
δηλόω	je révéle, je manifeste.
δουλόω	j'asservis, je soumets.
ἐλευθερόω	je délivre (de: τινός)
ζημιόω	je punis.
κυκλόω	je ceins, j'entoure.
μαστιγόω	je fouette, je flagelle.
μισθόω	je loue, j'afferme.
μισθόομαι, DM.	je loue, j'enrôle, je stipendie.
ὀρθόω	je dresse.
ἀν-ορθόω	je redresse.
πληρόω	je remplis, j'équipe
στεφανόω	je couronne.
ταπεινόω	j'abaisse, j'humilie.
λούω	je lave.
λούομαι	je me lave, je me baigne.

52.

ἡττάομαι, DP.	je succombe (à ql.-qn. τινός).
ὁρμάω	j'excite; intr. je pars.
ὁρμάομαι, DP.	je pars.
πειράομαι, DP.	je m'efforce, je tente j'essaye, j'éprouve (τινός).
πλανάω	j'égare.
πλανάομαι, DP.	je m'égare, j'erre.
ἀπο-πλανάομαι	je m'écarte de.
φοβέομαι, DP.	je crains.
θυμόομαι, DP.	je suis irrité.
ὁ χρησμός	l'oracle.
ἡ λόγχη	la lance.
σπάνιος, 3.	rare, peu.
ἐκεῖ	là.
οὖν	donc, par conséquent.
πρότερον	auparavant.

53.

ἀπιστέω	je me défie.
ἀπο-δημέω	je suis à l'étranger.
ἐπι-θυμέω	je désire, je recherche, je demande (qlqch.: τινός).
περάω	je passe, je traverse.
πηδάω	je saute.
ἐκ-πηδάω	je saute hors de.
κατα-πηδάω	je saute à bas de.
σέβομαι	je vénère, j'adore.
ἐπι-τρέπω	je remets, je confie, je permets.
ᾄδω (ἀείδω)	je chante.
ὁ ἀοιδός	le chanteur.
ἡ ἐπιστολή	la lettre.
ἡ σκευή	le costume, l'armement, l'armure.

οἴκαδε	à la maison (avec mouvement).
πάλιν	de nouveau.
ἐντεῦθεν	de là.
εἶτα, ἔπειτα	alors, ensuite, là-dessus.

54 et 55.

ὁ πῶλος	le poulain.
τὸ ἀκόντιον	le javelot.
τὸ τάλαντον	le talent.
τὸ πλέθρον	le plèthre.
ὁ παρασάγγης	le parasange.
ἡ ὀλυμπιάς, άδος	l'olympiade.
ἀκοντίζω	je lance un javelot.
ἀνα-παύομαι	je me repose.
ἀπ-αντάω	je rencontre.
ἤ	ou.
ἤ — ἤ	ou — ou.
πλήν avec le gén.	excepté.

56.

ἀναγκάζω	ἐλπίζω	ὀνειδίζω
ἁρπάζω	θαυμάζω	ὀνομάζω
γυμνάζω	κολάζω	ὁπλίζω
δικάζω	κουφίζω	ὑβρίζω
εἰκάζω	νομίζω	φροντίζω
	ὀργίζομαι.	

ἀθροίζω	je rassemble, je réunis.
ἀφανίζω	je rends invisible, je détruis, j'anéantis, je fais périr.
ἐξετάζω	j'examine, j'éprou- [ve.
ἐρίζω	je dispute.
κομίζω	j'apporte.
κτίζω	je fonde.
οἰκίζω	je construis, j'éta- [blis.
ὁρίζω	je borne, je détermine.
σκευάζω	je prépare, j'arme.
κατα-σκευάζω	j'établis.
παρα-σκευάζω	je prépare, j'équipe
συ-σκευάζω	je rassemble, j'empaquette.
τειχίζω	je fortifie, j'entoure de murs.
φράζω	je montre, je dis.
χωρίζω	je sépare, je distingue.
βιάζομαι, DM.	je force, j'obtiens de force.
λογίζομαι, DM.	je réfléchis, je délibère.
ψηφίζομαι, DM.	je décrète.
ἁρμόττω	j'arrange, je conviens.
συν-αρμόττω	j'assemble, j'ajuste.
πλάττω	je forme, je fais, je crée.
ἡ ἀποικία	la colonie.
οἱ μέν — οἱ δέ	les uns — les autres

57.

πράττω — δια-πράττω — φυλάττω.

ἀλλάττω (ἀλλαγ-)	je change.
ἀπ-αλλάττω, M.	je délivre; je m'en vais.
κηρύττω (κηρυκ-)	je publie.
ἀπο-κηρύττω	j'interdis.
ταράττω (ταραχ-)	je trouble.

τάττω (ταγ-)	je range.
ἀντι-τάττω	je range, je place en face, j'oppose.
δια-τάττω	je range (en bataille).
ἐπι-τάττω	je charge, j'ordonne, je commande.
φυλάττομαι	je me garde, je me tiens en garde (contre qlqn.: τινά).
στενάζω (στεναγ-)	je soupire.
οἰμώζω (οἰμωγ-)	je me lamente, je déplore.
τὸ παιδίον	le petit enfant.
ὁ δόλος	la ruse, *dolus*.
ἡ ἄνοια	la folie.
ψῖλός, 3.	nu; légèrement ar-
ἕτοιμος, 3.	préparé. [mé.
ἔτι	encore.
οὐκέτι, μηκέτι	plus.
οὔπω, μήπω	pas encore.
ἄγᾱν	trop.

58.

ἀνα-γράφω	je note.
βλάπτω (βλαβ-)	je lèse, je nuis.
καλύπτω (καλυβ-)	je voile, je cache.
ἐκ-καλύπτω	je dévoile.
κρύπτω (κρυφ-)	je cache.
ῥίπ-τω (ῥιφ-)	je jette.
ἀπορρίπτω	je rejette.
κατα-πέμπω	j'envoie (en bas).
ἡ διάνοια	la pensée, le senti-
τὸ ξύλον	le bois. [ment.
ἄτακτος, 2.	qui est sans ordre.
πολλοῦ ἄξιος, 3.	qui est de grand prix.

59.

ἡ ξενία	le lien d'hospitalité.
φθονερός, 3.	envieux.
φθονέω	j'envie.
εἰς-άγω	je conduis dans, j'introduis.
εὑρίσκω	je trouve. [ne.
ἐκ-κομίζω	j'emporte, j'emmè-
στερέω, ἀπο-στερέω	je dépouille, je prive de. [re.
τέμνω	je coupe, je déchi-
δωρέομαι, DM.	je donne en présent.
πορίζω	je donne, je procure.
πορίζομαι, DM.	je me procure, j'acquiers.
ἐν-θῡμέομαι, DP.	je considère, je mé-
πείθομαι, DP.	j'obéis. [dite.
λῡπέω	j'afflige, je blesse.
λῡπέομαι, DP.	je m'afflige, je m'attriste.
πρόσω / πόρρω	loin, en avant.
ὧδε	ainsi, de la manière suivante.
ὥστε	de sorte que.
ἵνα, ὡς, ὅπως	afin que, *ut*.
ἵνα μή, ὡς μή / ὅπως μή ou μή	afin que ne pas, *ne*. (Règle 26).

60.

ἀγαπάω	j'aime, je suis con-
βοάω	je crie. [tent.
γελάω	je ris.
ἐράω	j'aime (qlqch. τινός).
ὁράω	je vois, je regarde.

σῑγάω } σιωπάω }	je me tais, je garde le silence.
ἐπι-τῑμάω	je reproche, je blâme.
αἰτιάομαι, DM.	j'accuse.
ἀτῑμάζω	je déshonore.
ἀπαίδευτος, 2.	qui n'est pas élevé, ignorant.
ὁ λογισμός	le calcul, la réflexion.
ἡ φωνή	la voix.
τὰ Ὀλύμπια	les jeux olympiques.
πότερον — ἤ	*utrum* — *an;* est-ce que - ou bien.

61.

ἀμελέω	je néglige.
βοηθέω	j'aide.
δοκέω	je crois, je parais.
δοκεῖ	il semble, *videtur.*
ἐν-οικέω	j'habite.
ἐπ-αινέω	je loue.
εὐεργετέω	je fais du bien (à qlqn.: acc.).
ζητέω	je cherche, je recherche.
θαρρέω	je suis courageux, confiant.
κῑνέω	je meus, j'émeus.
ὁμῑλέω	je fréquente.
τῑμωρέω	j'aide, je secours.
τῑμωρέομαι, DM	je punis, je me venge.
ἡγέομαι, DM.	je précède, je guide, je conduis; je crois, je pense, je considère (comme).
μῑμέομαι, DM.	j'imite.
ψαύω	je touche.
ἡ συγγνώμη	le pardon.
σεμνός, 3.	auguste, majestueux, vénérable.
τυφλός, 3.	aveugle.
παραπλήσιος, 3.	semblable.

62.

βεβαιόω	je fortifie, j'affermis.
δηόω	je ravage.
ζηλόω	je lutte, je rivalise avec.
ὁμοιόω	je compare.
σκηνόω et moyen	je campe.
ἐναντιόομαι, DP.	je m'oppose.
ἐπι-ορκέω	je me parjure.
ὑπο-χωρέω	je cède, je recule.
ἡ σπονδή	la libation.
αἱ σπονδαί	le traité.
ἴσος, 3.	égal.
οἰκεῖος, 3.	domestique, familier, ami.

63 à 68.

ἐνίοτε	quelquefois, de temps en temps.
εὐθύς	aussitôt.
πωλέω	je vends.
συμ-πράττω	j'aide, je secours.
μετ-έχω	j'ai, je prends part.
ζηλωτός	désirable, enviable.
ψέγω	je blâme.
προ-τρέπω	je tourne vers.
ὀφείλω	je dois.

πατρῷος, 3.	paternel, de la patrie.
ὁ κατήγορος	l'accusateur.
ἡ δειλία	la lâcheté.
ἡ εὐεργεσία	le bienfait.
ὅσῳ — τοσούτῳ	*quanto — tanto*, plus — plus.
ἔξω avec le gén.	hors de.
ὁ οἶκος	la maison.

69.

ἡ καταφυγή	le refuge.
ὁ ἕτερος, 3.	l'autre (de deux).
μοχθηρός, 3.	pénible, fâcheux.
οἰκτρός, 3.	digne de pitié.
μακαρίζω	je juge heureux.
προσ-πίπτω	je tombe sur.
ἐπειδή	après que.

70.

ὁ ἰδιώτης	le particulier.
ἡ ἑορτή	la fête.
ἡ εὐχή	la demande, la prière.
ἡ ταραχή	le trouble.
ἡ φήμη, *fama*	la gloire, la réputation.
μέτριος, 3.	modéré.
ὄλβιος, 3.	heureux, bienheureux.
ἀνόλβιος, 2.	malheureux.
οἷός τέ εἰμι	je suis en état.
ἐπ-ερωτάω	j'interroge, je consulte.
θεωρέω	je considère.
πλουτέω	je suis riche.
σκοπέω et M.	j'épie, j'examine.
κοιμάω	je couche.
κοιμάομαι, DP.	je me couche, je dors.
ξενίζω	je donne l'hospitalité, j'héberge.
παρα-γίγνομαι	je m'avance, je suis présent.
περι-άγω	je conduis tout autour.
προ-γιγνώσκω	je reconnais, je sais d'avance.
τυγχάνω	j'obtiens.
ὑπ-άρχω	je suis présent.
ἕνεκα avec le gén.	à cause de.
ἐντός avec le gén.	à l'intérieur, en deçà.
ἐκτός avec le gén.	à l'extérieur, au delà.
παντάπᾱσι(ν)	entièrement.
δή	précisément, donc.
γέ (encl.)	du moins, sûrement.

71.

ἐπ-αγγέλλω	j'annonce.
ἐπ-αγγέλλομαι	j'offre, je promets
παρ-αγγέλλω	j'ordonne.
ἀμύνω	je repousse.
ἀμύνομαι, DM.	je me défends (contre qlqn.: τινά).
αἰσχύνομαι, DP.	j'ai honte, je rougis, je respecte.
ἀπο-βάλλω	je regrette, je perds.
καθαίρω	je purifie.
κερδαίνω	je gagne.

ἀπο-κρίνομαι	je réponds.
ἀνα-μένω	je reste, j'attends.
νέμομαι, DM.	je broute, je jouis, j'habite.
σημαίνω	je donne un signal, j'annonce.
σφάλλω	je fais tomber, je trompe.
σφάλλομαι, DP.	je me trompe, je tombe.
ὑγιαίνω	je suis en santé.
φαίνω	je montre, je prouve.
ἀποφαίνω et M.	je montre, j'expose.
φαίνομαι, DM.	je me montre, j'apparais.
δια-φθείρω	je gâte, je détruis.
ὁμονοέω	je vis dans la concorde.
ὁ πέπλος	le vêtement de parade.

72.

μιαίνω	je souille.
περαίνω	j'achève, j'exécute.
ὑφαίνω	je tisse.
ἀγείρω, συναγ.	je rassemble.
στέλλω	j'envoie, j'équipe.
ἀπο-στέλλω	j'envoie, j'expédie.
σπείρω	je sème, j'ensemence.
δια-σπείρω	je disperse.
τείνω	je tends, j'étends.
ἀνα-τείνω	je tends vers le ciel.
οἰκτίρω	j'ai pitié.
ὁ δράκων, οντος	le dragon.
βροτός, 3.	mortel.
ἕως	aussi longtemps que, jusqu'à ce que.
πρίν	avant que (de).
ἐκεῖθεν	de là.
ἐπειδάν	lorsque, après que (avec le conj.).

73.

λυμαίνομαι	je déshonore, j'outrage.
κείρω	je rase.
ὀρύττω (ὀρυχ-)	je creuse.
ἐξ-ορύττω	je déterre.
ὁ προστάτης	le chef, le préfet.
ἡ κόμη	la chevelure.
ἡ μνᾶ	la mine. Gr. p. 287.

74.

ἐκ-βάλλω	je rejette, je chasse.
ὑπερ-βάλλω	je franchis, je surpasse.
ἀπο-λείπω	je laisse, j'abandonne.
ἀπο-(ἐκ-)φεύγω	je m'enfuis, j'échappe (à qlqn.: τινά).
κατα-φεύγω	je m'enfuis (en descendant).
παρα-λαμβάνω	je reçois, je reprends.
ἔρχομαι	je vais, je viens.
προς-έρχομαι	je vais, je m'approche.
ἐπ-αν-έρχομαι	je retourne, je reviens.
περι-πίπτω	je tombe dans.

ἐπι-σιτίζομαι	je me ravitaille.
ἡ δρῦς, υός	le chêne.
ἐγγύς avec le gén.	auprès de, proche.

75.

δι-αρπάζω	je vole, je pille.
κατα-κόπτω	je coupe, je taille.
κατα-σκάπτω	je sape, je détruis.
κατα-σφάττω	je massacre, je tue.
μῶρος(μωρός),3.	insensé.
σωφρονέω	je suis sensé, raisonnable.
τὸ αἴνιγμα	l'énigme.
κρύφα	secrètement.

76.

ἀνα-τρέφω	je nourris, j'élève.
συν-άγω	je réunis, je rassemble.
συν-τάττω	je range ensemble, je dispose.
ὁ συγγραφεύς	l'historien.
ὁ εἵλως, ωτος	l'hilote.

77.

ἡ αἰχμή	la pointe, la lance.
ἡ δαπάνη	la dépense, les frais.
ὁ ἡλικιώτης, ου	le compagnon d'âge, le contemporain.
ἡ νέμεσις, εως	la vengeance.
ἀβλαβής, 2.	intact, sain et sauf.
ἐπιχώριος, 2.	indigène.
κωφός, 3.	sourd.
μνήμων, 2.	qui se souvient.
οἰκτίρω	j'ai pitié.
ἐξ-εγείρω	je réveille.
ἐμ-πλέκω	j'enlace, j'embarrasse.
παρ-έρχομαι	je passe à côté.
προσ-δοκάω	j'attends.
προ-σημαίνω	j'annonce d'avance.
προ-τείνω	je tends en avant, je présente.
συμ-πέμπω	j'envoie avec.
θέω	je cours, je me hâte.
ἁμαρτάνω	je manque.
πόθεν, ὁπόθεν	d'où.
ὄπισθεν	derrière, par derrière.

78.

ἐθίζω	j'accoutume, j'habitue.
ἑστιάω	j'héberge.
ἐργάζομαι	je travaille.
ἀν-οίγω	j'ouvre.
ἔοικα	je semble, je parais.
δια-λέγομαι	je m'entretiens.
ἐγείρω	j'éveille.
ἐλέγχω	j'interroge, je convaincs.
καθέζομαι	je m'assieds.
καθίζω	je place.
ἀν-έχομαι	je supporte.
τὸ δεσμωτήριον	la prison.
τὸ πρυτανεῖον	le prytanée.

79.

βιβάζω	je fais marcher.
δια-βιβάζω	je fais passer.
καλέω	j'appelle.
τελέω	j'achève.

αἴρω	je lève, je soulève.
ἐπ-αίρω	j'élève, j'excite, j'enorgueillis.
σπουδάζω	je m'empresse, je m'applique.
ἅλλομαι	je saute.
τὸ στάδιον	le stade, v. 36.
ὁ ἀθλητής	l'athlète.
ἡ δουλεία	la servitude, l'esclavage.

80.

ζάω	je vis.
διψάω	j'ai soif.
πεινάω	j'ai faim.
χράομαι	je me sers, j'use de.
πλέω	je navigue.
ἐπι-πλέω	je fais voile contre.
πνέω	je souffle.
χέω	je verse.
ἐγ-χέω	je verse dans.
δέομαι	j'ai besoin, je demande.
ῥιγόω	j'ai froid.
ἱδρόω	je sue.
ἀκροάομαι	j'entends, j'écoute.
ἀριστάω	je déjeune.
ἀθυμέω	je suis découragé.
ναυμαχέω	je combats sur mer.
ὁ κύκλος	le cercle.
κύκλῳ	en cercle, autour.
ἡ σάρξ, κός	la viande.

81.

σπάω	je tire.
ἀπο-σπάω	j'arrache.
δια-σπάω	je déchire.
αἰδέομαι	j'ai honte, je crains, je n'ose pas.
ἀρκέω	je suffis.
ἀνύω	j'achève, j'exécute.
παρ-αινέω	j'engage, je conseil-
τρέω	je tremble. [le.
δέω	je lie, j'enchaîne.
δύω	j'enveloppe.
κατα-κλείω	j'enferme, j'entou-
κατα-λεύω	je lapide. [re.
χρίω	j'oins.
σείω	j'ébranle.
ὁ σεισμός	le tremblement de terre.

82.

ἕλκω, ἑλκύω	je traîne, je tire.
κατα-καίω	je brûle entièrement.
δια-κρίνω	je distingue.
δια-βάλλω	je calomnie.
ἐκ-τείνω	j'étends.
τὸ ἱερεῖον	la victime.
ἡ πολιορκία	le siége.
ὁ μνηστήρ, ῆρος	le prétendant.

83.

ἅπτω	j'attache, j'allume.
ἅπτομαι	je saisis, je touche.
προ-άγω	je conduis, je pousse en avant.
ὁ κριτής	le juge.
ἡ πλευρά	le côté.
αἱ δυσμαί	le coucher (du so-
ἡ φλόξ, γός	la flamme. [leil).
ἑκάτερος, 3.	l'un et l'autre (de deux) *uterque*.

ὁ νεώς	le temple.
ἡ ἕως	l'aurore, le matin.
ἵλεως, ων	propice, favorable.
πλέως, α, ων	plein.
ὁμοῦ	en même temps.

84.

τὸ γέρρον	le bouclier (d'osier).
τὸ ὅριον	la frontière.
τὸ χωρίον	l'espace, le lieu.
πυκνός, 3.	épais, serré.
δια-κελεύομαι	j'exhorte, j'anime.
ἐξ-ικνέομαι	j'arrive, je parviens à.
ἐπι-καλέω	j'appelle, je fais venir.
ὁδοποιέω	je fais le chemin.
παρα-τάττω	je range en bataille.

85.

αἱρέω	je prends.
αἱρέομαι	je prends pour moi, je choisis.
ἀνα-βιβάζω	je fais monter.
κατα-βιβάζω	je fais descendre.
ἡ πυρά	le bûcher.
ἡ πέδη	le lien, l'entrave.
ἀνα-στενάζω	je soupire.
χαρίζομαι	j'accorde une grâce, je suis complaisant.
ἐξ-απατάω	je trompe (entièrement).
εὖ ποιέω	je fais du bien (à qlqn.; τινά),
τὸ χρηστήριον	l'oracle.
ἡ ἀπόκρισις, εως	la réponse.
τὸ μαντεῖον	la prédiction, l'oracle.
ἡ ἀχαριστία	l'ingratitude.
ἡ Μοῖρα	le destin.
ὑπ-έχω	je supporte.
ἡ ἅλωσις, εως	la prise, la conquête.

86.

ὁ ἄποικος	le colon.
ἀπ-οικίζω	je colonise, je transplante.
ἡ πρόσοδος	le revenu.
συγ-κλείω	j'enferme.
ἡ προδοσία	la trahison.
ἀνδραποδίζω	je réduis en servitude.
ἐμ-πίπτω	j'attaque.
κατα-λαμβάνω	je prends, je rencontre.
εὐθύς	aussitôt.
ἡ σπουδή	le zèle, la hâte.
ἡ ἔφοδος	l'approche, l'invasion.
καρτερός, 3.	fort, puissant.
ἀμφότεροι, 3.	tous les deux, *utrique*.
ἡ προθυμία	l'empressement, la bonne volonté.
ὁ λόχος	la cohorte, la compagnie (de cent hommes).

87.

ἡ βασιλεία	le royaume, la royauté.
παρα-δέχομαι	je reprends, je reçois.
τὸ ἐρώτημα	la question.
παιδικός, 3.	enfantin, puéril.

οὐδέ } après une	et ne... pas.
μηδέ } négation	pas même.
ἡ ἡγεμονία	le commandement suprême.
ἀκολουθέω	je suis (suivre).
ἡ παρασκευή	l'armement.
ὁ στόλος	l'armement, l'expédition.

88.

ὅμορος, 2.	limitrophe, voisin.
αὐτόνομος, 2.	indépendant.
ἡ πάροδος	le passage, le chemin.
ἡ λεία	le butin.
ὀπίσω	en arrière.
προ-πέμπω	j'envoie en avant.
ἡ νάπη	la vallée boisée.
ἐπι-γίγνομαι	j'arrive sur les entrefaites, je surviens.
ἡ δίωξις, εως	la poursuite.
δι-έρχομαι	je parcours.
βιάζομαι	je force, je prends de force.
ἡ ἀπόβασις, εως	la descente, l'abordage.
ἀπ-άγω	j'emmène.
δια-βαίνω	je franchis.
πρόσοικος, 2.	voisin.
ἐπ-άγω	j'amène.
ἡ ἵππος	la cavalerie.
προσ-βάλλω	je m'approche, j'attaque.
ἡ προσβολή	l'attaque.
ἡ τόλμα	l'audace, la hardiesse.
προ-χωρέω	je m'avance.
ἡ ὄχθη	la plage, le rivage.
ἀπ-αιτέω	je réclame, j'exige.
ὀχυρός, 3.	solide, fortifié.

89.

ἡ ἀγγελία	le message, la nouvelle.
ἡ ἀπόστασις, εως	la défection.
πάλαι	depuis longtemps.
ἡ φρουρά	la garde, la garnison.
φρουρέω	je monte la garde, je garde.
ὁ φρούραρχος	le commandant de la garde.
κοινωνέω	je prends part (à qlqch.: τινός).
πρόσθεν	auparavant.
ὑστεραῖος, 3.	suivant.
προς-άγω	je conduis, j'amène.
τὸ τέμενος	le bois sacré.
πρεσβεύομαι	j'envoie des députés.
ἡ πρεσβεία	la députation.
ἐκ-θέω	je cours hors de, je fais une sortie.
οἱ προφύλακες	l'avant-garde.
οἱ ὀπισθοφύλακες	l'arrière-garde.
περι-έρχομαι	je tourne autour.
ἀπο-τειχίζω	je fortifie.
τὸ σύνθημα	le signe, le mot d'ordre.
πλησιάζω	je m'approche.
ἀπο-κομίζω	j'emporte.
ἐπι-στρέφω	je tourne.
εἴργω	j'enferme.
εἴσω avec le gén.	en dedans, à l'intérieur.

ὑπο-λείπομαι	je reste.
σφόδρα, σφοδρῶς	violemment, très.
ἐκ-λέγω	je choisis.
σῶς, σῶν	sain, en bonne santé.
φιλάνθρωπος, 2.	humain, bienveillant.
ἐξ-αιτέω	j'exige.
φάσκω	je dis, je prétends.

90.

εὐπετῶς	facilement, sans peine.
οἴκοθεν	de la maison.
ἀπ-έρχομαι	je m'en vais.
μεταξύ avec le gén.	entre.
ὁ μισθοφόρος	le mercenaire.
σκευοφόρος, 2.	qui porte le bagage.
τὰ σκευοφόρα	les bêtes de somme, le train.
πλησίον avec le gén.	près de.
αὐλίζομαι, DM. et DP.	je passe la nuit.
αὔριον	demain, le lendemain.
ἀκίνδυνος, 2.	sans danger.
ἀπότομος, 2.	taillé à pic, escarpé.
ἀμφοτέρωθεν	des deux côtés.
προσ-μένω	j'attends.
ἀνα-βαίνω	je monte.
ἀνα-πηδάω	je saute (en haut).
ἐμ-βαίνω	j'entre dans.
ἀλαλάζω	je pousse le cri de guerre (ἀλαλά).
ἄνω	en haut.
κάτω	en bas.
ἄνωθεν	d'en haut, en haut.
κάτωθεν	d'en bas, en bas.
ἡ ἔκβασις, εως	la descente, le débarquement.
πονέω	j'ai de la peine, je travaille, je supporte.
ἡ πεζομαχία	le combat à pied.
κατα-βάλλω	je renverse, je culbute.
ἐπ-ελαύνω	j'avance contre.
ἀπο-κόπτω	je coupe, je sépare.
τὸ στέρνον	la poitrine.
ἀντ-έχω	je résiste.
ἐγ-κλίνω	je cède.
προ-κρίνω	je préfère.
τραυματίζω	je blesse.
ἡ πανοπλία	l'armement (entier).
τὸ ἐπίγραμμα	l'inscription.
κατ-οικέω	j'habite.

91.

ἐγ-χειρίζω	je remets entre les mains, je rends.
ὁ φόρος	le tribut, l'impôt.
ἀμαχεί	sans combat.
μήν	vraiment, en effet.
ἐπίπονος, 2.	pénible.
πράγματα παρέχω	je donne de la besogne, je crée des difficultés.
ὁ πύργος	la tour.
προσ-κτάομαι	j'acquiers en plus.
ἐκ-πέμπω	j'envoie, j'expédie.
νεωστί	récemment.
τὸ ζυγόν	le joug.
ἀπορέω	je suis dans l'embarras.
προς-ελαύνω	j'avance.

ἄλυτος, 2.	qui n'est pas délié.
δια-κόπτω	je coupe, je tranche.
ἡ βροντή	le tonnerre.
τὸ λουτρόν	le bain.
ἀνα-γιγνώσκω	je lis.

92.

ἔνθεν ἐνθένδε	de là.
ἀνα-λαμβάνω	je prends, je reprends.
ἐξ-ελαύνω	je m'avance.
ἡ ὁμολογία	l'accord.
ὁ σύλλογος	l'assemblée.
ὑπερ-βάλλω	je franchis.
σύμφορος, 2.	utile, avantageux.
ἅμα μέν — ἅμα δέ	en partie — en partie, aussi bien—que.
ἡ πομπή	la procession, le cortége.
ὁ λοχᾱγός	le capitaine.
ὀνομαστί	nominativement, par le nom.
ἡ οἰμωγή	la plainte, la lamentation.
συγ-χωρέω	je conviens, j'accorde.

INDEX ALPHABÉTIQUE GREC

Θάλαττα, 7.
Θαλῆς, οῦ, ὁ.
θάλλω, 29.
θάνατος, 2.
θάπτω, 18.
θαρρέω, 61.
θαυμάζω, 1.
θαυμάσιος, 14.
θεά, 6.
θεάομαι, 49.
θέατρον, 49.
θεῖος, 11.
θέλω, 39.
Θεμιστοκλῆς, έους. ὁ.
θεός, 3.
θεραπεία, 91.
θεραπεύω, 4.
θεράπων, 21.
Θερμοπύλαι, ῶν, αἱ.
θερμός, 10.
θέρος, 28.
θέω, 77.
θεωρέω, 70.
Θῆβαι, ῶν, αἱ.
Θηβαῖος, ου, ὁ.
θήρ, 16.
θηράω, 49.
θηρεύω, 13.
θηρίον, 3.
θησαυρός, 22.
Θησεύς, έως, ὁ.
θνητός, 10.
Θουκυδίδης, ου, ὁ.
Θρᾴκη, ης, ἡ.
Θρᾴξ, κός, ὁ.
Θρασύβουλος, ου, ὁ.
θρασύς, 32.
θρίξ, 17.
θυγάτηρ, 25.
θυμός, 3.
θυμόομαι, 52.
θύρα, 6.
θυσία, 7.
θύω, 1.
θώραξ, 17.

Ἰάομαι, 49.
ἰατρός, 3.
Ἴβυκος, ου, ὁ.
ἴδιος, 11.
ἰδιώτης, 70.
ἱδρόω, 80.
ἱδρύω, 4.
ἱδρώς, 18.
ἱέρεια, 37.
ἱερεῖον, 82.
ἱερεύς, 33.
ἱερόν, 10.
ἱερός, 10.
Ἱέρων, ωνος, ὁ.
ἱκανός, 27.
ἱκέτης, 9.
ἵλεως, 83.
Ἴλιον, ου, τό.
ἱμάς, 21.
ἱμάτιον, 12.
ἵνα, 59, règle 26.
Ἰνδική, ῆς, ἡ.
Ἰνδός, οῦ, ὁ.
ἱππεύς, 33.
Ἱππίας, ου, ὁ.
ἵππος, 2. ἡ 88.
Ἰσθμός, οῦ, ὁ.
ἴσος, 62.
ἰσχυρός, 10.
ἰσχύς, 32.
ἰσχύω, 35.
Ἰταλία, ας, ἡ.
ἰχθύς, 32.
Ἴων, ωνος, ὁ.

Κάδμος, ου, ὁ.
καθαίρω, 71.
καθέζομαι, 78.
καθεύδω, 34.
καθίζω, 78.
καί, 1. καί-καί, 4.
καιρός, 12.
καίω, 35.
κακία, 7.
κακόν, 10.
κακόνους, 14.
κακός, 10.
κακῶς, 24.
κακοῦργος, 40.
καλέω, 79, 82.
κάλλος, 28.
καλός, 10.
καλὸς κἀγαθός, 35.
καλύπτω, 58.
Καλυψώ, οῦς, ἡ.
Καμβύσης, ου, ὁ.
καπνός, 29.
Κάρ, ρός, ὁ.
καρπός, 3.
καρτερός, 86.
Καρχηδόνιοι, 57,5.
καταβαίνω, 23.
καταβάλλω, 90.
κατάβασις, 31.
καταβιβάζω, 85.
κατάγειος, 23.
κατάγω, 37.
κατακαίω, 82.
κατακλείω, 81.
κατακόπτω, 75.
καταλαμβάνω, 86.
καταλείπω, 15.
καταλεύω, 81.
καταλύω, 26.
καταπέμπω, 58.
καταπηδάω, 53.
κατασκάπτω, 75.
κατασκευάζω, 56.
κατάσκοπος, 24.
καταστρέφομαι, 15.
κατασφάττω, 75.
καταφανής, 30.
καταφεύγω, 74.
καταφρονέω, 50.
καταφυγή, 69.
κατέχω, 44.
κατήγορος, 66.
κατοικέω, 90.
κάτοπτρον, 29.
κάτω, — θεν, 90.
κείρω, 73.
κελεύω, 4.
κενός, 41.
κέρας, 29.
Κέρβερος, ου, ὁ.
κερδαίνω, 71.
κέρδος, 28.
κεφαλή, 24.
κῆρυξ, 17.
κηρύττω, 57.
Κίλιξ, κος, ὁ.

INDEX ALPHABÉTIQUE FRANÇAIS

CHEZ LES MÊMES ÉDITEURS :

GRAMMAIRE GRECQUE

PAR

ADOLPHE KÆGI

Docteur en philosophie, Professeur au Gymnase et à l'Université de Zurich.

TRADUITE DE L'ALLEMAND SUR LA SECONDE ÉDITION

PAR

GUSTAVE ATTINGER

Docteur en philosophie, Professeur agrégé à l'Académie de Neuchâtel.

OUVRAGE RECOMMANDÉ PAR LE DÉPARTEMENT DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE
DU CANTON DE NEUCHATEL

Typ. Attinger frères. — Neuchâtel (Suisse).

